

შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო
ფონდი
Shota Rustaveli National Science Foundation

აღნიშნული პროექტი განხორციელდა შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით. წინამდებარე პუბლიკაციაში გამოთქმული ნებისმიერი მოსაზრება ეკუთვნის ავტორს და, შესაძლოა, არ ასახავდეს ფონდის შეხედულებებს.

This project has been made possible by financial support from the Shota Rustaveli National Science Foundation. All ideas expressed herewith are those of the author, and may not represent the opinion of the Foundation itself’.

www.rustaveli.org.ge

უფასო გამოცემა

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის
ინსტიტუტი

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

VIII საერთაშორისო სიმპოზიუმი
ლიტერატურათმცოდნეობის
თანამედროვე პრობლემები

**ნაციონალური ლიტერატურები და
კულტურული გლობალიზაციის პროცესი**

VIII International Symposium
Contemporary Issues of Literary Criticism

**National Literatures and the Process of Cultural
Globalization**

თეზისები • Theses

რედაქტორი
ირმა რატიანი

სარედაქციო კოლეგია:
მაკა ელბაკიძე
ირინე მოდებაძე
მირანდა ტყეშელაშვილი

მხატვარი
ნოდარ სუმბაძე

Editor
Irma Ratiani

Editorial Board
Maka Elbakidze
Irine Modebadze
Miranda Tkeshelashvili

Cover Design by
Nodar Sumbadze

© თსუ შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი,
2014

© TSU Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature, 2014

შინაარსი

ZAZA ABZIANIDZE

Georgia, Tbilisi

**Cultural Globalization in the Light of
Miguel De Unamuno's 'Intraistoria'.....37**

ზაზა აბზიანიძე

საქართველო, თბილისი

**კულტურული გლობალიზაცია
მიგელ დე უნამუნოს „ინტრაისტორიის“ შუქში.....37**

AFSHAR NADERI AFSAR

Iran, Tehran

**The Role of Linguistic, Ethnic and Local
Identities in the Development globalization.....40**

SUDABA AQABALAYEVA

Азербайджан, Баку

Censorship and Moral Values in Literature.....41

LEYLA ALIYEVA

Azerbaijan, Baku

**The Role of Artistic Translation in
Intercultural Communication.....41**

ЛЕЙЛА АЛИЕВА

Азербайджан, Баку

**Роль художественного перевода
в межкультурной коммуникации.....41**

SEVINJ ALIEVA

Azerbaijan, Baku

**National Actuals and Their
Comprehension in Works of Boris Akunin.....43**

СЕВИНДЖ АЛИЕВА

Азербайджан, Баку

**Национальные реалии и их осмысление
в произведениях Бориса Акунина.....43**

ANATOL ANDREYEV

Belarus, Minsk

Globalization as a Literary Phenomenon.....45

А.Н. АНДРЕЕВ

Беларусь, Минск

Глобализация как литературное явление.....45

SOPHIO ARSENISHVILI

Georgia, Telavii

Cultural Globalization –

The New Term with Old Meaning.....47

სოფიო არსენიშვილი

საქართველო, თელავი

კულტურული გლობალიზაცია —

ახალი ტერმინის ძველი შინაარსი.....47

OLGA BAGDASARYAN

Russia, Ekaterinburg

“Text recycling” as an Artistic Strategy in

XX Century Drama.....49

О. Ю. БАГДАСАРЯН

Россия, Екатеринбург

«Вторичный текст» как художественная

стратегия в драматургии XX века.....49

NINO BALANCHIVADZE

Georgia, Tbilisi

The Moral Phenomenon of Word.....50

ნინო ბალანჩივაძე

საქართველო, თბილისი

სიტყვის ზნეობრივი ფენომენი.....50

TAMAR BARBAKADZE

Georgia, Tbilisi

European Fixed Verse Form – Tercet and

Three-Line Stanzas in Georgian Poetry.....52

თამარ ბარბაქაძე

საქართველო, თბილისი

**ევროპული მყარი სალექსო ფორმა —
ტერცინა — და სამტაეპიანი
სტროფები ქართულ პოეზიაში.....52**

NINA BARKOVSKAYA

Russia, Yekaterinburg

**Contemporary Literary Guidebook:
the Way to Explore a Foreign Cultural Space.....56**

Н.В. БАРКОВСКАЯ

Россия, Екатеринбург

**Современный литературный
путеводитель: варианты освоения
инокультурного пространства.....56**

TINATIN BOLKVADE

Georgia, Tbilisi

**Attitudes of Followers of Eurasian
Theory to Georgia (1920-1950).....57**

თინათინ ბოლქვაძე

საქართველო, თბილისი

**ევრაზიული თეორიის მიმდევართა
დამოკიდებულება საქართველოს მიმართ
(1920-1950).....57**

SHORENA BOLKVADE

Georgia, Batumi

**Reflection of Cultural Globalization Processes in
Georgian Memoir-Autobiographical Prose.....58**

შორენა ბოლქვაძე

საქართველო, ბათუმი

**კულტურული გლობალიზაციის
პროცესების ასახვა ქართულ
მემუარულ-ავტობიოგრაფიულ პროზაში.....58**

NADEJDA BOREYKO

Belarus, Minsk

**Mass Culture as the Main Form of Existence
of Culture in the Era of Globalism.....61**

Н.А. БОРЕЙКО

Беларусь, Минск

**Массовая культура как основная
форма существования культуры
эпохи Глобализма.....61**

KONSTANTINE BREGADZE

Georgia, Tbilisi

**European and National Context of
Georgian Literary Modernism.....63**

კონსტანტინე ბრეგაძე

საქართველო, თბილისი

**ქართული ლიტერატურული მოდერნიზმის
ევროპული და ნაციონალური კონტექსტები.....63**

LEVAN BREGADZE

Georgia, Tbilisi

On the Problem of Idiom Translation.....66

ლევან ბრეგაძე

საქართველო, თბილისი

იდიომების თარგმნის პრობლემისათვის.....66

RŪTA BRŪZGIENĖ

Lithuania, Vilnius

**Western Culture Signs in J. Vaičiūnaitė's
Poetry: a Musical Aspect.....68**

РУТА БРУЗГЕНЕ

Lumėva, Vilnius

**Знаки западной культуры в поэзии
Ю. Вайчюнайте: музыкальный аспект.....68**

IA BURDULI

Georgia, Tbilisi

**Lingvo-cultural Communication and
Symbol of Postmodern.....70**

ია ბურდული

საქართველო, თბილისი

**ლინგვო-კულტუროლოგიური კომუნიკაცია და
პოსტმოდერნისტული სიმბოლური ნომინაცია.....70**

VUSAL CHELEBI

Turkey, Trabzon

**Ethnic Space in the Modern Russian Prose
(out of the Boris Yevseyev’s Creative Work).....71**

ВЮСАЛ ЧЕЛЕБИ

Турция, Трабзон

**Пространство национального
в современной русской прозе
(на материале творчества Бориса Евсеева).....71**

EKA CHIKVAIDZE

Georgia, Tbilisi

**Spiritual Writing – Heritage of
World or the National Literature?.....73**

ეკა ჩიკვაიძე

საქართველო, თბილისი

**სასულიერო მწერლობა — მსოფლიო თუ
ნაციონალური ლიტერატურების კუთვნილება?.....73**

MARY CHILDS

USA, Seattle

**Georgian Digital Text Collective:
A Case for Digital Globalization.....76**

NATELA CHITAUARI

Georgia, Tbilisi

**Alienation within the Boundaries of
National Literature and *Weltliteratur*.....77**

ნათელა ჩიტაური

საქართველო, თბილისი

**გაუცხოება ნაციონალური ლიტერატურისა და
Weltliteratur-ის საზღვრებში.....77**

EKA CHKHEIDZE

Georgia, Tbilisi

**The Model of “Strolling Couple” in
European and Georgian Fiction.....80**

ეკა ჩხეიძე

საქართველო, თბილისი

**„მოსხტიალე წყვილის“ მოდელი
ევროპულსა და ქართულ მწერლობაში.....80**

RUSUDAN CHOPLOKASHVILI

Georgia, Tbilisi

Mythology at the Origins of Literary Masterpieces.....82

რუსუდან ჩოპლოყაშვილი

საქართველო, თბილისი

**მითოსი ლიტერატურული
შედევრების სათავეებთან.....82**

ANNA CHUDZINSKA-PARKOSADZE

Poland, Poznan

**The Problem of Faustian Personality in
the Works of Russian Literature.....84**

АННА ХУДЗИНЬСКА-ПАРКОСАДЗЕ

Польша, Познань

**Проблема фаустовской личности
в произведениях русской литературы.....84**

GALINA DENISSOVA

Italy, Pisa

**Linguistic and Cultural Gaps:
The Problem of Perception of
Translated Soviet/Russian Films.....85**

Г. В. ДЕНИСОВА

Италия, Пиза

**«Чужой среди своих»: к вопросу
о переводе художественных фильмов.....85**

ROMAN DZYK

Ukraine, Chernivtsi

**Santa Barbara and Byzantium:
the Problems of Globalization in the Novel
by Julia Kristeva “Murder in Byzantium”.....87**

РОМАН ДЗЫК

Украина, Черновцы

**Санта-Барбара и Византия: проблемы
глобализации в романе Юлии Кристевой
«Смерть в Византии».....87**

KETEVAN ELASHVILI

Georgia, Tbilisi

The “Memory Code” of National Literature.....89

ქეთევან ელაშვილი

საქართველო, თბილისი

**ნაციონალური მწერლობის
„მეხსიერების კოდი“.....89**

MAKA ELBAKIDZE

Georgia, Tbilisi

**Georgian Literary Canon and
Cultural Globalization.....91**

მაკა ელბაკიძე

საქართველო, თბილისი

**ქართული ლიტერატურული კანონი
და კულტურული გლობალიზაცია.....91**

NUGESHA GAGNIDZE
Georgia, Kutaisi
**The Issue of World Literature in
Goether's Works.....94**

ნუგეშა გაგნიძე
საქართველო, ქუთაისი
**მსოფლიო ლიტერატურის
საკითხისათვის გოეთეს შემოქმედებაში.....94**

GUNAY GARAYEVA
Azerbaijan, Baku
Censorship in Artistic Imagery.....96

RAHILYA GEYBULLAYEVA
Azerbaijan, Baku
Authorship and Author in Literature.....97

LEVAN GELASHVILI
Georgia, Tbilisi
**Modeling of Reading Technologies and
New art Fields Within the Globalization.....98**

ლევან გელაშვილი
საქართველო, თბილისი
**საკითხავი ტექნოლოგიების და
ახალი სახელოვნებო დარგების
მოდელირება გლობალიზაციის კონტექსტში.....98**

ELENE GOGIASHVILI
Georgia, Tbilisi
**Folkloristics in the Process of
Cultural Globalization.....101**

ელენე გოგიაშვილი
საქართველო, თბილისი
**ფოლკლორისტიკა კულტურული
გლობალიზაციის პროცესში.....101**

NINO GOGIASHVILI

Georgia, Telavi

**Total Occupation Tragedy of
Small Nations and Co-identical Semiotic
Signs Reflected in National Literatures.....103**

ნინო გოგიაშვილი

საქართველო, თელავი

**მცირე ერების ოკუპაციის
ტოტალური ტრაგედია და ნაციონალურ
ლიტერატურებში ასახული თანაიდენტური
სემიოტიკური ნიშნები.....103**

ANDREW GOODSPEED

Macedonia, Tetovo

**Expatriation Nowhere:
The Cultural Location
of William Burroughs' "Interzone"106**

NATO GULUA

Georgia, Kutaisi

**The Problem of Involving
Levan Gotua's "Delayed Literature"
in the Process of Modern Literature.....106**

ნატო გულუა

საქართველო, ქუთაისი

**ლევან გოთუას „დაყოვნებული ლიტერატურის“
თანამედროვე ლიტერატურულ პროცესში
ჩართვის პრობლემა.....106**

OLENA GUSIEVA

Ukraine, Mariupol

**Sonechka and Others
(literary, natural and national features
of L. Ulitskaya's female characters).....109**

ЕЛЕНА ГУСЕВА <i>Украина Мариуполь</i> Сонечка и другие (литературное, природное, национальное в женских образах Л. Улицкой).....	109
AYGUL HAJIYEVA <i>Azerbaijan, Baku</i> Philosophical Roots of Censorship and History of Censorship of Mass-Media in Azerbaijan.....	111
OKSANA HALCHUK <i>Ukraine, Kiev</i> Poetic Parameters of the Polylogue of Ukrainian Lyrics of Late Modernism With the Antique Heritage.....	111
ОКСАНА ГАЛЬЧУК <i>Украина, Киев</i> Художественные параметры полилога украинской лирики зрелого модернизма с античным наследием.....	111
L.V.HRYTSYK <i>Ukraine, Kiev</i> Globalization: Ukrainian Literary Discourse.....	113
Л.В. ГРИЦИК <i>Украина, Киев</i> Глобализация: украинский литературоведческий дискурс.....	113
TAMARA HUNDOROVA <i>Ukraine, Kiev</i> Mapping the Trauma in the Contemporary Postcolonial Novels (a comparative aspect).....	114

ТАМАРА ГУНДОРОВА <i>Украина, Киев</i> Картография травмы в современном постколониальном романе (компаративный аспект).....	114
LEYLA IMAMALIYEVA <i>Azerbaijan, Baku</i> Story of Vladimir Korolenko “Strange Girl” as “Victim” of Russian Censorship at the End of the XIX Century.....	115
ETER INTSKIRVELI <i>Georgia, Tbilisi</i> The Legend of the Tower of Babel in the Bible and Folklore.....	116
ეთერ ინსკირველი <i>საქართველო, თბილისი</i> ბაბილონის გოდოლის ლეგენდა ბიბლიასა და ფოლკლორში.....	116
E. A. ISHCENKO <i>Ukraine, Kiev</i> “Loneliness as a motive. Taras Shevchenko”.....	118
Е.А. ИЩЕНКО <i>Украина, Киев</i> Одиночество как мотив Тарас Шевченкою.....	118
OLENA IURCHUK <i>Ukraine, Kyiv</i> Literary Text in the Modern Mode of Discourse: an Anthropological and Socio-Cultural Aspects of the Research.....	119

ЕЛЕНА ЮРЧУК

Украина, Киев

**Литературный текст в рамках
современного дискурсивного режима:
антропологический и социокультурный
аспекты исследования.....119**

VIKTORIJA IVANENKO

Ukraine, Kiev

**Post-devolution Scottish Writing and Identity:
from Parochialism to Cosmopolitanism.....121**

ВИКТОРИЯ ИВАНЕНКО

Украина, Киев

**Пост-деволюционная шотландская
литература и идентичность:
от местечковости до космополитизма.....121**

PETYA IVANOVA

Bulgaria, Gabrovo

**The Sea as a Moving Threshold.
Spaces of Transition in Joseph Conrad.....123**

MAIA JALIASHVILI

Georgia, Tbilisi

**Intertextuality of Georgian Symbolism in
the Context of Cultural Globalization.....124**

მანია ჯალიაშვილი

საქართველო, თბილისი

**ქართველ სიმბოლისტთა ინტერტექსტუალობა
კულტურული გლობალიზაციის კონტექსტში.....124**

GRIGOL JOKHADZE

Georgia, Tbilisi

Eurasian Culture and the Georgian Men of Letters.....126

ბრიგოლ ჯონაძე

საქართველო, თბილისი

ევრაზიული კულტურა და ქართველი მწერლები.....126

TAMAZ JOLOGUA

Georgia, Tbilisi

**On the Interrelation of National and
Universal Human Values in Georgian**

Journalism – the 19th-Century Experience.....128

თამაზ ჯოლოგუა

საქართველო, თბილისი

**ეროვნულ და საკაცობრიო ღირებულებათა
ურთიერთმიმართების საკითხისათვის
ქართულ ჟურნალისტიკაში —**

XIX საუკუნის გამოცდილება.....128

MARKO JUVAN

Slovenia, Ljubljana

**The Crisis of Late Capitalism –
the Renaissance of *Weltliteratur*.....**

130

AGNIEŠKA JUZEFOVIČ

Lithuania, Vilnius

**Lithuanian National Aesthetic in
the Face of Globalization.....**

131

MANANA KADJAIA

Georgia, Tbilisi

Attitude of Giorgi Tsereteli to

Some Representatives of Foreign Literature.....132

მანანა ქაჯაია

საქართველო, თბილისი

**გიორგი წერეთლის მიმართება
საზღვარგარეთული ლიტერატურის
ცალკეული წარმომადგენლებისადმი.....**

132

NADEJDA KAJAIA

Georgia, Kutaisi

National and International in

V. Mayakovsky and K. Paustovsky's

Works (Language and style).....135

НАДЕЖДА КАДЖАЯ

Грузия, Кутаиси

Национальное и интернациональное

в произведениях В. Маяковского и

К. Паустовского (Язык и стиль).....135

OLESYA KAMYSHNYKOVA

Ukraine, Kiev

British Drama of the 1990s:

Between Realist Tradition

and Postdramatic Theatre.....137

ОЛЕСЯ КАМЫШНИКОВА

Украина, Киев

Британская драма 1990-х: между

реалистической традицией и

постдраматическим театром.....137

MARIAM KARBELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Goethe's Weltliteratur in Retrospective

Global Political Problems before Globalization:

Rustaveli–Cretien–Wolfram.....139

მარიამ კარბელაშვილი

საქართველო, თბილისი

გოეთეს Weltliteratur რეტროსპექტივაში:

გლობალური პოლიტიკური პრობლემები

გლობალიზაციამდე: რუსთაველი —

კრეტიენი — ვოლფრამი.....139

IRAKLI KENCHOSVILI

Georgia, Tbilisi

Some Aspects of Cultural Dimensions of Globalization.....141

ირაკლი კენჭოშვილი

საქართველო, თბილისი

კულტურული გლობალიზაციის ზოგიერთი ასპექტი.....141

LELA KHACHIDZE

Georgia, Tbilisi

**One Specimen of Byzantine Hagiography
and its Georgian Translation.....144**

ლელა ხაჩიძე

საქართველო, თბილისი

**ბიზანტიური აგიოგრაფიის ერთი ნიმუში
და მისი ქართული თარგმანი.....144**

MARY KHUKHUNAISHVILI-TSIKLARI

Georgia, Tbilisi

**Typological Study of the Georgian,
British, Spanish and Basque Tales of
Magic Using the Electronic Platform of the
Comparative Analysis of the Folk Prose.....146**

მერი ხუხუნაიშვილი-ციკლარი

საქართველო, თბილისი

**ქართული, ბრიტანული, ესპანური და
ბასკური ზღაპრების ტიპოლოგიური შესწავლა
კომპარატივისტული ანალიზის ელექტრონული
პლატფორმის გამოყენებით.....146**

INGA KIKVIDZE

Georgia, Kutaisi

**Lexicographic Treatment of Orthodox Lexic
in Russian-Georgian and Georgian-Russian Dictionary
(According to “The Deed Donated to Gelati by King Tamar”).....148**

ИНГА КИКВИДZE

Грузия, Кутаиси

Лексикографическая разработка православной лексики в Русско-грузинском и грузинско-русском словаре православной лексики

(на материале дарственной грамоты

Царицы Тамар Гелатскому монастырю).....148

ZEINAB KIKVIDZE

Georgia, Kutaisi

Globalization Tendencies in Georgian literature.....150

ზეინაბ კიკვიძე

საქართველო, ქუთაისი

გლობალიზაციის ტენდენციები

ქართულ ლიტერატურაში.....150

ORSOLYA KIS

Hungary, Dunakeszi

‘Russian Literature is Dead!

Long Live the Literature!’.....153

LARISA KISLOVA

Russian Federation, Tyumen

Russian and English “New Drama” at the Turn of XX-XXI Centuries: the Problem of the Blurring of Boundaries.....154

ЛАРИСА КИСЛОВА

Российская Федерация, Тюмень

Русская и английская «новая драма» на рубеже

XX - XXI веков: проблема размывания границ.....154

IRAIDA KROTENKO

Georgia, Kutais

Modern Literary Process: Problems and

Prospects of Researching National Literatures.....156

ИРАИДА КРОТЕНКО

Грузия, Кутаиси

**Современный литературный процесс:
проблемы и перспективы исследования
национальных литератур.....156**

GOCHA KUCHUKHIDZE

Georgia, Tbilisi

**Modern Globalization Against the
Background of Ilia Chavchavadze’s Creativity.....158**

გოჩა კუჭუხიძე

საქართველო, თბილისი

**თანამედროვე გლობალიზაცია
ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ფონზე.....158**

NONA KUPREISHVILI

Georgia, Tbilisi

**City Construction and Idea of Novel Origin
At the Edge of 19-20 Centuries of Georgia.....161**

ნონა კუპრეიშვილი

საქართველო, თბილისი

**ქალაქური კულტურა და რომანის
წარმოშობის იდეა მე-19-20 საუკუნეთა
მიჯნის საქართველოში.....161**

NESTAN KUTIVADZE

Georgia, Kutaisi

**Parallel Themes as One of the
Characteristics of Literary Universalia.....163**

ნესტან კუტივაძე

საქართველო, ქუთაისი

**პარალელური თემები, როგორც ლიტერატურული
უნივერსალიის ერთ-ერთი მახასიათებელი.....163**

SHARLOTA KVANTALIANI

Georgia, Tbilisi

The Path of Georgian Futurism

(European experience, genesis of

Simon Chikovani's creativity).....166

შარლოტა კვანტალიანი

საქართველო, თბილისი

ქართული ფუტურიზმის გზა

(ევროპული გამოცდილება, სიმონ ჩიქოვანის

შემოქმედების გენეზისი).....166

VERA KVANTRE

Georgia, Kutais

Self-determination of the 18-th Century Russian

Literature Within the Unified Cultural Space.....168

ВЕРА КВАНТРЕ

Грузия, Кутаиси

Самоопределение русской литературы

XVIII века в едином культурном пространстве.....168

MANANA KVATAIA

Georgia, Tbilisi

National Invariants of Universal Pattern.....170

მანანა კვატაია

საქართველო, თბილისი

უნივერსალური მოდელის ნაციონალური ინვარიანტები.....170

IRMA KVELASHVILI

Georgia, Tbilisi

The Literature Reception of Folklore Archetype

of Solomon the Wise's Judgment.....173

ირმა ყველაშვილი

საქართველო, თბილისი

სოლომონ ბრძენის სამართლის ფოლკლორული

არქეტიპის ლიტერატურული რეცეფცია.....173

NINO KVIRIKADZE

Georgia, Kutaisi

Semantic Code-Details in Vladimir Nabokov's "Pnin"

(On the Russian-American Cultural-Linguistic Integration).....175

НИНО КВИРИКАДЗЕ

Грузия, Кутаиси

Смысловые коды-детали в тексте романа

Владимира Набокова «Пнин»

(К вопросу о русско-американской

культурно-языковой интеграции).....175

JŪRATĖ LANDSBERGYTĖ

Lithuania, Vilnius

Exploring Lithuania's Self in the depths of

ancient Asia. Sacrality of Nature, India.....177

IMANTS ĻAVIŅŠ

Latvia, Riga

National Cultural Canon between

Multiculturalism and National Identity.....178

SIARHEI LEBEDZEU

Minsk, Belarus

Literary Criticism in the XXI Century:

Science or Ideology?.....179

СЕРГЕЙ ЛЕБЕДЕВ

Минск, Беларусь

Литературоведение в XXI веке: наука или идеология?.....179

MARINA LEBEDEVA

Belarus, Minsk

Modern Communication of National Literatures:

Artistic Strategies and Imaginative Concepts.....181

МАРИНА ЛЕБЕДЕВА

Беларусь, Минск

Современная коммуникация национальных

литератур: художественные стратегии и

образные концепции.....181

POLINA LEONOVA

Belarus, Minsk

Belarusian Literature:

National and Universal Context.....183

П.И.ЛЕОНОВА

Республика Беларусь, Минск

Белорусская литература: национальный

и универсальный контекст.....183

MICHAEL LONG

USA, Texas, Waco

Mary Russell's "The Sparrow":

A Cautionary Tale of Cultural Arrogance.....185

YORDAN LYUTSKANOV

Bulgaria, Sofia

Interliterary Socialisation of a "Small"

Literature as a Matter of Theory and Performance:

The Outcomes of a Workshop.....186

ЙОРДАН ЛЮЦКАНОВ

Болгария, София

Межлитературная социализация «малой» литературы

в теории и на деле: итоги одного семинара.....186

MASHA MAÇARSKAIA

Belgium, Brussel

The French-Speaking Reader's

Reception of Russian Literature.....187

МАРИЯ МАСАРСКАЯ

Бельгия, Брюссель

Русская литература глазами

франкоязычного читателя.....187

NAIDA MAMEDKHANOVA

Azerbaijan, Baku

The Georgian Poetry in the Translation of

Azerbaijan Romantic Poet A. Sikhat.....188

НАИДА МАМЕДХАНОВА

Азербайджан, Баку

**Грузинская поэзия в переводе азербайджанского
поэта-романтика Аббаса Сиххата.....188**

FARRUKH MAMMADOV

Azerbaijan, Baku

**Censorship in Azerbaijani Literature and
the Press in the 1970s and 80s.....191**

ADIBA MAMMADOVA

Azerbaijan, Baku

**National Features of Felyetons
(the magazine “Molla Nasreddin”).....191**

АДИБА МАМЕДОВА

Азербайджан, Баку

**Национальные особенности жанра фельетона
(журнал «Молла Насреддин»).....191**

TATIANA MEGRELISHVILI

Georgia, Tbilisi

«Weltliteratur» and Russian Romanticism.....193

ТАТЬЯНА МЕГРЕЛИШВИЛИ

Грузия, Тбилиси

«Weltliteratur» и русский романтизм.....193

DAREJAN MENABDE

Georgia, Tbilisi

**“Journey to Europe” by Teimuraz Bagrationi in
the Context of Cultural Integration.....195**

დარეჯან მენაბდე

საქართველო, თბილისი

**თეიმურაზ ბაგრატიონის „მოგზაურობა ევროპაში“
კულტურული ინტეგრაციის კონტექსტში.....195**

INGA MILORAVA

Georgia, Tbilisi

The World’s Flat Text” in the

Discourse of Globalization.....197

ინგა მილორავა

საქართველო, თბილისი

„ბრტყელი სამყაროს ტექსტი“

გლობალიზაციის დისკურსში.....197

NINO MINDIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Frontal Lyrics of the “Stateless Man”.....200

ნინო მინდიაშვილი

საქართველო, თბილისი

„უსამშობლო კაცის“ ფრონტული ლირიკა.....200

IRINE MODEBADZE

Georgia, Tbilisi

Cultural Globalization and the Function of

Translation: Theory and Practice.....202

ИРИНЭ МОДЕБАДЗЕ

Грузия, Тбилиси

Культурная глобализация и функция

перевода: теория и практика.....202

NANA MREVLISHVILI

Georgia, Tbilisi

General Models of Hagiographical Genre

and “The Life of Serapion from Zarzma”.....204

ნანა მრევლიშვილი

საქართველო, თბილისი

აგიოგრაფიული ჟანრის ზოგადი მოდელები და

„სერაპიონ ზარზმელის ცხოვრება“204

MICHAELA MUDURE

Romania, Cluj

Are they in or are they out? Two Expatriates in Contemporary Romanian Literature.....206

FIDANA MUSAYEVA

Azerbaijan, Baku

Grotesque as the Impact of Censorship in Azerbaijani Literature From 1960 to1980.....207

MAIA NACHKEBIA

Georgia, Tbilisi

Regularity of Literary Process' Development and Authentic Georgian Baroque.....208

მაია ნაჭყეზია

საქართველო, თბილისი

ლიტერატურული პროცესების განვითარების თანმიმდევრულობა და ავტენტური ქართული ბაროკო.....208

FLORA NAJIYEVA

Azerbaijan, Baku

Popular Literature in New Social Cultural Situation.....210

ФЛОРА НАДЖИЕВА

Азербайджан, Баку

Массовая литература в новой социокультурной ситуации.....210

IRINA NATSVLISHVILI

Georgia, Tbilisi

National Literary Canon in Georgian General Education Field and Globalization Tendencies.....212

ირინა ნაცვლიშვილი

საქართველო, თბილისი

ეროვნული ლიტერატურული კანონი ქართულ ზოგადსაგანმანათლებლო სივრცეში და გლობალიზაციის ტენდენციები.....212

AYTEN NEZEROVA

Azerbaijan, Baku

Medieval Censorship and Azerbaijani

Literature as Premises for Following Censorship Traditions.....214

AVTANDIL NIKOLEISHVILI

Georgia, Kutaisi

Georgian Emigrant Literature In Istanbul

(In the 1910-1920s).....215

ავთანდილ ნიკოლეიშვილი

საქართველო, ქუთაისი

ქართული ემიგრანტული მწერლობა სტამბოლში

(1910-1920-იანი წლები).....215

ZHANNA NURMANOVA

Kazakhstan, Astana

G. Daneliya’s Film Text in S. Narymbetov’s

Story “Hamlet From Suzak”217

ЖАННА НУРМАНОВА

Казахстан, Астана

Кинотекст Г. Дanelия в повести

С. Нарымбетова «Гамлет из Сузака».....217

VERA OTSKHELI

Georgia, Kutaisi

To the Question of Typological Similarity of

Romantic Art (“Merani” of Nikoloz Baratashvili and

”The Apostle” of Sandor Petofi).....219

ВЕРА ОЦХЕЛИ

Грузия, Кутаиси

**К вопросу о типологическом сходстве
романтического искусства**

(«Мерани» Николоза Бараташвили и

«Апостол» Шандора Петефи).....219

TAMAR PAICHADZE

Georgia, Tbilisi

Georgian Impressionist Integrals:

From One Writer to Tendency.....221

თამარ პაიჭაძე

საქართველო, თბილისი

ქართული იმპრესიონისტული ინტეგრალები:

ერთი მწერლიდან — ტენდენციისაკენ.....221

NINO POPIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Litarture as a Means of Communication:

Unknown Texts of Unknown Author –

The Emigrant Works of Dimitri Kimeridze.....224

ნინო პოპიაშვილი

საქართველო, თბილისი

ლიტერატურა, როგორც კომუნიკაციის

შესაძლებლობა: უცნობი ავტორის უცნობი

ტექსტები — დიმიტრი ქიმერიძის

ემიგრანტული შემოქმედება.....224

GANNA RABOTIAGA

Ukraine, Kiev

Possibility of the Dialogue in Contemporary

French Drama: Phenomenon of B.-M. Koltes in

the context of the *Poètes Maudits* Tradition.....228

АННА РАБОТЯГА

Украина, Киев

О возможности диалога в новейшей

французской драме: феномен Б.-М. Кольтеса

в контексте традиции «проклятых поэтов».....228

IRMA RATIANI

Georgia, Tbilisi

„Cosmopolitanism and Patriotism” by

Vaja-Pshavela – Declaration or Warning?.....230

ირმა რატიანი

საქართველო, თბილისი

**ვაჟა-ფშაველა. „კოსმოპოლიტიზმი და პატრიოტიზმი“.
მტკიცე თუ გაფრთხილება?.....230**

NESTAN RATIANI

Georgia, Tbilisi

Enigma or Author`s Mistake.....231

ნესტან რატიანი

საქართველო, თბილისი

გამოცანა თუ პოეტის შეცდომა.....231

TATYANA RYBALCHENKO

Tomsk, Russia

**The Version of Pushkin’s “Universal Sympathy” in the
Prose of Andrei Bitov and Drawings of Rezo Gabriadze.....233**

ТАТЬЯНА РЫБАЛЬЧЕНКО

Россия, Томск

**Версия пушкинской «всемирной отзывчивости»
в прозе А. Битова и рисунках Р.Габриадзе.....233**

CHARLES SABATOS

Turky, Istanbul

**Ottoman Captivity as a Globalizing Theme in
Central and East European National Literatures.....235**

SHORENA SHAMANADZE

Georgia, Tbilisi

**Migration as a Marker of Globalization and its
Literary Representation
(Dato Turashvili’s “Waiting for Dodo” and
Roland Schimmelpfennig’s “The Golden Dragon”).....236**

შორენა შამანაძე

საქართველო, თბილისი

**მიგრანტობა როგორც გლობალიზაციის მარკერი და
მისი ლიტერატურული რეპრეზენტაცია
(დათო ტურაშვილის „დოდოს მოლოდინში“ და
როლანდ შიმელპფენიგის „ოქროს დრაკონი“)......236**

MANANA SHAMILISHVILI

Georgia, Tbilisi

**“Closed Globalization” and
Thought Control in Georgia.....238**

მანანა შამილიშვილი

საქართველო, თბილისი

**„დახშული გლობალიზაცია“ და
აზრის კონტროლი საქართველოში.....238**

TAMAR SHARABIDZE

Georgia, Tbilisi

**The Problem of Globalization in the 19th Century
Georgian Public-Literary Thinking.....240**

თამარ შარაბიძე

საქართველო, თბილისი

**გლობალიზაციის პრობლემა მე-19 საუკუნის
ქართულ საზოგადოებრივ-ლიტერატურულ აზროვნებაში.....240**

GULBANU SHARIPOVA

Kazakhstan Astana

**The Poetry of Symbol World in the Novel
of N. Dumbadze “The Law of Eternity”.....243**

ГУЛЬБАНУ ШАРИПОВА

Казахстан, Астана

**Поэтика символического мира
в романе Н. Думбадзе «Закон вечности».....243**

SVETLANA SHARKEVICH

Belarus Minsk

**Effect of Globalization on
Postgraduate (Further) Education System.....244**

СВЕТЛАНА ШАРКЕВИЧ

Республика Беларусь, Минск

**Влияние глобализации на систему
последипломного (дополнительного) образования.....244**

YAROSLAVA SHEKERA
Ukraine, Kiev
**Chinese Poet Lu Yu and Medieval Alchemy:
Modern Comprehending of Life and Works.....247**

ЯРОСЛАВА ШЕКЕРА
Украина, Киев
**Китайский поэт Лу Ю и средневековая
алхимия: современное осмысление
жизни и творчества.....247**

ZHANDOS K.SMAGULOV
KALAMKAS KALYBEKOVA
Kazakhstan, Karaganda
**Kazakh Literal Study: Problems of
Origination, Formation and Development.....249**

Ж.К.СМАГУЛОВ
К.С. КАЛЫБЕКОВА
Казахстан, Караганда
**Казахское литературоведение:
проблемы возникновения,
формирования и развития.....249**

CHARLES SABATOS
Turke, Istanbul
**Ottoman Captivity as a Globalizing Theme
in Central and East European National Literatures.....251**

NINO SOZASHVILI
TENGIZ SIMASHVILI
Georgia, Telavi
Moon Cult and Literary – Philosophical Discourse.....252

ნინო სოზაშვილი
თენგიზ სიმაშვილი
საქართველო, თელავი
**მთვარის კულტი და ლიტერატურულ-
ფილოსოფიური დისკურსი.....252**

NINO SURMAVA

Georgia, Tbilisi

**East-West Encounter and Issue of
Cultural Identity in the Novel:**

“Doctor Ibrahim” by Iraqi Writer Dhu al-Nun Ayyub.....254

ნინო სურმავა

საქართველო, თბილისი

აღმოსავლეთ-დასავლეთის შეხვედრის

თემა და კულტურული იდენტობის

პრობლემა ერაყელი მწერლის ზუ ან-ნუნ აიუბის

რომანში „დოქტორი იბრაჰიმი“254

NIZAMI TAGISOV

Azerbaijan, Baku

**Attitude of the Ideologues of the
Soviet Leadership to the Folk- Literary**

Values of the People.....256

RAMAZ TCHILAIA

Georgia, Tbilisi

National Literature and Globalization.....257

რამაზ ჭილაია

საქართველო, თბილისი

ეროვნული ლიტერატურა და

კულტურული გლობალიზაცია.....257

DODO TCHUMBURIDZE

Georgia, Tbilisi

**Globalization – its National and
Cultural Aspects and the Issue of the**

National Identity in the 20th – 21st Centuries Georgia.....259

დოდო ჭუმბურიძე

საქართველო, თბილისი

გლობალიზაცია, მისი ეროვნულ-კულტურული

ასპექტები და ეროვნული იდენტობის საკითხი

XX-XXI საუკუნეების საქართველოში.....259

ZHANNA TOLYSBAYEVA

Kazakhstan Aktau

Body in the Space of Contemporary Gender Text.....261

ЖАННА ТОЛЫСБАЕВА

Казахстан, Актау

Тело в пространстве современного гендерного текста.....261

MARI TSERETELI

Georgia, Tbilisi

Democratic Values of Contemporary

Georgian Media in the Context of Cultural Transmission.....262

მარი წერეთელი

საქართველო, თბილისი

თანამედროვე ქართული მედიის

დემოკრატიული ღირებულებები

კულტურული ტრანსმისიის კონტექსტში.....262

MAIA TSERTSVADZE

Georgia, Tbilisi

Translation Activities in Georgia in the

First Half of XIX Century, as Attempt of

Preserving of the National Identity.....265

მაია ცერცვაძე

საქართველო, თბილისი

მთარგმნელობითი საქმიანობა მე-19 საუკუნის

პირველი ნახევრის საქართველოში, როგორც

ნაციონალური იდენტობის შენარჩუნების ცდა.....265

TAMAR TSITSISHVILI

Georgia, Tbilisi

Grand Mouravi and Russian-language Cultural Context.....267

თამარ ციციშვილი

საქართველო, თბილისი

დიდმოურავიანი რუსულ

ლიტერატურულ-კულტურულ სივრცეში.....267

MARINE TURASHVILI

Georgia, Tbilisi

Typological Analysis of the Georgian Animal Folktales in the Context of the International Catalogue.....269

მარინე ტურაშვილი

საქართველო, თბილისი

ქართული ხალხური ცხოველთა ზღაპრების ტიპოლოგიური ანალიზი ზღაპრის საერთაშორისო კატალოგის კონტექსტში.....269

EKA VARDOSHVILI

Georgia, Tbilisi

Ilia Chavchavadze and Issue of Cultural Integration.....271

ეკა ვარდოშვილი

საქართველო, თბილისი

ილია ჭავჭავაძე და კულტურული ინტეგრაციის საკითხი.....271

MAIA RAFAELI-VARSIMASHVILI

France, Paris

Historical Progression of Avant-Garde: Borders Without Nationalism or Nationalism Without Borders ?.....273

მაია რაფაელი-ვარსიმაშვილი

საფრანგეთი, პარიზი

ისტორიული ავანგარდი: საზღვრები ნაციონალიზმის გარეშე თუ ნაციონალიზმი საზღვრებს გარეშე?.....273

JOSEPH WILLIAMS

Qatar, Doha

U-N-I-T-Y: Integrating Classroom Diversity in the Age of Globalization.....275

MARZIEH YAHYAPOUR

Iran, Tehran

Reflection of Oriental Culture in

Anna Akhmatova's Poetry.....276

МАРЗИЕ ЯХЪЯПУР

Иран, Тегеран

Отражение восточной культуры

в стихах А. Ахматовой.....276

GERDA ZIMMERMANN

Hungary Budapest

"Own-Foreign" as a Tool for

Forming Character and Syuzhet.....278

SERGEY ZOTOV

Russia Taganrog

Poetry of Modernism and Problem of

National Sense of Literature.....279

С. Н. ЗОТОВ

Россия, Таганрог

Поэзия модернизма и проблема

национального смысла литературы.....279

IA ZUMBULIDZE

Georgia, Kutaisi

«Generation «P» V. Pelevin's Novel as

Reflection of Evolution of Generational Texts of

the World Literature in the Russian Postmodernism.....281

И. Г. ЗУМБУЛИДЗЕ

Грузия, Кутаиси

Роман В. Пелевина «Generation “П”»

как отражение эволюции поколенческих

текстов мировой литературы в русском постмодернизме.....281

ZAZA ABZIANIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Cultural Globalization in the Light of Miguel De Unamuno's 'Intraistoria'

It is rather symbolic that on 29th September 2014 it is a 150 anniversary from the birth of the writer and philosopher Miguel De Unamuno, whose notion of 'intraistoria' up until now is considered as a conceptual antithesis of cultural globalization. At the same time, the Unamuno's arguments are so strong and today's reality proved his premonitions bred a century ago so explicitly that no society facing the problems of globalization can avoid the sacramental questions posed by his 'intraistoria'.

In his 'intraistoria' Unamuno underlined the existential living of the nation not documented by historic chronicles, i.e. the cultural tradition hidden behind the "surface of the sea of history". This idea to certain extent was confirmed by Karl Jung's concept about cultural archetypes embedded in 'collective unconsciousness' and shaping the cultural code determining the national identity. One of the main concerns of Unamuno was the resistant potency of this cultural code: "...Each man should be condemned who shapes himself in imitating the other, who refuses himself and wants to become like the other – who he considers to be the model and example. But alas, in result such man losses himself and at the same time fails to become the other one he is imitating".

Here the Georgian reader can't help but recall Ilia Chavchavadze and Vazha-Pshavela's essays. A very interesting study should be mentioned here as well describing the conceptual resemblance of Ilia Chavchavadze and Miguel De Unamuno (See Mary Titvinidze's "For the Problems of Two Iberia: 'Intraistoria' and 'History of Inner Life' in the book of Miguel De Unamuno, "Essays", Tbilisi, 2011); while in our paper we will focus on Vazha-Pshavela and Unamuno's closeness (Vazha-Pshavela's essay "Cosmopolitanism and Patriotism" will be analyzed in this regard).

Vazha-Pshavela's "Cosmopolitanism and Patriotism" was published in the newspaper *Iveria* in 1905. This essay had a symbolic meaning because since this very period the interest towards national and cultural orientation started grow-

ing stronger in the Georgian society, which ultimately transformed into a very noteworthy debate between supporters of European and traditional values (See the publication “Europe or Asia?” Tbilisi, 1972). The representatives of the first group (we can call them “Europe-centrists”) were worshipping “the ideal of a strong and flawless personality” (Geronti Kikodze), while the others (“traditionalists”) were based on the Oswald Spengler’s comparison of Europe to the “Old Faust” (as we know Spengler’s “The Decline of the West” was a cultbook of those times Georgian intellectuals), or on the Ilia Chavchavadze’s conclusion: “It can be clearly said that the European put the shadow over our nature and made us impotent in attaining our inner self and values.” And these are the words of the spiritual father of the Georgian nation, whose dominating idea was introducing the values of European liberalism into Georgian consciousness and the way of life (See the publication “Ilia Chavchavadze at the Origins of Globalization”, Tbilisi, 2014). However, it should be also mentioned here that Ilia Chavchavadze (and Vazha-Pshavela as well) had the same ambivalent attitude towards “Europeisation” of his fellow compatriots as Miguel De Unamuno did.

In his article published in 1906 “Sobre la Europeización” (equal to ‘globalization’ at those times), Unamuno writes: “It’s time to hold a good test to our national consciousness and as the true Spaniards, ask ourselves what is the vital importance of the idea of transfiguration in general and for us in particular that we all unanimously shout out day and night”. More than hundred years have passed since these words had been said but in the perspective of today’s Georgian intellectual and historical discourse, the problems of “Europeisation” have not at all lost their significance.

ზაზა აბზიანიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

კულტურული გლობალიზაცია მიგელ დე უნამუნოს „ინტრაისტორიის“ შუქში

სიმბოლოურია, რომ 2014 წლის 29 სექტემბერს სრულდება 150 წელი იმ მწერლისა და ფილოსოფოსის დაბადებიდან, რომლის მიერ დანერგული „ინტრაისტორიის“ ცნება დღემდე განიხილება კულტურული გლობალიზაციის კონცეპტუალურ ანტითეზად. ამასთანავე, უნამუნოს

არგუმენტები იმდენად სერიოზულია, დღევანდლობამ კი ისე უღმობლად დაადასტურა მისი საუკუნისწინანდელი წინათგრძობანი, რომ გლობალიზაციით მოტანილი პრობლემების წინაშე აღმოჩენილი ვერც ერთი საზოგადოება ვერ აუვლის გვერდს „ინტრაისტორიის“ საკრამენტალურ კითხვებს.

„ინტრაისტორიაში“ უნამუნო გულისხმობდა ერის ისტორიული მატრიანეებით აღუნუსხავ ეგზისტენციურ არსებობას — „ისტორიის ზღვის ზედაპირს“ ქვეშ დაფარულ კულტურულ ტრადიციას. ეს მოსაზრება ერთგვარად გაამყარა კარლ იუნგის კონცეფციამ „კოლექტიურ არაცნობიერში“ შთანერგილი იმ კულტურული არქეტიპების შესახებ, რომლებიც აყალიბებენ ეთნოსის ეროვნული იდენტობის განმსაზღვრელ კულტურულ კოდს. ერთი მთავარი საფიქრებელი უნამუნოსი ამ კულტურული კოდის რეზისტენტული უნარი იყო: „...დასაგმობი არის ყველა, — წერდა იგი, — ვინც თავისთავს სხვისი მიბაძვით ძერწავს, ვინც უარს ამბობს საკუთარ თავზე, რომ გახდეს სხვა, ანუ ის, ვინც სანიშნოდ და მისაბაძად მიაჩნია. მაგრამ, ვაი, რომ ასეთი კაცი აღარც თავისთავადი რჩება და ვეღარც ის გახდება, ვისაც ბაძავს“.

ძნელია ქართველ მკიხველს აქ ილია ჭავჭავაძისა და ვაჟა-ფშაველას პუბლიცისტკა არ გაახსენდეს. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ილია ჭავჭავაძისა და მიგელ დე უნამუნოს კონცეპტუალურ სიახლოვეზე უაღრესად საინტერესო გამოკვლევა არსებობს (იხ. მერი ტიტვინიძის „ორი იბერიის პრობლემისათვის: „ინტრაისტორია“ და „შიდა-ცხოვრების ისტორია“ წიგნში — მიგელ დე უნამუნო, „ესეები“, თბ., 2011 წ.), ხოლო ვაჟა-ფშაველასა და უნამუნოს შეხედულებათა თანხვედრაზე ჩვენს მოხსენებში იქნება საუბარი (ამ ასპექტში ჩვენი ყურადღება მიიპყრო ვაჟა-ფშაველას პუბლიცისტურმა წერილმა — „კოსმოპოლიტიზმი და პატრიოტიზმი“).

ვაჟა-ფშაველას „კოსმოპოლიტიზმი და პატრიოტიზმი“ 1905 წელს გამოქვეყნდა გაზეთ „ივერიაში“. ეს ერთგვარად სიმბოლურიც იყო, რადგან სწორედ ამ დროიდან გამძაფრდა ქართულ საზოგადოებაში ინტერესი ეროვნული და კულტურული ორიენტაციისადმი, რომელიც, საბოლოოდ, ფრიად საგულისხმო პოლემიკაში გადაიზარდა ევროპული და ტრადიციული ღირებულებების აპოლოგეტთა შორის (იხ. კრებული — „ევროპა თუ აზია?“, თბ., 1972 წ.). ერთნი (პირობითად „ევროპოცენტრისტები“ ვუნოდოთ) ამ დისკუსიაში ეტროფოდნენ „ძლიერი და სრულქმნილი პიროვნების იდეალს“ (გერონტი ქიქოძე), მეორენი (პირობითად

— „ტრადიციონალისტები“) იშველებდნენ ოსვალდ შპენგლერისეულ შედარებას ევროპისა „ბებერ ფაუსტთან“ (როგორც მოგეხსენებათ, მისი „ევროპის დასალიერი“ იმდროინდელი ინტელიგენციისათვის საკულტო წიგნი იყო), ან, შეგონებას ილია ჭავჭავაძისა: „გაბედვით შეიძლება ითქვას, რომ ევროპელმა დაგვიხმო ბუნება და შეგვექმნა ძნელიად შემგნებელი ჩვენი საკუთრებისა“. ამას წერს ერის ის სულიერი მამა, რომლის მოღვაწეობის დომინანტა, სწორედაც რომ ევროპული ლიბერალიზმის ღირებულებათა დანერგვა გახლდათ (იხ. კრებული „ილია ჭავჭავაძე გლობალიზაციის სათავეებთან“, თბ, 2014 წ.), მაგრამ, ილია ჭავჭავაძეს (და, აქვე უნა ითქვას, ვაჟა-ფშაველასაც) ზუსტად ისეთივე ამბივალენტური მიმართება აქვთ თავის თვისტომთა „გაევროპიელეზასთან“, როგორც მიგელ დე უნამუნოს.

1906 წელს გამოქვეყნებულ სტატიაში „ევროპეიზაციისათვის“ (რაც იმხანად „გლობალიზაციას“ უტოლდებოდა) უნამუნო წერს: „დროა ჩვენს ეროვნულ ცნობიერებას ერთი კარგი გამოცდა მოვუწყოთ და როგორც ნამდვილ ესპანელებს შეგვფერის, საკუთარ თავს ვკითხოთ, მაინც რა ასეთი სასიცოცხლო მნიშვნელობა აქვს გარდასახვის ამ იდეებს საერთოდ და კერძოდ ჩვენთვის, სულ რომ ენაზე გვაკერია დიდსა თუ პატარას“. ასზე მეტი წელი გავიდა ამ სიტყვების დაწერიდან, მაგრამ დღევანდელი ქართული საზოგადოებრის ძირითად პოლემიკურ დისკურსს თუ გავითვალისწინებთ, „ევროპეიზაციის“ პრობლემას თავისი აქტუალობა ოდნავადაც არ დაუკარგავს.

AFSHAR NADERI AFSAR

Iran, Tehran

University of Applied Science and Technology

The Role of Linguistic, Ethnic and Local Identities in the Development Globalization

As a Country with enormous ethnic, linguistic and local diversity, Iran has great potential for national development and empowerment. Although usually perceived as a threat to the organization of national government and ethos, ethnic and linguistic diversity could be used towards such aims. This paper, based on

research carried out in 2011, tries to show the positive implications of the diversity of Iranian society in the scientific development of the country, The article focuses on the territorial and global continuity of Iranian ethnic group, which can facilitate trans-border exchange of students and lecturers and increase cooperation with various regional and international science and research organizations. The article argues that the management of higher education has not succeeded in exploiting this potential and, therefore, calls for action in four cultural-linguistic regions studies; Azeri, Baluchi, Arab and Kurd. The article focuses on language and calls for a linguistic policy within higher education which would combine international language, particularly English, with national and ethnic languages in the entire world.

SUDABA AQABALAYEVA

Азербайджан, Баку

Baku Slavic University.Azerbaijan

Censorship and Moral Values in Literature

The word censorship has negative connotation. In any phrase the word censorship is negative. During the soviet rule many writers and poets suffered from this cruel censorship in literature. At the same time it played a vital role in the establishment of moral values. literary works created in democratic society loses some of the moral values because of the complete lack of the censorship, there is a need to establish what is the scope and limitation

LEYLA ALIYEVA

Azerbaijan, Baku

Baku Slavic University

The Role of Artistic Translation in Intercultural Communication

Modern time is epoch of cultures globalization, development of cultural communications, the time of exchange by national-cultural achievements, of scientific, artistic and other values, period of cooperation among peoples in different

spheres of public life, social and moral progress of humanity. All these facts are impossible without translation activity. The translation satisfies definite social, cultural, scientific and other aesthetical needs of society. Overcoming different barriers, translation stimulates creative cooperation and mutual enrichment of national cultures and literatures.

Azerbaijan was always famous by talented translators. Nowadays we also have talented translators, which created valuable samples of translation art, translating both from Azerbaijan and into Azerbaijan language. All scientific investigations, dedicated to translation problems underline the same idea- artistic translation is one of most difficult spheres of translation activity.

While translating the national originality of translated text must be taken into consideration. National specifics, certainly makes influence both on context and form of work So, the getting of national peculiarity and unique beauty of original is one of translator's main aims. It must be pointed out, that problem of national peculiarity saving is one of most complicated problems of modern translation study. It supposes that both translator and reader must be well – informed in concrete historical reality, described in artistic work.

ЛЕЙЛА АЛИЕВА

Азербайджан, Баку

Бакинский славянский университет

Роль художественного перевода в межкультурной коммуникации

В современном мире, в эпоху глобализации культур, развития и усложнения межкультурных коммуникаций обмен национально-культурными достижениями, научными, художественными и другими ценностями, сотрудничество между народами во всех областях общественной жизни, социальный и духовный прогресс человечества - всё это невозможно без посредничества перевода. Перевод удовлетворяет определённые социальные, культурные, научные, эстетические и другие потребности общества. Преодолевая самые различные барьеры, перевод стимулирует творческое взаимодействие и взаимообогащение национальных культур и литературы. Естественно, заслуга переводчиков в этом неоценима.

В Азербайджане во все времена были, и сегодня есть, талантливые переводчики, которые смогли создать достойные образцы переводческого

искусства, переводя на азербайджанский и с азербайджанского языка. В многочисленных исследованиях, посвященных проблемам перевода, справедливо отмечается, что художественный перевод - один из самых трудных видов переводческой деятельности.

При переводе необходимо учитывать и национальное своеобразие переводимого текста. Национальная окраска, несомненно, сказывается и на содержании и на форме произведения. Поэтому одна из важнейших задач переводчика - донести до читателя неповторимую национальную специфику оригинала. Подчеркнем еще раз, что проблема сохранения национального своеобразия подлинника - одна из самых сложных проблем современного переводоведения. Она предполагает хорошую осведомленность не только переводчика, но и самого читателя о той конкретной исторической действительности, которая нашла отражение в конкретном художественном произведении.

SEVINJ ALIEVA

Azerbaijan, Baku

Baku Slavic University

National Actuals and Their Comprehension in Works of Boris Akunin

One of the sign figures of the modern Russian literature is Boris Akunin/ his creative work generates many controversies, thoughts, varied opinions. But there is no doubt that this author could won many-millioned army of admirers of his talent.

His works, no matter to which genre they belong, characterize wealth and diversity of reflection and comprehension of the national actual. We can observe this in many famous “series” of the author, including the series “The new detective novel”, “The provincial detective novel”, in the historical novels-chronicles, the protagonist of which is Erast Fandorin.

Hero’s travels around the world and descriptions based on the difference of the national worlds in which the author put his hero, give to Akunin opportunity cover wide in small things, take a good look of special case in the light of a general case. Very often he resorts to the description of the national actuals which are quite often enclosed in symbolic form.

Recently published novel “The black city” of Boris Akunin, the action of which takes place in Baku, is full of national actual and national symbolism, approaches to a global comprehension of the world. The national actual there are also given in the symbolic comprehension.

The ambience of Baku city with its multiethnic population, with its petroleum business was given in the novel by means of many symbolic details, which have national attachment to an expressed national space.

СЕВИНДЖ АЛИЕВА

Азербайджан, Баку

Бакинский славянский университет

Национальные реалии и их осмысление в произведениях Бориса Акунина

Одной из знаковых фигур современной российской литературы является Борис Акунин. Его творчество вызывает много споров, размышлений, неоднозначных мнений. Но одно бесспорно. Этот писатель сумел завоевать многомиллионную армию почитателей его таланта.

Его произведения, в каком бы жанре они ни были созданы, характеризует богатство и многообразие отражения и осмысления национальных реалий. Мы наблюдаем это во многих знаменитых «сериях» писателя, в том числе в серии «Новый детектив», «Провинциальный детектив», исторических романах-хрониках, главным героем которых является Эраст Фандорин.

Странствия героя по свету и описания, основанные на различии национальных миров, в которые помещает автор своего героя, дают возможность Акунину охватить в малом большое, рассмотреть частное через призму общего. Очень часто он прибегает к описанию национальных реалий, нередко заключенных в символическую форму.

Насыщенной национальными реалиями и национальной символикой, восходящей к глобальному постижению мира, является и художественная ткань недавно вышедшего в свет романа Бориса Акунина «Чёрный город», действие которого происходит в Баку. Национальные реалии здесь также даны в их символическом осмыслении.

Атмосфера города Баку с его многонациональным населением, нефтяным бизнесом передана через множество символических деталей, имеющих национальную привязанность к национальному выраженному пространству.

ANATOL ANDREYEU

Minsk, Belarus

Belarussian State University

Globalization as a Literary Phenomenon

Globalization is understood as the unification of social and spiritual problems, it has a distinctly unspiritual and countercultural character. Globalization operates on human (individual) rights, in principle, not recognizing the rights of the individual. Globalism is a tendency and a result of total unconscious human activity. That's why the process of globalization has a clearly marked literary expression: the unconscious is directly related to the very nature of art.

The form of cult (emptiness) became globalism expression in literature, that can be interpreted as a shift from world outlook (cognition) on perception of the world (unconscious adaptation). Epistemological formula of globalism (as well as "globalist" literature) can be defined as a worldview within attitude. The vector of culture is directly opposite: from attitude – to outlook (from psyche to consciousness). Epistemological formula of culture (as well as "cultural" reasonable literature) can be defined as attitude within outlook. Globalism and degradation in the literature do not just intersect – globalism becomes a form of cultural degradation.

Cultural degradation has the face of art, the latter has always been and will be at the forefront of dehumanization, because the psychological development of the world that is opposed to rational principles is anti-personal and inhumane. Figuratively-psychological type of information management (which built the foundation of human civilization) has exhausted its humanistic features. Humanization of art is possible with a different type of information management, that means the replacement of one model of man (homo economicus) to other (homo culturis), the inevitable coming persono-centrism in culture (as opposed to the now prevailing individualism).

The problem of transition from civilization to culture – is the problem of the transition from a psychological to a reasonable type of information management. From the person (individual) – to the personality. Globalism in this context is just a small component of a truly global problem of the transition from civilization to culture.

А.Н. АНДРЕЕВ

Беларусь, Минск

Белорусский государственный университет

Глобализация как литературное явление

Под глобализацией понимают тенденцию к унификации общественных и духовных проблем, имеющую отчетливо выраженный бездуховный и антикультурный характер. Глобализация оперирует правами человека (*индивида*), в принципе не признавая *правличности*. Глобализм есть тенденция и одновременно результат *тотальной бессознательной деятельности* человека. Вот почему у процесса глобализации обнаруживается отчетливо выраженное литературное лицо: бессознательное имеет непосредственное отношение к самой природе художественного творчества.

Выражением глобализма в литературе стал культ формы (бессодержательности), что можно трактовать как смещение акцента с миропонимания (познания) на мироощущение (бессознательное приспособление). Гносеологическую формулу глобализма (а также «глобалистской» литературы) можно определить как *миропонимание в рамках мироощущения*. Вектор культуры прямо противоположен: от мироощущения – к миропониманию (от психики к сознанию). Гносеологическую формулу культуры (а также «культурной», разумной литературы) можно определить как *мироощущение в рамках миропонимания*. Глобализм и деградация в литературе не просто пересекаются; глобализм становится формой культурной деградации.

У деградации культуры – лицо искусства; последнее по природе своей всегда было и будет авангарде дегуманизации, ибо психологическое освоение мира, противопоставленное разумному, принципиально антилично и антигуманно. *Образно-психологический тип управления информацией* (на котором и выстроен фундамент человеческой цивилизации) *исчерпал свои гуманистические возможности*. Гуманизация искусства возможна при ином типе управления информацией, что означает смену одной модели человека (*homo economicus*) другой (*homo culturis*), неизбежный грядущий *персонализм* в культуре (в противовес господствующему ныне *индивидуализму*).

Проблема перехода от цивилизации к культуре – это проблема перехода от психологического к разумному типу управления информацией. От

человека (индивида) – к личности. Глобализм в этом контексте – всего лишь небольшая составляющая действительно глобальной проблемы перехода от цивилизации к культуре.

SOPHIO ARSENISHVILI

Georgia, Telavii

Jacob Gogibashvili Telavi State University

Cultural Globalization – The New Term with Old Meaning

Globalization- what's the real meaning of the word? Does it actually means anything new, which we have not seen or experienced yet? The attempt to give answer to this question has divided world on two parts. Everyone got involved into the discussion, starting from economists and ending by writers. We can't find this word in writings till 20th century, but does it mean that Georgian writers were not observing it? I don't think so. Globalization as very complicated, contradictory process became part of Georgians life from the oldest times. Most of all it influenced the language. This is not surprising as the language is the main tool of communication and there is no globalization without communication. It influenced also the style of life, music, cuisine. Globalization is connected with idea of one global center from which the process is governed. The governing first of all means ideological leadership. Not a single country in world can play the role of super power if it cannot ideologically dominate above others. The placement of super powers were matter of change, but the methods of dominating were remaining nearly same. The danger of losing cultural identity was always the main counterargument is discussions related to this issue. In every moment of staying face to face with new culture, there is big temptation to learn something new from it and also big danger to lose something valuable and unique. This problem is one of the central leitmotifs of Georgian literature through centuries. Even religion, which plays the role of strongest opponents of the globalization now, was one of its strongest footholds in pervious times. Adoption of Christianity by state of Kartli was the result of the successful leadership of global player such as Byzantium, as well as muslimization of some Georgian kings was consequence of less effective guidance of other global payers in region. So, I think that if we don't fix our attention on the term "globalization" itself and try to follow the sense of the concept, we will find out that Georgian literature has lot to say about the phenomena mentioned above. I plan to follow this direction in my farther research.

სოფიო არსენიშვილი

საქართველო, თელავი

იაკობ გოგებაშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

კულტურული გლობალიზაცია — ახალი ტერმინის ძველი შინაარსი

გლობალიზაცია — რა აზრი დევს ამ სიტყვაში და არის თუ არა მასში საერთოდ რამე ახალი, ჯერ არ ნახული და არ გამოცდილი? ამ შეკითხვაზე პასუხის გაცემის მცდელობამ შეიძლება ითქვას სამყარო ორად გაყო. დისკუსიაში ჩაერთო ყველა, დანყებული ეკონომისტებიდან და დამთავრებული მწერლებით. მეოცე საუკუნემდე ჩვენ ამ ტერმინს ლიტერატურაში ვერ ვნახავთ, მაგრამ ნიშნავს კი ეს იმას, რომ მანამდე ამ პროცესს ქართველები არ აკვირდებოდნენ? ვფიქრობ რომ არა.

გლობალიზაცია, როგორც მეტად წინააღმდეგობრივი და არაერთ-გვაროვანი პროცესი ძველი დროიდან გახდა ქართველთა ცხოვრების თანამდევი. ყველაზე მეტად მან თავისი კვალი ენას დაამჩნია (კომუნიკაციის გარეშე გლობალიზაცია არ არსებობს, ხოლო ურთიერთობის მთავარი იარაღი სიტყვაა), არანაკლები მუსიკას, ყოფით კულტურას, სამზარეულოს.

გლობალიზაცია ერთი ცენტრის არსებობას გულისხმობს, რომელიც დანარჩენ სამყაროს განვითარების მიმართულებას ჰკარნახობს. ეს უპირველესად ყოვლისა იდეოლოგიური ლიდერობაა. ვერც ერთი ქვეყანა ვერ მოირგებს ზესახელმწიფოს როლს, თუ მან იდეოლოგიურად არ მართა დანარჩენები. ცენტრის ადგილ-მდებარეობა იცვლებოდა, მართვის მეთოდები შედარებით ნაკლებად. ეროვნული იდენტობის შეზღუდვის, დაკნინების საფრთხე დღემდე ყველაზე ძლიერ კონტარ-გუმენტად გვეგლინება ამ ფენომენისადმი მიძღვნილ მსჯელობაში. ნებისმიერ ახალ კულტურასთან შეხვედრისას არსებობს ცდუნება ისწავლო მისგან რაღაც ახალი და საფრთხე-დაკარგო რაღაც შენთვის ძვირფასი, უნიკალური. ეს პრობლემა არამც თუ უცხოა ქართული ლიტერატურისათვის, არამედ მის ერთ-ერთ სისხლ-ხორცეულ, გამჭოლ თემას წარმოადგენს. თვით რელიგია, რომელიც ახლა გლობალიზაციის ყველაზე დიდ მონიანალმდეგედ გვეგლინება, ერთ დროს ამავე ძალის ყველაზე მძლავრი დასაყრდენი და გზის გამკვალავი იყო. ქართლის გაქრისტიანება იმ დროის გლობალური მოთამაშის, ბიზანტიის წარ-

მატებული სვლის შედეგია, ქართველი მეფეების გამაჰმადიანება სხვა გლობალური ლიდერების მიერ ქვეყნის დამორჩილების წარუმატებელი მცდელობა. ასე რომ, თუ ჩვენ მაინც და მაინც მოვლენის სახელს არ გამოვეკიდებით და ვიფიქრებთ მის შენაარსობრივ დატვირთვაზე, დავრწმუნდებით, რომ ქართულ ლიტერატურას ამ თემაზე ნათქვამი ბევრი აქვს. სწორედ ამ მსჯელობას განვავრცობ მე ჩემს ნაშრომში.

OLGA BAGDASARYAN

Russia, Ekaterinburg

Ural State Pedagogical University

“Text Recycling” as an Artistic Strategy in XX Century Drama

The report examines the problem of so-called “secondary texts” in Russian drama of XX-th century. Text-recycling enjoys unprecedented popularity in all kinds of art and in diverse cultural spheres. Russian literature of XX century also undergoes the “invasion” of various forms of cultural “recycling”, i.e. of “secondary” texts based on literature of the “golden age”.

This phenomenon still attracts considerable attention of modern artists. For example contemporary Russian drama presents numerous examples of classical texts’s “remakes”, such as A.P.Chekhov’s *The Seagull* by Konstantin Kostenko, *Seagull and Hamlet (The Version)* by Boris Akunin, *Imago* (a remake of Bernard Shaw’s *Pygmalion*) by M.Kurochkin, *Na donyshke* by I. Shprits (a remake of Maxim Gorky’s *Na dne*), and many others. For some authors the modernization of famous stories became an important way of artistic self-expression.

Specific strategies of “secondary texts” are characterized in the report through the material of dramatic tales of E. Schwartz, G. Gorin’s “theatrical fantasy”, N. Kolyada’s plays, but the main attention is paid to the remakes in modern Russian drama.

О. Ю. БАГДАСАРЯН

Россия, Екатеринбург

Уральский государственный педагогический университет (УрГПУ)

«Вторичный текст» как художественная стратегия в драматургии XX века

Доклад посвящен феномену «вторичных текстов» в русской драматургии XX века, в которой «переработка» текстов и сюжетов получила широкое распространение. Интерес к этому феномену не иссяк и до сих пор (развитие современной «новой драмы» отмечено большим количеством ремейков по произведениям русской классики). Использование чужих сюжетов, создание произведений «по мотивам», вариаций на известные темы, ремейков для некоторых авторов стало важнейшим способом художественного высказывания.

Стратегии создания вторичных текстов в докладе рассматриваются на материале написанных по «чужим сюжетам» драматических сказок Е. Шварца, «театральных фантазий» Григория Горина, пьес Н. Коляды. Особое внимание уделяется «переработке» классического канона в современной русской драматургии.

NINO BALANCHIVADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The Moral Phenomenon of Word

The essence of literature is the best mean for expressing human statehood, relationship and emotions. Prosperity and fall of the different nations and their historical manifestation is much more apprehensible after acquainting with their literature works. The fiction inheritance is universal and it is not created only by one particular nation.

Literature is aspired by people. People start thinking on the basis of others thoughts. And as the bread of our existence is of paramount importance for human body, the literature works are of vital importance for human souls – Ilia Chavchavadze believed in the concept. The concept is certain indeed.

The different generation has different literature taste, the general approach is that taste differs and taste is subjunctive concept, any generation knows that freedom is divine gift and relief; freedom is thought and work ! Everything is attainable by obtaining freedom that is inspired by patience, struggle and development. The most important and valuable state in the world is individual freedom and pursuit for happiness, this concept is worth of fighting for.

The word is said to be difficult to be kept , the word is powerful tool everywhere and always, if the word is lost the life becomes unbearable and sorrowful.

All patriots should serve their countries they must think about the prosperity and benefit of their nation and fellow citizens, as more they strive for their national development and prosperity as much they will contribute to benefit the whole humankind.

წინო ბალანჩივაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

სიტყვის ზნეობრივი ფენომენი

ლიტერატურა თავისი არსით საზოგადოებრივი ყოფიერების, ადამიანური ურთიერთობებისა და ემოციების გამოხატვის ნათელი საშუალებაა. ამიტომაც ამა თუ იმ ხალხის კულტურის ისტორიულ ასპარეზზე გამოსვლა, აღზევება თუ დაცემა უფრო და უფრო საცნაური ხდება მაშინ, როცა ეცნობი სხვადასხვა ერის ლიტერატურულ მემკვიდრეობას, რომელიც არა მხოლოდ ერთი ერის კუთვნილებაა, არამედ მთელი სამყაროსი.

ლიტერატურას ასაზროდებს საზოგადოება. საზოგადოება კი ლიტერატურით სწავლობს ფიქრს სხვის ნაფიქრზე. და როგორც პურის საჭიროებასა გრძნობს ადამიანი ხორცისათვის, ისე ლიტერატურას უნდა მიიჩნევდეს იგი სულისა და გულისათვის — ასე სწამდა და სჯე-როდა ილია ჭავჭავაძეს. და ეს მართლაც ასეა.

სხვადასხვა თაობის მკითხველს ხომ სხვადასხვანაირი ლიტერატურული გემოვნება აქვს, გემოვნება კი სუბიექტური ცნებაა, თუმცა ყველა თაობამ კარგად იცის, რომ თავისუფლება არ არის ძღვენი და განცხრომა; რომ თავისუფლება — აზროვნება და გარჯაა! მიზან-სწრაფვით, ნებისყოფით, თავისუფლების წყურვილითა და მისთვის

ბრძოლით შესაძლებელია განვითარება და სრულყოფილებამდე მიღწევაც კი.

„ვიბრძოლოთ მსოფლიოს გათავისუფლებისათვის... მივდივართ ახალ სამყაროში — კეთილ სამყაროში, სადაც ადამიანობა სიხარბეზე, სისასტიკესა და სიძულვილზე მაღლა დგას!..“.

„სიტყვა გადვადე ერშია, სიტყვა, რა სიტყვა? — ეული, ტანჯულის გულის ნაცრემლი, ჯავრით ნაკვები, სნეული“, — ამბობს რა ამ სიტყვებს ვაჟა-ფშაველა, აქვე დასძენს:

„რას ვიფიქრებდი, იხარა... ნვერს მარგალიტი მოისხა, ...
მიხარის, ჩემმა გაზრდილმა, რომ ბინა ჰპოვა ერთანა,
ერთმა სანყალმა სიტყვამა“.

ჰპოვა ბინა, რადგან ეს სიტყვა მასობრივ იდეოლოგიას არ იყო მორგებული. ამ სიტყვამ

ადამიანის ცხოვრებას სხვა აზრი შესძინა: იგი შეცნობაა, აღმოჩენა, თავისუფლება!.. “რას მიქვიან ტკბილი სიტყვა, ტკბილი სიტყვა რა არისო! — ამ გამწარებულს ნუთის-სოფელში ტკბილი სხვა რა არის, რომ სიტყვა იყოს!“ — ამბობს ილია.

„რამდენ სიტყვასაც ვიჭერ კბილებით —
იმდენ ტკივილს ვიგუბებ გულში...“

სიტყვა ძნელი შესანახია..“ — ამ სიტყვამ თავისი სათქმელი უნდა თქვას ყველგან, ყოველთვის, რათა ტკივილი მწუხარებაში არ გადაიზარდოს და ცხოვრება გაუსაძლისი არ გახდეს.

TAMAR BARBAKADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

European Fixed Verse Form – Tercet and Three-Line Stanzas in Georgian Poetry

The issue of “Europeanization” (I.Chavchavadze) of Georgian poetry essentially implied the verse form (“European expression”). The poetic form naturally includes versification (prosody) too.

European fixed verse forms have been established in Georgian versification since the tenth of the 20th century. They are: sonnet, triolet, octave, tercet, rondo, canzone, villanelle, sestina, etc.

Tercet // terzina became a sharing stanza form for lyrical and epic poetry. Dante Alighieri's *Divine Comedy* is written in a terzina form since Italian or French sonnet stanzaic prosody demands stanza with three-lines.

According to A.Gatserelia, three-line stanzas were known in the old Georgian poetry. It could be found in folklore too. Galaktion Tabidze considers that "this kind of verse is absent in old, new or novel poetry (Tabidze 1985:167). The poet terms eight-syllable three-line verse "samaiani" (triple) and as the first example of it he names his three-line stanza which was published in the magazine *Teatri da Tskhovreba* ("Theatre and Life") in 1910, "Three lines with equal rhymes", - this is the definition of Georgian terzina done by G.Tabidze.

In G.Tabidze's Collection of Works I (1914) there are two verses written in three-line stanzas from beginning to end: *Kynesa* ("Moan") ... "Extreme anguish does not leave me" (**44, aaa**) one is three-line (**aba**) in the verse *Gazapkhulda* ("Spring has Come") (T.Doiashvili).

It is noteworthy that in 1914 three-line stanzas are found in Grigol Megrelishvili's verse *Mtis Niavi* (Mountain Breeze) "tvalt kututo damedaga" (44/44; aaa).

The first example of Georgian terzina emerged in 1916 and it was Aleksandre Abasheli's verse *Withered Leaves* (Mchknari fotlebi) written in classical form (**5/4/5, aba bcb cdcded efe fsf s**). One of the best examples of Georgian terzina is Kolau Nadiradze's verse *From Tsitsmuri to Saguramo* with the rhyming scheme: **55/55/, aaa bbb ccc ddd ... aaa**, written in 1936; in this terzina the poet repeats the first stanza instead of a final separate line to produce an effect of a "disappointed expectation".

The unrhymed middle line of the completing stanza and denial of the isolated final line distinguishes Galaktioni's terzina "On the Balcony".

Original, totally different tercet is written by Kolau Nadiradze in 1950: the verse "This is a Great Love" consists of six tercets. Two-syllable rhythms: **jvartsma-katsma-antsma, katsi-gandzi-antsi, chatsva-datsva-datsva, jvartsma-atsma-datsva** –paired in alliteration – adds harmonic euphony with metre comparatively scarce for Georgian verse, done in fifteen lines (**53/52**) this non-canonic Georgian tercet.

The history of Georgian three-line stanza was filled with new examples (Pridon Khalvashi, Batu Danelia) during the eighties and nineties of the 20th century. Pridon Khalvashi named "samkura" (trefoil) his three-line stanzas (**5/4/5, aaa, bbb, ccc, ddd, eee, exe**) in *Tarba and I* and dedicated to his friend Abkhazian poet "Six trefoils to the memory of Abkhaz Tarba" (Khalvashi 2008:90).

An original form of the three-line stanza in the form of poetic reminiscence was chosen by Otar Chiladze in his verse *Cracked Plate* (1996) which is a literary allusion of Kolau Nadiradze's known tercet.

Important examples of the three-line stanza are found in Jarji Pkhoveli's poetry: *Offended Verse* (1998), "...Now for this Verse..." (1998).

Zviad Ratiani's verse "*A Man at the Dindow, Autumn Outside*" (2000) is written in three unrhymed lines.

At the end of the 20th century the blending of the verse forms of European poetry, assimilation with the varieties of Georgian verse and stanzaic prosody is not disputable any more. Our poets with the help of the richness of Georgian rhythm and metre repertoire create the diversity of three-line stanzas and tercets.

თამარ ბარბაქაძე

საქართველო, თბილისი

მოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ევროპული მყარი სალექსო ფორმა — ტერცინა — და სამტაეპიანი სტროფები ქართულ პოეზიაში

ქართული პოეზიის „ევროპეიზაციის“ (ი. ჭავჭავაძე) პრობლემა, არსებითად, ლექსის ფორმას გულისხმობდა („ევროპული გამოთქმა“). პოეზიის ფორმაში, ბუნებრივია, ლექსწყობაც (ვერსიფიკაცია) შედის.

XX ს. 10-იანი წლებიდან ქართულ ლექსწყობაში მკვიდრდება ევროპული მყარი სალექსო ფორმები: სონეტი, ტრიოლეტი, ოქტავა, ტერცინა, რონდო, კანცონა, ვილანელი, სექტინა და სხვ.

ტერცინა//ტერცეტი საზიარო სტროფული ფორმა გახდა ლირიკისა და ეპიკური პოეზიისათვის. დანტე ალიგიერის „ღვთაებრივი კომედია“ ტერცინებით არის დაწერილი, ხოლო იტალიური თუ ფრანგული სონეტის სტროფიკისათვის სავალდებულო სამტაეპედია.

სამტაეპიან სტროფებს, ა. განერელიას ცნობით, იცნობდა ძველი ქართული პოეზია. შესაძლოა, ყოფილიყო იგი ფოკლორშიც. გალაკტიონ ტაბიძე მიიჩნევს, რომ „ძველ, ახალ, ან უახლეს პოეზიაში ამ სახის ლექსი არ არსებობს“ (ტაბიძე 1975: 167). პოეტი რვამარცვლიან სამტაეპიან ლექსს „სამაიანს“ უწოდებს და მის პირველ ნიმუშად ასახელებს თავის სამტაეპედს, რომელიც 1910 წ. გამოქვეყნდა ჟურნ. „თეატრსა და ცხოვრებაში“, „სამი სტრიქონი თანაბარი რითმებით“, — ასე განსაზღვრა ქართული ტერცეტი გ, ტაბიძემ.

გ. ტაბიძის I კრებულში (1914) თავიდან ბოლომდე სამტაეპედებით დანერილი ორი ლექსია: „კენესა“, „:არ მშორდება სევდა მწარე“ (44, aaa) ერთი სამტაეპედია (aba) ლექსში „გაზაფხულდა“ (თ. დოიაშვილი).

საგულისხმოა, რომ 1914 წელს სამტაეპიანი სტროფები გვხვდება გრიგოლ მეგრელიშვილის („მთის ნიავის“) ლექსში „თვალთ ქუთუთო დამედაგა“ (44/44; aaa).

ქართული ტერცინას პირველი ნიმუში 1916 წელს გამოჩნდა: „მჭკნარი ფოთლები“ ალექსანდრე აბაშელისა კლასიკური ფორმის მიხედვით არის დანერილი (5/4/5, aba bcb cdeded efe fsf s). ქართული ტერცინას ერთ-ერთი საუკეთესო მაგალითია კოლაუ ნადირაძის „წინამურიდან საგურამომდე“, რომელიც 1936 წელს დაინერა (55/55/, aaa bbb ccc ddd ... aaa); ამ ტერცინაში პოეტი „გაცრუებული მოლოდინის“ ეფექტად დამამთავრებელი, განცალკევებული სტრიქონის ნაცვლად, პირველ სტროფს იმეორებს.

გალაკტიონის ტერცინას „აივანზე“ გამოარჩევს დამამთავრებელი სტროფის გაურითმავი შუა ტაეპი და განცალკევებული, დასკვნითი სტრიქონის უარყოფა.

ორიგინალური, სრულიად განსხვავებული ტერცინა დაწერა კოლაუ ნადირაძემ 1950 წელს: „ეს დიდი სიყვარულია“ ექვსი ტერცეტისაგან შედგება. ორმარცვლიანი რითმები: ჯვარცმა-კაცმა-ანცმა, კაცი-გან-ძი-ანცი, ჩანვა-დაცვა-დანვა, განძი-ანცი-კაცი, ჯვარცმა-აცმა-დანვა — ალიტერაციულად დაწყვილებულნი — ევფონიურ კეთილზმონებს ანიჭებენ ქართული ლექსისთვის იშვიათი საზომით, თხუთმეტმარცვლედით (53/52) შესრულებული ამ არაკანონიკურ ქართულ ტერცინას.

ქართული სამტაეპიანი სტროფის ისტორია XX ს. 80-90-იან წლებში ახალი ნიმუშებით შეივსო (ფრიდონ ხალვაში, ბათუ დანელია). ფრიდონ ხალვაშმა „სამყურა“ შეარქვა თავის სამტაეპედებს (5/4/5, aaa, bbb, ccc, ddd, eee, exe) („მე და თარბა“) და თავის მეგობარ აფხაზ პოეტს უძღვნა „ექვსი სამყურა აფხაზეთს თარბას ხსოვნისათვის“ (ხალვაში 2008: 90).

სამტაეპედის ორიგინალური ფორმა შეარჩია პოეტური რემინის-ცენტრის სახით ოთარ ჭილაძემ ლექსში „გაზბარული ფირფიტა“ (1996), რომელიც კოლაუ ნადირაძის ცნობილი ტერცინას ლიტერატურული ალუზიაა.

სამტაეპიანი სტროფის საგულისხმო ნიმუშები გვხვდება ჯარჯი ფხოველის პოეზიაში: „ნაწყენი ლექსი“ (1998), „:ახლა ამ ლექსის-თვის...“ (1998).

გაურითმავი სამტაეპედებით არის დაწერილი ზვიად რატიანის „ადამიანი ფანჯარასთან, გარეთ შემოდგომა“ (2000).

XX ს. ბოლოს ევროპული პოეზიის სალექსო ფორმების შერწყმა, შეთვისება ქართული ლექსის სახეებსა და სროფიკაში სადავო აღარ არის. ჩვენი პოეტები ქართული რითმისა და საზომთა რეპერტუარის სიმდიდრის მეოხებით, ქმნიან სამტაეპიანი სტროფისა და ტერცინას სახესხვაობებს.

NINA BARKOVSKAYA

Russia, Yekaterinburg

Ural State Pedagogical University (USPU)

Contemporary Literary Guidebook: the Way to Explore a Foreign Cultural Space

The report considers the ways of representing of different countries cultures in P. Vail, A. Genis and E. Klyuev books. All these books were written by modern Russian writers in exile. P. Vail in “Genij mesta” (“The Genius of Place”) represents the country in terms of its cultural hero – genius, closely associated with the material medium. A. Genis in “Kolobok” creates an image of the country through its national cuisine, gastronomic journeys and table talks. E. Klyuev’s “Stranovedenie”, subtitled “Textbook of life (overseas)” is engaged in the language game, often absurdist. All books were created for the Russian readers, refer to the popular literature, but differ in the conceptual depth, and to some extent parodying traditional guidebooks, charged with practical information.

Н.В. БАРКОВСКАЯ,

Россия, Екатеринбург

Уральский государственный педагогический университет (УрГПУ)

Современный литературный путеводитель: варианты освоения инокультурного пространства

В докладе рассматриваются способы репрезентации культуры той или иной страны в книгах П. Вайля, А. Гениса и Евг. Ключева. Все эти книги были написаны современными русскоязычными писателями в эмиграции.

П. Вайль в «Гении места» представляет страну через её культурного героя – гения, тесно связанного с материальной средой. А. Генис в «Колобке» создаёт образ страны через её национальную кухню, гастрономические путешествия и застольные истории. Евг. Ключев в «Странноведении», имеющем подзаголовок «Учебник жизни (за рубежом)» занимается языковой игрой, часто абсурдистской. Все книги рассчитаны на российского читателя, относятся к популярной литературе, но отличаются концептуальной глубиной, в некоторой степени пародируя традиционные путеводители, нагруженные практической информацией.

TINATIN BOLKVAZDE

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakishvili Tbilisi State University

Attitudes of Followers of Eurasian Theory to Georgia (1920-1950)

Georgia was always within the sphere of interest, both from scientific and political point of view, for the founders of the Eurasian theory. The idea of Eurasian world was born within the circles of Russian émigré intellectuals; a group of them recognized the Soviet Union as the embodiment of the very idea of Eurasia and eulogized its victory. Since then, from “the Caucasian periphery of Eurasian linguistic union” (Roman Jacobson), Georgia and its population was considered as one of the important and remarkable areas of USSR. It became a topic of particular discussions in the Eurasian periodicals, especially in the letters of Dmitri Svyatopolk-Mirsky. The paper will show the varying attitude of the followers of the Eurasian theory in accordance with changing of their taste and shifting of the political situation in the period of 1920 to 1950.

თინათინ ბოლქვაძე

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ევრაზიული თეორიის მიმდევართა დამოკიდებულება საქართველოს მიმართ (1920-1950)

საქართველო ყოველთვის იყო ევრაზიული თეორიის ფუძემდებელთა და მის მიმდევართა ინტერესთა სფეროში როგორც წმინდა მეცნიერული, ისე პოლიტიკური თვალსაზრისით. მას შემდეგ, რაც ევრაზიულობის — როგორც თეთრგვარდიული ემიგრაციული მოძრაობის ერთმა ნაწილმა აღიარა საბჭოთა კავშირი, როგორც ევრაზიულობის გამარჯვება და გახდა მისი მეხოტბე, „ევრაზიული ენობრივი კავშირის კავკასიური პერიფერიიდან“ (რომან იაკობსონი) საქართველო და მისი მოსახლეობა იქცა საბჭოეთის ერთ-ერთ საყურადღებო და გასათვალისწინებელ ნაწილად, რომელიც ხდებოდა სპეციალური მსჯელობის საგანი ევრაზიულ პერიოდიკაში, განსაკუთრებით დ. სვიატოპოლკ-მირსკის წერილებში. მოხსენებაში ნაჩვენებია იქნება ევრაზიული თეორიის მიმდევართა დამოკიდებულების ცვალებადობა პოლიტიკური ვითარებისა და გემოვნების ცვლის შესაბამისად 1920-1950 წლებში.

SHORENA BOLKVAZDE

Georgia, Batumi

Batumi Shota Rustaveli State University

Reflection of Cultural Globalization Processes in Georgian Memoir-Autobiographical Prose

We would like to discuss national cultural law and processes of cultural globalization on the base of Georgian post-soviet memoir-autobiographical prose. Globalization as supranational international integration process leads us to the new world the ideological basis of which is individual's view, the universal world

abstracted by him. The themes of time and historical memory; relation between the world and temporal components.

Memoirs are texts which carry the concept of “a person and the world” (N. Berdiaev). The mentioned theoretical paradigm enables us to discuss the memoir prose not only in literary studies but in wide social-cultural context as well (the relation between post-colonial thinking and cultural globalization).

The following will be discussed by us: 1) „Glass with tears“–Giorgi Gvakharia.

2) „Holly darkness“–Levan Berdzenishvili.

3) „My world“–Vakhushti Kotetishvili.

Postmodern character of the given works is obvious and we intend to analyze globalization and postmodernism in Georgian social-cultural space.

In particular, we highlight the following tendencies: Typical episodes of Meta prose will be analyzed in the given texts. Narratives of social realism in the authors works will be introduced, their ideological-artistic function will be analyzed.

The signs of globalization reaching the holes of The Iron Curtain alongside the formation of soviet modernization, internationalism and mass culture are reflected exactly in memoir prose.

We distinguish the examples of postmodern Meta texts and intertextuality. Texts of antic literature are discussed in L. Berdzenishvili’s works; retrospective links of cinematographic masterpieces with the specific memories –in G.Gvakharia’s ones enables us to speak about the influence of post modernism on the genre of memoir on the way of modernization.

We will speak about “Sociolect”-artistic- expressive method, as one of the most important factors of mass culture and its place in literature; As for national literal law, we will discuss traditions of memoir-autobiographical genre or documental prose in Georgian literature. We will admit traditionalism and novelty of artistic- expressive methods of modern memoirs.

შორენა ბოლქვაძე

საქართველო, ბათუმი

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

კულტურული გლობალიზაციის პროცესების ასახვა ქართულ მემუარულ-ავტობიოგრაფიულ პროზაში

ნაციონალური ლიტერატურული კანონი და კულტურული გლობალიზაციის პროცესები გვსურს განვიხილოთ ქართული პოსტსაბჭოთა მომუარისტულ-ავტობიოგრაფიული პროზის საფუძველზე. გლობალიზაციას, რგორც ეროვნულ-საერთაშორისო ინტეგრაციის პროცესს მივყავართ ახალი ტიპის მსოფლიოსთან, რომლის იდეურ საფუძველს ინდივიდის ხედვა, მის მიერ აბსტრაგირებული უნივერსალური სამყარო წარმოადგენს. მემუარისტიკისთვის საინტერესოა დროისა და ისტორიული მეხსიერების თემები, სამყაროსეული და დროებითი პლასტების ურთიერთმიმართება.

მემუარები „ადამიანისა და სამყაროს კონცეფციის“ (ნ. ბერდიაევი) მაგატებელი ტექსტია. აღნიშნული თეორიული პარადიგმა საშუალებას იძლევა მემუარული პროზა განვიხილოთ არა მხოლოდ ლიტმცოდნეობის კუთხით, არამედ ფართო სოციალურ-კულტურულ კონტექსტში (პოსტკოლონიური აზროვნება და კულტურული გლობალიზაციის ურთიერთმიმართება).

ჩვენ მიერ განხილული იქნება:

- 1) „ცრემლიანი სათვალე“ — გიორგი გვახარია.
- 2) „წმინდა წყვიდაი“ — ლევან ბერძენიშვილი;
- 3) „ჩემი წუთისოფელი“ — ვახუშტი კოტეტიშვილი.

თვალნათელია მოცემული ნაწარმოებების პოსტმოდერნისტული ხასიათი და მათი საშუალებით გვსურს გლობალიზაციისა და პოსტმოდერნის ანალიზი ქართულ სოციოკულტურულ სივრცეში.

კერძოდ, გამოვეყოფთ შემდეგ ტენდენციებს: მოცემულ ტექსტებში გავაანალიზებთ მეტაპროზის ტიპიურ ეპიზოდებს (მეტაპროზა — „ისტორიული თეთრი ლაქების თავისებური რეკონსტრუქცია“). გავეცნობით სოცრეალიზმის ნარატივებს ავტორთა შემოქმედებაში, მათ იდეურ-მხატვრულ ფუნქციას.

საბჭოური მოდერნიზაციის, ინტერნაციონალიზმისა და პროლეტარული მასკულტურის ფორმირების კვალდაკვალ რკინის ფარდის

„ნასვრეტებში“ გლობალიზაციის „სიგნალების“ შელწენის ასახვა, სწორედ, მემუარულ პროზაში ხდება.

გამოვყოფთ პოსტმოდერნისტული მეტატექსტისა და ინტერ-ტექსტუალური ციტაციის მაგალითებს. ანტიკური ლიტერატურის ტექსტები – ლ.ბერძენიშვილთნ და კინომატოგრაფიის შედეგტა რეტ-როსპექტული ბმულები კონკრეტულ მოგონენეთან – გ.გვახარიასთან საშუალება გვაძლევს ვისაუბროთ პოსტმოდერნის გავლენებზე კლასიკური მემუარისტული ჟანრის მოდერნიზაციის გზაზე.

ვისაუბრებთ გლობალიზაციის გავლენით მასობრივი კულტურის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორის „სოციოლექტის“ მხატვრულ ლიტერატურაში დამკვიდრებასა და მისი, როგორც მხატვრულ-გამომსახველობითი საშუალების, გამოყენების შესახებ.

რაც შეეხება ნაციონალურ ლიტერატურულ კანონს, განვიხილავთ მამუარისტულ-ავტობიოგრაფიული ჟანრის, სულაც დოკუმენტური პროზის, ტრადიციებს ქართულ ლიტერატურაში. აღვნიშნავთ, თანამედროვე მემუარისტის მხატვრულ-გამომსახველობითი ხერხების ტრადიციულობასა და ინოვაციურობას.

NADEJDA BOREYKO

Belarus, Minsk

Belarusian State University

Mass Culture as the Main Form of Existence of Culture in the Era of Globalism

Today it is obvious that the theoretical models of mass culture originating within the culturological thought of the beginning and the middle of the XX century, need to be clarified by virtue of transforming mass culture into a global phenomenon that involves millions of people throughout the world. Besides, during the past decades mass culture has turned into a form of culture, playing the leading role in the culture of postindustrial society.

We will consider the formation of mass culture as something historically inevitable, organically connected with the democratic structures in the postindustrial society that performs several important functions, as well as a specific socio-cultural phenomenon.

Particular attention is paid to the opposition between mass culture and elite culture. Besides, we will touch upon the impact of mass culture on elite culture one as the main form of the existence of culture in the modern period.

Mass culture is analyzed as a fundamentally cosmopolitan type of culture. Possessing special ethno-national forms, mass culture essentially acts as a universal cultural project.

The urgency of this problem is due to the role that mass culture plays in the rapidly globalizing world, as well as the awareness of the need to preserve the basic values of national cultures in the conditions of the growing universalization of cultural life and the formation of mono-cultural world.

Н. А. БОРЕЙКО

Беларусь, Минск

Белорусский государственный университет (БГУ)

Массовая культура как основная форма существования культуры эпохи Глобализма

Сегодня является очевидным, что те теоретические модели массовой культуры, которые были рождены культурологической мыслью начала и середины XX века, явно нуждаются в уточнении в силу превращения массовой культуры в феномен глобального масштаба, в поле влияния которого втянуты миллионы людей во всем мире, а также потому, что массовая культура превратилась за последние десятилетия в культурную форму, играющую ведущую роль в системе культуры постиндустриального общества.

Мы будем рассматривать массовую культуру как образование исторически неизбежное, органично связанное с демократическими структурами, выполняющее в постиндустриальном обществе ряд важных функций, и как специфический социокультурный феномен.

Особое внимание уделяется также оппозиции массовая культура / элитарная культура, а также говорится о влиянии массовой культуры на элитарную в эпоху современности в качестве основной формы существования культуры.

Массовая культура анализируется как принципиально космополитичный тип культуры. Обладая особыми этнонациональными формами, содержательно массовая культура выступает как универсальный культурный проект.

Актуальность данной проблемы обусловлена той ролью, которую массовая культура играет в стремительно глобализирующемся мире, а также осознанием необходимости сохранения базовых ценностей национальных культур в условиях нарастающей универсализации культурной жизни и формирования монокультурного мира.

KONSTANTINE BREGADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

European and National Context of Georgian Literary Modernism

In Georgia as well as in Europe, the establishment of Literary Modernism, and generally orientation on modernist views and aesthetics, was not a spontaneous and unconscious phenomenon, but a sort of following the fashion. For Georgian Modernist writers' operating with Modernist aesthetics, Modernist themes, problematic and poetical principles was neither the subject of temporary interest ("Youth Disease", "Naïve Fascination") nor an object of coquetry ("Diseased by a Foreign Illness"). Modernist aesthetics and Modernist Views for Georgian Writers was a source of connecting Georgian Literature with that of Western Literature. They saw Modernism as a means of leaving the tyranny of Russian and Asian Culture and therefore integrate with Western Culture again. Accordingly, the Georgian literary modernism, as well as the European literary modernism, the establishment and development had its fundamental social-political and socio-cultural preconditions, as well as aesthetic-theoretical and philosophical basis (Nietzsche, Schopenhauer, Wagner, Freud, Bergson, etc.).

The socio-cultural preconditions of Georgian Modernism single out two chief aspects:

a) Modernism, as a viewpoint and literary discourse, Georgian Modernists, on the one hand connected with the issue of renewal of Georgian Culture, which implied the approachment of Georgian and Western Culture and make Georgian Culture an inseparable part of the western one, an on the other hand, saw it as a means of re-establishing Georgian state an orientation towards the West both politically and culturally;

b) The intensive reception and establishment of Modernist viewpoints and Aesthetics is connected with the intensified political life of the 20s – the catastrophe of 1921, the political terror and repressions of the 20s, the suppression of the rebellion of 1924, the anti-religious terror and propaganda of the Bolsheviks. Also, it is connected with the intensified technical-mechanic ideologist progress of the 20s which was executed by the Bolsheviks under the Messianic Pathos.

Based on the processes outlined above Georgia also saw the “Metaphysical Shake” (Nietzsche) – God is dead, the values were re-evaluated and Georgian Culture was suppressed by the Materialist Understanding of the Bolsheviks and the mechanic-technic civilization. This led to the de-sacralisation, de-humanisation of Georgian being, alienation from mythic-sacred initial, accordingly, leading to the dissolution of subjectivity, existential fear and the impossibility of self-identification. All this created the main thematic and problems of Georgian Literature.

კონსტანტინე ბრეზაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ქართული ლიტერატურული მოდერნიზმის ვეროპული და ნაციონალური კონტექსტები

საქართველოში, ისევე როგორც ევროპაში, ლიტერატურული მოდერნიზმის დამკვიდრება, და ზოგადად, მოდერნისტულ მსოფლმხედველობასა და მოდერნისტულ ესთეტიკაზე ორიენტირება, ეს არ იყო სტიქიური და გაუცნობიერებელი მოვლენა, ერთგვარი, მოდას აყოლა. ქართველი მოდერნისტი ავტორებისათვის მოდერნისტული ესთეტიკა, მოდერნისტული თემებით, პრობლემატიკითა და პოეტოლოგიური პრინციპებით ოპერირება არც დროებითი და სასხვათაშორისო ინტერესის საგანი იყო („ყმანვილური სენი“, „გულუბრყვილო გატაცება“), და არც კოკეტობის საგანი („უცხო სენით დაავადება“), არამედ მოდერნისტულ ესთეტიკასა და მოდერნისტულ მსოფლმხედველობას ქართველი მოდერნისტი ავტორები იმთავითვე უკავშირებდნენ ქართული მწერლობის დასავლეთევროპული „რადიუსით გამართვის“, ქართული კულტურის რუსული აზიატური კულტურის ტირანიისაგან გამოყვანისა და დასავლურ კულტურასთან კვლავ ინტეგრირების ამოცანებს. შე-

საბამისად, ქართული ლიტერატურული მოდერნიზმის, ისევე როგორც ევროპული ლიტერატურული მოდერნიზმის, ჩასახვასა და განვითარებას ჰქონდა თავისი ფუნდამენტური საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სოციოკულტურული ნანამძღვრები, ასევე, ესთეტიკურ-თეორიული და ფილოსოფიური ბაზისი (ნიცშე, შოპენჰაუერი, ვაგნერი, ფროიდი, ბერგსონი და სხვ.).

რაც შეეხება ქართული ლიტერატურული მოდერნიზმის სოციო-კულტურულ ნანამძღვრებს, აქ იკვეთება ორი უმთავრესი ასპექტი:

ა) მოდერნიზმს, როგორც მსოფლმხედველობრივ და ლიტერატურულ დისკურსს, ქართველი მოდერნისტები, ერთი მხრივ, უკავშირებდნენ ქართული კულტურის განახლების საკითხებს, რაც გულისხმობდა დასავლეთ ევროპის კულტურასთან ქართული კულტურის კვლავ დაახლოებასა და მის დასავლური კულტურის განუყოფელ ნაწილად ქცევას, მეორე მხრივ, უკავშირებდნენ ქართული სახელმწიფოებრიობის აღდგენისა და პოლიტიკურ და კულტურულ ცხოვრებაში დასავლური ორიენტაციის აღების საკითხებს;

ბ) ქართულ სინამდვილეში მოდერნისტული ესთეტიკისა და მსოფლმხედველობის ინტენსიური რეცეფცია და დანერგვა ასევე უკავშირდება 20-იან წლებში საქართველოში გამძაფრებულ პოლიტიკურ ცხოვრებას – 1921 წლის კატასტროფას, 20-იანი წლების ბოლშევიკური პოლიტიკურ ტერორსა და რეპრესიებს, 1924 წლის აჯანყების ჩახშობას, ბოლშევიკურ ანტირელიგიურ ტერორსა და პროპაგანდას. ასევე, უკავშირდება 20-იან წლებშივე გაინტენსივებულ იდეოლოგიზირებულ ტექნიკურ-მანქანურ პროგრესს, რასაც ბოლშევიკები ახორციელებდნენ მესიანისტური პათოსით.

აღნიშნული პროცესების ფონზე კი საქართველოშიც საბოლოოდ განხორციელდა „მეტაფიზიკური რყევა“ (ნიცშე) — ღმერთი მოკვდა, ღირებულებები გადაფასდა და ქართული სულიერი კულტურა ჩაახშო ბოლშევიკების მიერ დაფუძნებულმა მატერიალისტურმა ცნობიერებამ და მანქანურ-ტექნიკურმა ცივილიზაციამ. ამან კი გამოიწვია ქართული ყოფის დესაკრალიზაცია, დეჰუმანიზაცია, სუბიექტის მითო-საკრალური პირველსაწყისებისადმი გაუცხოება, შესაბამისად, სუბიექტურობის დაშლა-რღვევა, ეგზისტენციალური შიში და თვითიდენტობის მოპოვების შეუძლებლობა. ყოველივე ეს ქართული ლიტერატურული მოდერნიზმის ძირითად თემატიკასა და პრობლემატიკას ქმნის.

LEVAN BREGADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

On the Problem of Idiom Translation

Idioms or the phrases the meanings of which are not equal to the sums of the meanings of their constituent words are often referred to as a language existing within a language (language in language). This is the most peculiar, figurative, mainly grotesque (surrealistic), often illogical stratum of a language, which makes the translation of idioms a quite difficult and sometimes even impossible task (all the more so when they are used as titles of literary works). At such moments translators are expected to approach to their job creatively. One of the best known ways to solve this problem is to find in the recipient language an idiom of similar meaning and to substitute the original phrase with it. In such cases one has to try to choose a phrase that is neutral and does not contain the realities having specific ethnic or social peculiarities or coloring which are in contrast with the situation described in the original.

The fact which to some extent simplifies the problem is that a significant part of the idioms and catch phrases are of biblical origin and are almost equally disseminated among all people the cultures of which are in communion with the Bible. But one circumstance deserves a special attention: Some biblical catch phrases are differently (with different words) conveyed into different languages, which may make it difficult for translators to guess that they are dealing with a biblical phrase (cf. in English “prodigal son”, in German “der verlorene Sohn”, in Russian “блудныйсын”, in Georgian “udzghebi shvili”).

In this paper there are considered some cases of successful as well as unsuccessful attempts of conveyance of foreign language idioms during translations, the knowledge of which may prove useful for translators.

ლევან ბრეგვაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

იდიომების თარგმნის პრობლემისათვის

იდიომებს, ანუ ისეთ გამოთქმებს, რომელთა მნიშვნელობა არ უდრის მათში შემავალ სიტყვათა მნიშვნელობების ჯამს, ენაში არსებულ ენად (ენა ენაში) მოიხსენიებენ ხოლმე. ეს არის ენის ყველაზე თვითმყოფადი, ხატოვანი, მეტნილად გროტესკული (სიურრეალისტური), ხშირად ალოგიკური პლასტი, რის გამოც იდიომების თარგმნა ერთობ ძნელი, ზოგჯერ კი შეუძლებელია (მეტადრე, როდესაც ისინი ნაწარმოების სათაურებად არის გამოყენებული). ასეთ დროს მთარგმნელს ევალება შემოქმედებითად მიუდგეს საკითხს. ერთ-ერთი კარგად ცნობილი გზა ამ პრობლემის გადაჭრისა ის არის, რომ აღმოვაჩინოთ მიმღებ ენაში იმავე შინაარსის იდიომი და იმით ჩავანაცვლოთ დედნის გამოთქმა. ამ დროს ყურადღება უნდა მიექცეს იმას, რომ შერჩეული გამოთქმა ნეიტრალური იყოს, არ შეიცავდეს ისეთ რეალიებს, რომლებიც სპეციფიკური ნაციონალური ან სოციალური თავისებურებისან კოლორიტის შემცველია, რაც წინააღმდეგობაში მოვიდოდა დედანში წარმოდგენილ ვითარებასთან.

საქმეს რამდენადმე აადვილებს ის გარემოება, რომ იდიომებისა და ფრთიან გამონათქვამთა ერთი მოზრდილი ნაწილი ბიბლიური წარმომავლობისა და თითქმის თანაბრად არის გავრცელებული ყველა ხალხში, რომელთა კულტურა ბიბლიას არის ზიარებული. ოღონდ ყურადღება უნდა მიექცეს ერთ გარემოებას: ზოგიერთი ბიბლიური ხატოვანი გამოთქმა სხვადასხვა ენაში განსხვავებულად (სხვა სიტყვებით) არის გადასული, რის გამოც მთარგმნელი შესაძლოა ვერ მიხვდეს, ბიბლიურ გამოთქმასთან რომ აქვს საქმე (შდრ. ინგლისური „prodigal son“, გერმანული „der verlorene Sohn“, რუსული „блудный сын“, ქართული „უძღები შვილი“).

ნაშრომში განხილულია თარგმანებში უცხოენოვანი იდიომების წარმატებულ და წარუმატებელ გადატანათა შემთხვევები, რომელთა გათვალისწინება სასარგებლო იქნება მთარგმნელთათვის.

RŪTA BRŪZGIENĖ

Lithuania, Vilnius

Mykolas Romeris University

Western Culture Signs in J. Vaičiūnaitė's Poetry: a Musical Aspect

Judita Vaičiūnaitė – one of the most musical Lithuanian poetesses. Its lyrics merge the realia of the cultures of the Antique, GDL and West: images of history, literature, art and music, intercept the traditions of versification, canons (hexameter etc.), they are often combined with modern poetical forms. In her creation, Vaičiūnaitė was one of the first ones to intercept the world of urban culture; adapted general world cultural images in Lithuanian poetic language which were so far based on sensual lyricism or sense of nature. This vector of global world manifested in different paradigms of poetry musicality as well the brightest of which is the level of music images and tendency form. Besides the archetypical models or casual structures (fugue, canon), Spanish, Lithuanian, etc. folk song structure analogues, we can find the analogues of new music forms in her creation as well (rhizomic, shapeless form, open, jazz, etc.), which reveal the passion tendencies of modern creation. Most of these forms express compositional principles of Western modern and avant-garde music; on the other hand, the principles of form creation show the dominants of the emotional attitude and stylistics of epoch. In this way, world culture in the poetry (and language) of Vaičiūnaitė is being intercepted not only by images, but also by internal structures, thus widening not only the level of vocabulary, but also the models of idea - sense. The topic of the report is based and focused on the study of these aspects in the creation of the poetess. The reference is made on the comparative methodology and the works of A. Andrijauskas, S. Jastrumskytė, W. Wolf, E. Priet, Halliwell, R. Monelle, E. Tarasti, Daunoravičienė et al.

РУТА БРУЗГЕНЕ

Литва, Vilnius

Университет им. Миколаса Ромериса

Знаки западной культуры в поэзии Ю. Вайчюнайте: музыкальный аспект

Юдита Вайчюнайте – одна из наиболее музыкальных поэтов Литвы. В ее лирике сливаются реалии культур античности, Великого княжества Литовского и Запада: образы истории, литературы, искусства, музыки, также заимствованные традиции стихосложения, каноны (гекзаметр и др.), которые сочетаются с современными поэтическими формами. Вайчюнайте в своем творчестве одна из первых переняла мир городской культуры; адаптировала общие образы мировой культуры к литовскому поэтическому языку, до этого опиравшемуся на чувственный лиризм или природоощущение. Этот вектор глобального мира проявился и в различных парадигмах музыкальности поэзии, наиболее ярким из которых является уровень музыкальных образов и тенденций форм. Помимо архетипических моделей или привычных структур (фуга, канон), аналогов структур испанских, литовских и других народных песен, в ее творчестве мы можем обнаружить и аналоги новых музыкальных форм (ризомическая, бесформенная, открытая, джазовая формы и т.п.), которые раскрывают пассивные тенденции современного творчества. Многие из этих форм выражают композиционные принципы современной и авангардной музыки; с другой стороны, принципы создания формы демонстрируют доминанты мировосприятия эпохи и особенности ее стилистики. Таким образом мировая культура в поэзии (и языке) Вайчюнайте перенимается посредством не только образов, но и внутренних структур, тем самым расширяя и лексический уровень, и модели размышления - чувствования. Тема сообщения и фокусируется вокруг исследования этих аспектов в творчестве поэтессы. Автор опирается на компаративистскую методологию, работы А. Андрияускаса, С. Яструмските, В. Вольфа, Э. Прието, Н.Холливелла, Э. Тарасте, Р. Монелле, Г. Дауноравичене и других исследователей.

IA BURDULI

Georgia, Tbilisi

Georgian Technical University

Lingo-cultural Communication and Symbol of Postmodern

The multiple profile of postmodern text is most important for the contemporary perception for symbols.

According to this opinion, the peculiarity such as both internal diversity and the demand of perception, which is given to its cognition by the symbol, is united.

The Modern German writer Patrick Suskind decomposes the Symbol in stratum and turns them into chronotopic symbol by the help of dividing into codes and uniting of his text. This process is formed as the Symbol of the combination of both Time and Space. That is considered as the art icon of the structure of Heidegger's "Dasein".

The Hermeneutical research in the Writer's text is made by the pseudo Carnavalization of artistic icons of Mephistophelian _ Faustus and Hermes "es"- it.

By the help of ironical imitation of the opinions of Nietzsche and Froude Suskind introduces himself, as the world individual beyond "kindness and evil". Consequently, the interpretation of symbolic icons of psychoanalytic and archetypes by Yung is considered as the clue for both Suskind and generally artistic symbolic nomination of Postmodern being.

ია ბურდული

საქართველო, თბილისი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

ლინგვო-კულტუროლოგიური კომუნიკაცია და პოსტმოდერნისტული სიმბოლური ნომინაცია

თანამედროვე მხატვრულ დისკურსში სიმბოლოს შემეცნებისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია პოსტმოდერნისტული ტექსტის სიმბოლოთა მრავალპლანიანობა. ამ თვალსაზრისით სიმბოლური სემანტიკის ისეთი თავისებურება მთლიანდება, როგორცაა სიმბოლოს

შინაგანი მრავალფეროვნება და ის შემეცნებითი, აღქმითი მოთხოვნა, რომელსაც სიმბოლო მის შემმეცნებელს უსახავს.

თანამედროვე გერმანელი მწერლი პატრიკ ზიუსკინდი საკუთარი ტექსტის სიმბოლურ შრეებად დანანევრებითა და გამთლიანებით ტექსტის ქრონოტოპული სიმბოლოს ფორმირებას ახდენს, რაც დროისა და სივრცის ყოფიერებასთან გამაერთიანებელ სიმბოლოდ ყალიბდება, ეს კი ჰაიდეგერის “Dasein”-ის სტრუქტურის მხატვრულ ხატად აღიქმება. მწერალი თავად აწარმოებს საკუთარ ტექსტში ჰერმენევტიკულ კვლევას მეფისტოფელურ-ფაუსტური და ჰერმესული — “es”-ის მხატვრული ხატების ფსევდოკარნავალობით, ნიცშესა და ფროიდის შეხედულებათა ირონიული იმიტირებით ზიუსკინდი საკუთარ თავს, როგორც სამყაროს ერთეულს „სიკეთისა და ბოროტების მიღმა“ ისე წარმოაჩენს. სიმბოლური ხატების იუნგისეული ფსიქონალიტიკური და არქეტიპული ინტერპრეტაცია როგორც ზიუსკინდის, ასევე ზოგადად პოსტმოდერნისტული ყოფიერების მხატვრული სიმბოლური ნომინაციის გასაღებად აღიქმება.

VUSAL CHELEBI

Turkey, Trabzon

Karadeniz Technical University in Trabzon

Ethnic Space in the Modern Russian Prose (out of the Boris Yevseyev’s Creative Work)

Ethnic space is reflected in national character first of all. This problem becomes actual because of globalization process in society. As totality of the most steady peculiarities distinctive for the given ethnic community embodied in unique human characters, the national character is reflected in many works of belles-letters. In this respect Boris Yevseyev’s works are the most significant.

At the age of globalization, of tendencies of cosmopolitanism, of national character leveling, of the unification of modern man appearance, this author adheres traditions of Russian classic literature created the most impressive characters which embodies composite character of Russian nation. Boris Yevseyev creates the entire gallery of images of the most impressive representatives of different nations, different ethnic groups and emphasizes those peculiarities which

formed as a result of that environment conditions in which a human character formed.

For B. Yevseyev creation character of another nation is one of the methods of struggle for universal values, of demonstration of initial, natural and psychological community of all the people of the Earth, but at the same time it is a method of detection profound peculiarities of the Russian man in his relationship with the world and people. This tendency lets us know about it in creative work of the Russian writers, and the most sharply is in those of B. Yevseyev because of intensification of national problems and contradictions in the modern world.

ВЮСАЛ ЧЕЛЕБИ

Турция, Трабзон

Караденизский технический университет

Пространство национального в современной русской прозе (на материале творчества Бориса Евсеева)

Национальное находит своё отражение, прежде всего в национальном характере. Эта проблема актуализируется в связи с глобализационными процессами, идущими в обществе. Как совокупность наиболее устойчивых, характерных для данной национальной общности особенностей восприятия окружающего мира, форм его освоения и чувственно-эмоциональных реакций на него, национальный характер находит своё отражение во многих произведениях художественной литературы, воплощаясь в неповторимые человеческие характеры. В этом смысле произведения Бориса Евсеева являются наиболее показательными.

В век глобализации, тенденции к космополитизму, нивелированию национальных черт характера, унификации образа современного человека, этот писатель остаётся верен традициям русской классической литературы, создавшей наиболее яркие образы, олицетворяющие собирательный образ русского народа. При этом Борис Евсеев создаёт и целую серию образов ярчайших представителей самых разных национальностей, различных этнических групп, с большим мастерством подчёркивая те особенности, которые сформировались в человеке в связи с условиями той среды, в которой он был сформирован.

Для Б.Евсеева создание инациональных образов – это один из способов борьбы за общечеловеческие ценности, показа первичного, природно-психологического единства всех людей Земли, но в то же самое время способ выявления глубинных особенностей русского человека в его взаимоотношениях с миром и людьми. Эта тенденция всё больше даёт о себе знать в творчестве русских писателей и особенно остро в произведениях Б.Евсеева в связи с обострением в современном мире национальных проблем и противоречий

EKA CHIKVAIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Spiritual Writing – Heritage of World or the National Literature?

Different terms are used to denote spiritual writing: ecclesiastic, liturgical, clerical, sacral... Despite the variety of terms this is the literature that predominantly belongs to the first period of the history of Georgian literature and is characterized by the overall system and features of fully determined function, content, structure, style, graphic thinking, language, linguistic paradigms... Its content and qualities are firstly determined by the ecclesiastical necessity, at the same time, it has been translated, is also original and varied, encompasses a variety of genres. This is literature which, above all, is united by the religion -- (in this case) Christianity. Although, since it is related to the religion – Christianity, it is designed for the audience united under this very religious characteristic, i.e., is limited to some extent. Although, the national feature is not a determinant of this difference. Which is evidenced by the share and contribution of translated monuments (literature, either exegetic, liturgical, bibliological, or hymnographic, hagiographic, homiletic) in the development of the original national literatures. The diversity, difference in linguistic-national quality that is inherent in Christianity (unlike the Old Testament that distinguished Israel as the heavenly nation and excluded the national element due to the specific context) attaches certain predominance to the national element (although this process has developed differently in the domain of Catholicism). This is signified by the beginning to

speak diverse languages on the Pentecost. But even the fact that, for example, the laws of the justification arisen in Byzantine-Greek realm are equally accessible and perceivable for the representatives of Antioch, Alexandrian, Athos or Gelati schools enables us to perceive this type of literature in the perspective of general, world literature. Henceforth, the reasoning should be led according to several qualities: a. spiritual writing (despite genre-field diversity) – in the perspective of world literature (what was limited and which development was facilitated) and spiritual literature. “Literary laws” and national literatures; or b. what does the national literature take from world literary trends and what does the specific national literature give to world literary trends or processes. It seems that the answer is trivial and dated: national literature takes offered novelties based on inner trends, respectively, gives out something that is specific to it, thereby establishing itself in the world literary context.

ეკბ ჩიკვანიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

სასულიერო მწერლობა — მსოფლიო თუ ნაციონალური ლიტერატურების კუთვნილება?

სასულიერო მწერლობას სხვადასხვა ტერმინით მოიხსენიებენ: საეკლესიო, ლიტურგიკული, სამღვდელო, საკრალური... ტერმინთა სხვადასხვაობის მიუხედავად, ეს არის ლიტერატურა, რომელიც ქართული ლიტერატურის ისტორიის, ძირითადად, პირველ პერიოდს განეკუთვნება და სრულიად განსაზღვრული დანიშნულების, შინაარსის, სტრუქტურის, სტილის, სახეობრივი აზროვნების, ენის, ენობრივი პარადიგმების... ერთიანი სისტემითა და ნიშნებით ხასიათდება. მის შინაარსსა და რაგვარობას, უპირველესად, საეკლესიო საჭიროება განსაზღვრავს, ამავე დროს, არის ნათარგმნიც და ორიგინალურიც და მრავალფეროვანია, მოიაზრებს მრავალ ჟანრს. ეს არის ლიტერატურა, რომელსაც, უპირველესად, სარწმუნოება — (ამ შემთხვევაში) ქრისტიანობა აერთიანებს. თუმცაღა, რადგან რელიგიას — ქრისტიანობას — უკავშირდება, სწორედ ამ სარწმუნოებრივი ნიშნით გაერთიანებული აუდიტორიისთვის არის განკუთვნილი, ანუ, გარკვეულწილად

შეზღუდულია. თუმცა, ამ სხვაობის განმაპირობებელი არ არის ნაციონალური ნიშანი. სწორედ ამაზე მეტყველებს ნათარგმნი ძეგლების (ლიტერატურის, იქნება ეს ეგზეგეტიკური, ლიტურგიკული, ბიბლიოლოგიური, თუ ჰიმნოგრაფიული, აგიოგრაფიული, ჰომილეტიკური) წილი და წვლილი ორიგინალური ნაციონალური ლიტერატურების განვითარების საქმეში. ის, რომ სხვადასხვაგვარობა, ენობრივ-ნაციონალური ნიშნით განსხვავება ქრისტიანობაში იმთავითვე ჩადებულია (განსხვავებით ძველი აღთქმისგან, რომელიც საზეპურო ერად ისრაელს გამოარჩევდა და ნაციონალურ ელემენტს გარკვეულ-განსაზღვრული კონტექსტის გამო გამოირიცხავდა), გარკვეულ უპირატესობას ნაციონალურ ელემენტს ანიჭებს (თუმცა, ეს პროცესი სხვაგვარად წარიმართა კათოლიციზმის წიაღში). სულთმოფენობის დღეს სხვადასხვა ენაზე ამეტყველება სწორედ ამის ნიშანია. მაგრამ თუნდაც ის, რომ მაგალითად, ბიზანტიურ-ბერძნულ წიაღში აღმოცენებული დასაბუთების კანონები ანტიოქიური, ალექსანდრიული, ათონური თუ გელათური სკოლების წარმომადგენელთათვის თანაბრად წვდომადი და აღქმადია, ამ ტიპის ლიტერატურის ზოგად, მსოფლიო ლიტერატურის ჭრილში აღქმის შესაძლებლობებს გვაძლევს. ამის კვალდაკვალ, მსჯელობა უნდა წარიმართოს რამდენიმე ნიშნით: ა. სასულიერო მწერლობა (მიუხედავად ჟანრობრივ-დარგობრივი მრავალფეროვნებისა) — მსოფლიო ლიტერატურის ჭრილში (რა შეზღუდა და რის განვითარებას შეუწყობ ხელი) და სასულიერო ლიტერატურა, „ლიტერატურული კანონები“ და ეროვნული, ნაციონალური ლიტერატურები; ან ბ. რას იღებს ნაციონალური ლიტერატურა მსოფლიო ლიტერატურული ტენდენციებისგან და რას აძლევს მსოფლიო ლიტერატურულ ტენდენციებსა თუ პროცესებს კონკრეტული ნაციონალური ლიტერატურა. როგორც ჩანს, პასუხი ტრივიალური და მოძველებულია: ნაციონალური ლიტერატურა იღებს შემოთავაზებულ სიახლეს შიდა ტენდენციიდან გამომდინარე, შესაბამისად, გასცემს თავისთვის სპეციფიკურს, რითაც იმკვიდრებს ადგილს მსოფლიო ლიტერატურულ კონტექსტში.

MARY CHILDS

USA, Seattle

University of Washington

**Georgian Digital Text Collective:
A Case for Digital Globalization**

An integral part of the globalization of national literatures is the translation and dissemination of that literature beyond national and regional boundaries, and digital media are a critical means for that dissemination. In this paper, I will discuss my work on the *Georgian Digital Text Collective*, a dual- and trilingual website dedicated to gathering material about Georgia, its literature, culture, and history, and sharing that information with a broad, global audience.

As national literatures become integrated into the greater global world, it is essential for traditional “outsiders” to have access to a given national literature: to see its roots, how it is related to other literatures, and is itself evolving and becoming globalized. The *Georgian Digital Text Collective* was originally conceived as a pedagogical tool to give those studying Georgian easier access to more translated texts than are currently available in traditional, printed form. As the website grows, it is taking on a larger meaning and scope, aiming to become a repository for representative works of Georgian literature, from historical eras to the present, from stories that lie behind classics of Georgian cinema, to those of contemporary, talented authors. The site also includes selected scholarly articles, cultural resources, and links to historical sources about the greater Black Sea Region: all are brought together with the goal, that, as Georgia continues to integrate into the world cultural scene, a greater number of non-Georgian speaking audiences can have the opportunity to appreciate the rich literary and cultural heritage of the country.

NATELA CHITAU

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Alienation within the Boundaries of National Literature and *Weltliteratur*

The issues of extreme and moderate globalization, the questions of borders of culture, literature make it possible and necessary the understanding of the notions of literature and psycho-philosophical concepts within the boundaries of both national and world literature (*Weltliteratur*).

1. Generally the alienation of man's spiritual world is one of the interesting characteristics. Today, under postmodern circumstances the issues of alienation and existential freedom are of special consideration.

2. The alienation is more or less normal state for creators of any nationality, "each artist bears the imprint of disaster, anxiety by which a poet is recognized in his own home" (M. Tsvetaeva).

3. Sometimes this ordinary alienation of a creator leads to "inner emigration" in conditions of ideological pressure almost unbearable to a writer. It is a known fact that Soviet regime forced many creators into exile in their own country.

4. The alienation acquires especially dramatic character in emigration (regardless of whether the emigration is voluntary or by force). In emigration three patterns of writer's creative behavior are displayed: nostalgic, cosmopolitan and adaptive. These models are different in the first, second and third wave of immigration. In the latter there is far less the tragedy of the situation, cosmopolitan and adaptation mechanisms are strengthening in which it is the phenomenon of alienation that plays great role.

a) Alienation-self-knowledge, emigrants make an attempt to save their national identity, preserve cultural memory through the models of thought and recollection. This becomes the basis for mobilization of creative forces, stimulus for their realization in the émigré literature.

b) Alienation-a hidden energy of an émigré (Edward Said). A desire for self-assertiveness in a foreign environment. This energy becomes a significant source for efficiency of forces.

c) Alienation-freedom, disobedience to canonic doctrines, multilingualism and multiculturalism, intellectual capital.

d) Alienation- experience accumulation of traditional émigré motifs, uniqueness of this experience and biographical asset.

The phenomenon of alienation is an extremely important concept of trans-literature communication, the mechanism of which shows that the relationship between national literature and world literature is a system of integration and that national literature creates profound and multicultural field of the world literature. In our view, this process is best of all manifested by modern diasporic writing as one interesting pattern of *Weltliteratur*.

ნათელა ჩიტაური

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

გაუცხოება ნაციონალური ლიტერატურისა და *Weltliteratur*-ის საზღვრებში

ექსტრემალური და ზომიერი გლობალიზაციის პრობლემებმა, კულტურის, ლიტერატურის საზღვრების საკითხებმა შესაძლებელი და აუცილებელი გახადა ლიტერატურის ცნებათა თუ ფსიქოლოგიურ-ფილოსოფიური კონცეპტების გააზრება როგორც ნაციონალური, ასევე *Weltliteratur*-ის საზღვრებში.

1. გაუცხოება ზოგადად ადამიანის სულიერი სამყაროს ერთ-ერთი საინტერესო მახასიათებელია. დღეს, პოსტმოდერნისტულ ვითარებაში, განსაკუთრებით განიხილება გაუცხოების, ეგზისტენციალური თავისუფლების საკითხები.

2. გაუცხოება ყველა ეროვნების შემოქმედისათვის მეტნაკლებად ნორმალური მდგომარეობაა, „ყოველი ხელოვანი დალდასმულია კატასტროფით, ფორიაქით, რომლითაც პოეტს საკუთარ სახლშიც კი იცნობ“ (მ. ცვეტაევა)

3. ზოგჯერ შემოქმედის ეს ჩვეულებრივი გაუცხოება მწერლისათვის მიუღებელი იდეოლოგიური წნეხის პირობებში „შინაგან ემიგრაციად“ იქცევა. ცნობილია, რომ საბჭოთა რეჟიმმა ბევრი შემოქმედი აქცია შიდაემიგრანტად მისსავე სამშობლოში.

4. გაუცხოება განსაკუთრებულად დრამატულ ელფერს იძენს ემიგრაციაში (იმის მიუხედავად, ემიგრაცია ნებაყოფლობითია თუ იძულებითი). ემიგრაციაში მწერლის შემოქმედებითი ქცევის სამი მოდელი წარმოიჩინდება: ნოსტალგიური, კოსმოპოლიტური და ადაპტაციური. ეს მოდელები განსხვავებულია პირველი, მეორე და მესამე ტალღის ემიგრაციაში. ამ უკანასკნელში გაცილებით ნაკლებია ტრაგიზმი, ძლიერდება კოსმოპოლიტური და ადაპტაციური მექანიზმები, რომლებშიც დიდი როლი სწორედ გაუცხოების ფენომენს ეკისრება.

ა. გაუცხოება-თვითშემეცნება, ემიგრანტი ცდილობს ეროვნული იდენტობის გადარჩენას, აზროვნებისა და გახსენების მოდელებით კულტურული მახასიათებლების შენახვას. ეს ხდება შემოქმედებითი ძალების მობილიზაციის საფუძველი, ემიგრანტის მწერლობაში რეალიზების სტიმული.

ბ. გაუცხოება-ემიგრანტის დაფარული ენერგია (ედვარდ საიდი). უცხო გარემოცვაში თვითდამკვიდრების სურვილი. ეს ენერგია იქცევა ძალთა პროდუქტიულობის მნიშვნელოვან წყაროდ.

გ. გაუცხოება-თავისუფლება, კანონიკური დოგმებისადმი დაუმორჩილებლობა, მულტილინგვიზმი და მულტიკულტურალიზმი, ინტელექტუალური კაპიტალი.

დ. გაუცხოება-ტრადიციული ემიგრანტული მოტივების გამოცდილების დაგროვება, ამ გამოცდილების უნიკალურობა და ბიოგრაფიული კაპიტალი.

გაუცხოების ფენომენი — ეს არის ლიტერატურათაშორისი კომუნიკაციის მეტად საინტერესო კონცეპტი, მექანიზმი, რომელიც წარმოაჩენს, რომ ნაციონალური ლიტერატურისა და Weltliteratur-ის ურთიერთობა არის ურთიერთშემოქმედების, ინტეგრაციის სისტემა და რომ ნაციონალური ლიტერატურები ქმნიან მსოფლიო ლიტერატურის სიღრმისეულ და მრავალფეროვან კულტურულ ველს. ვფიქრობთ, ამ პროცესს დღეს ყველაზე მეტად წარმოაჩენს თანამედროვე დიასპორული მწერლობა, როგორც Weltliteratur-ის ერთი საინტერესო მოდელი.

EKA CHKHEIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The Model of “Strolling Couple” in European and Georgian Fiction

As it is already known the model of “Strolling Couple ” (noble knight and his squire), is not new for world literature. Different nations during their existence created significant literature works and brilliant fiction about travel and adventure of humans. One of the two is sovereign (or the grotesque type of sovereign character) having the character of knight, the person struggling for freedom and kindness, the other – is his comic servant, empty form the ethereal spirits and aspirations, obsessed with mundane intentions, he often employs a unique, earthly wit in dealing with problems, he is “plain” and “ordinary” person. It could be said that the first is the only of thousands and the second is one of thousands. They are on the same wavelength but they oppose each other as well. Their friendship brilliantly reveals their nature and literature character . Such kind and favorite couple for readers are brilliantly reflected and depicted in literature masterpieces of the world: Miguel de Cervantes Saavedra’s “ The Ingenious Gentleman Don Quixote of La Mancha” and “The Legend of Thyl Ulenspiegel and Lamme Goedzak” of Charles De Coster.

In the both fiction the noble travelers often found themselves in comic situations and writers comically depict their adventures. The relation of the two literature heroes is the structure of the model of the “Strolling Couple”, the both of the couple are independent and well molded literature types. Their togetherness in a particular situation is reflected differently, this is the very point of their individual and different characteristic features. Their opposition of characters brilliantly depicts their moral and ethical features.

The very model of the literature was used by Prince Ioane of Georgia (Ioane Bagrationi) while creating his didactic encyclopedic work “khumarstsavla” (Kalmasoba). Like the best European works in Ioane’s novel two humans are strolling form one part of the world to another and they have extreme adventure. Don Quixote is a hero struggling for kindness and fairness, Ulenspiegel was the symbol of national hero of Flanders , monk Ioane is the hero struggling for norms and principles.

ეკა ჩხეიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

„მოხეტიალე წყვილის“ მოდელი ევროპულსა და ქართულ მწერლობაში

„მოხეტიალე წყვილის“ მოდელი (კეთილშობილი რაინდი და მისი კომიკური მხლებელი), როგორც ცნობილია, უცხო არაა მსოფლიო ლიტერატურისთვის. სხვადასხვა ერების ლიტერატურამ განსხვავებულ ეპოქებში არაერთი დიდებული ნაწარმოები შექმნა ორი ადამიანის მოგზაურობისა და თვაგადასავლების შესახებ. ამ ორიდან ერთი სუვერენია (ან სუვერენის ზოგადი ნიშნებით შემკული გროტესკული ტიპი), რაინდული ღირსებებით შემკული, სიკეთისა და თავისუფლებისათვის მებრძოლი ადამიანი, ხოლო მეორე — კომიკური მსახური, მაღალი იდეალებისაგან სრულიად დაცლილი, მიწიერი ზრახვებით შეპყრობილი, „უბრალო“ და „ჩვეულებრივი“ ადამიანი. პირობითად შეიძლება ითქვას, რომ პირველი ათასებიდან ერთადერთია, მეორე კი — ათასებიდან ერთ-ერთი. ისინი ავსებენ და ამავე დროს თავისი არსით, დანიშნულებით უპირისპირდებიან ერთმანეთს. ამით კიდევ უფრო ნათლად წარმოაჩენენ თოთოეული მათგანის შინაგან ბუნებასა და ლიტერატურულ ხასიათს. ეს უაღრესად ჰუმანური და მკითხველისთვის მეტად საყვარელი წყვილი ფიგურირებს, მაგალითად, მსოფლიო ლიტერატურის ისეთ შედეგებში, როგორცაა: მიგელ დე სერვანტეს საავედრას „მახვილგონიერი იდალგო დონ კიხოტ ლამანჩელი“ და შარლ დე კოსტერის „ულენშპიგელის და ლამე გუძაკის ლეგენდა“.

ორივე ნაწარმოებში კეთილშობილი მოგზაურები არაერთხელ ხვდებიან კომიკურ სიტუაციებში და მწერლებიც ძირითადად იუმორისტულად აღწერენ მათ თვაგადასავლებს. თვით ამ მოდელის სტრუქტურაშიც მსგავსი ურთიერთმიმართებაა. „მოხეტიალე წყვილის“ ორივე წევრი დამოუკიდებელი, ჩამოყალიბებული ლიტერატურული ტიპია. მათი „ერთად ყოფნა“, ერთ სიტუაციაში სხვადასხვა რეაქციის გამოხატვა, კიდევ უფრო კარგად გამოკვეთს თოთოეულის ხასიათს. ისინი იმგვარად არიან დაპირისპირებულნი ერთმანეთთან, რომ უფრო ნათლად წარმოგვიდგინონ თოთოეული მათგანის მორალურ-ეთიკური სახე.

მსგავსი მხატვრული მოდელი გამოიყენა იოანე ბატონიშვილმა თავისი ენციკლოპედიური ნაშრომის „ხუმარსწავლა“ მხატვრული ჩარჩოს შექმნის დროს. აქაც ისევე, როგორც ევროპული ლიტერატურის შედეგებში, ორი ადამიანი დახეტილობს კუთხიდან კუთხეში (მონასტრისთვის სარჩოს შესაგროვებლად) და ათასგვარ ფათერაკში გაეზმება. დონ კიხოტი სიკეთისა და სამართლიანობისათვის მებრძოლი გმირია, ულენშპიგელი — ფლანდრიელი ხალხის ეროვნული გმირის თავისებური სიმბოლო, იოანე ბერი კი მაღალი ეთიკური ნორმებისა და პრინციპებისათვის მებრძოლი ადამიანი.

RUSUDAN CHOLOKASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Mythology at the Origins of Literary Masterpieces

All the brilliant works of literature take roots from the mythological and folk symbols that carry global nature. The very characteristic of such manifestation is peculiar and known for the reader. In spite of borders such characteristic features manage to integrate the people of different habits and faith. Thus, the real literature has been inspired by mythology from the ancient times and carries original character, the sense of originality and its manifestation could not be neglected. Fantasy of humankind has always been the revelation of existing reality. Thus, the people of similar cultural development have the same mythological, fairy tale plots and motives. That 's why all the certain literature works from antique period up today are full of the very characters.

Trustworthy of the view is evidenced by the XIX century Italian writer Carlo Lorenzini, better known by the pen name Carlo Collodi's "The adventure of Pinocchio". In the tale one can come across the following mythological characters : animals who can utter, birds, fish, firewood piece. Wood is the world of dead. Because his ugly expression the hero opposing the main hero of the tale looks like the evil . Pinocchio, like the mythological hero, to gain victory has to deal with the several obstacles: he was hang upside down on tree, he was captured, he was turned into mule and was thrown in water with stones on his legs; he

flied on the great pigeon. At last he reached his aim – he turns into the noble boy, such metamorphosis happens after he had been in the stomach of big shark and he manages to come out from it with his father. After everything is transfigured and transformed. It should be mentioned that the motive of swallowing of hero by fish is much more earlier than selfish dragon.

რუსუდან ჩოლოყაშვილი

საქართველო, თბილისი

მოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

მითოსი ლიტერატურული შედეგების სათავეებთან

გენიალური ლიტერატურული ნაწარმოები ძირითადად იმ მითოსური და ფოლკლორული სახე-სიმბოლოებიდან იღებს სათავეს, რომელიც გლობალური ხასიათისაა. სწორედ მის საფუძველზე შექმნილი სახე თუ მოტივია განსაკუთრებით მეტყველი და ახლობელი მკითხველისათვის. ის, ყოველგვარი საზღვრების მიუხედავად, ახერხებს სხვადასხვა ადათისა და რწმენის ხალხთა ინტეგრირებას. ე.ი. ჭეშმარიტი ლიტერატურა უხსოვარი დროიდან მითოსური ფესვებით იკვებება და ეს ის ძარღვია, რომელსაც ვერანაირი ორიგინალობა ვერ დაჩრდილავს. კაცობრიობის ფანტაზია არასოდეს ყოფილა მონყვეტილი არსებული რეალობისაგან. ამიტომ გვაქვს კულტურული განვითარების საერთო დონეზე მყოფ ხალხებს მსგავსი მითოსური, ზღაპრული მოტივები და სიუჟეტები; ამიტომაც არის ბევრი საერთო ანტიკური პერიოდიდან თუ შუა საუკუნეებიდან მოყოლებული დღემდე ჭეშმარიტ ლიტერატურულ ქმნილებებში.

ამ მოსაზრების უტყუარობას XIX საუკუნის იტალიელი მწერლის კარლო კოლოდის (ლორენცინის) „პინოქიოს თავგადასავალიც“ ადასტურებს. მაგალითად, აქ გვხვდება ისეთი მითოსური სახეები, მოტივები, როგორებიცაა მეტყველი ცხოველები, ფრინველები, თევზები, შემის ნაჭერი; ტყე აქაც მიცვალებულთა სამყაროა. ნაწარმოების მთავარ გმირთან დაპირისპირებული პერსონაჟი კი თავისი საშინელი შესახედაობით ზღაპრულ ბოროტ ძალას გვაგონებს. პინოქიო საბოლოო გამარჯვებამდე, ჯადოსნური ზღაპრის გმირის მსგავსად, რამდენიმე უმძიმეს დაბრკოლებას გადალახავს: ხეზეც დაკიდებენ, ციხეშიც ჩასვამენ, ვირადქცეულს ზღვაშიც ჩააგდებენ ქვამობმულს; ის ვეებერთელა

მტრედზე ამხედრებულით ფრენს. საბოლოოდ კი ბურატინო მიზანს აღწევს — გაკეთილშობილებული ბიჭად იქცევა. ეს მეტამორფოზა მას შემდეგ ხდება, რაც უზარმაზარი ზვიგენის მუცელში მოხვედრილი თავს დააღწევს იქაურობას და მამამისთან ერთად სამშვიდობოს გამოვა. ამ დროს სახეს იცვლის ირგვლივ სხვა ყველაფერიც. აღსანიშნავია, რომ თევზის მიერ გმირის გადაყლაპვის მოტივი მითოსში გაცილებით ძველია, ვიდრე მოძალადე გველეშაპისა.

ANNA CHUDZINSKA-PARKOSADZE

Poland, Poznan

Adam Mickiewicz University in Poznań

The Problem of Faustian Personality in the Works of Russian Literature

This article focuses on the concept of Faustian personality (a hero of Johann Wolfgang von Goethe's *Faust*) reflected in Russian literature. As the example of the transgression of Faustian personality, the author of the article has chosen Pechorin, a main character of a novel by Mikhail Lermontov *A Hero of Our Time*, and Master, a titled hero of *The Master and Margarita* by Mikhail Bulgakov. The heroes not only belong to the type of romantic hero, but they are also distinguished by their features of Faustian personality, such as: existential boredom, self-awareness, dilemma between possible and real, desire for life and knowledge. Pechorin turns out to be a parody of Faust, because he adopts in the end only Mephistopheles's characteristics. Master, on the other hand, shows the improved version of Faustian personality, the finale evaluation of the type. He reveals the mystic features of Faust-alchemic from the same beginning, and then, thankful to Margarita, he recognizes the true love that allows him to achieve the true knowledge and spiritual holiness.

АННА ХУДЗИНЬСКА-ПАРКОСАДЗЕ

Польша, Познань

*Институт Русской Филологии, Университет имени Адама Мицкевича
в Познани*

Проблема фаустовской личности в произведениях русской литературы

В статье обсуждается вопрос отражения фаустовской личности (образом которого является главный герой трагедии *Фауст* И.В. Гете) в русской литературе. В качестве примера трансгрессии данного образа из мировой литературы в русскую литературу был избран портрет Печорина – главного персонажа романа *Герой нашего времени* М. Лермонтова и заглавный герой романа М. Булгакова *Мастер и Маргарита*. Названные герои не только принадлежат к типу романтического героя как такового, но также отличаются наличием качеств фаустовской личности такими как: сука существования, повышенное самосознание, конфликт потенциально и действительного, жажда жизни и познания. В результате анализа автор приходит к выводу о том, что образ Печорина оказывается пародией на Фауста, поскольку он ассимилирует и укрепляет в свое характере черты Мефистофеля. Мастер, в свою очередь, является развитой и усовершенствованной версией личности Фауста, конечным продуктом его духовной эволюции. Ему присущие мистические черты Фауста-алхимика (вторая часть *Фауста*), а благодаря Маргарите, он приобретает путем любви настоящее знание и духовную полноту.

GALINA DENISSOVA

Italy, Pisa

State University of Pisa

Linguistic and Cultural Gaps:

The Problem of Perception of Translated Soviet/Russian Films

The aim and purpose of this paper is to consider the problems of interlinguistic/intersemiotic translation of cultural cinematographic messages, which are completely alien to the world-vision of the recipient audience.

Any movie is a very complex communicative system that includes linguistic units, iconic components and a sound-track (to mention the most important of them). Verbal and audio messages have a strong influence upon the denotation and connotation of iconic messages and vice versa. So the dubbing of only linguistic elements rarely portrays the original significance to speakers of another language/culture. The common belief that the images and audio components of a film are universal, and therefore should be conserved in the original form (i.e. without decoding), has to be called into question. In other words, the process of cinematographic translating requires that all those elements of a film that are part and parcel of the *national encyclopaedia* of a given language/culture be taken into consideration together with the polysemy and ambiguity of any natural language.

So this paper discusses linguistic, iconic and audio gaps and the ways they may influence the final perception of Soviet/Russian films translated into Italian and of Italian films translated into Russian. Through the analyses of different examples, we will also try to show that even a perfect linguistic translation of a movie often fails in a semiotic perspective.

Г. В. ДЕНИСОВА

Италия, Пиза

Государственный пизанский университет

«Чужой среди своих»: к вопросу о переводе художественных фильмов

В качестве теоретической предпосылки в настоящей работе избирается положение о том, что в любом живом языке находят отражение те явления внеязыковой действительности, которые считаются релевантными для представителей данной лингвокультуры. Таким образом, мы будем исходить из того, что в процесс социализации носитель языка «сживается» с определенной концептуализацией мира, подсказываемой его родным языком/культурой. В этом смысле лингвоспецифичные концепты и понятия, связанные с существованием особых обычаев и общественных установлений, отражают и одновременно влияют на образ мышления. Лингвокультурологический анализ кино с этой точки зрения предоставляет интересные данные, которые позволяют судить об актуальных для определенного языкового сообщества понятиях и стереотипах, прежде всего, тех,

которые не подлежат логическому объяснению, а действуют исключительно на эмоциональном уровне. Переводные же фильмы любопытны как объект контрастного исследования, способствующего выделению универсальных и национально-специфических характеристик разных культур, а также выявляющего механизмы многоязычия (понимаемого в широком смысле слова).

ROMAN DZYK

Ukraine, Chernivtsi

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Santa Barbara and Byzantium: the Problems of Globalization in the Novel by Julia Kristeva “Murder in Byzantium”

The active to date concepts of the “global village” (Marshall McLuhan) or the “Internet galaxy” (Manuel Castells) testify, that as a basis of the globalization processes first of all should be considered informational and cultural factors. Together with positive processes of cultural integration, the globalization carries a doubtless threat to the cultural hybridization. Therefore under the total globalization the search of resisting models grows ever more actual. The problems of globalization take not only philosophers, sociologists and culturologists, but also, that is natural, the art, which responds sensitively to them. In this regard the reaction of writers, who are also well-known scientists and can solve similar problems in several dimensions, is very interesting.

The novel by the French post-structuralist Julia Kristeva “Murder in Byzantium” (2004) reveals such a reaction. In the given text there are two existential models of the world order, resisting each other. One of them, Santa Barbara, acts as the concentrated embodiment of the modern globalized world, the “universal model of the habitat”, the “planetary” phenomenon which cannot be “localized”. Another model is Byzantium, “the Europe with the most valuable, refined and painful, that others envy and which is difficult to overcome”. Such a cultural Byzantium is on a threshold of the realization that “all will be filled with Santa Barbara” with its barbarity, terrorism, “Pizza Hut”, “coca-cola” and “Shakespearean language”, transformed into “a rap of globalization”. Separated not by certain conditional geographical borders, but by the millennial history, Santa Barbara

and Byzantium are closely connected on pages of the novel. The first crusade in the novel is represented as the globalizing project, and the modern France recreates Byzantium, trying to resist to the Fourth Rome, which is Washington. The only possibility not to accept the total globalization and Santa Barbara consists in the retreat into “the own Byzantium”, into the peculiar “way of life”, that effect the main characters of the book.

РОМАН ДЗЫК

Украина, Черновцы

Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича

Санта-Барбара и Византия: проблемы глобализации в романе Юлии Кристевой «Смерть в Византии»

Активные на сегодня концепции «глобальной деревни» (Маршалл Маклюэн) или «Интернет-галактики» (Мануэль Кастельс) свидетельствуют о том, что в основе глобализационных процессов в первую очередь следует рассматривать информационные и культурные факторы. Вместе с позитивными процессами культурной интеграции глобализация несет в себе и несомненную угрозу культурной гибридизации. Поэтому в эпоху тотальной глобализации все более актуальными становятся поиски как-то ей противостоящих моделей. Проблемы глобализации занимают не только философов, социологов, культурологов, но и, что закономерно, на них чутко реагирует искусство. В этом смысле интересна реакция писателей, которые являются также известными учеными и могут решать аналогичные вопросы в нескольких измерениях.

Таковой, в частности, выступает французская постструктуралистка Юлия Кристева и ее роман «Смерть в Византии» (2004). В данном тексте наличествуют две пространственно-временные модели мироустройства, противостоящие друг другу. Одна из них, Санта-Барбара, выступает концентрированным воплощением современного глобализованного мира, «универсальной моделью среды обитания», «планетерным» явлением, которое невозможно «локализовать». Другой моделью является Византия – это «Европа с тем, что есть в ней самого ценного, утонченного и болезненного, чему завидуют другие и с чем ей самой трудно дальше справляться».

Такая культурная Византия стоит на пороге того, что «все заполнит Санта-Барбара» со своим варварством, терроризмом, «Пицца хат», «кока-колой» и «шекспировым языком», превращенным в «рэп глобализации». Разведенные не некими условными географическими границами, а тысячелетней историей, Санта-Барбара и Византия оказываются тесно сопряжены на страницах романа. Первый крестовый поход в романе представляется глобализационным проектом, а современная Франция воссоздает Византию, пытающуюся противостоять Четвертому Риму – Вашингтону. Единственная возможность не принимать тотальную глобализацию и Санта-Барбару состоит в уходе в «свою Византию», в своеобразный «образ жизни», что и осуществляют центральные персонажи книги.

KETEVAN ELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The “Memory Code” of National Literature

National literature (like Georgian literature), having the ancient origins, its written language and owing all means of artistic range, _ inevitably creates its own “memory code”.

The “memory code” includes all development levels or transformation forms of national literature that preserved its “artistic speech” for the concrete writing; _ naturally on the background of integration with world literature.

From this view Georgian literature is quite interesting and universal, for its rising after converting to Christianity (earlier works did not reach us...).

Despite the canonicity of theological writings, the free artistic understanding of biblical archetypes is visible in these works. In “The Life of Grigol Khantzeli” even earlier renaissance views are outlined.

In Georgian literature, widely distinguished national monument – “The Knight in the Panther’s Skin”, maybe represented by the biblical images as well. This kind of free variation and coexistence of artistic understanding is the privilege of national literature only with high culture and possibilities.

Nor the stereotypes of Greece- Byzantium literature, neither artistic clichés of eastern poetry include any kind of threat for Georgian literature (Teimurazi, Archili, Vakhtang VI...).

There always was a danger of losing its own “voice”, but the Georgian literature had fully mastered the “expressive possibilities” of Georgian language and world literature was represented as the subject of “wise delight” for it.

The Georgian literature had preserved its “creative will” even before romanticism and managed such cultural integration in it, that Nikoloz Baratashvili is represented as quite peculiar face in World Romanticism.

ქეთევან ელაშვილი

საქართველო, თბილისი

მოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ნაციონალური მწერლობის „მეხსიერების კოდი“

ნაციონალური მწერლობა (ქართული მწერლობის მსგავსად), რომელსაც აქვს უძველესი წარმომავლობა, საკუთარი დამწერლობა და ფლობს ენის მხატვრული დიაპაზონის ყველა ბერკეტს, — აუცილებლად ქმნის საკუთარი „მეხსიერების კოდს“.

„მეხსიერების კოდი“ მოიცავს ნაციონალური მწერლობის განვითარების ყველა ეტაპსა თუ იმ ტრანსფორმაციის ფორმებს, რამაც კონკრეტულ მწერლობას შეუნარჩუნა საკუთარი „მხატვრული მეტყველება“, — ბუნებრივია მსოფლიო მწერლობასთან ინტეგრირების ფონზე.

ამ გადასახედიდან ქართული მწერლობა ერთობ საინტერესო და უნივერსალურია, როგორც ერის გაქრისტიანებისთანავე აღმოცენებული (წინარე ძეგლებს ჩვენამდე არ მოუღწევია...).

სასულიერო მწერლობის კანონიკურობის მიუხედავად, ამ ძეგლებში დაცული იკვეთება ბიბლიურ არქეტიპთა თავისუფალი მხატვრული გააზრება. უფრო მეტიც, „გრიგოლ ხანძთელის ცხოვრებაში“ შეინიშნება ადრეული რენესანსული ხედვა.

ამიტომაც, ქართულ მწერლობაში შესაძლებელია, რომ სრულიად გამორჩეული საერო ძეგლი — „ვეფხისტყაოსანი“, ამასთანავე, ბიბლიური სახისმეტყველებითაც იყოს წარმოდგენილი. ეს თავისუფალი ვარირება და მხატვრული აზროვნების „ზეჟანრობრივი“ თანაარსებობა მხოლოდ მაღალი კულტურისა და შესაძლებლობის ნაციონალური მწერლობის პრეროგატივაა.

ქართული მწერლობისათვის საფრთხეს არც ბერძნულ-ბიზანტიური მწერლობის სტერეოტიპები წარმოადგენდა (სასულიერო მწერლობა) და არც აღმოსავლური პოეზიის მხატვრული კლიშეები (თეიმურაზი, არჩილი, ვახტანგ VI...).

საფრთხე, საკუთარი „ხმის“ დაკარგვისა, — ყოველთვის არსებობდა, მაგრამ ქართულ მწერლობას აბსოლუტურად შეტკობილი ჰქონდა ქართული ენის „მეტყველი შესაძლებლობანი“ და მსოფლიო მწერლობა მისთვის „გონიერი აღფრთოვანების“ საგანს წარმოადგენდა...

ქართულმა მწერლობამ თავისი „შემოქმედებითი ნება“ რომანტიზმის, როგორც ზოგადვერობული კულტურული მსოფლხედვის, წინაშე შეინარჩუნა და შეძლო იმგვარი ინტეგრირება, რომ ნიკოლოზ ბარათაშვილის სახით სრულიად სხვა განშტოება შესძინა მსოფლიო რომანტიზმს.

MAKA ELBAKIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Georgian Literary Canon and Cultural Globalization

Globalization as a term took shape in the 20th century, but its roots should be searched for in the Middle Ages (12th and 13th centuries), when the growth of cities, the emergence of the class of merchants and the development of commercial relations between countries led to the creation of the “European world economy” (Wallerstein).

The process of globalization had an impact on all spheres of public life _ politics, economy, and culture (including literature). Cultural globalization can be followed by two results: On the one hand, the popularization of national cultures throughout the world and on the other, their “oppression” and transformation into international culture.

What processes are unfolding in this regard in Georgian culture/literature? It should be said here that, given the geopolitical position, Georgia and Georgian culture have always faced the threat of being assimilated by great nations and cultures (Greek, Byzantine, Persian, Russian), although it was due to maximum closeness with these cultures (when Georgia took only “good” things and re-

jected “evil”) the Georgian culture managed to evade their hegemony and preserved originality. In this regard, the aspiration of Grigol of Khandzta to make monastery centres in Tao-Klarjeti live in accordance with the lifestyle of world Christian churches and the attempts of Georgians on Mount Athos to adopt the achievements of Byzantine literature and become equal to Greek culture in this manner should be regarded as a special event. The same is true of poet and King Teimuraz I declaring aloud the “sweetness of the language of Persians” and, at the same time, the first national historic poem he wrote. The same can be said about Georgian Romanticism that was regarded for years as a genre that emerged under the influence of Russian literature, but no one doubts today that the genre emerged in Georgian literature under the influence of European Romanticism, but later on, developed in a very original and distinctive manner. To support the aforementioned, we can quote the words by Georgian Symbolist Titsian Tabidze: “I put the rose of Hafez in the vase of Prud’homme, and I plant Baudelaire’s flowers of evil in the garden of Besiki”. The quotation shows the centuries long contacts of Georgian literature with the east and west and the strong national roots of the literature.

It is noteworthy that the same trends can be seen in the 21st-century Georgian literature, as the world has now become much “smaller” and Internet era has almost completely eliminated cultural borders between nations.

In this report, the problem under discussion is considered within the context of two modern Georgian authors Aka Morchiladze and Zaza Burchuladze and their works - *Santa Esperanza* and *Adibas*, respectively.

მაკა ელბაძიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ქართული ლიტერატურული კანონი და კულტურული გლობალიზაცია

გლობალიზაცია, როგორც ტერმინი, მეოცე საუკუნეში ჩამოყალიბდა, მაგრამ მისი ძირები შუასაუკუნეებშია საგულვებელი (XII-XIII სს), როდესაც ქალაქების ზრდამ, ვაჭართა კლასის წარმოქმნამ და ქვეყნებს შორის კომერციული ურთიერთობების განვითარებამ განაპირობა „ევროპული მსოფლიო ეკონომიკის“ (ვალერსტაინი) ფორმირება.

გლობალიზაციის პროცესი შეეხო საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროს — პოლიტიკას, ეკონომიკას, კულტურას (მათ შორის ლიტერატურასაც). კულტურულ გლობალიზაციას ორგვარი შედეგი შეიძლება მოჰყვეს: ერთი მხრივ, ნაციონალურ კულტურათა პოპულარიზაცია მსოფლიო მასშტაბით, მეორე მხრივ, მათი „შევიწროება“ და ინტერნაციონალურ კულტურად გადაქცევა.

რა პროცესები ვითარდება ამ თვალსაზრით ქართულ კულტურაში/ლიტერატურაში? უნდა ითქვას, რომ თავისი გეოპოლიტიკური ვითარებიდან გამომდინარე, საქართველო/ქართული კულტურა ყოველთვის იდგა დიდ ერებსა და კულტურებში (საბერძნეთი, ბიზანტია, სპარსეთი, რუსეთი) „გათქვეფის“ საფრთხის წინაშე, თუმცა სწორედ ამ კულტურებთან მაქსიმალური დაახლოების გზით (ითვისებდა რა მათგან მხოლოდ „კეთილს“, „ჯერკუალს“ კი განაგებდა) აღწევდა თავს მათ ჰეგემონიას და თვითმყოფადობას ინარჩუნებდა. ამ მხრივ განსაკუთრებულ მოვლენად უნდა მივიჩნიოთ გრიგოლ ხანძთელის მისწრაფება, ტაო-კლარჯეთის სამონასტრო ცენტრებს ეცხოვრათ მსოფლიო ქრისტიანული ეკლესიების მაჯისცემით, ასევე ათონელ ქართველთა ძალისხმევა ბიზანტიური ლიტერატურის მიღწევათა ათვისებისა და ამ გზით დიდ ბერძნულ კულტურასთან გატოლებისა; ან, თუნდაც მეფე-პოეტის, თეიმურაზ პირველის მიერ „სპარსთა ენისა სიტკბოების“ ხმამაღალი დეკლარირება და, იმავდროულად, მის მიერვე პირველი ეროვნული ისტორიული პოემის შექმნა. აღარას ვამბობთ ქართულ რომანტიზმზე, რომელიც წლების განმავლობაში რუსული ლიტერატურის გავლენით აღმოცენებულ მიმდინარეობად მიიჩნეოდა, დღეს კი აღარავის შეაქვს ეჭვი იმაში, რომ XIX საუკუნის დასაწყისის ქართულ ლიტერატურაში ეს მიმდინარეობა ევროპული რომანტიზმის გავლენით აღმოცენდა, თუმცა შემდგომ სრულიად ორიგინალური, თვითმყოფადი გზით განვითარდა. ზემოთქმულის საილუსტრაციოდ შეიძლება მოვიტანოთ ქართველი სიმბოლისტის, ტიცვიან ტაბიძის სიტყვები: „ჰაფეზის ვარდი მე პრუდონის ჩავდე ვაზაში, ბესიკის ბაღში ვრგავ ბოდლერის ბოროტ ყვავილებს“, რომელიმე ჩანს როგორც ქართული ლიტერატურის მრავალსაუკუნოვანი კულტურული კონტაქტი აღმოსავლეთსა და დასავლეთთან, ასევე ამ ლიტერატურის ძლიერი, ეროვნული ფესვები.

აღსანიშნავია, რომ იგივე ტენდენციები შეინიშნება XXI საუკუნის ქართულ ლიტერატურაშიც, მიუხედავად იმისა, რომ დღესდღეო-

ბით მსოფლიო საგრძნობლად „დაპატარავდა“, ინტერნეტის ეპოქამ კი თითქმის სრულიად წაშალა ერებს შორის კულტურული საზღვრები.

მოხსენებაში საკვლევი პრობლემატიკა განხილულია ორი თანამედროვე ქართველი მწერლის აკა მორჩილაძისა და ზაზა ბურჭულაძის თითო ნაწარმოების („სანტა ესპერანსა“, „ადიბასი“) მაგალითზე.

NUGESHA GAGNIDZE

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

The Issue of World Literature in Goether's Works

Goethe had passed a long creative way before he came up with the idea of the perfection of the world literature (*Weltliteratur*). Being an early participant in the “Sturm und Drang” literary movement, its leader and an outstanding member, Goethe wrote theoretical works about Shakespeare and German architecture. In these works he sees the purpose of artists in getting rid of the formal rules of classicism which control the art and, on the other hand, in overcoming the narrow outmoded national traditions to create real art.

The Sorrows of Young Werther written by young Goethe brilliantly presents the aesthetic of Enlightenment and at the same time echoes with the main tendencies of English Sentimentalism and French Rousseauism. On the one hand, the novel continues German epic traditions, on the other hand, it becomes an essential part of European literature and greatly influences its further development.

Goethe expands his ideas about the synthesis of cultures and the world literature after his journey to Italy and acquaintance with Oriental Poetry. His thoughts are embodied in Roman Elegies (1788-1790) and West-Eastern Divan (1819), where the author combines his personal feelings and experience with the irony of the Enlightenment, light sadness and the ideas and motives of antique and oriental poetry. Influenced and fascinated by the Roman culture and the works of the Persian poets Hafez, Goethe creates a collection of poems which undoubtedly proves that literature has no borders. In this way the great thinker comes to the idea of the world literature.

It is true that the term *Weltliteratur* was first used by Wieland but its true meaning in the way it is known in modern literary criticism was formed by Goethe. In 1827 in the magazine “Art and Antiquity” he pointed out that the world literature is supranational and cosmopolitan. Contributing to the “Sturm und Drang” literary movement and then living in Weimar Goethe creates his famous works precisely influenced by these ideas. That’s why Nietzsche attributes his works to the great literature placing it much higher above national.

ნუგეზა გაბნიძე

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მსოფლიო ლიტერატურის საკითხისათვის გოეთეს შემოქმედებაში

გოეთემ, ვიდრე *მსოფლიო ლიტერატურის (Weltliteratur)* იდეის სრულყოფამდე მივიდოდა, დიდი შემოქმედებითი გზა განვლო. ჯერ კიდევ ჭაბუკმა მწერალმა, „ქარიშხლისა და შეტევის“ ლიტერატურული ჯგუფის თვალსაჩინო წარმომადგენელმა და მისმა იდეურმა წინამძღოლმა, დაწერა თეორიული შრომები: „შექსპირის დღისადმი“ და „გერმანულ ხუროთმოძღვრებაზე“, რომლებშიც იგი თავის თანამედროვე შემოქმედთ მიზნად უსახავს კლასიციზმის ნორმატიული ესთეტიკისა და ვიწრო ნაციონალური ჩარჩოებისაგან თავისუფალი ლიტერატურისა და ხელოვნების ნიმუშების შექმნას.

ახალგაზრდა გოეთეს მიერ განმანათლებლური ესთეტიკის არაჩვეულებრივ მხატვრულ განსხეულებას წარმოადგენს „ვერთერი“ (1774), რომელიც, ამავედროულად, ინგლისური სენტიმენტალიზმისა და ფრანგული რუსოიზმის ესთეტიკის ძირითად ტენდენციებსა და სულიერ განწყობილებებს ეხმაურებოდა მე-18 საუკუნის 70-იან წლებში. ამდენად იგი, ერთი მხრივ, გერმანული ეპიკური ტრადიციის გაგრძელებას წარმოადგენს, მეორე მხრივ კი, დასავლეთევროპული რომანის განშტოებაა და განსაკუთრებულწოდებს ასრულებს შემდგომი პერიოდის ლიტერატურული პროცესების განვითარების საქმეში.

გოეთეს შეხედულებები კულტურათა სინთეზისა და მსოფლიო ლიტერატურის იდეის შესახებ უფრო ღრმავდება იტალიური მოგზაუ-

რობისა და აღმოსავლური პოეზიის გაცნობის შემდეგ, რაც ძალიან კარგად გამოვლინდა „რომაულ ელეგიებსა“ (1788-1790) და „დასავლურ-აღმოსავლურ დივანში“ (1819). ამ პოეტურ ციკლებში ერთმანეთს ერწყმის გოეთეს პირად-ინტიმური განცდები, განმანათლებლური ირონიისა და მსუბუქი ნაღველის განწყობა, ანტიკური და აღმოსავლური თემები და მოტივები. რომაული კულტურითა და ჰაფეზის შემოქმედებით გატაცებული, მარად შეყვარებული პოეტი წერს ლირიკულ კრებულებს, რომლებიც ცხადყოფენ, რომ ლიტერატურას საზღვრები არა აქვს. ამ გზით უახლოვდება „ვაიმარელი ბრძენი“ მსოფლიო ლიტერატურის იდეას.

მართალია, ტერმინი *Weltliteratur* პირველად ვილანდმა გამოიყენა, მაგრამ ლიტერატურათმცოდნეობაში იმ აზრით დამკვიდრდა, როგორც შემდგომში გოეთემ განავითარა. 1827 წელს ჟურნალში „ხელოვნებისა და ანტიკურობის“ იგი მიუთითებს, რომ მსოფლიო ლიტერატურა არის „ზეეროვნული“ და კოსმოპოლიტური ხასიათის მქონე. ამ განწყობით ქმნის მწერალი თავის ნაწარმოებებს როგორც „ქარიშხლისა და შეტევის“, ასევე „ვაიმარული კლასიკის“ პერიოდში. ამიტომ ნიცშე სამართლიანად მიაკუთვნებს გოეთეს შემოქმედებას „ლიტერატურათა უფრო მაღალ ტიპს, ვიდრე ეროვნული ლიტერატურაა“.

GUNAY GARAYEVA

Azerbaijan, Baku

Literary Institute, Academy of Sciences

Censorship in Artistic Imagery

The occupation of Azerbaijan by Soviet forces in 1920 ended in the collapse of the Republic. The creation of a new government in Azerbaijan affected all areas, including literature. The various prohibitions of censorship created new shades in artistic imagery. First of all, the traditional system of imagery in poetry was renewed, while despite the fact that poets such as Ahmad Javad, Mikayil Mushfiq, Haji Karim Sanili and Badri Seyidzada were subject to unjustified attacks and pressure, the moon, stars, sun and similar symbols effectively turned into a means of expression of traditional national drama and lyrical ideas. Through the 1930s the strengthening of prohibitions and the tough regime sent

artistic imagery into decline. However, when the 1960s came, although censorship still existed, the milder political climate allowed for a new stage in the return of artistic imagery in the work of Rasul Rza, Bakhtiyar Vahabzada, Nabi Khazri and other poets.

RAHILYA GEYBULLAYEVA

Baku, Azerbaijan

Baku salvic university

Authorship and Author in Literature

In addition to the chronicles, there was an emerging mediate between sacred books and chronicle as *epic* which is considered both as a *classic written genre (with a particular or assumed authorship)* and *folk (without the known authorship or with UNAUTHORIZED authorship?)*, being in a certain source of history. This conventional division of the epics reflects the tradition of *approval as authority of official*, usually written in elite language and informal as *insufficiently competent, less authoritative, written in a native dialect* (vulgar, vernacular) and usually having no author. Commonly writing sources started being:

- **classic (authoritative, with a particular or assumed authorship)) and folklore (without author)** as tradition of *approval as authority of official*, usually written in elite language
- *informal as insufficiently competent, less authoritative, written in a native dialect* (vulgar, vernacular) and usually having no author.

Secondly, authorization means writing by approval of ruler, which means control of authorship and history as a mirror of interpretations instead of only history around the event, which is also observed in contemporary history depending of interest and interpretation of the fact in modern context.

This paper and roundtable will examine invisible sides of folklore and literature through parallels of modern-day terms and history of their emergence.

LEVAN GELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Georgian National Film Center

Modeling of Reading Technologies and New art Fields Within the Globalization

Global culture is the technical civilization (Anthony Smith). It is based on modern technical achievements, technological base and communication systems.

- Development stages of the writing (Cuneiform script, hieroglyphs), counting six thousand years, besides the writing technologies and various factors were based on its depiction feature.

E-books – one of the most revolutionary technologies of XXI century, changes not only the complete printing industry, but the ideology of content creating as well.

In hyper literature, devaluating of the author's function, reminds returning to the very beginnings, when saving – interpretation of the text and delivering it through the time, was more important than institutization of author. It may sound paradoxical, but Gutenberg's invention, printing presses were working on “copy-paste” principle, printing the similar letters in a sequence; thus the author was firmly attached to the text, then the copiers of the manuscripts, while they unintentionally or intentionally were changing the texture and the author of the text.

After the centuries, moving of “copy-paste” principle to the computer world and purifying it to individuality, author was removed from the text in the field of hyper literature and spreading and interpretation of the text got very fast. Thereby, examples of the modern hyper textual works (text read by bots) keep the associational liaison with the historical “beginnings”, when the knowledge was spread via oral tales or songs (We can say the same in case of word shortening, bilingual or palimpsest parchment in the context of the relevant cyber technological direction).

Hyper literature text born in global culture, initially is created with double expectation and expectation of interaction. While creating interaction text, recipient aims to find and discover its coded content, which will be continued via interpretation. At that moment, the case is the decoding and modeling of already used form. In case of the recipient, the following is important: intuitive knowl-

edge of the interaction, comprehensive effects and cognitive interpretations of the universe. This type of double influence creates hyper textual living organisms, which are independent from their authors.

Indefinite growth of the reading technologies as of text consuming frame, including involvement of its design and visual cultural elements resulted in modeling of the new art fields, which is characterized by uniting process of the literature involvement, painting and music in one videogame. For example, we can mention illustrated videogames created based on the literature works; such videogames can be considered as interactive comprehensive videogame of the books.

ლევან გელაშვილი

საქართველო, თბილისი

საქართველოს კინემატოგრაფიის ეროვნული ცენტრი

საკითხავი ტექნოლოგიების და ახალი სახელოვნებო დარგების მოდელირება გლობალიზაციის კონტექსტში

გლობალური კულტურა ტექნიკური ცივილიზაციაა (ენტონ სმიტი). იგი ემყარება თანამედროვე ტექნიკურ მიღწევებს, ტექნოლოგიურ ბაზას და კომუნიკაციურ სისტემებს.

- დამწერლობის (ლურსმული, იეროგლიფური თუ სხვა) ექვსი ათასწლოვანი განვითარების საფეხურები, სხვადასხვა ეტაპზე მრავალ ფაქტორთან ერთად სანერ ტექნოლოგიებზე და მის გამოსახვის მხარეზეც იყო დამოკიდებული.

„ელექტრონული“ წიგნები — 21-ე საუკუნის ერთ-ერთი ყველაზე რევოლუციური ტექნოლოგია, არა მარტო სრულ ბეჭდვით ინდუსტრიას ცვლის, არამედ თავად კონტენტის შექმნის იდეოლოგიასაც.

ჰიპერ ლიტერატურაში ავტორის ფუნქციის დევალირება, ძალიან ჰგავს პირველსაწყისთან მიბრუნებას, როდესაც პრიორიტეტული იყო უფრო ტექსტის შენახვა-ინტერპრეტაცია და დროში გადაცემა, ვიდრე ტექსტის ავტორის ინსტიტუტიზაცია. პარადოქსია, მაგრამ გუტენბერგის გამოგონება: შრიფტის ჩამოსასხმელი საბეჭდი დაზგები ე. წ. „კოპი პეისტის“ პრინციპით მუშაობდნენ და ერთი და იმავე ასოების თანმიმდევრობას ბეჭდავდნენ, რამაც ავტორი ტექსტს მჭიდროდ დაუკავშირა, ვიდრე ეს ხელნაწერთა გადამწერების დროს იყო, რომელნიც უნებურად

ან შეგნებულად ცვლიდნენ ტექსტის ქსოვილს და მის ავტორს. საუკუნეების შემდეგ სწროედ ამ „კოპი პეისტის“ პრინციპის კომპიუტერულ სივრცეში გადანაცვლებამ და ინდივიდუალურ დონემდე დახვეწამ ჰიპერლიტერატურის სფეროში ავტორი ჩამოაშორა ტექსტს და ტექსტის გავრცელება და ინტერპრეტაცია სწრაფი ცვლილების მქონე მოვლენად აქცია. ამასთან თანამედროვე ჰიპერტექსტუალური ნაწარმოებების ნიმუშები (ბოტის მიერ წაკითხული ტექსტი) ისტორიულ „პირველ საწყისთან“ ასოციაციურ კავშირს ინარჩუნებენ, როდესაც ცოდნის გადაცემა ზეპირი მონათხრობით ან სიმღერით ხორციელდებოდა. (იგივე შეიძლება ითქვას დაქარგვების, ბილინგვურ თუ პალიფსესტური ეტრატების შემთხვევაშიც შესაბამის კიბერტექნოლოგიის კონტექსტში).

გლობალური კულტურის კონტექსტში დაბადებული ჰიპერ ლიტერატურული ტექსტი თავიდანვე იქმნება ორმხრივი მოლოდინის და ურთიერთზეგავლენის მოლოდინში. ინტერაქციული ტექსტის ქმნადობისას, რეციპიენტის მიზანია იპოვოს, აღმოაჩინოს ის კოდური შინაარსი, რომლის ინტერპრეტირებულ გაგრძელებასაც მოახდენს. ამ დროს საქმე ეხება უკვე არსებული გამოყენებული ფორმის დეკოდირებას და მოდელირებას. რეციპიენტში დიდი მნიშვნელობა აქვს: ინტერაქციის ინტუიციურ ცოდნას, სამყაროს შემეცნებით ეფექტებს და კოგნიტურ ინტერპრეტაციებს. ამ ტიპის ორმხრივი ზეგავლენა ქმნის ჰიპერტექსტუალურ ცოცხალ ორგანიზმებს, რომლებიც დამოუკიდებელია ავტორთაგან, რომლებიც მათ ქმნიან.

საკითხავი ტექნოლოგიების როგორც ტექსტის მოხმარების ჩარჩოს უსაზღვრო გაფართოებამ და მასში დიზაინის, ვიზუალური კულტურული ელემენტების ჩართულობამ ახალი სახელოვნებო დარგების მოდელირება გამოიწვია, რომელიც ლიტერატურული ჩართულობის, ფერწერის და მუსიკის ერთ ვიდეოთამაშში გაერთიანების პროცესით ხასიათდება. ამის შესაძლო მაგალითად შეგვიძლია მოვიყვანოთ ლიტერატურული ნაწარმოებების მიხედვით შექმნილი ილუსტრირებული ვიდეოთამაშები, რომლებიც ნიგნის ინტერაქტიული შემეცნების ვიდეოთამაშებად შეგვიძლია მივიჩნიოთ.

ELENE GOGIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakishvili Tbilisi State University

Folkloristics in the Process of Cultural Globalization

The study of folklore began with the designation of communities as peasants. The term „folklore“ continued to carry some of the freight of the social attitudes associated with such a class designation. Today folklorists are determined to look to the study as a means of understanding contemporary society in all its variety independent of class notions. Being called “contextualists” was appropriate, as they wished to call attention to factors of the performance situation which entered into the processes by which items of tradition were performed in specific cultural milieux. Rather than a single tradition-bearer carrying lore in his or her head, there seemed to be a number of other factors in the cultural scenes in which performance occurred that needed consideration even as oral transmission was being carried out (the equipment for living carried by the members of the communicating group, archive texts and others).

European folkloristics continues to regard folklore in terms of a model of history of culture, but American folkloristics was involved in what has come to be called “the linguistic turn” in humanistic scholarship, in which all of culture is subject to analysis as if it were language. In the 1970s, the dominant direction of the turn was toward a mentalistic structuralism. Humans were conceived of as language- and symbol-producing machines, each operating as a unit in a communications system. Culture was depicted as a dynamic information-bearing system.

Folkloric texts were to be studied in the context of larger, culture-specific systems of communication. This sociolinguistic turn occurred not only because of the glamour power of linguistics within the cultural sciences, but also because it was more responsive to the processes of cultural globalization.

While performance-centered folklorists questioned the usefulness of some of the procedures of comparative analysis, their aim was not to undercut the comparatist enterprise, nor to direct folkloristics away from addressing diachronic processes. The folklorists hope to be able to reconstruct how items and genres came into being in the past through examples drawn from the present and used analogically. The objectives of “the contextualists” were not to devalue past folklore

studies and methods, but to refine them, and subject them to a new kind of critical scrutiny introduced to the notice from alternative models of social, literary and linguistic analyses

ელენე გოგიაშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ფოლკლორისტიკა კულტურული გლობალიზაციის პროცესში

ფოლკლორის მეცნიერული კვლევა კონკრეტულ სოციალურ ფენაზე ფოკუსირებით დაინყო — სოფლის მოსახლეობაზე. ტერმინი „ფოლკლორი“ შემდგომშიც ამ სოციალური პოზიციის აღნიშვნით იყო შემოფარგლული. დღესდღეობით ფოლკლორისტიკები გადაჭრით ცდილობენ, თანამედროვე საზოგადოება მთელი თავისი მრავალფეროვნების გათვალისწინებით შეისწავლონ და არა რომელიმე კლასზე კონცენტრირებით. ყველაზე შესაფერისი სახელწოდება ფოლკლორისტიკის ამ მიმართულებისთვის „კონტექსტუალისზმია“, რადგან ყურადღებას მახვილდება შესრულების ტრადიციასა და პერფორმანსის ფაქტორებზე. ეს ფაქტორები თავისთავად სპეციფიკურ კულტურულ პირობებში მიმდინარე პროცესების ნაწილია, რომლებშიც ზეპირსიტყვიერი ნიმუშები იქმნება. ერთია ტრადიცია და მისი მატარებლები, მაგრამ მათ გარდა უამრავი რამ არსებობს კულტურულ სივრცეში, რაც შესწავლას მოითხოვს (საკომუნიკაციო ჯგუფის წევრთა ყოველდღიური ცხოვრების დეტალები, საარქივო ტექსტები და სხვ.).

ევროპული ფოლკლორისტიკა ხალხურ შემოქმედებას კულტურის ისტორიის ჩარჩოებში გაიაზრებს, ამერიკული ფოლკლორისტიკა კი ჰუმანიტარულ მეცნიერებებში გაბატონებულ „ლინგვისტურ მიმართულებასაც“ მიმართავს, რომლის მიხედვითაც კულტურის ყოველი კომპონენტის ანალიზი ისე ხდება, როგორც ენისა. მე-20 საუკუნის 70-იან წლებში ამ მიმართულებაში მენტალისტური სტრუქტურალიზმი დომინირებდა. ადამიანი მოიაზრებოდა როგორც ენისა და სიმბოლოების მწარმოებელი მანქანა, ხოლო მისი ყოველი მოქმედება — როგორც საკომუნიკაციო სისტემის ნაწილი. კულტურა გამოსახული იყო როგორც ინფორმაციის მატარებელი დინამიკური სისტემა.

თანამედროვე მეცნიერებაში ფოლკლორული ტექსტების შესწავლა მიმდინარეობს კომუნიკაციის ფართო, კულტურულ-სპეციფიკური სისტემის კონტექსტში. ამ სოციოლინგვისტურმა მეთოდმა არა მხოლოდ თავისი ეფექტურობის გამო შეაღწია ფოლკლორისტიკაში, არამედ იმიტომაც, რომ ის უფრო შეესაბამება კულტურული გლობალიზაციის პროცესებს.

მაშინ, როცა პერფორმანსის კვლევაზე ორიენტირებული ფოლკლორისტიკები კომპარატივისტული ანალიზის საკითხს სვამენ, მათი მიზანი არც შედარებითი კვლევების უგულვებელყოფაა და არც ფოლკლორისტიკის ჩამოშორება დიაქრონული პროცესებისგან. ფოლკლორისტიკები იმედოვნებენ, რომ ხალხური შემოქმედების ნიმუშებისა და ჟანრების რეკონსტრუქციაც შესაძლებელია და ასევე იმ პროცესის თვალის გადავლება, თუ როგორ მოაღწიეს მათ დღევანდლამდე და კვლავაც განაგრძობენ არსებობას. „კონტექსტუალისტიკები“ ძველი ფოლკლორისტული მეთოდების გადაფასებას კი არ ცდილობენ, არამედ მათ განახლებასა და კრიტიკულ მიდგომას სოციალური, ლიტერატურული და ლინგვისტური ანალიზის ალტერნატიული მოდელიებით.

NINO GOGIASHVILI

Georgia, Telavi

Jacob Gogibashvili Telavi State University

Total Occupation Tragedy of Small Nations and Co-identical Semiotic Signs Reflected in National Literatures

The occupation of Czechoslovakia by the Soviet Union and the Warsaw Pact troops on August 21, 1968 almost exactly coincides with the annexation of Georgia on February 25, 1921 though historically periods differ. This is the time when the Russian 11th Red Army invaded Democratic Republic of Georgia. Czech writer - Milan Kundera in the novel - „The Unbearable Lightness of Being” and his Georgian counterpart - Otar Chiladze in the novel - “Godori” show the results of the occurred historic events the end of “The Prague Spring” and the Georgian intervention with the absolute identical protest and pain.

The variations of analogue semiotic signs of the differentiated paradigms are observed in these literary works marked by the historic context that serves

to explain the basic idea of the text. The Oedipus myth and the emergence of the related psychological points in both novels is one of the visible examples. In the novel “The Unbearable Lightness of Being”, the main character - Teresa - is associated to Tomas with the baby thrown to the sea, as a divine and a savior. Teresa by this “dangerous metaphor” totally inspires Tomas and the definition of love settles in his soul like a metaphor. If we follow the Oedipus myth paradigm and the related medical opinions and reflection, we find out those provocative actions having been happened in her childhood and family. (Teresa - mother - stepfather). In the novel „Godori“ (გოდორი, basket-work) the Oedipus complex is seen on the external layer of the text as a plot (Razhden-stepmother; Second-Razhden – daughter in law). The incest, mental and physical deviations, depravity are the earnings of the sick society. This society is the direct victim of the communist regime.

“Psychological Realism” by Kundera and Chiladze’s multi perspective psychologism determine the historic contexts on large-scale level of semiotic signs, myths, contexts, inter-texts and meta-texts therefore creating co-identical symbols of national writing.

წინო გობიაშვილი

საქართველო, თელავი

იაკობ გოგებაშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მცირე ერების ოკუპაციის ტოტალური ტრაგედია და ნაციონალურ ლიტერატურებში ასახული თანაიდენტური სემიოტიკური ნიშნები

მიუხედავად არათანხვედრი დროისა, ჩეხოსლოვაკიის 1968 წლის 21 აგვისტოს ოკუპაცია საბჭოთა კავშირისა და ვარშავის ხელშეკრულების მოკავშირე ჯარების მიერ, ისტორიულ პლანში, თითქმის აბსოლუტური სიზუსტით ემთხვევა 1921 წლის 25 თებერვლის საქართველოს ანექსიას, როდესაც რუსეთის მე-11 წითელი არმია შემოიჭრა საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკაში. „პრალის გაზაფხულის“ შეწყვეტასა და საქართველოს ინტერვენციაზე, მოვლენებისშემდგომ შედეგებზე, აბსოლუტურად თანაიდენტური პროტესტითა და ტკივილით გვიყვებიან

ჩეხი მწერალი — მილან კუნდერა, თავის ყველაზე ცნობილ რომანში — „ყოფის აუტანელი სიმსუბუქე“ და მისი ქართველი კოლეგა — ოთარ ჭილაძე, რომანში — „გოდორი“.

ისტორიული კონტექსტით დასაზღვრულ ხსენებულ ლიტერატურულ ნაწარმოებებში შეინიშნება ანალოგიური სემიოტიკური ნიშნებით ვარირება დიფერენცირებულ პარადიგმულ პლანებში, რომლებიც ისევ ტექსტის ძირითადი საზრისის ახსნას ემსახურებიან. ერთი-ერთი ყველაზე თვალშისაცემი მაგალითია ოიდიპოსის მითის და მასთან დაკავშირებული ნარატივების მაორიენტირებელ ფსიქოლოგიურ ნიშნულად აღმოცენება ორივე რომანში. „ყოფის აუტანელ სიმსუბუქეში“ მთავარი გმირი — ტერეზა — ზღვაში გადაგდებული ჩვილი ოიდიპოსის იპოსტასთან ასოცირდება ტომამისთვის და ეს უკანასკნელი ღვთიურის, გარდაუვალის ხსნის აუცილებლობას თავის თავზე იღებს, როგორც მხსნელი. ტერეზა ამ „სახიფათო მეტაფორით“ მთლიანად მოიცავს ტომამის არსებას და სიყვარულის დეფინიციასაც სულში ჩასახლებულ მეტაფორად შემოსაზღვრავს. ოიდიპოსის მითის პარადიგმას, მასთან დაკავშირებულ სამედიცინო მოსაზრებებს და უკუქმედებებს თუ მივყვებით, ტერეზას ბავშვობასა და ოჯახში ვიპოვით მისი ხასიათებისა და ქმედებების მაპროვოცირებელ ხდომილებებს (ტერეზა-დედა-მამინაცვალი). „გოდორში“ ოიდიპოსის კომპლექსი ტექსტის ზედა — გარეგან შრეზევე ცხადდება ფაბულის სახით (რაჟდენი — დედინაცვალი; მეორე რაჟდენი — რძალი). ინცესტი, მასთან დაკავშირებული ფსიქიკური და ფიზიკური გადახრები, გარყვნილება ავადმყოფი საზოგადოების მონაგარია, ეს საზოგადოება კი ტოტალური, კომუნისტური რეჟიმის მსხვერპლია.

კუნდერას „ფსიქოლოგიური რეალიზმი“ და ჭილაძის მრავალრაკურსიანი ფსიქოლოგიზმი სემიოტიკური ნიშნების, მითების, კონტექსტების, ინტერტექსტებისა და მეტატექსტების მასშტაბურ დონეზე განსაზღვრავენ ისტორიულ ჭრილებს და მასთან დაკავშირებულ და მისიდან გამომდინარე ნაციონალური მწერლობების თანაიდენტურ სახე-სიმბოლოებს ქმნიან.

ANDREW GOODSPEED

Macedonia, Tetovo

South East European University

**Expatriation Nowhere:
The Cultural Location of William Burroughs' *Interzone***

William Burroughs' *Interzone* depicts the 'international zone' of Tangiers, a place where expatriates, criminals, and the culturally lost gravitate to be amongst others of their kind. It is a location of rootless individuals who have come from all over the globe in order to make money, take drugs, participate in dubious sexual encounters, and to escape from the pressures of their lives in their homelands.

This paper seeks to explore the ideas of home and expatriation as depicted in *Interzone*. Of specific interest is Burroughs' depiction of an essentially culture-less locus of multiple cultures brought together without coherence or purpose. It argues that Burroughs depicts a cultural colonialism of no substance, in which irresponsible individuals form an inchoate community of expatriates and exiles who pursue only their own hedonistic or desperate aims. This gathering, in turn, produces essentially nothing, yet causes distinct abuses of persons and culture in the location in which these loners have gathered, North Africa. The paper argues that, in the midst of Burroughs' exploration of individual criminals and wanderers, there is a more profound commentary on the substanceless culture of international expatriation when it is based less on engagement with the 'accepting' society than it is upon a desire to flee one's homeland, or one's previous life.

NATO GULUA

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

**The Problem of Involving Levan Gotua's
"Delayed Literature" in the Process of Modern Literature**

Globalization is connected with numerous internal contradictions, as it is difficult to maintain identity especially for such scanty nations as Georgian. In order to establish harmonious relations with different cultures we should apply

this inevitable process for saving our cultural wealth and enroll it into the world cultural heritage. Nowadays, when there is an ongoing integration process of Georgian literature with World literature, universal values of globalization should be analyzed not only contradictory attitude with traditional but in unity. Georgian Literary fund expansion, update and qualitative segmentation are vital for meeting this challenge. The most difficult task of Modern Literary Criticism is the perception of Soviet Era Georgian Writers' creations according to established stereotypes and nonexistence of terminological differentiation. In our opinion, because of terminological disagreement a number of Georgian writers could not enroll into Soviet-Era "Delayed Literature" mutual fund. Common system and the classification of hundreds of repressed soviet writers, among them Levan Gotua, have not been worked out yet. A number of his works became known later for Georgian readers and therefore objective literary study of his works was setback. Our aim is to define the place of Levan Gotua 's (as well as other Georgian writers of Soviet Era) works in world literary context. The following facts that some literary texts of Levan Gotua are translated into Russian, some extracts from his novel in English, a couple of stories into German and Kartvelologist D.Rayfield mentions him in his study "Georgian Literary History" are not sufficient for the integration of his writings with world literature. As the positive side of globalization process indicates the dialogue between literatures, Georgian writers' (including Levan Gotua) "Delayed Literature" will take appropriate place in modern literary process only after the right theoretical definition.

ნატო გულუა

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ლევან გოთუას „დაყოვნებული ლიტერატურის“ თანამედროვე ლიტერატურულ პროცესში ჩართვის პრობლემა

გლობალიზაცია დაკავშირებულია მრავალრიცხოვან შინაგან წინააღმდეგობებთან, რადგან რთულია თვითმყოფადობის შენარჩუნება განსაკუთრებით ისეთი მცირერიცხოვანი ერებისათვის, როგორც ქართველი ერია. განსხვავებულ კულტურებთან ჰარმონიული ურთიერთობის დასამყარებლად ეს გარდაუვალი პროცესი უნდა მივმარ-

თით ჩვენი კულტურული სიმდიდრის გადარჩენისა და მისი მსოფლიო კულტურის საგანძურში ჩართვისაკენ. დღეს, როცა მიმდინარეობს ქართული ლიტერატურის მსოფლიო ლიტერატურულ პროცესთან ინტეგრაცია, გლობალიზაციის უნივერსალური ღირებულებები უნდა განვიხილოთ არა მხოლოდ ტრადიციულთან წინააღმდეგობრივ დამოკიდებულებაში, არამედ მასთან ერთობლიობაში. ამ ამოცანის გადასაჭრელად საჭიროა ქართული ლიტერატურული ფონდის გაფართოება, განახლება და ხარისხობრივი სეგმენტაცია. თანამედროვე ლიტერატურათმცოდნეობისათვის ყველაზე რთული პრობლემაა საბჭოთა პერიოდის ქართველ მწერალთა შემოქმედების დამკვიდრებული სტერეოტიპების მიხედვით აღქმა და ტერმინოლოგიური დიფერენციაციის არარსებობა. ჩვენი აზრით, ტერმინოლოგიური შეუთანხმებლობის გამო მთელი რიგი ქართველი მწერლები ვერ მოხვდნენ საბჭოთა პერიოდის „დაყოვნებული ლიტერატურის“ საერთო ფონდში. ჯერ კიდევ არ შემუშავებულა საერთო სისტემა და არ მომხდარა იმ ასობით რეპრესიებულ საბჭოთა მწერალთა კლასიფიკაცია, რომელთა შორის ლევან გოთუაც მოიაზრება. ამ მწერლის არაერთი მხატვრული ტექსტი მოგვიანებით გახდა ცნობილი ქართველი მკითხველისათვის და მისი შემოქმედების ობიექტურმა ლიტერატურულმა კვლევამაც დაიგვიანა. ჩვენი მიზანია განვსაზღვროთ ლ. გოთუას შემოქმედების ადგილი მსოფლიო ლიტერატურის კონტექსტში. მისი შემოქმედების (ისევე როგორც საბჭოთა პერიოდის სხვა ქართველი მწერლების) მსოფლიო ლიტერატურასთან ინტეგრირებისათვის საკმარისი არაა ის ფაქტები, რომ ლ. გოთუას მხატვრული ტექსტების გარკვეული ნაწილი თარგმნილია რუსულ ენაზე, მისი რომანიდან ნაწყვეტები ინგლისურად, ორიოდვე მოთხრობა გერმანულად, ქართველოლოგ დ. რეიფილდს კი ის მოხსენიებული ჰყავს თავის გამოკვლევაში „ქართული ლიტერატურის ისტორია“. რადგან გლობალიზაციის პროცესის დადებითი მხარე ლიტერატურათა შორის დიალოგს გულისხმობს, ქართველ მწერალთა (მათ შორის ლ. გოთუას) „დაყოვნებული ლიტერატურა“ მხოლოდ სწორი თეორიული განსაზღვრის შედეგად დაიჭერს სათანადო ადგილს თანამედროვე ლიტერატურულ პროცესში.

OLENA GUSIEVA

Ukraine, Mariupol

Mariupol State University

**Sonechka and Others
(literary, natural and national features
of L. Ulitskaya's female characters)**

Literary myth, like a fractal, reproducing itself in its parts, constantly creates new works of art. Triangle, classic figure of literary fractal, becomes formal basis of a L. Ulitskaya's novella "Sonechka". Its "love triangle", rather trivial, has mythological, biblical foundation (Jacob – Leah – Rachel). Triangle, composed by female characters, includes literary framing, natural and social background. According to the author's will human nature takes national traits in Sonia and Jasia, and it appears as "moderate cosmopolitanism" in Tanya. These characters are initially set as opposition of the spirituality ("happiness of perfect word") to the lack of spirituality ("smart silence") and the unformed spirituality ("learned to formulate his thoughts"). National features are gradually revealed in Sonia, who begins to hear her Jewish nature, and in Jasia, who has remembered the language of her childhood. The nature remains unclaimed in Tanya, who is "other" in everything.

After the collapse of "the home triangle", Sonia restores her natural perception of Jasia: "She was an orphan, and Sonia was a mother". The ending of story is almost documentary. Ulitskaya adapts to modern realities this "canonically fabulous tale" of Cinderella (Jasia married "young and rich") and successfully completes Tanya's fate: "she had a magnificent position in the UN". And only Sonia, immersed "in dark alleys, in spring floods", stays in the world of art. Literary canvas completes the story, which, in turn, becomes the part of eternally reviving myth of the world literature.

ЕЛЕНА ГУСЕВА

Украина Мариуполь

Мариупольский государственный университет

**Сонечка и другие
(литературное, природное, национальное
в женских образах Л. Улицкой)**

Литературный миф подобен фракталу, воспроизводящему себя в своих частях: он воссоздается во все новых художественных текстах. Треугольник, классическая фигура литературного фрактала, становится формальной основой повести Л. Улицкой «Сонечка». Ее любовный треугольник имеет и житейскую, и книжную, и мифологическую, библейскую основу (Иаков – Лия – Рахиль). Треугольник, составленный из женских образов, включает литературное обрамление, природный фон и социальный бэкграунд. По воле автора природное то принимает характер национального в образах Сонечки и Яси, то предстает как «умеренный космополитизм» Тани. Характеры героинь изначально заданы как отношение духовного («счастьем совершенного слова»), бездуховного («умное молчание») и не сложившейся духовности («училась формулировать мысли»). Их литературные пристрастия подчеркнуты в художественных деталях: «своего рода гениальность» Сонечки, «вымирающие пьесы», разучиваемые Ясей, и «гуманитарно невинная» Таня. Национальное раскрывается в героинях повести постепенно – в Сонечке, «все отчетливей слышавшей в себе еврейское начало», в Ясе, вспомнившей язык своего детства. Оно остается не востребованным в Тане, «которая вся насквозь другая». Видоизменяются и их социальные роли. Выпавшее из «домашнего треугольника» звено восстанавливает естественное для Сонечки восприятие Яси: «Была она сирота, а Соня была мать». Развязки историй Яси и Тани не художественные, а документальные в своей обыденности. Автор адаптирует к современным реалиям «канонически сказочный сюжет» Золушки (Яся вышла за «красивого, молодого и богатого») и благополучно завершает метания Тани: «она получила прекрасную должность в ООН». В художественном мире остается лишь Сонечка, погруженная «в темные аллеи, в вешние воды». Литературная канва открывает и завершает историю героини, а сама история становится необходимым звеном одного из вечно возрождающихся мифов мировой литературы.

AYGUL HAJIYEVA

Baku, Azerbaijan

Baku Slavic University

Manuscripts Institute, ANAS

Philosophical Roots of Censorship and History of Censorship of Mass-Media in Azerbaijan

Until now, the Vatican publishes “Index of Prohibited Books.” Russia has experienced in 1037 “List of books renounced” according to which reading forbidden literature “subversive” character. Actually censorship was introduced in Russia in the second half of the sixteenth century, when the country was at the printing press. Monopoly on printing was kept until the last quarter of the seventeenth century. Azerbaijan became part of the Russian Empire, and experienced all the “charms” of ideological oppression. We will investigate history of censorship in Azerbaijan since this period.

OKSANA HALCHUK

Ukraine, Kiev

Kiev National Taras Shevchenko University

Poetic Parameters of the Polylogue of Ukrainian Lyrics of Late Modernism With the Antique Heritage

A polylogue with the antique heritage is a prominent feature of Ukrainian lyrics of late modernism .It is realized through the following models of artistic transformation: symbolistic, neoclassical and neoromantic.

The specifics of symbolistic model were determined in research of P. Tychna and D. Zagul’s works with implicit and explicit antiquity. The motives, connected with ideas of cosmism and kalokagathia are domineering in these works. Demythologisation and myth creation tendencies are clearly manifested in works with Prometheus mytheme by P. Tychna. The poet transforms the antique text and modernizes it by converging with an antiutopia metagenre, reproducing a feeling of catastrophic of time.

The neoclassical interpretation is presented by two variants: the first one embodies

the work of “Kiev” neoclassics with the aesthetic dominant; the second one, “Prague”, is represented by E. Malaniuk lyrics with the historiosophical dominant.

The complexity of the dialogical model of neoromantic poetry, that is put through the “optics” of futurism and expressionism (O. Vlyzko, M. Bajan, E. Pluzhnyk), is caused by noticeable influence of the avant-garde aesthetics and poetics on the one hand, and the emerging canon of socialistic realism, on the other. The neoromantic model is characterized by the paradigm of the heroic type characters that is used as a foundation for author’s mythmaking to create an ideal “heroes” of our time; but also by a distinct inclination for demythologization of precedent images and motives, their “turning inside out”, parody and ironic comprehension.

ОКСАНА ГАЛЬЧУК

Украина, Киев

Киевский национальный университет им. Тараса Шевченко

Художественные параметры полилога украинской лирики зрелого модернизма с античным наследием

Характерной чертой украинской лирики зрелого модернизма является полилог с античным наследием. Он реализуется в таких моделях художественной трансформации, как символистская, неоклассицистическая и неоромантическая.

Специфика символистской модели определяется на основе произведений П. Тычины и Д. Загула с имплицитной и эксплицитной античностью. В них доминируют мотивы, связанные с идеями космизма и калокагатии. Тенденции демифологизации и авторского мифа ярко выражены в произведениях Тычины с мифемой Прометея. Поэт трансформирует античный текст и модернизирует его, сближая с жанром антиутопии с целью отображения катастрофичности времени.

Неоклассицистическая интерпретация античного текста представлена в двух вариантах: с выразительной эстетикологической доминантой в произведениях киевских неоклассиков, с историософской доминантой – у представителя Пражской школы Е. Маланюка.

Сложность диалогической модели неоромантической поэзии, пропущенной через «оптику» футуризма и экспрессионизма (О.Влызько, М. Бажан, Е. Плужник) обусловлена заметным влиянием авангардной эстетики и поэтики, с одной стороны, и зарождающимся канонем соцреализма, с другой. Эта модель характеризуется парадигмой героических персонажей, используемых для сотворения

поэтических мифов об идеальных героях нового времени. И одновременно тенденцией к дегероизации прецедентных образов и мотивов, их пародированием и ироническим осмыслением.

L.V. HRYTSYK

Ukraine, Kiev

Kiev National Taras Shevchenko University

Globalization: Ukrainian Literary Discourse

Origins of globalization processes. Integration tendencies. Narrative.

“Vernisage” (I. Chudowska-Kandyba) of globalization reflections in Ukrainian literary and critical discourse: literary practice and theoretical thought.

Globalization and glocalization: between R. Robertson and I. Dziuba. “Local” as “micro-manifestation” of global? Globalization as a direction of Ukrainian postcolonial studies (M. Pavlyshyn, M. Shkandriy, J. Barabash, O. Veretyuk, I. Limborskiy).

Postcolonial methodologies. Integration strategies. Multiplicity of the literary connections’ combinations, conversation in literatures.

Л.В. ГРИЦИК

Украина, Киев

Киевский национальный университет им. Тараса Шевченко

Глобализация: украинский литературоведческий дискурс

Истоки глобализационных процессов. Интеграционные тенденции. Нарративы.

«Вернисаж» (И. Чудовская-Кандыба) глобализационных рефлексий в украинском литературно-критическом дискурсе: литературная практика и теоретическая мысль.

Глобализация и глокализация: между Р. Робертсоном и Ив. Дзюбой.

«Локальное» как «микропроявление» глобального? Глобализация как одно из направлений украинских постколониальных студий (М. Павлышин, М.Шкандрий, Ю.Барабаш, О.Веретюк, И.Лимборский).

Постколониальные методологии. Интеграционные стратегии. Богатство комбинаций литературных связей, диалоговость литератур.

TAMARA HUNDOROVA

Ukraine, Kiev

Institute of Literature of the NAS of Ukraine

Mapping the Trauma in the Contemporary Postcolonial Novels (a comparative aspect)

The paper's aim concerns an investigation of immigrant problematic in contemporary postcolonial literature (Western and Ukrainian) in an aspect of trauma studies. In particular, there is an analysis of the modes of cartography and mental representation of immigration based on the large comparative materials including on the one hand the novels by S.Rushdie, V.S. Naipaul, K.Desai, Jh.Lahiri, and M.Lewicky, S.Zhadan, O.Zabuzhko, on the other hand. In the center of the study there are novel of trauma and immigrant novel as two modus of representation of the "other" in contemporary postcolonial novels. The special attention is paid to geo-cultural topoi, gender problematic and traumatized body signifying of symbolization of trauma and the forms of its re-working. The methodological context of study appeals to the idea of orientalization of the "other", cultural and communicative gapping, generational memory and categories of home/displacement.

ТАМАРА ГУНДОРОВА

Украина, Киев

Институт литературы АН Украины

**Картография травмы в современном
постколониальном романе
(компаративный аспект)**

Доклад посвящен исследованию иммигрантской проблематики в современной постколониальной литературе (западной и украинской) в аспекте студий травмы. В частности, на широком компаративном материале, включающем романы С.Рушди, В.С.Найпола, Дж.Лахири, К.Десаи, с одной стороны, и М.Левицкой, С.Жадана, О.Забужко, с другой стороны, в докладе анализируются способы картографической и ментальной репрезентации иммиграции. В центре внимания автора – роман травмы и иммигрантский романс как два модуса изображения «иногo» в современном постколониальном романе. Особое внимание обращено на геокультурные топосы, гендерную проблематику, травмированное тело, свидетельствующие о символизации травмы и способах ее переработки. Методологический контекст исследования апеллирует к идеи ориентализации «иногo», культурному и коммуникативному разрыву, памяти генераций и категориям «дома/перемещения».

LEYLA IMAMALIYEVA

Azerbaijan, Baku

Baku Slavic University

**Story of Vladimir Korolenko “Strange Girl” as “Victim” of
Russian Censorship at the End of the XIX Century**

The story “Strange girl” was written in 1880 in political prison. It was forbidden to write here. Manuscript was taken off prison, but print it was impossible. G.Uspenskiy read the story and praised it. For the first time the story printed (without the author’s knowledge) abroad by “Russian Freestyle Press Fund” (in London). In 1901, “Strange girl” was published, also without the author’s knowledge, illegally in Russia in 1905.

ETER INTSKIRVELI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The Legend of the Tower of Babel in the Bible and Folklore

The Biblical story of the Tower of Babel, which is considered as the first attempt of globalization, tells about the origin of languages and, correspondingly, nations. It is a story of humankind and not a story of the Jewish nation. The story of Israel starts after the story of the Tower of Babel. The lack of national identity brought people to the idea of approaching God not in a spiritual but in a physical, material sense. A spiritual demand of a man – ascent to the heavens – was revealed in the construction of the tower that would unite heaven and earth.

Instead of repenting their sins, people desired to find a direct way to heaven. The density of the Tower of Babel and its attachment to one place opposed the divine idea of the distribution of humankind throughout the world.

Several features of globalization – unitary language (English in the contemporary world), the density of the Tower of Babel (cf. the idea of a super-state/superpower), the idea of vertical possession of the space (cf. the idea of possession of everything) etc. did not please the Lord. Therefore, God mixed the languages and, correspondingly, diversified the world visions of people.

Paradoxically enough, due to revealing excessive individualism, people were punished by attaching then certain features of individuality. This was both a blessing and a curse: it is a painful punishment to be detached from common harmony; at the same time, it is a blessing and a gift, because one starts to develop in an individual way.

The Tower of Babel is represented both in the Apocrypha and folklore, where the Biblical text is repeated almost literally. The story is transformed in a Mtiuletian legend of nine brothers who decided to build a tower to be equal to God. The Lord destroyed the tower and killed the brothers.

In the given paper the story of the Tower of Babel is contrasted and compared to the New Testament episode of the appearance of the Holy Spirit, these two stories are coupled as binary episodes. The appearance of the Holy Spirit resembles the process of globalization, as the Holy Spirit grants unitary world vision to various nations. The fact that the Holy Spirit made the Apostles start speaking different languages proves that genuine divinity and approach to God is possible only by means of faith and not by means of human hubris.

ეთერ ინჰაირველი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ბაბილონის გოდოლის ლეგენდა ბიბლიასა და ფოლკლორში

კაცობრიობის ისტორიაში გლობალიზაციის პირველ მცდელობად შეფასებული ბიბლიური ბაბილონის გოდოლის ეპიზოდი, რომელიც ენების და, შესაბამისად, ერების წარმოშობის შესახებ მოგვითხრობს, კაცობრიობის ისტორიაა და არა ებრაელი ერის ისტორია. სწორედ ბაბილონის გოდოლის შემდეგ იწყება ისრაელის ისტორია. ეროვნული იდენტობის უქონლობამ კი ადამიანები მიიყვანა აზრამდე — მიახლოებოდნენ ღმერთს არა სულიერი, არამედ მატერიალური, ფიზიკური გზით. ადამიანის სულიერი მოთხოვნილება — ცაში ასვლა — გამოიხატა მიწისა და ცის გამაერთიანებელი გოდლის შენებით.

გარდა იმისა, რომ მონანიების ნაცვლად ადამიანებმა მოისურვეს, პირდაპირი გზა ეპოვათ ცაში, ბაბილონის გოდოლის სიმჭიდროვე და ერთ ადგილას მიჯაჭვულობა არღვევდა უფლის ჩანაფიქრს, რომ ადამის მოდგმას მთელი სამყარო უნდა მოეცვა.

გლობალიზაციისთვის დამახასიათებელი რამდენიმე ნიშანი — ერთიანი ენა (თანამედროვეობაში ინგლისური), ბაბილონის გოდლის სიმჭიდროვე (შდრ. მსოფლიო სახელმწიფოს/ზესახელმწიფოს იდეა), სივრცის ვერტიკალური დაუფლების იდეა (შდრ. იდეა ყოვლის დაუფლებაზე) და სხვ. სათნო არ უჩნდა უფალს და ენების აღრევა ადამიანებს შორის უპირველეს ყოვლისა, მსოფლხედვის აღრევით განსაზღვრა.

პარადოქსი ისაა, რომ ამ მეტისმეტი ინდივიდუალიზმის გამოვლინების შედეგად ადამიანები სწორედ ინდივიდუალობის მინიჭებით ისჯებიან. ესაა სასჯელიცა და დალოცვაც თანადროულად: სასჯელია და მტკივნეულიც, როდესაც გამოიყოფი საერთო შერწყმულობისგან, და ამავდროულად ესაა დალოცვაც, წყალობაც, რადგან იწყებ ინდივიდუალურ განვითარებას.

ბაბილონის გოდოლი წარმოდგენილია როგორც აპოკრიფებში, ასევე ფოლკლორში, სადაც თითქმის სიტყვასიტყვით მეორდება ბიბლიური ტექსტი. ეპიზოდის ტრანსფორმაციასთან გვაქვს საქმე ორიოდ მთიულურ ანდრეზში გადმოცემული ცხრა ძმის მიერ ღმერთთან

გათანაბრების სურვილით მოტივირებული ციხის შენების ამბავში, რომელიც ღმერთის მიერ ციხის დანგრევით და ძმების ამოხოცვით სრულდება.

მოხსენებაში ბაბილონის გოდოლის ეპიზოდი შედარებულ-შეპირისპირებულია ახალ აღთქმისეულ სულთმოფენობის ეპიზოდთან, როგორც წყვილი, ბინარული ეპიზოდები. სულთმოფენობის არსი გლობალიზაციის მსგავსი მოვლენაა, როცა სულიწმიდის საშუალებით ერთი მსოფლზედვა გადაეცემა სხვადასხვა ერს. სულიწმიდის მიერ მოციქულთა სხვადასხვა ენაზე ამეტყველებით ცხადი ხდება, რომ ჭეშმარიტი განღმერთობა, ღმერთთან მიახლოება უფლის სახელით, რწმენით არის შესაძლებელი და არა ადამიანური ჰუმბრისით.

E. A. ISHCENKO

Ukraine, Kiev

Kiev National Taras Shevchenko University

“Loneliness as a motive. Taras Shevchenko”

The relevance of this topic is determined by the need to study the phenomenon of spiritual loneliness of Taras Shevchenko, which goes to the heart of being a prominent Ukrainian poet of XIX century, and reveals the mental characteristics of Ukrainians of that era. Poetry, content, character, passed through the prism of spiritual loneliness of the poet, gave the Ukrainian nation understanding of their own destiny, their needs and aspirations, outlined the tasks for the future, brought to Ukrainian value system code spiritual understanding of their place in history.

One of the features of Taras Shevchenko loneliness is a specific feeling of complete immersion in itself, deepening in his inner world. Loneliness is not local, it's holistical, absolutely inclusive. In the experience of loneliness there is an act of self-knowledge, which is used by Taras Shevchenko as a special form of self-perception.

In that state of spiritual loneliness the poet treated such concepts such death, choice, freedom, anxiety, sin.

Prophetic motives and philosophical generalizations also made by Taras Shevchenko in a state of spiritual solitude that has become so deep basis for understanding the world and himself.

Е.А. ИЩЕНКО

Украина, Киев

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

“Одиночество как мотив. Тарас Шевченко”

Актуальность данной темы обусловлена потребностью исследования феномена духовного одиночества Тараса Шевченко, которое затрагивает самую суть бытия выдающегося украинского поэта 19 ст., а также раскрывает ментальные характеристики украинства той эпохи. Поэзия, содержание, характер, пропущенные через призму духовного одиночества поэта, дали украинской нации понимание своей судьбы, своих потребностей, очертили задания и устремления на будущее, привнесли в ценностную систему украинцев духовный код понимания своего места в истории.

Одной из особенностей одиночества Тараса Шевченко является специфическое чувство полной погруженности в себя, углубление в свой внутренний мир. Одиночество поэта не локально, оно целостно, абсолютно всеохватно. В переживании поэтом одиночества присутствует акт самопознания, который используется Тарасом Шевченко как особая форма самовосприятия.

Именно в состоянии переживания духовного одиночества трактуются поэтом такие концепты как смерть, выбор, свобода, тревога, грех.

Пророческие мотивы и философские обобщения также сделаны Тарасом Шевченко в состоянии духовного одиночества, которое стало для поэта глубинной основой для познания мира и себя.

OLENA IURCHUK

Ukraine, Kyiv

Kiev National Linguistic University

Literary Text in the Modern Mode of Discourse: an Anthropological and Socio-Cultural Aspects of the Research

Despite the fact that modern theoretical discourse of literature for the most part ignores the fundamental underlying research model, replacing it with the concept of practices, the depth of which is often replaced by numerous superficial analyses, the focus still remains on the question of connections between history and literature. Nowadays, new historicism and criticism of historical narrative

propose not to separate text from historical context and to consider all of history as a text, and thus, to a certain extent, as literature. It has turned out that the literary aspect of historical discourse is able to endow the world with probably the only poetic sense accessible to human understanding. This postmodern mythology of scientific thinking is now one of the leading intellectual directions for contemporary literary studies. In the presentation, attempts are made to indicate the transformations associated with the rethinking of the history of the past, as well as their influence on the development of modern French literature and literary studies, and to consider the dynamics of interaction between literature and ideology. Certain attention in the current report is dedicated to the questions of contemporary French prose, viewed as a social phenomenon, and the influence of literary works on mass consciousness.

ЕЛЕНА ЮРЧУК

Украина, Киев

Киевский национальный лингвистический университет

Литературный текст в рамках современного дискурсивного режима: антропологический и социокультурный аспекты исследования

Несмотря на то, что современный теоретический дискурс литературы, большей частью, игнорирует базисные глубинные модели исследования, заменяя их на концепции практик, глубина которых часто подменяется многочисленными поверхностными анализами, в центре внимания науки продолжает оставаться вопрос взаимосвязей истории и литературы. В наше время новый историзм и критика исторического нарратива предлагают, не отделяя текст от исторического контекста, считать все в истории текстом, а значит, в определенной степени, и литературой. Оказалось, что литературность исторического дискурса способна наделять мир чуть ли не единственным поэтическим смыслом, доступным человеческому пониманию. Эта постмодернистская мифологема современного научного мышления остается в настоящее время одной из ведущих интеллектуальных ориентаций для современной науки о литературе. В докладе делается попытка указать на трансформации, связанные с переосмыслением истории прошлого, а также их влияние на дальнейшее развитие современной фран-

цузской литературы и науки о ней, рассматривается динамика взаимодействия литературы и идеологии. Определенное место в докладе отводится вопросам современной французской прозы как социального явления, влияния современного литературного продукта на формирование массового сознания.

VIKTORIA IVANENKO

Ukraine, Kiev

Kiev National Linguistic University

Post-devolution Scottish Writing and Identity: from Parochialism to Cosmopolitanism

In the last quarter of the 20th century Scottish literature, as well as Scottish literary criticism, were deeply rooted in the paradigm of nationhood. As Berthold Schoene claims “post-1979 Scottish literature rapidly developed into a vibrant and characteristically unruly vehicle for Scottish self-representation”. Devolutionary Scottish writing (produced and published between the referenda of 1979 and 1997) was highly political and only perceived as successful as it stated some “case for Scotland.”

In post-devolution times (since 1997- up to now) a significant part of Scottish writers (Iain Banks, A.L. Kennedy, James Kelman, Alan Warner, Irvine Welsh etc.) and literary critics (Berthold Schoene, Christopher Whyte, Gavin Miller etc.) make a radical turn in re-discovering and re-constituting the aesthetic bases for the so-called new, post-devolution Scottish writing, identity, and culture. In the light of powerful global critical shift in humanities as postcolonial, feminist, gender studies champion the cultural authenticity of the fragmented, marginalized, open to compromise and negotiation identity over the wholesome and self-contained one, post-devolutionary Scottish writing becomes free to conceive of itself in broader terms, with reference to other cultures. The presentation explores some specific mechanisms of how Scottish literary identity shifts from being parochial, monotonously replicating itself from past blueprints, to being oriented towards the future and representing itself as a part of vibrant network of interdependent cultural contexts.

ВИКТОРИЯ ИВАНЕНКО

Украина, Киев

Киевский национальный лингвистический университет

Пост-деволюционная шотландская литература и идентичность: от местечковости до космополитизма

Шотландская литература и литературная критика последней четверти 20 века были тесно связаны с проблемами национальности. Провал референдума об автономии Шотландии 1979 года переносит из плоскости политической в плоскость эстетическую миссию созидания национальной идентичности. По утверждению Б. Шоне «шотландская литература в период после 1979г. очень быстро превращается в животрепещущий и почти неуправляемый двигатель шотландской саморепрезентации». Деволюционная (созданная в период между референдумами 1979 и 1997гг.) шотландская литература была достаточно политизированной и воспринималась как успешная или актуальная только в том случае, если представляла «особый случай/интерес Шотландии».

В пост-деволюционный период (с 1997г. и до нашего времени) большая часть шотландских писателей (Иэн Бэнкс, А.Л. Кеннеди, Джеймс Келман, Алан Ворнер, Ирвин Уэлш) и литературных критиков (Бертольд Шоне, Кристофер Уайт, Гевин Миллер) переоткрывает или радикально меняет свои представления об эстетических основах новой шотландской литературы, идентичности и культуры. Этот внутринациональный процесс происходит на фоне радикального поворота в гуманитарных исследованиях в глобальном масштабе: постколониальные, гендерные, феминистические студии выводят на передний план и отдают предпочтение фрагментированному, маргинализированному, двойственному, расколотому и открытому к компромиссам идентичностям и культурам (эти характеристики, без сомнения, свойственны и шотландской литературе). Таким образом, рассматривается специфика механизмов того, как пост-деволюционная шотландская литература начинает осмысливать себя в более широких космополитических рамках, в соотношениях с другими культурными парадигмами; как она переходит от постоянного воспроизведения местечковой и ограниченной идентичности к репрезентации себя как живой, неоднородной, ориентированной на многообразие части культурных контекстов, тесно переплетенных между собой в глобальном масштабе.

PETYA IVANOVA

Bulgaria, Gabrovo

St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo

The Sea as a Moving Threshold. Spaces of Transition in Joseph Conrad

We currently live in a world in which space and time are more eagerly articulated by figures of movement than by tropes of stasis. A number of conventionally static topoi – family, home, city, nation, as well as the private space of human identity, and the conditions of belonging they engender, are now reimagined convincingly as places of transition with frittering boundaries. These revisions of bounded space are symptomatic of the larger shifts in perspectives that dominate literary and cultural studies today. They question the efficiency of discourses that construct impermeable boundaries, expose the hidden tension of “bordered” spaces and struggle with the political and ideological frames that order them in our thinking.

The purpose of this study is to see how the sea in Joseph Conrad’s fiction operates as a sample of “moving space”. It will be read as a “gap”, a “boundary” and a space of navigation that produces an impulse for connection by means of movement between different locations, identities and experiences. This movement is staccato-like, pierced by numerous ruptures, departures and arrivals. In my investigation, I will study the barriers that form in the course of the maritime journey, the uncertainty of the routes that map it, as well as the specular properties of water, its capacity to operate as a distorting mirror that not simply reflects, but also refracts, disperses and conjoins, multiplies or inverts the definitive locations of the journey.

MAIA JALIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Intertextuality of Georgian Symbolism in the Context of Cultural Globalization

Georgian symbolist poetry is characterized by intertextuality, which can be viewed in the context of cultural globalization. In the first half of the twentieth century carried out important experiments in the Georgian literature modernist tendencies in favor. The artistic thinking system of Georgian symbolists was based on modern or classical poetry experience, which transformed in their creation in the form of quotations, allusion and reminiscences. This was a cultural dialogue with the Western world. The key trends in “The Blue Horn’s” creations were through intertextuality, which represents the look of European literature. Between French and Georgian poetry is important as intertextuality, also paratextuality, architextuality, metatextuality, hypotextuality. Particularly important was visible and hidden citations of European symbolist poetry in Georgian poetry. Artistic creativity system elements of Charles Baudelaire, Paul Verlaine, Arthur Rimbaud, Stefan Mallarmé and other was reflected in the Georgian poetry. One important common aspect between the French and Georgian poetry was Dandyism, a kind of intellectual style.

The Georgian symbolists actively using the characteristic of artistic images of French symbolist poetry, first of all, the symbols, in order to express the essence of the surreal, mysterious universe. The aesthetic principles of “The Flowers of Evil” by Charles Baudelaire reflected in the Georgian Symbolist poetry. Important for them was to depict the unity of color, the music, the scent. Titsian Tabidze wrote: “The writer of the future must unite Rustaveli and Mallarmé”. Rustaveli, a Georgian classic poet, expressed the best traditions of Georgian culture and Mallarmé, French poet, was a symbol of modern western modernist aesthetics culture.

მანია ჯალიაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ქართველ სიმბოლისტთა ინტერტექსტუალობა კულტურული გლობალიზაციის კონტექსტში

ქართული სიმბოლისტური პოეზიისთვის დამახასიათებელია ინტერტექსტუალობა, რომელიც შეიძლება განვიხილოთ კულტურული გლობალიზაციის კონტექსტში. მეოცე საუკუნის პირველ ნახევარში ქართულ ლიტერატურაში განხორციელებული მნიშვნელოვანი ექსპერიმენტები მოდერნისტული ტენდენციების დაწვრივებას უწყობდა ხელს. ქართველი სიმბოლისტების მხატვრული აზროვნების სისტემა ემყარებოდა უახლესი თუ კლასიკური პოეზიის გამოცდილებას. რომელიც მათ შემოქმედებაში წარმოჩნდებოდა ციტატების, ალუზიების, რემინისცენციების სახით. ამგვარად ხორციელდებოდა კულტურული დიალოგი დასავლურ სამყაროსთან. ცისფერყანწელების შემოქმედებაში სწორედ ინტერტექსტუალობის საშუალებით ვლინდებოდა ის მნიშვნელოვანი ტენდენციები, რომლებიც განსაზღვრავდნენ ევროპული ლიტერატურის სახეს. ფრანგულსა და ქართულ პოეზიას შორის მნიშვნელოვანია როგორც ინტერტექსტუალობა, ასევე პარატექსტუალობა, მეტატექსტუალობა, ჰიპერტექსტუალობა და არქიტექსტუალობა. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყო ევროპული სიმბოლისტური პოეზიის, შარლ ბოდლერის, პოლ ვერლენის, არტურ რემბოს, სტეფან მალარმესა და სხვათა შემოქმედების, ხილული თუ ფარული ციტირება მათ პოეზიაში.

ქართველი სიმბოლისტები აქტიურად იყენებდნენ ფრანგული სიმბოლისტური პოეზიისთვის დამახასიათებელ მხატვრულ სახეებს, უპირველეს ყოვლისა, სიმბოლოებს, რათა გამოეხატათ ირეალური, იდუმალი, მიღმა სამყაროს რაობა. შარლ ბოდლერის „ბოროტების ყვავილების“ ესთეტიკის პრინციპები ირეკლება ქართველ სიმბოლისტთა პოეზიაში. მათთვისაც მნიშვნელოვანი გახდა ფერს, მუსიკის, სურნელის ერთიანობაში წარმოჩენა. ფრანგულსა და ქართულ პოეზიას შორის ერთი საერთო ასპექტი იყო დენდიზმი, ერთგვარი ინტელექტუალური სტილი, რომელიც გულისხმობდა ტრადიციული ლიტერატურისაგან განსხვავებულ მხატვრულ აზროვნებას. ვალერიან გაფრინდამ-

ვილის აზრით, მალარმეს დენდობა აისახებოდა მისი პოეზიის თეთრ ფერში, რაშიც იკვეთებოდა მისი ამპარტავანი სევდა. მათს პოეზიაში არის როგორც პირდაპირი მინიშნებები, როდესაც ასახელებენ ფრანგ პოეტებს, ასევე შენიღბული ასოციაციური ნაკადები, რომელთა შესამცნებლად საჭიროა პირველწყაროების ცოდნა. ფრანგ პოეტთა აზრები, შეხედულებები მათთვის იყო ერთგვარი პოეტური ორიენტირები. ვალერიან გაფრინდაშვილი: „ჩემ წინ ბოდლერი გადაშლილი, ვით სახარება“, ტიციან ტაბიძე: „ბესიკის ბაღში ვრგავ ბოდლერის ბოროტ ყვავილებს“. ტიციან ტაბიძის აზრით, მომავალ დიდ ქართველ შემოქმედში უნდა „შეერთებულიყო“ რუსთაველი და მალარმე. რუსთაველს იგი იაზრებდა, როგორც ქართული კულტურის ტრადიციას, მალარმეს კი — ევროპისას. ამგვარად, უნდა განხორციელებულიყო დიდი კულტურული დიალოგი საქართველოსა და ევროპას შორის.

GRIGOL JOKHADZE

Georgia, Tbilisi

Ilia State University

Eurasian Culture and the Georgian Men of Letters

The meeting of different sciences and views created the Eurasian theory which claimed to be an universal ideology. That world outlook united the different sciences around of one term – Eurasianism.

The orthodoxy as the paradigm of Eastern Slavs; The determination of a culture and a language by the principle of ‘locality’; The ‘demotic’ and ‘idocratic’ state; An ‘autarchy’; ‘The unity of the diversity’ – these are the fundamental markers of the ‘Eurasian Culture’.

We found at Slavonic Library in Prague series of newspapers ‘The Eurasia’ (1929) which published the materials about Soviet literary life. The most considerable for us was the article about the particular interest of Eurasianists in the works of the Soviet Georgian poets and prose writers (G. Kikodze, T. Tabidze, I. Grishashvili). They pinpointed the pseudo interview of G. Kikodze with one of the residents of Georgian province in which he says that the Soviet Culture, in fact, is nothing more than the ‘Eurasian Culture’.

We think neither these nor other fragments from works of writers under mentioned are available for the assertion that the confrontation of Georgian Soviet

Writers with the official course of Soviet Culture gave the birth to the `Eurasian (Georgian) Culture`. In truth, Georgian men of letters didn't wish Georgia to be a part of utopian Eurasia but to restore its independence. Concerning Soviet Union the ideologists of Eurasianism endeavored to gain the political-economical and cultural inversion which is proved by new material we found.

ბრიზოლ ჯონსაძე

საქართველო, თბილისი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ევრაზიული კულტურა და ქართველი მწერლები

„ევრაზიული თეორიის“ ფესვები ორ მსოფლიო ომს შორის პერიოდში უნდა ვეძებოთ. „ევრაზიელობას“, როგორც იდეოლოგიას, დიდი ინტელექტუალური წარსული აქვს. სხვადასხვა სამეცნიერო შეხედულებათა და მსოფლხედველობრივ პლატფორმათა შერწყმამ წარმოქმნა თეორია, რომელსაც უნივერსალური იდეოლოგიის პრეტენზია გაუჩნდა. სამეცნიერო პოზიციებით გამყარებული ეს მსოფლჭვრეტა ევრაზიული მოძრაობის ადეპტთა მრავალმხრივი დეტერმინიზმის ობიექტი გამხდარა.

- „მართლმადიდებლობა“ როგორც აღმოსავლელ სლავთა პარადიგმა;
- კულტურისა და ენის „ლოკალობის“ პრინციპით განსაზღვრა;
- სახელმწიფოს „დემოტურობა“ და „იდიოკრატიულობა“;
- „ავტარქია“;
- „მრავალფეროვნების ერთიანობა“ — „ევრაზიული კულტურის“ მარკერებია.

ამ დებულებათა გამოხატულება ჩვენ მიერ პრადის სლავურ ბიბლიოთეკაში მიკვლეული გაზეთ „ევრაზიის“ (1929) ნომრები, რომლებშიც ქვეყნდებოდა მასალა სხვადასხვა საბჭოთა რესპუბლიკაში (მათ შორის — საქართველოშიც) „ევრაზიული კულტურის“ რეციდივთა არსებობის თაობაზე (ი. გრიშაშვილის, ტ. ტაბიძის, გ. ქიქოძის ოპუსები).

მხოლოდ ის მტკიცდება, რომ ზემოთ ჩამოთვლილი ქართველი ლიტერატორები იმხანად საქართველოს დამოუკიდებლობის დაკარგვის გამო წუხდნენ; ეს ტკივილი ჩანს მათ თხზულებებში, რაც არც „ევრაზიულ კულტურას“ ახასიათებს ან არც ისედაც უტოპიურ ევრაზიაში განევერსიანების სურვილს გამოხატავს.

„ევრაზიული მოძრაობის“ იდეოლოგებს საბჭოეთის პოლიტიკურ-ეკონომიკური და კულტურული ინვერსია ეოცნებებოდათ, რაც ჩვენ მიერ მიკვლეული მასალითაც დასტურდება.

TAMAZ JOLOGUA

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

On the Interrelation of National and Universal Human Values in Georgian Journalism – the 19th-Century Experience

In the system of values of the founder of the liberal-democratic worldview of the national purpose (National Liberalism _ A. Jorjadze), Ilia Chavchavadze (the *Tergdaleulebi* in general: A.Tsereteli, N.Nikoladze, S.Meskhi and others), “homeland”, “motherland” occupies the first place. Ilia Chavchavadze’s national self-awareness is focused in the words: “the heaven [God] gave us only the homeland as God in this world” _ “The Ghost”). This means that the supreme interest of a person’s earthly life (“God in this world”) is the homeland, and this is not a human choice, but the will of providence (“heaven”). Accordingly, when a person serves the homeland, at the same time he or she fulfills the will of providence. Along with this, I.Chavchavadze removed the theological antagonism between earthly (transient, empirical) and otherworldly (eternal, transcendent).

National culture has its individual specificity and priority area of co-existence. For Georgia, as a country having suffered from long isolation, such an area in the 19th century was Europe. Europeanism for Georgian figures was not only an issue of orientation (vector), but also the return of Georgian culture into the native bosom, into the native sphere of existence and thinking, recovery of the national path of development (progress). In this regard, there was no noticeable difference between the positions of prominent representatives of the old (D.Qipiani, A1.Orbeliani...) and the new generations.

Georgian writers of political essays discuss national problems in the wide context and substantiate the necessity of harmonization (inseparability) of national and universal human values. For them truly national is what is universal, common to all mankind.

What does the 19th-century Georgian journalism as “experience” teach us? - The supreme interest is national self-being _ identity. The means to guarantee this are: love for one’s motherland, consolidation, ability of public self-organization, knowledge-based work, recognition and establishment of priority of education, tolerance, harmonization of national and universal values.

In general, and especially in the present-day globalist world, there is a prospect of development only for consolidated nations that are capable of such harmonization of values and, on its basis, of full-fledged involvement (integration) in international life.

თამაზ ჯოლოგუა

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ეროვნულ და საკაცობრიო ღირებულებათა ურთიერთმიმართების საკითხისათვის ქართულ ჟურნალისტიკაში — XIX საუკუნის გამოცდილება

საქართველოში ეროვნული მიზანდასახულობის ლიბერალურ-დემოკრატიული მსოფლმხედველობის („ეროვნული ლიბერალიზმის“ — ა. ჯორჯაძე) ფუძემდებლის, ილია ჭავჭავაძის (ზოგადად „თერგდალეულების“: ა. წერეთელი, ნ. ნიკოლაძე, ს. მესხი და სხვ.) ღირებულებათა სისტემაში უპირველესი ადგილი უჭირავს **„სამშობლოს“, „მამულს“**. ილიას ეროვნული თვითშემეცნება ფოკუსირებულია სიტყვებში: **„...ქვეყნად ცასა, ღვთად მოუცია მარტო მამული“** („აჩრდილი“), რაც ნიშნავს: ადამიანის მინიერი ცხოვრების უზენაესი ინტერესი („ამქვეყნიური ღმერთი“) არის მამული და ეს არის არა ადამიანის არჩევანი, არამედ განგების („ცის“) ნება. შესაბამისად, როდესაც ადამიანი ემსახურება მამულს, იმავდროულად განგების ნებასაც აღასრულებს. ამით, სხვათა შორის, ი. ჭავჭავაძეს მოხსნილი აქვს თეოლოგიური ანტაგონიზმი ამქვეყნიურსა (წარმავალს, ემპირიულს) და იმქვეყნიურს (მარადიულს, ტრანსცენდენტურს) შორის.

ეროვნულ კულტურას გააჩნია ინდივიდუალური სპეციფიკა და თანაარსებობის პრიორიტეტული არეალი. ხანგრძლივ იზოლაციაში ნამყოფი საქართველოსათვის XIX საუკუნეში ამგვარი სივრცე იყო ევროპა. ევროპეიზმი ქართველი მოღვაწეებისთვის იყო არა ორიენტაციის

(ვექტორის) საკითხი, არამედ ქართული კულტურის დაბრუნება მშობლიურ ნიაღში, მშობლიურ საარსებო და სააზროვნო სივრცეში, განვითარების (პროგრესის) ბუნებრივი გზის აღდგენა. ამ მხრივ, არ ყოფილა შესამჩნევი განსხვავება ძველი (დიმ. ყიფიანი, ალ. ორბელიანი...) და ახალი თაობების თვალსაჩინო წარმომადგენელთა პოზიციებს შორის.

ქართველი პუბლიცისტები ეროვნულ პრობლემატიკას განიხილავენ ფართო კონტექსტში, ასაბუთებენ ნაციონალურ და საკაცობრიო ღირებულებათა ჰარმონიზაციის (განუყოფლობის) აუცილებლობას. მათთვის **ჭეშმარიტად ეროვნულია ის, რაც ზოგადკაცობრიულია.**

რას გვასწავლის XIX საუკუნის ქართული ჟურნალისტიკა როგორც „გამოცდილება“? — უზენაესი ინტერესი ეროვნული თვითარსებობათვითმყოფადობაა. მისი უზრუნველყოფის საშუალებებია: მამულის-მოყვარეობა, კონსოლიდაცია, საზოგადოებრივი თვითორგანიზაციის უნარი, ცოდნაზე დაფუძნებული შრომა, განათლების პრიორიტეტულობის აღიარება და დამკვიდრება, ტოლერანტობა, ეროვნული და საკაცობრიო ღირებულებების ჰარმონიზაცია.

ზოგადად, — და, განსაკუთრებით, დღევანდელ გლობალისტურ მსოფლიოში, — განვითარების პერსპექტივა აქვს მხოლოდ იმ კონსოლიდირებულ ერს, რომელიც ღირებულებათა ამგვარ ჰარმონიზაციასა და მის საფუძველზე საერთაშორისო ცხოვრებაში სრულფასოვან ჩართულობას (ინტეგრაციას) შეძლებს.

MARKO JUVAN

Ljubljana, Slovenia

University of Ljubljana

Institute of Slovenian Literature and Literary Studies at the Research Center of the Slovenian Academy of Sciences and Arts

The Crisis of Late Capitalism – the Renaissance of *Weltliteratur*

The idea of world literature originated from a longer history of global mobility, cross-national networking and cosmopolitanism (*respublica litterarum*), bibliomigrancy, translations, newspapers, archeological discoveries, writing of systematic world histories, etc. Through launching and practicing his universalist notion of *Weltliteratur* in the late 1820s, Goethe pursued not only cosmopolitan ideals, such as peaceful understanding among nations and the affirmation of

“generally human” values, but also aimed at more particular ends: he attempted to establish himself as an internationally renowned “classical national author,” to advance Weimar as the cultural centre of politically fragmented Germany, and to transform German literature – which appeared to lag behind Western metropolises – into an important global mediator of literary traffic. Most importantly, *Weltliteratur* appeared to Goethe in the guise of the modern capitalist market going global. The recent renaissance of the Goethean idea of world literature is a symptom of socio-political shifts in literary studies in the context of globalization and the global crisis following 9/11. Goethe’s concept of *Weltliteratur*, as adopted in current literary transnationalism and comparative literature, refers to the practices, markets, media and institutions of the cross-national and cross-cultural circulation of literary repertoires, which are always already localized in a multitude of languages, semiospheres, national literary systems, inter-literary communities, etc. World literature is thus a “glocalized” reality.

AGNIEŠKA JUZEFOVIČ

Vilnius, Lithuania

Vilnius Gediminas technical university

Lithuanian National Aesthetic in the Face of Globalization

The presentation deals with the sources and trends of contemporary Lithuanian aesthetics, exploring various aspects of its evolution, peculiarities, tendencies and transformations in the face of globalization. The authors will discuss the reasons why study of aesthetics in Lithuania was popular in the first part of the 20th century but later, during period of Soviet occupation, were abandoned. The presentation will show that during late period of occupation and after regaining independence, aesthetic thought developed intensively. Recently, distinct schools of aesthetic philosophy, characterized by different methodologies and approaches, have taken shape within which aesthetic ideas are interpreted from different points of view. The authors conclude that although analytical approaches may not be most suitable for the study of aesthetics, there have been some noteworthy achievements in analytic aesthetic thought. Presentation will disclose that particularly voluminous and productive aesthetic research was done by those who follow the school of comparative methodology and are oriented toward Eastern

aesthetics. The presentation will disclose appropriateness of a phenomenological approach toward the questions of aesthetics, especially on the topics of aesthetic experience and visibility which in contemporary culture gains particularly important place. The author will discuss reasons why postmodern aesthetics tends to take an interdisciplinary approach and to combine philosophy with literary theory, psychoanalysis, sociology, popular culture theory and other areas. Post-modern approach becomes particularly popular in Lithuanian Aesthetic because it fits to the values of globalized world. The presentation reflects rather a subjective author's review than an objective analysis of various schools of aesthetic in contemporary Lithuania. Reasons for an increasing interest in the problems of aesthetics and some main transformations in the recent Lithuanian aesthetics are analyzed and connotations with globalization will be highlighted.

MANANA KADJAIA

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Attitude of Giorgi Tsereteli to Some Representatives of Foreign Literature

Giorgi Tsereteli is one of the great representatives of Georgian literature of the 19th century. He belongs to the group of Georgian patriots who appeared in the arena in the 1860s and changed fundamentally the Georgian public and literary life. The writer participated immediately in posing and solving of all important, topical problems of that time.

The essence of civic consciousness of G. Tsereteli is determined by the ideas of the national-liberation movement.

G. Tsereteli's philosophic views, aesthetic ideal, democratic aspirations, tireless work and keen words served the revival of Georgia and obtaining national liberty.

The formation of the writers' literary views is greatly indebted to the aesthetic teaching of European enlighteners, in particular, Lessing.

G. Tsereteli rightly considers as Lessing's one of the great merits his struggle for liberation of art from classicism dogmas. In the scholar's words, in order to

create dramatic works it is not enough to have only “artificial talent”, it is necessary for talent to be aware of peculiar laws. These laws were first invented in Ancient Greece, later on they were developed by Shakespeare, and finally they reached a summit owing to Lessing.

Giorgi Tsereteli noticed similarities between aesthetic views of Chernishevski and Lessing. The author of *Traveler's Books* preaches Chernishevski's ideas with the help of Lessing. The similarity of these two great thinkers is obvious.

Giorgi Tsereteli was well aware of the role and purpose of literature in the cognition and understanding of public life.

In G. Tsereteli's opinion, a genuine writer is obliged to follow in the footsteps of life, to answer questions posed by it. He believes that life is in constant movement and variability, and a true writer is born in such “boiling” of life.

Giorgi Tsereteli researched especially thoroughly the work of Herman Suderman. In 1895 in the seventh issue of magazine *Kvali* the article *Chveni Sakh-ioba* (“Our Theatre”) by Giorgi Tsereteli was published, dedicated to the play *Homeland* by the German writer.

მანანა ძაჯანია

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

გიორგი წერეთლის მიმართება საზღვარგარეთული ლიტერატურის ცალკეული ნარმომადგენლებისადმი

გიორგი წერეთელი XIX საუკუნის ქართული მწერლობის ერთ-ერთი დიდი ნარმომადგენელია. იგი ქართველ მამულიშვილთა იმ ჯგუფს ეკუთვნის, რომლებიც 60-იან წლებში გამოვიდნენ სამოღვაწეო ასპარეზზე და ქართული საზოგადოებრივი და ლიტერატურული ცხოვრება ძირეულად შეცვალეს. მწერალი უშუალო მონაწილეობას იღებდა იმდროინდელი ყველა მნიშვნელოვანი, საჭირობოროტო პრობლემის დასმას და გადაწყვეტაში.

გ. წერეთლის მოქალაქეობრივი მრწამსის შინაარსს განსაზღვრავს ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის იდეები.

გ. წერეთლის ფილოსოფიური შეხედულება, ესთეტიკური იდეალი, დემოკრატიული მისწრაფებანი, დაუღალავი შრომა, მახვილი სიტყვა

ემსახურებოდა საქართველოს აღორძინებისა და ეროვნული თავისუფლების მოპოვების საქმეს.

გიორგი წერეთლის ლიტერატურულ შეხედულებათა შემუშავებაში დიდი როლი ითამაშა ევროპელი განმანათლებლის, კერძოდ, ლესინგის ესთეტიკურმა მოძღვრებამ.

ლესინგის ერთ-ერთ დიდ დამსახურებად გ. წერეთელს მართებულად მიაჩნია ბრძოლა კლასიციზმის დოგმებისაგან ხელოვნების განთავისუფლებისათვის. მეცნიერის სიყვით, დრამატული თხზულებების შესაქმნელად საკმარისი არაა მხოლოდ „ხელოვნური ნიჭის ქონება“, ნიჭს სჭირდება თავისებური კანონების ცოდნა. ეს კანონები პირველად მოიგონეს ძველ საბერძნეთში და შემდეგ იგი განვითარდა შექსპირის მიერ, ხოლო მწვერვალს ლესინგის წყალობით მიაღწია.

გიორგი წერეთელმა მსგავსება დაინახა ჩერნიშევსკისა და ლესინგის ესთეტიკურ შეხედულებათა შორის. ჩერნიშევსკის იდეებს „მგზავრის წიგნების“ ავტორი ლესინგის მეშვეობით ქადაგებს. ნათლად ჩანს ამ ორი დიდი მოაზროვნის ნათესაური კავშირი.

გიორგი წერეთელს მშვენივრად ესმოდა ლიტერატურის როლი და დანიშნულება საზოგადოებრივი ცხოვრების შეცნობა-გაგების საქმეში.

გიორგი წერეთლის აზრით, ჭეშმარიტი მწერალი ვალდებულია კვალდაკვალ მიჰყვეს ცხოვრებას, პასუხი გასცეს მის მიერ დასმულ კითხვებს. მისი აზრით, ცხოვრება მუდამ მოძრაობასა და ცვალებადობაშია, ცხოვრების ასეთ დუღილში იბადება ნამდვილი მწერალი.

გიორგი წერეთელი განსაკუთრებით გულმოდგინებით იკვლევდა ჰერმან ზუდერმანის შემოქმედებას. 1895 წლის ჟურნალ „კვალის“ მეშვიდე ნომერში „მაზაკვალი“-ს ფსევდონიმით იბეჭდება გიორგი წერეთლის სტატია „ჩვენი საზიობა“, რომელიც ეძღვნება გერმანელი მწერლის პიესას „სამშობლო“.

NADEJDA KAJAIA

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

**National and international in V. Mayakovsky and
K. Paustovsky's works
(Language and style)**

Art has no borders, it speaks all languages. Language of art is clear to all comprehending it. Literature is bright expression and confirmation of this well-known thesis.

Prose and poetry, speaking metaphor language, ice and the fire of literary creativity of known Russian word masters V. Mayakovsky and K. Paustovsky living at the same time, creating during one era. The poet and the writer write in one language ingeniously! But their great literary works are great because they are available and clear to all who even are not aware of their language sources. The true art goes from heart therefore and it is clear to all: national becomes international through the general subjects, images, style, symbols, including language.

In V. Mayakovsky and K. Paustovsky's works also there are subjects, the verbal images uniting them and removing out of limits of national in an interspace, clear to already bigger number of readers and admirers of their talent. And a name to this subject – Georgia! The love to it, communication with this country, its nature, people, life, etc. made clear and close works of foreign-language masters of the art word to a wide range Georgian, and not only, readers.

The article deals with the analysis of separate works of the abovementioned writers, their style, language in a context of their communication with Georgia which has taken place at different times that allows to speak about the international language personality and literature without borders, over which time not imperiously.

The present, modern times, brought new estimates of works of ingenious writers, emerged publications with various, often opposite, views of works of classics of the Russian literature. Such situation is dictated by an originality of new century: there is a process of reevaluation of works of art, and this process accepts radical character, pushing away from the political topical character filling literary creations becomes peculiar “axiom”. For many modern works there was the main thing an aspiration to write only the truth transferring historically real reliability, through a history prism clear to the world reader.

НАДЕЖДА КАДЖАЯ

Грузия, Кутаиси

Государственный университет А. Церетели

**Национальное и интернациональное в произведениях
В. Маяковского и К. Паустовского
(Язык и стиль)**

Искусство не имеет границ, оно говорит на всех языках. Язык искусства понятен всем постигающим его. Литература яркое выражение и подтверждение этого общеизвестного тезиса.

Проза и поэзия, говоря языком метафоры, лёд и пламень литературного творчества известных русских мастеров слова, В. Маяковского и К. Паустовского, живших в одно время, творивших в одну эпоху. Поэт и писатель пишут на одном языке гениально! Но их великие литературные произведения только потому и велики, что они доступны и понятны всем, даже не владеющим их языком источником. Настоящее искусство идёт из сердца, потому и понятно всем: национальное становится интернациональным через общие темы, образы, стиль, символы, в том числе и языковые.

В произведениях В. Маяковского и К. Паустовского также есть темы, словесные образы, объединяющие их и выводящие за пределы национального в интерпространство, понятное уже большему числу читателей и почитателей их таланта. И имя этой теме – Грузия! Любовь к ней, связь с этой страной, её природой, людьми, бытом и т.п. сделали понятными и близкими произведения иноязычных мастеров художественного слова широкому кругу грузинских, и не только, читателей.

В данной статье даётся анализ отдельных произведений вышеназванных писателей, их стиля, языка в контексте их связи с Грузией, состоявшейся в разное время, что позволяет говорить об интернациональной языковой личности и литературе без границ, над которой время не властно.

Нынешнее, новое время, принесло новые оценки произведений гениальных писателей, появились публикации с различными, зачастую прямо противоположными, взглядами на произведения классиков русской литературы. Такая ситуация продиктована своеобразием нового столетия: идет процесс переоценки художественных произведений, и этот процесс принимает радикальный характер, своеобразной «аксиомой» становится

отталкивание от политической злободневности, наполняющей литературные творения. Для многих современных работ стало главным стремление писать только правду, передающую исторически реальную достоверность, через призму истории, понятную мировому читателю.

OLESYA KAMYSHNYKOVA

Ukraine, Kiev

Kiev National Linguistic University

British Drama of the 1990s: Between Realist Tradition and Postdramatic Theatre

The presentation focuses on the peculiarities of the British drama belonging to the last decade of the 20th century, taking as an example the dramaturgy of Sarah Kane, Mark Ravenhill, and Anthony Neilson, well-known representatives of the New Writing in British drama of the 1990s, whose plays are characterized as ‘in-yer-face’ theatre. Realism and engagement in topical social and political issues, both quite typical features of British theatre in the second half of the 20th century, are combined in their plays with the tendencies described by Hans-Thies Lehmann as ‘postdramatic theatre’. Mediatization of theatre, heightened attention to actor’s bodily presence, disappearance of the dramatic character, autonomisation of non-verbal elements of a theatrical event, its shift towards a real situation, the blurring of boundaries between fictional and real spaces – these characteristics, pertaining to postdrama and also present in the British drama of the 1990s, are analysed as an instance of synthesis of prevailing national tradition and dramaturgical experiment in contemporary British drama.

ОЛЕСЯ КАМЫШНИКОВА

Украина, Киев

Киевский национальный лингвистический университет

Британская драма 1990-х: между реалистической традицией и постдраматическим театром

В докладе рассматриваются особенности британской драматургии последнего десятилетия XX века на примере пьес Сары Кейн, Марка Рейвенхилла и Энтони Нильсона, ярких представителей нового поколения драматургов 1990-х, творчество которых характеризуют как «театр-вам-в-лицо» (*in-yer-face theatre*). Достаточно традиционный для британского театра второй половины XX в. реализм и приверженность к обсуждению актуальных для общества вопросов социально-политической жизни сочетается в произведениях этих авторов с тенденциями, которые Ханс-Тис Леманн определяет как «постдраматический театр». Медиатизация театра, повышенное внимание к телесному присутствию актера, исчезновение персонажа, автономизация невербальных составляющих театрального события и его приближение к реальной ситуации, размывание границ между художественным пространством и действительностью – черты, типичные для постдрамы и присутствующие в британской драме 1990-х, – анализируются в свете синтеза в современной британской пьесе доминирующей национальной традиции и драматургического эксперимента.

MARIAM KARBELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Goethe's Weltliteratur in Retrospective Global Political Problems Before Globalization: Rustaveli–Cretien–Wolfram

Entire 12th century is the time rich with outstanding studies in the sphere of political thinking, all over the Christian world and this was reflected in literary works of that epoch and it turned out that Shota Rustaveli, Cretien de Troyes and Wolfram von Eschenbach are deep political thinkers.

Chivalry romances by Cretien and Wolfram, seemingly isolated from the reality and saturated with fantastics, are actually charged with the significant, acute problems of the Europe of 12th century.

In Cretien's romances, the ideal of just and kind king realized by him in Arthur's character, was collapsed and the author, in his last, unfinished romance *Perceval* commences his search of a new political ideal. This ideal is the world of Holy Grail associated with the new political conceptions.

Cretien's conception of Holy Grail has acquired its final shape in Wolfram's *Parzival*, where Cretien's fable and idea are re-worked; in this novel the ideal of Holy Grail found its perfect refection, which, with its substance, is the symbol of supranational Christian Empire.

In Wolfram's *Parzival*, attention should be paid to the description of so called theory of "two swords". Theory of "two swords" was of great political significance for the medieval Europe and this is clearly seen from the Papal Bull of Pope Boniface VIII (1302) – this is the doctrine of papistry, with the claim of temporal power – in contrast, Wolfram's *Parzival* the problem is solved in favor of temporal power rather than spiritual: the supranational Christian Empire should be ruled not by the religious authority – the pope but by the secular one – the king.

In his *Knight in the Panther's Skin*, Shota Rustaveli has created the images of several types of the states in analogy with the antique political philosophy and an empire among them (India), but his ideal – national democratic state was realized in the creative image of Arabia: Shota Rustaveli's ideal was democracy of Athens.

Between political preferences of the western and extreme eastern parts of the Christian world there are substantial differences: Cretien's and Wolfram's political ideas and ideals are based on political conception of Imperial Rome while Rustaveli's political ideas and ideals rely upon political conception of antique Athens. It is not accidental that the idea of parliamentary monarchy ("Isani Camp") emerged in Georgia for the first time all over the world.

მარიამ კარბელაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

გოეთეს *Weltliteratur* რეტროსპექტივაში: გლობალური პოლიტიკური პრობლემები გლობალიზაციამდე რუსთაველი — კრეტიენი — ვოლფრამი

მთელი XII საუკუნე ქრისტიანულ სამყაროში პოლიტიკური აზროვნების სფეროში ღირსშესანიშნავი ძიებებით მდიდარი დროა, რაც ამ ეპოქის მხატვრულ ძეგლებშიც აისახა და აღმოჩნდა, რომ შოთა რუსთაველი, კრეტიენ დე ტრუა და ვოლფრამ ფონ ეშენბახი ღრმა პოლიტიკური მოაზოვნენი არიან.

კრეტიენისა და ვოლფრამის თითქოს რეალობისგან მოწყვეტილ, ფანტასტიკით გაჯერებულ სათავგადასავლო რომანებში სინამდვილეში XII საუკუნის ევროპისთვის საჭირობოროტო, მძაფრი პოლიტიკური პრობლემებით არის დამუხტული.

კრეტიენის რომანებში მის მიერ შექმნილმა სამართლიანმა და კეთილი მეფის იდეალმა, რომელიც არტურის მხატვრულ სახეშია რეალიზებული, კრახი განიცადა და რომანისტი ბოლო, დაუმთავრებლად დარჩენილ რომანში „პერსევალი“ იწყებს ახალი პოლიტიკური იდეალის ძიებას. ეს იდეალი წმინდა გრაალის სამყაროა, რომელიც ახალ პოლიტიკურ კონცეფციასთან არის დაკავშირებული.

კრეტიენისეული წმინდა გრაალის კონცეფციამ დასრულებული სახე ვოლფრამის „პარციფალში“ მიიღო, რომელშიც კრეტიენის სიუჟეტი და იდეაა გადამუშავებული; ამ რომანში სრულყოფილი მხატვრული ასახვა ჰპოვა წმინდა გრაალის იდეალმა, რომელიც თავისი არსით ზეეროვნული ქრისტიანული იმპერიის სიმბოლოა.

ვოლფრამის „პარციფალში“ საყურადღებოა ე.წ. „ორი მახვილის“ თეორიის მხატვრული ასახვა: თუ რა მძაფრი პოლიტიკური ჟღერადობა ჰქონდა „ორი მახვილის“ თეორიას შუა საუკუნეთა ევროპისთვის, ცხადად ჩანს პაპ ბონიფაციუს VIII-ის ბულაში (1302 წ.), — ესაა პაპიზმის დოქტრინა, რომელსაც საერო მმართველობაზეც ჰქონდა პრეტენზია — ამის საპირისპიროდ ვოლფრამის „პარციფალში“ პრობლემა გადანყვეტილია არა სასულიერო, არამედ საერო ხასიათის მმართველობის

სასარგებლოდ: ქრისტიანულ ზეეროვნულ იმპერიას უნდა მართავდეს არა სასულიერო პირი — პაპი, არამედ საერო პირი — მეფე.

შოთა რუსთაველმა ვეფხისტყაოსანში ანტიკური პოლიტიკური ფილოსოფიის ანალოგიით რამდენიმე ტიპის სახელმწიფოს მხატვრული ხატი შექმნა, მათ შორის იმპერიისაც (ინდოეთი), მაგრამ მისი იდეალი — დემოკრატიული სახელმწიფო — არაბეთის მხატვრულ სახში გარხორციელდა; შოთა რუსთაველის იდეალი ათენის დემოკრატია იყო.

ქრისტიანული სამყაროს დასავლეთსა და უკიდურეს აღმოსავლეთში პოლიტიკურ პრეფერენციათა შორის პრინციპული განსხვავებაა: კრეტინისა და ვოლფრამის პოლიტიკური იდეები და იდეალები იმპერიული რომის პოლიტიკურ კონცეფციაზე დაფუძნებული, რუსთაველის კი — ანტიკური ათენის პოლიტიკურ კონცეფციაზე. შემთხვევითი არ არის, რომ პარლამენტური მონარქიის იდეა („ისნის კარავი“) მსოფლიო მასშტაბით პირველად საქართველოში იშვა.

IRAKLI KENCHOSVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Some Aspects of Cultural Demensions of Globalizaion

Globalization, inclusion of local or regional phenomena into global ones, influencing all speres of contemprrary mankind and manifesting first of all in westernized forms, is a result of the of the complex process that began with the emergence of Early Modern Period. The theoretical aspects of this dynamic process in the sphere of culture can be better conceptualized if we take into account the experience of the early forms of globalization (Ancient Greece, Ancient Rome, Byzantine world, etc.). Despite a great difference of geographical scope, rate and forms of functioning between early globalization and present one, there are such common features between them as: exuberance of exogenous factors and decrease of endogenous ones (inner traditions) in the development of national cultures; dynamic process of modernization; existence of the external cultural Center and the dominant language.

With some corrections we can share the opinion that “globalization actually generates identity – and, indeed, [...] in some circumstances, it produces *too much*

identity” (John Tomlinson). Currently, despite the unprecedented scale of global modernization, we are witnessing a modernization of the national literatures accompanied by an increase of typological similarities between them. Possibly we witness the active phase of the phenomenon which Goethe called *Weltliteratur*. But at the same time, like the early forms of globalization the current one contains the potency not only of producing new syntheses and hybridizations but as well the danger of monistic worldview and the loss of identity.

Unlike the functioning of literatures during the early forms of globalization at present there is such an extremely rapid intrusion and interchange of innovations that they fail to be shaped in the forms of long-time traditions. Another significant peculiarity of this process is an extension of the number donor cultures and multiplicity of options.

Among the problems of globalizations it is a complex question why the culture of some societies as a result of new external impulses instead of renovation and development deteriorates and loses its identity. Among plenty of the protective mechanisms of culture is extremely important the factor which Yuri Lotman calls “revolt of periphery against the Center”, taking the form of periodical reaction to the donor culture, the attraction of endogenous sources and the new quest by a recipient culture of its identity.

ირაკლი კენჭოშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

კულტურული გლობალიზაციის ზოგიერთი ასპექტი

გლობალიზაცია, ადგილობრივი და რეგიონალური მოვლენების ჩართვა გლობალურ მთლიანობაში, რომელიც უდიდეს ზეგავლენას ახდენს თანამედროვე კაცობრიობის ყველა სფეროზე და რაც უპირველესად ვესტერნიზაციის სახით ვლინდება, ახალი დროის ისტორიის მიერ შემზადებული პროცესის დაგვირგვინებაა. კულტურის სფეროში ამდინამიკური პროცესის თეორიული ასპექტების გაგებას ხელს უწყობს გლობალიზაციის უფრო ადრინდელი ფორმების (ძველი საბერძნეთი და ძველი რომი, ბიზანტიური სამყარო და სხვ.) გათვალისწინება. თანამედროვე და უფრო ადრინდელ გლობალიზაციათა შორის გეოგრაფიულ მასშტაბსა, ტემპსა და რეალიზაციის ფორმებს შორის დიდი სხვაობის

მიუხედავად, მათ შორის საერთოა ისეთი ნიშან-თვისებები, როგორიცაა: ეროვნული კულტურის განვითარებაში ეგზოგენური ფაქტორების სიჭარბე და ენდოგენური ფაქტორების (შიდა ტრადიციების) ხვედრითი წილის კლება; განახლების, მოდერნიზების დინამიურობა; გარე ცენტრისა (ამჟამად — უპირატესად დასავლეთის სახით) და დომინანტური ენის არსებობა.

გარკვეულწილად შეიძლება იმ თვალსაზრისის გაზიარება, რომ „გლობალიზაცია ხელს უწყობს თვითმყოფადობას, ხოლო ზოგ შემთხვევაში [...]მეტისმეტად ჭარბ თვითმყოფადობას წარმოქმნის“ (John Tomlinson). ამჟამად, გლობალური პროცესების არნახული გაქანების მიუხედავად, ეროვნულ ლიტერატურათა თვისებრივი განახლების მონმენი ვართ, რასაც თან ახლავს ეროვნულ კულტურათა შორის ტიპოლოგიური მსგავსების ზრდა. შესალოა სწორედ ახლა აჩქარებულად მიმდინარეობს იმ მოვლენის ჩამოყალიბება, რასაც გოეთე *მსოფლიო ლიტერატურას* უწოდებდა. მაგრამ ამასთანავე თანამედროვე გლობალიზაცია ადრინდელ გლობალიზაციათა მსგავსად, შეიცავს კულტურათა, ლიტერატურათა როგორც მოდერნიზების, ახალ სინთეზურ და ჰიბრიდულ და სინთეზურ მოვლენათა წარმოქმნის პოტენციას, ასევე ხშირ შემთხვევაში მსოფლმხედველობრივი და ესთეტიკური მონიზმის დამკვიდრებისა და თვითმყოფადი იერსახის ნაშლის საფრთხეს.

ადრინდელ გლობალიზაციათაგან განსხვავებით, თანამედროვე გლობალიზაციის კონტექსტში ლიტერატურათა არსებობისა და ფუნქციონირების ერთ-ერთ უმთავრეს თავისებურებას წარმოადგენს ინოვაციების იმდენად სწრაფი შემოჭრა და მონაცვლეობა, რომ ისინი ვერ ასწრებენ ხანგრძლივ ტრადიციად ჩამოყალიბებას. მისი კიდევ ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი თავისებურებაა დონორ კულტურათა სპექტრის გაფართოება და არჩევანის სიმრავლე.

გლობალიზაციის პრობლემატიკაში ერთ-ერთი რთული და კომპლექსური საკითხია, თუ რატომ ხდება, რომ ზოგჯერ ესა თუ ის საზოგადოება ახალ გარე იმპულსთა მიღების შედეგად თვისებრივი განახლებისა და აყვავების ნაცვლად გადაგვარებას განიცდის და კარგავს თვითმყოფადობას. ლიტერატურის და ზოგადად — კულტურის დამცველ მრავალრიცხოვან მექანიზმთა შორის ერთ-ერთი უმთავრესთაგანია ისეთი ფაქტორი, როგორიცაა „პერიფერიის ამბოხება ცენტრის წინააღმდეგ“ (იური ლოტმანი) — პერიოდული რეაქცია დონორი კულტურის წინააღმდეგ, რაც ენდოგენური საწყისებისაკენ მიბრუნებისა და იდენტიფიკაციის ახალი ძიების სახით ვლინდება.

LELA KHACHIDZE

Georgia, Tbilisi

One Specimen of Byzantine Hagiography and its Georgian Translation

“The Desert Mothers” is one of the most important themes in Christian hagiography. Old Georgian literature reflects the general Christian tradition in this issue too. Many specimens of the lives of “Desert Mothers” were translated in Georgian. Amongst them is the “Life of St.Theoktiste of Lesbos”. The author of this work is Niketas Magistros who accompanied Admiral Himerios in a campaign of 910 on the island Paros. During their stay there, they came upon a saintly hermit by the name of Symeon who told Niketas the story of Theoktiste and described it. The work must have been written in the years between 901 and 913.

The “Life of St.Theoktiste of Lesbos” is distinguished by literary form. It represents threefold narration” (the so-called “frame narrative”). There is an extended description of Paros church the erection of which is linked with the name of Constantine the Great. St.Theoktiste is considered to be the patron saint of Paros. There a chapel in her honor in the Paros church. The veneration of the saint occurs on the island of Lesbos, also Ikarias where her grave is shown. In 1960 in the native town of the saint Methymna the church in her honor was built.

The “Life of St.Theoktiste of Lesbos” is preserved in numerous Greek manuscripts and translated in different languages. There exists rather extensive literature regarding these translations.

In the 10th century the *Life* was translated into Georgian by Stephane Sananoisdze-Chkondideli. The text has not been published and studied so far. Georgian translation of the text of the “Life of St.Theoktiste of Lesbos” was authenticated and studied by us according to two Georgian manuscripts S 384 and Gel.5. In Ms S 384 Georgian translation has the following note: “Georgian translation of the “life” of St.Theoktiste from Greek was made by Stephane Sananoisdze”.

The translation of the “Life of St.Theoktiste of Lesbos” is one of the best specimens of the art of old Georgian translations. The translation is made with perfect literary language characteristic to the great Georgian writers of the 10th century.

The translator of the *Life* is an outstanding figure of the 10th century, Stephane Sananoisdze-Chkondideli whose creative life has not been properly studied

yet. Georgian translation of the “Life of St.Theoktiste of Lesbos” makes it possible to study Stephane Sananoisdze-Chkondideli’s translation activity, on the one hand and on the other, to study one of the earliest and important translations of this interesting specimen of Byzantine literature.

ლელა საჩიძე

საქართველო, თბილისი

ბიზანტიური აგიოგრაფიის ერთი ნიმუში და მისი ქართული თარგმანი

„მონანიე დედები“ ქრისტიანული აგიოლოგიის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი თემაა. ძველი ქართული ლიტერატურა ამ საკითხშიც საერთო ქრისტიანულ ტრადიციას ასახავს. ქართულ ენაზე ითარგმნა „მონანიე დედების ცხოვრებათა“ არაერთი ნიმუში. მათ შორისაა „ნმ. თეოქტისტე ლეზველისა ცხოვრება“. ნაწარმოების ავტორია ნიკეტას მაგისტოსი, რომელიც თან ახლდა ადმირალ ჰიმერიოსს 910 წლის ლაშქრობაში კუნძულ პაროსზე. აქ შეიტყო მან განდევილი სვიმეონისაგან ნმ. თეოქტისტეს მოღვაწეობის შესახებ და აღწერა იგი. ნაწარმოები დაწერილი უნდა იყოს 901-913 წლებში.

„თეოქტისტე ლეზველისა ცხოვრება“ გამოირჩევა ლიტერატურული ფორმით. ის წარმოადგენს „სამმაგ თხრობას“ (ე.წ. „ჩარჩოვან თხრობას“). მასში ვრცელადაა აღწერილი პაროსის ტაძარი, რომლის აგება უკავშირდება კონსტანტინე დიდის სახელს.

ნმ. თეოქტისტე ითვლება პაროსის მფარველ წმინდანად. პაროსის ტაძარში არსებობს მისი სახელობის სამლოცველო. წმინდანის თაყვანისცემა ხდება კუნძულ ლესბოსზეც, აგრეთვე იკარიაზე, სადაც უჩვენებენ მის საფლავს. 1960 წელს წმინდანის მშობლიურ ქალაქ მეთიმნაში აშენდა მისი სახელობის ეკლესია.

„თეოქტისტე ლეზველისა ცხოვრება“ დაცულია მრავალ ბერძნულ ხელნაწერში და თარგმნილია სხვადასხვა ენაზე. ამ თარგმანების შესახებ არსებობს საკმაოდ ვრცელი სამეცნიერო ლიტერატურა.

X საუკუნეში ნაწარმოები ქართულ ენაზე უთარგმნია სტეფანე სანანოისძე — ჭყონდიდელს. ტექსტი დღემდე გამოუქვეყნებელი და შეუსწავლელია. „თეოქტისტე ლეზველისა ცხოვრების“ ქართული თარგმანის ტექსტი ჩვენ დავადგინეთ და შევისწავლეთ ორი ქართული

ხელნაწერის — S 384 და გელ. 5-ის მიხედვით. S 384-ში ქართულ თარგმანს ახლავე შემდეგი შენიშვნა: „საცნაურ იყავნ, რომელ ცხოვრება ესე ამის წმიდისა თეოქტისტიის სტეფანეს სანანოისძეს უთარგმნია ბერძულისაგან ქართულად“.

„თეოქტისტე ლეზველისა ცხოვრება“ ძველი ქართული მთარგმნელობითი ხელოვნების ერთ-ერთი საუკეთესო ნიმუშია. თარგმანი შესრულებულია X საუკუნის დიდი ქართველი მწერლებისათვის დამახასიათებელი უბადლო მხატვრული ენით.

ნაწარმოების მთარგმნელია X საუკუნის თვალსაჩინო მოღვაწე — სტეფანე სანანოისძე — ჭყონდიდელი, რომლის მოღვაწეობა დღეისათვის თითქმის შეუსწავლელია. „თეოქტისტე ლეზველისა ცხოვრების“ ქართული თარგმანი საშუალებას იძლევა, ერთი მხრივ, შევისწავლოთ სტეფანე სანანოისძე — ჭყონდიდელის მთარგმნელობითი მოღვაწეობა, მეორე მხრივ, ბიზანტიური ლიტერატურის ამ საინტერესო ნიმუშის ერთ-ერთი უძველესი და საყურადღებო თარგმანი.

MARY KHUKHUNAISHVILI-TSIKLARI

Georgia, Tbilisi

Member of the British Folklore Society

Typological Study of the Georgian, British, Spanish and Basque Tales of Magic Using the Electronic Platform of the Comparative Analysis of the Folk Prose

Georgian-English electronic platform of the comparative analysis of the folk prose, which was created in the folklore archive of Shota Rustaveli Institute of the Georgian Literature, is an innovatory technological method for the research of the typological characteristics of folk prose and for its global accessibility.

Presented investigation of the tales of magic of the type ATU 510A, known as Cinderella motif, was conducted in three directions: 1. Multifaceted analysis of the tales being spread all over Georgia; 2. Demonstrating resemblance and difference of the Cinderella tales created in the countries having provinces with their own languages, such as English, Irish, Spanish, Basque; 3. Showing the national peculiarities of the analyzed tales and the historical roots of the Cinderella motif.

The investigation revealed creative value of the Georgian tales, complexity of composition, multitude of episodes, which are less characteristic for the British and Spanish tales and especially for the Basque ones. On the other hand the Basque tales of the Cinderella motif is the best source for the research of its historical roots. In the Basque tales persecuted Cinderella is not a stepdaughter but a junior daughter of the family which indicates that the motif is derived in the matriarchal society during the loss of the junior daughter's hereditary rights and of the connection to the hearth cult.

მერი სუსუნაიშვილი-ნიკლაური

საქართველო, თბილისი

ბრიტანეთის ფოლკლორული საზოგადოების წევრი

ქართული, ბრიტანული, ესპანური და ბასკური ზღაპრების ტიპოლოგიური შესწავლა კომპარატივისტული ანალიზის ელექტრონული პლატფორმის გამოყენებით

ხალხური პროზის კომპარატივისტული ანალიზის ქართულ-ინგლისურენოვანი ელექტრონული პლატფორმა რომელიც შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის ფოლკლორის არქივში შეიქმნა, წარმოადგენს ინოვაციურ ტექნოლოგიურ მეთოდს ხალხური ზღაპრების რეპერტუარის ტიპოლოგიური მახასიათებლების კვლევისა და მათი გლობალური ხელმისაწვდომობის კუთხით.

განსახილველად წარმოდგენილია გერ-დედინაცვლის მოტივზე აგებული ATU 510A საერთაშორისო ინდექსის ქართული ჯადოსნური ზღაპრები და მათი ბრიტანული, ესპანური და ბასკური ვერსიები. დასახელებული ინდექსის ჯადოსნური ზღაპრების ტიპოლოგიური შესწავლა სამი მიმართულების წარიმართა: 1. საქართველოს ტერიტორიაზე გავრცელებული ATU 510A ინდექსის ზღაპრების მრავალმხრივი ანალიზი; 2. ერთი ქვეყნის ფარგლებში განსხვავებული ენისა და კულტურის მატარებელ ისტორიულ კუთხეებში (შოტლანდია, ჩრდილოეთ ირლანდია, ინგლისი; ესპანეთი და ბასკეთი) ჩანერილი ერთნაირი ინდექსის მქონე ტექსტების მსგავსება-განსხვავებების დადგენა; 3. ქართული და დასავლეთ ევროპული მასალის ტიპოლოგიური ანალიზის საფუძველზე ეროვნული თავისებურებებსა და ATU 510A საერთაშორისო ინდექსის მოტივის ისტორიული ფესვების წარმოჩენა.

ქართული მასალის ბრიტანულ, ესპანურ და ბასკურ ტექსტებთან ტიპოლოგიურმა ანალიზმა წარმოაჩინა ქართული ზღაპრების მხატვრული ღირებულებები, რთული კომპოზიციური ნყოფა, სიუჟეტის გაშლის ოსტატური მანერა, სიუჟეტის ეპიზოდების სიმრავლე, რაც ნაკლებად ახასიათებთ ბრიტანულ, ესპანურ და ბასკურ ზღაპრებს. განსაკუთრებით სიტყვადუნნია და მარტივი თხრობა აქვთ ბასკურ ზღაპრებს. სამაგიეროდ ბასკური ტექსტები გერ-დედინაცვლის მოტივის ისტორიული ფესვების, მისი გენეზისის შესწავლის საუკეთესო წყაროს წარმოადგენს. ჩვენს მიერ შესწავლილ ATU 510A ინდექსის ბასკურ ჯადოსნურ ზღაპრებში დედა არა გერს, არამედ უმცროს ქალიშვილს უპირისპირდება, კერასთან ნაცრის ქექვა უმცროსი ქალიშვილის ხვედრია. დევნილი უმცროსის ქალიშვილის მოტივი, მისი იდეალიზაცია ზღაპარში მატრიარქატის იმ ეტაპს უკავშირდება, როცა უმცროსი ქალიშვილის მემკვიდრეობითი უფლება უფროსმა დამ ჩანაცვლა. კერასთან უმცროსი ქალიშვილის ჯდომაც უმცროსი ქალიშვილის ოჯახის კერის კულტთან კავშირზე მიანიშნებს, რომლის მნიშვნელობაც ბასკურ ზღაპრებში პროფანირებულია.

ATU 510A ინდექსის ჯადოსნური ზღაპრების ტიპოლოგიური ანალიზი გვაფიქრებინებს, რომ გერ-დედინაცვლის მოტივი მატრიარქატის ეპოქაში არსებული უმცროსი ასულისა და დედის კონფლიქტის — დევნილი უმცროსი ასულის მოტივზეა აღმოცენებული და პატრიარქატისათვის დამახასიათებელ სოციალურ ურთიერთობებზეა მორგებული.

INGA KIKVIDZE

Georgia, Kutaisi

Ak. Tsereteli State University

**Lexicographic Treatment of Orthodox Lexic in Russian-Georgian and Georgian-Russian Dictionary
(According to “The Deed Donated to Gelati by King Tamar”)**

Orthodox lexis is one of the important layers of a language system. It comprises much information about the culture, history, character, mentality and a system of values of a nation. This part of a language used to be a hyperlacuna in the consciousness of the Georgian and the Russian people in certain respect due

to different reasons some time ago. Functional activation and special interest of religious language towards orthodox literature set forward the actuality of creating a Russian-Georgian and Georgian-Russian orthodox dictionary. The resource for the dictionary, apart from the dictionaries, was collected from theological texts and historical documents in which the units of orthodox lexis – words and collocations were identified. One of the resources of the vocabulary units was the historical document “The Deed Donated to Gelati by King Tamar” (1188). It consists of just three pages but, despite the size, it comprises 49 vocabulary units, nouns, adjectives, verbs and fixed collocations among them.

The majority of them is identified for the first time in our dictionary (*კადილშიკი, პოლუოიციწიწი, პრიჩასტნიკი, პოპრადნიწვო*; მესვეტე, კიდარი, ჩამოლოცვა...), or are changed, specified or broadend (*განეგება/განგებულეება, აღაპი; იმწუსტ, პოკროვ...*). Lexicographic treatment of some words demanded special examination, e.g.: კათოლიკე, დაუსაბამო; *სობორონიი, ბეზნაჩალნიი*.

Russian-Georgian and Georgian-Russian orthodox dictionary will be useful for the translators of religious texts. Apart from the other practical values (like using the dictionary in teaching and learning historical monuments), we think the dictionary will have theoretical, scientific value, as it emphasises the systematic features of Russian and Georgian languages, which are not studied properly in Russian and Georgian linguistics.

ИНГА КИКВИДЗЕ

Грузия, Кутаиси

Государственный университет Акакия Церетели

Лексикографическая разработка православной лексики в Русско-грузинском и грузинско-русском словаре православной лексики

(на материале дарственной грамоты

Царицы Тамар Гелатскому монастырю).

Православная лексика представляет собой важнейший пласт языковой системы, содержащий богатую информацию о культуре, истории, системе ценностей и характере народа. По известным причинам, данная часть лексики в языковом сознании русских и грузин до настоящего времени

составляет гиперлакуну; она не только не становилась предметом специального исследования, но крайне отрывочно отражалась во всех прежних двуязычных (русско-грузинских, грузинско-русских) словарях. Функциональная активизация религиозного языка и возросший интерес к православной литературе обусловили актуальность создания Русско-грузинского и грузинско-русского словаря православной лексики. В процессе создания словаря помимо словарей в качестве источников были использованы из богословских текстов и исторических документов, в которых фиксируются соответствующие единицы. Одним из источников послужил исторический документ – Дарственная грамота Царицы Тамар Гелатскому монастырю (1188 г.). Несмотря на небольшой объем, (3 страницы) документ содержит 49 словарных единиц, в том числе имена существительные, имена прилагательные, глаголы и устойчивые словосочетания.

Большинство этих слов впервые фиксируются нами в двуязычном словаре (*кадильщик, полунощница, причастник, поназднство; mesvete, kidari, Samolocva...*), или же даются с уточнением и расширением значения (*gangeba/gangebuleba, aRapi; omnycm, покров...*). Лексикографическая разработка определённой части словарных единиц потребовала специального изучения. Например, слов *kaTolike, dausabato; соборный, безначальный* и др.

Помимо практического значения, Словарь, на наш взгляд, будет иметь также теоретическое значение, поскольку он представляет системные показатели той части лексики русского и грузинского языков, которые мало изучены с лингвистической точки зрения.

ZEINAB KIKVIDZE

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Globalization Tendencies in Georgian Literature

Controversial attitudes towards globalization have been due to its specific character. Currently, its essence is mostly associated with loss of identities by various countries. Incorporation within the united global commonwealth seems to be both positive and negative. However, in human cognition, to some extent, there have always been conditional removal of borders and expansion of an individual country's cultural processes to a global scale. The events, occurring in Georgian

literature, were both outcomes of its immanent development and of the processes going on in world literature. For instance, one can address either romanticism or realism or symbolism.

A peculiar instance of the occurrence of globalization in literature can be the principle from the Soviet time when the primary goal was to establish the literature to be Soviet in its content and nation in its form. The best part of Georgian intellectuals were sacrificed for that; however, a way of survival was found within the nation when literature started taking care of the renovation of the roots of national consciousness. At the end of the past century, globalization penetrated in all domains, mostly in culture. In literature, this process was realized in the increase of genre metamorphoses based upon foreign theories. Literary criticism dwelt upon the issue of (non)-occurrence of postmodernism in Georgian literature. The principles of labyrinth and centoism appeared the most popular. The composition of *The Name of the Rose* by Umberto Eco became a model; for instance, *Blackberry Orchard* by K. Jandieri (it proved to be a model for foreign authors too, e.g. O. Famuk). State border became vulnerable in various ways and literary characters “crossed” borders. By means of that, literature managed to advance the topic of the emigration. With their consciousness, characters, lost in the global space, stayed in the country (A. Morchiladze – *Down with the Corn Republic; Your Adventure*).

While dealing with (un)acceptance of globalization, it has been stated that there is a third way, the so called theory of the third way (theory of transformation), the motto of which is “Think globally, act locally.” By means of this, one can combat homogenization. This theme was set forth by N. Shataidze (*What on earth I went to Europe*) and by K. Jandieri (*Globalization*) who made the problem of the danger of homogenization and its avoidance means the milestones of their writings.

ზეინაზ კიკვიძე

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

გლობალიზაციის ტენდენციები ქართულ ლიტერატურაში

გლობალიზაციისადმი არაერთგვაროვანი დამოკიდებულება მისმა სპეციფიკამ განსაზღვრა. მისი არსი უფრო მეტად დღეს ასოცირდება ქვეყნების მიერ საკუთარი თვითმყოფადობის დაკარგვაში. ერთიან

მსოფლიო საზოგადოებაში გაერთიანება ერთდროულად აღმოჩნდა დადებითიცა და უარყოფითიც. თუმცა ზოგადად ადამიანის შემეცნებაში საზღვრების პირობითი ნაშლა და ცალკეული ქვეყნის კულტურაში არსებული პროცესების გავრცელება მსოფლიო მასშტაბით გარკვეული თვალსაზრისით ყოველთვის არსებობდა. ქართულ მწერლობაში არსებული მოვლენები იყო არა მხოლოდ იმანენტური განვითარების შედეგი, არამედ მსოფლიო ლიტერატურაში მიმდინარე პროცესებიც. ამის მაგალითად შეიძლება ვისაუბროთ თუნდაც რომანტიზმზე, რეალიზმზე, ან კიდევ სიმბოლიზმზე.

ლიტერატურაში გლობალიზაციის თავისებურ გამოვლენად საბჭოთა კავშირისდროინდელი პრინციპიც შეიძლება განვიხილოთ, როცა მთავარ მიზნად შინაარსით საბჭოთა და ფორმით ეროვნული მწერლობის ჩამოყალიბება იქცა. ამას შეენირა ქართული ინტელექტუალური გენოფონდის საუკეთესო ნაწილი, თუმცა ეროვნულ წიაღშივე მოიძებნა თვითგადარჩენის გზა, როცა მწერლობამ ეროვნული ცნობიერების ძირების გაახლებაზე ზრუნვა დაიწყო. მაგრამ გასული საუკუნის დასასრულს გლობალიზაციამ გაახლებული სახით ყველა სფეროში, მათ შორის კი ყველაზე მეტად კულტურაში შეაღწია. მწერლობაში ეს პროცესი გამოვლინდა უცხოურ თეორიებზე აგებული ჟანრული მეტამორფოზების მოძალებით. ლიტერატურული კრიტიკის განხილვის საგნად ქართულ მწერლობაში პოსტმოდერნიზმის არსებობა-არარსებობა იქცა. ფაქტია, რომ პოსტმოდერნისტული ესთეტიკის ძირითადი ტენდენციები უხვად გამოვლინდა ეროვნულ ლიტერატურაში. განსაკუთრებით პოპულარული აღმოჩნდა ლაბირინთისა და ცენტორულობის პრინციპი. უმბერტო ეკოს „ვარდის სახელის“ კომპოზიცია კი ბევრი მწერლისთვის (საზღვარგარეთულ ლიტერატურაშიც, მაგ. ო. ფამუქი) მისაბაძად იქცა (კ.ჯანდიერი — „მაყვლიანი“). სახელმწიფოს საზღვრები სხვადასხვა გზით გადალახვადი გახდა და ლიტერატურული პერსონაჟებიც „გავიდნენ“ საზღვარს გარეთ. ამით მწერლობამ ქვეყანაში არსებული ემიგრაციის თემაც წამოსწია. გლობალურ სივრცეში ჩაკარგული გმირები ცნობიერებით კვლავ თავიანთ ქვეყანაში დარჩნენ (ამორჩილადე — „ძირს სიმინდის რესპუბლიკა“; „შენი თავგადასავალი“).

გლობალიზაციის მიღება-არ მიღებაზე საუბრისას, მიუთითებენ, რომ არსებობს მესამე გზაც, ე.წ. მესამე გზის (ტრანსფორმაციული) თეორია, რომლის ლოზუნგია „იფიქრე გლობალურად, იმოქმედე ლოკალურად“. ამით შესაძლებელია ჰომოგენიზაციის წინააღმდეგ

გალაშქრებაც. ეს თემა წამოსწიეს ნ.შატაიძემ („კაპიკი გაკაპიკებულა, ანუ ევროპაში რა მინდოდა“) და კ.ჯანდიერმა („გლობალიზაცია“), რომლებმაც თხზულებათა საყრდენად გაერთგვაროვნების მოსალოდნელი საფრთხის პრობლემა და მისი თავიდან აცილების საშუალებები აქციეს.

ORSOLYA KIS

Hungary, Dunakeszi

Saint Petersburg State University

‘Russian Literature is Dead! Long Live the Literature!’

Boris Groys states that Russian postmodernism is completely different from the western type of postmodernism, as long as Russia has special historical and cultural roots which have nothing in common with any other culture. No cultural institutes and traditions of the Western Civilization exist in Russia, that is why Russia had to create his own cultural context, the process of which was started by Pyotr Chaadayeve back in the XIX century, and keeps recreating it again and again in different ways. But these cultural contexts are always fictive, because the culture they describe is fictive itself. Mikhail Epstein in his book ‘The Postmodern in Russia’ shows us that in Russia instead of the real world we can see a so-called ‘simulacrum’, which cannot be understood as a copy, since the original does not exist. There are only names, but real objects do not belong to them. All this makes Russia a special place, different from any other country or culture. What kind of effect does this have on the postmodern Russian literature? Does it exist only in this special context, or can it be understood as a part of ‘Weltliteratur’? We focus on the worldwide well-known author Vladimir Sorokin, whose conclusion in his short story ‘Снеговик’ (‘Snowman’) is the following: ‘Русская литература умерла! Да здравствует литература!’ (‘Russian Literature is Dead! Long Live the Literature!’)

LARISA KISLOVA

Russian Federation Tyumen

Institute of Philology and journalism

Russian and English “New Drama” at the Turn of XX - XXI Centuries: the Problem of the Blurring of Boundaries

Russian “new drama” of the turn of XX-XXI centuries is closely connected with the dramatic experience of British colleagues (mainly Royal Court theatre). Choosing the most relevant discussion topics, the Russians and the British playwrights aims not just to shock, to make hurt audience through the cruelty which is taking place on stage, but to make that the reader/ viewer can’t to turn away from the problems which are demonstrated and try to understand the heroes, who are often marginalized, marginal, which are human, who thrown away to the road-side” normal life.

The texts of the “new drama” appear as performative they do not reflect the existing reality but simulate the new reality. These kind of texts can be interpreted as the texts of a ritual or spell. They like spells death. Mark Lipovetsky notes that performative language rituals and spells has been mastered yet in literature in the early twentieth century, however, “in the culture surrealism and of absurdity, and especially in the beginning in the 1930-ies during the search of some kind of “secular sacred” the performative function of literary language becomes the vector radical innovation...”*

Anttonen Arto, whose theory, definitely, is reviving in the Russian and English “new drama” at the turn of XX-XXI centuries, saw the possibility of human liberation across the outcrop of cruelty in existing world. His task was is return to the viewer of the feeling of brutality, to make their free from the everyday occurrence, because, according to A. Arto, everything has depreciated so much that even death ceased to have meaning: “the Only thing that really affects a person is the cruelty. The theater has to be updated due to this idea of action which are conveyed to extremes and to its logical end”**.

* Arto A. Theater and cruelty // Arto A. the Theatre and its double. Theatre Seraphim / TRANS. with Franz. - M: Martis, 1993. – P. 92.

** Arto A. Theater and cruelty // Arto A. the Theatre and its double. Theatre Seraphim / TRANS. with Franz. - M: Martis, 1993. – P. 92.

Plays by Mark Ravenhill, Sarah Kane, Joe Penhall, Kevin Elliott, Philip Ridley, Leo Butler and the texts written by their colleagues from Russia, Sergey Medvedev, Vasily Sigarev, Oleg Bogaev, brothers Presnyakov, Natalia Moshina, Catherine Narshi, Yelena Isayeva and others make a single artistic space that does not have geographical, political, social, humanitarian borders, where the various shades of pain and fear are conjugate. Thus, destroying criteria of rationality, demonstrating the continuing nightmare everyday life, breaking stereotypes, the British and Russian playwrights makes some conditional international project, which may be called the Complicity.

ЛАРИСА КИСЛОВА

Российская Федерация, Тюмень

Тюменский государственный университет

Русская и английская «новая драма» на рубеже XX - XXI веков: проблема размывания границ

Русская «новая драма» рубежа XX –XXI веков тесно связана с драматургическим опытом британских коллег (преимущественно театра Royal Court). Выбирая самые актуальные для обсуждения темы, русские и британские драматурги стремятся не просто шокировать, травмировать аудиторию жестокостью происходящего на сцене, но заставить читателя/зрителя не отворачиваться от демонстрируемых проблем и попытаться понять героев, которые зачастую деклассированны, маргинальны, выброшены на «обочину» нормальной жизни.

Тексты представителей «новой драмы» предстают как перформативные, не отражающие существующую, а моделирующие новую реальность. Тексты такого рода могут быть интерпретированы как пьесы ритуала или заклатья. Они словно заговаривает смерть. Марк Липовецкий отмечает, что перформативный язык ритуалов и заклятий осваивается литературой еще в начале XX века, однако «в культуре сюрреализма и абсурда и особенно в начавшихся в 1930-е годы поисках “секулярного сакрального” перформативная функция литературного языка становится вектором радикальных инноваций...» («Перформансы насилия: «Новая драма» и границы литературоведения»).

Антонен Арто, чья теория, безусловно, возрождается в русской и английской «новой драме» на рубеже XX-XXI веков, видел возможность освобождения человека путем обнажения жестокости в существующей картине мира. Его задачей было вернуть зрителю ощущение жестокости, освободить от обыденности, поскольку, по мысли А. Арто, все вокруг обесценилось настолько, что даже смерть перестала иметь значение: «Единственное, что реально воздействует на человека, – это жестокость. Театр должен быть обновлен именно благодаря этой идее действия, доведенной до крайности и до своего логического предела» («Театр и жестокость»)

Пьесы Марка Равенhillла, Сары Кейн, Джо Пенхолла, Кевина Элиота, Филиппа Ридли, Лео Батлера и пьесы их российских коллег – Сергея Медведева, Василия Сигарева, Олега Богаева, братьев Пресняковых, Натальи Мошиной, Екатерины Нарши, Елены Исаевой и других оформляют единое художественное пространство, не имеющее географических, политических, социальных, гуманитарных границ, где сопрягаются различные оттенки боли и страха. Таким образом, разрушая критерии рационального, демонстрируя непрекращающийся кошмар повседневности, ломая устоявшиеся стереотипы, британские и российские драматурги осуществляют свой условный интернациональный проект *Сопричастность*.

IRAIDA KROTENKO

Georgia, Kutais

Ak. Tsereteli State University

Modern Literary Process: Problems and Prospects of Researching National Literatures

Literary process needs renovation of the research methods, specificity of the national literature and its boundaries are appeared to be at an entirely new level. The theorists of Western Europe and the USA belonged to the literary critic schools that studied the theories of subjectivity of the author's phenomenon in its national specificity and culture. It should be also mentioned that each school created its own methodological paradigm. The former Soviet Union countries did not have such paradigm. We are attempting to systemize the above mentioned process. We can observe the single whole of theoretical theses just for

the purpose of discussion Furthermore, literary process is not connected to any theoretical schools and areas of focus, it is studied by individual scientists. In this way the process of systematization becomes complicated. It is obvious that we observe the process of replacement of Euro centrism with global polycentrism. The integrated analysis of the world literature is possible under the stability of national consciousness. A lot of Russists work out the problem at present. They touch upon community emigration and continent literature in the changing national paradigm. Within the paradigm we ignore any ideology. (T.Belaya)The dialogue between Russian and national literatures in modern political situation and art studies is obtaining a completely different standard that is not stable yet. According to the scientists of culture V.Khlebda, A. Radugin “mental world geography” hasn't been formed yet.

ИРАИДА КРОТЕНКО

Грузия, Кутаиси

Кутаисский государственный университет им. Акакия Церетели

Современный литературный процесс: проблемы и перспективы исследования национальных литератур

Литературный процесс требует обновления методов исследования, специфика национальной литературы, ее границ выходит на качественно новый уровень. Если теоретики Западной Европы и США принадлежали к литературно-критическим школам, изучающим субъективистские теории авторского феномена в его национальной специфике и культуре, каждая школа создала собственную методологическую парадигму, то русская теория, теории стран постсоветского пространства, таких школ не имеют. Предпринимаются попытки выработки системного представления об указанном процессе. Говорить о единой системе теоретических положений пока можно только условно. Литературный процесс в настоящее время связан не со школами и направлениями, а с индивидуальными поисками, что усложняет систематизацию. Сегодня намечена смена европоцентризма глобальным полицентризмом. Единая формула интеграции мировой литературы возможна только при стабильности национального самосознания. Разработка указанных вопросов с учетом тенденций современных

межнаучных связей и открытий последних лет находится на стыке общего языкознания, психологии, психолингвистики, этнографии, компаративистики и целого ряда смежных дисциплин. Конец XX века отмечен интеграцией различных сфер художественного продуцирования, множественностью поисков целостного художественного изображения – синтеза новой российской действительности. Ученые отмечают перспективы диалога между различными уровнями авторов в рамках одной национальной литературы, отмечают возможность и перспективность диалога новейших литератур постсоветского пространства на основе полицентризма. Самодостаточность национальных литератур и культур будут способствовать возможности установления равноправного диалога между ними. Диалог между русской и другими национальными литературами в период глобализации еще не сформировал единый теоретический подход. По мнению теоретиков (В.Хлебда, А.Радугин) его формирование связано с переосмыслением «ментальной географии мира».

GOCHA KUCHUKHIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Modern Globalization Against the Background of Ilia Chavchavadze's Creativity

Close examination of Ilia Chavchavadze's creativity can be of great help in determining a correct position related to the phenomena associated with modern globalization.

Obviously, Ilia Chavchavadze's whole life was directed to protecting national identity, nationality. In his view one of the basic principles to preserve national culture, nation in general, is not in national isolation but in sharing the universal values. He adheres closely to Christianity and his religious tolerance, his own understanding of liberalism is primarily based on Christianity. He is totally opposed to religious pharisaism, only external manifestation of Christianity.

The concern for only outer sides of national traditions, let us say, only outward expression of folklore according to Ilia Chavchavadze is not a way out. He considers that outward, formal signs of national traditions will be saved by

themselves when eternal values, the essence of these traditions themselves won't be lost. For Ilia Chavchavadze the concern about only formal sides of traditions also equals to the sin of religious pharisaism.

Geopolitical environment, historical experience forms common interests in a society, character that is a precondition for germination of original culture. The society which realizes this fact does not lose its identity and freely assimilates from other cultures what corresponds with its interests and character.

Vital national interests do not oppose to universal values. When the society is deeply aware of these vital interests, then it can live freely in the world cultural area, get and give out if mental energy is strong in the nation, if it easily differentiates what to receive and what to reject then the danger of assimilation will not threaten it, otherwise the involvement in cultural processes can have disastrous results. Based on the examination of Ilia Chavchavadze's creativity we must say that globalization can be beneficial for the nation only if the nation shares eternal values, true values.

The thoughtless, artificial transfer of numerous social-political theories emerged at that time irrespective of whether they favor strengthening of the nation's vital potential, national culture is unacceptable for Ilia.

Socialist theories being in abundance at that time are not acceptable but he is not the adherence of classical capitalism either. His letters clearly show that he gives priority to the mixed form of property.

გორა კუჭუხიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

თანამედროვე გლობალიზაცია ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების ფონზე

თანამედროვე გლობალიზაციასთან დაკავშირებული მოვლენების მიმართ სწორი პოზიციის განსაზღვრაში ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაზე დაკვირვებას დიდი დახმარების განევა შეუძლია.

ცხადია, ილია ჭავჭავაძის მთელი ცხოვრება ეროვნული თვითმყოფადობის, ერის გადარჩენისაკენ არის მიმართული. ეროვნული კულტურის, საერთოდ, ერის გადარჩენის ერთ-ერთ უმთავრეს საფუძლვად კი მას არა ეროვნული კარჩაკეტილობა, არამედ, — ზოგადასაკა-

ცობიო ფასეულობებთან ზიარება მიაჩნია აუცილებელ საჭიროებად. იგი ღრმად ქრისტიანულ პოზიციებზე დგას და მისი რელიგიური შემწყნარებლობა, ლიბერალიზმის მისეული გაგება, სწორედ ქრისტიანობას ემყარება. ენინააღმდეგება ფორმალიზმს, ფარისევლობას, ქრისტიანობის მხოლოდ გარეგნულ გამოვლენას.

ილია ჭავჭავაძეს ეროვნული ტრადიციების მხოლოდ გარეგნულ მხარეებზე, ვთქვათ, ფოლკლორის მხოლოდ გარეგნულ გამოხატულებაზე ზრუნვა, არ მიაჩნია გამოსავლად, — ეროვნული ტრადიციების გარეგნული, — ფორმისმიერი ნიშნები თავისთავად გადარჩება, როცა მარადიული ფასეულობები, თავად ამ ტრადიციების საზრისი არ იქნება დაკარგული. ილია ჭავჭავაძისათვის ტრადიციების მხოლოდ ფორმალურ მხარეებზე ზრუნვაც რელიგიური ფარისევლობის ცოდვას უტოლდება.

გეოპოლიტიკური გარემო, ისტორიული გამოცდილება აყალიბებს საზოგადოების საერთო ინტერესებს, ხასიათს, რაც თვითმყოფადი კულტურის აღმოცენების წინაპირობაა. საზოგადოება, რომელსაც ეს ფაქტი გაცნობიერებული აქვს, არ კარგავს თავისთავად სახეს და სხვა კულტურებიდან თავისუფლად ითვისებს იმას, რაც მის ინტერესებსა თუ ხასიათს შეესაბამება.

ერის სასიცოცხლო ინტერესები ზოგადსაკაცობრიო ფასეულობებს არ უპირისპირდება. როცა ეს სასიცოცხლო ინტერესები ღრმად აქვს საზოგადოებას გაცნობიერებული და გათავისებული, მაშინ თავისუფლად შეძლებს, მსოფლიო კულტურულ არეალში იცხოვროს, მისაღები მიიღოს და გასაცემი გასცეს, თუ ერში სააზროვნო ენერჯია ძლიერი იქნება, თუ მისაღებსა და მიუღებელს ადვილად განასხვავებს ერთმანეთისგან, მაშინ მას გადაგვარების საფრთხე არ დაემუქრება, სხვა შემთხვევაში კი მსოფლიო კულტურულ პროცესებში ჩართვა, შესაძლოა, დამლუპველი აღმოჩნდეს მისთვის. ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაზე დაკვირვებიდან გამომდინარე უნდა ითქვას, რომ გლობალიზაცია მხოლოდ მაშინ არის ერისათვის სიკეთის მომტანი, თუ მარადიულ ღირებულებებს, ჭეშმარიტ ფასეულობებს ეზიარება ერი.

საქართველოში იმხანად მომრავლებული სოციალ-პოლიტიკური თეორიების ხელოვნურად, იმის გაუაზრებლად გადმოტანა, ხელს უწყობს თუ არა ისინი ერის სასიცოცხლო პოტენციის, ეროვნული კულტურის გაძლიერებას, ილიასათვის მიუღებელია.

ილია ჭავჭავაძისათვის იმდროისათვის მომრავლებული სოციალისტური თეორიები მისაღებელი არ არის და იგი არც კლასიკური კაპიტალიზმის მომხრეა, — მისი წერილებიდან სრულიად ცხადად ჩანს, რომ საკუთრების შერეულ ფორმას ანიჭებს უპირატესობას.

NONA KUPREISHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

City Construction and Idea of Novel Origin At the Edge of 19-20 Centuries of Georgia

Novel is a term full of philosophical and ideological connotations, the realization of which demanded the big historical period (from antique period till 17-18 centuries). It was accompanied by convergence processes, which considered studying of narrative classes and types from other literary kinds.

Sociologists and so called “Historians of urbanist facts” or city culture researchers (M. Veber, L. Mamford) connected a city, as “a place of anonymous persons’ dialogue” and a city phenomena at some stage of development to development of a novel. At the edge of 19-20 centuries, in Georgia which was bound to political-economic structure of metropolitan country, by wide conception, modernization process was led with peculiarities and with alogism. (Compare to analogical processes in France, where there were revealed completed forms of social development during destruction of feudalism and movement to capitalism. This revealed finished forms of social development; and this caused development of classical French novel. But, O. Mandelstam connects this rising to Napoleon’s epoch in the letter “End of novel”, which by his idea, it was a strong impulse for artistic variation of an individual’s life with general psychosis of a person and his biography.

The problem of Georgian novel reveals especially in post Ilia period, when not only non-existence of Georgian bourgeoisie and weakly developed city culture, but also because of becoming estranged with the capital city, the Georgian noblemen released a possibility of management and control of cultural processes. Only when the contours of future Renaissance of Georgian art depicted in 10s

of 20th century (Zh. “Okros Verdzi”, “Tsisferi Kantsebi”), need of a novel as a synthetic picture of Georgian life (A. Jorjadze) became especially sensational. Except A. Jorjadze on this topic used to write Vazha Pshavela, Akaki Papava, Leo Kiacheli, Mikheil Bochorishvili, but reasons-results of not having the novel are given in fragments in their letters.

ნონა კუპარიშვილი

საქართველო, თბილისი

მოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ქალაქური კულტურა და რომანის წარმოშობის იდეა მე-19-20 საუკუნეთა მიჯნის საქართველოში

რომანი ფილოსოფიური და იდეოლოგიური კონოტაციებით გადატვირთული ტერმინია, რომლის რეალიზებას ისტორიული დროის საკმაოდ დიდი მონაკვეთი დასჭირდა (ანტიკურობიდან მე-17-18 საუკუნეებამდე). მას თან ახლდა კონვერგენციის პროცესებიც, რაც სხვა ლიტერატურული სახეობებიდან ნარატიული კლასებისა და ტიპების ათვისებას გულისხმობდა.

სოციოლოგები და ე. წ. „ურბანისტული ფაქტის ისტორიკოსები“ ანუ ქალაქური კულტურის მკვლევრები (მ. ვებერი, ლ. მამფორდი) ქალაქს, როგორც „ანონიმური პირების დიალოგის ადგილს“ და ქალაქური ცხოვრების ფენომენს, განვითარების გარკვეულ ეტაპზე, რომანის განვითარებასთანაც აკავშირებენ. მე-19-20 საუკუნეთა მიჯნაზე მეტროპოლიის პოლიტიკურ-ეკონომიკურ სტრუქტურაზე მიბმულ საქართველოში, ფართო გაგებით, მოდენიზაციის პროცესი საკმაოდ თავისებურად, შეიძლება ითქვას, ალოგიკურადაც კი წარიმართა. (შდრ. ანალოგიურ პროცესებთან საფრანგეთში, სადაც ფეოდალიზმის ნგრევისა და კაპიტალიზმზე გადასვლის დროს სოციალური განვითარების დასრულებული ფორმები გამოვლინდა. ამან კი კლასიკური ფრანგული რომანის განვითარება განაპირობა. თუმცა ო. მანდელშტამი წერილში „რომანის დასასრული“ ამ აღმავლობას ნაპოლეონის ეპოქას უკავშირებს, რომელიც, მისი აზრით, პიროვნებისა და მისი ბიოგრაფიისადმი აღძრული საყოველთაო ფსიქოზით, ძლიერი იმპულსი გამოდგა ინდივიდის ცხოვრების მხატვრულად ვარირებისათვის.

ქართული რომანის პრობლემა განსაკუთრებით პოსტილიასეულ პერიოდში იჩენს თავს, როდესაც ქართული ბურჟუაზიის უქონლობისა და არა მარტო სუსტად განვითარებული ქალაქური კულტურის, არამედ თავად დედაქალაქთანაც კი გაუცხოების გამო მოაზროვნე ქართველი თავადაზნაურობის მიერ ხელიდან იქნა გაშვებული კულტურული პროცესების მართვისა და კონტროლის შესაძლებლობა. მხოლოდ მაშინ, როდესაც მე-20 საუკუნის 10-იან წლებში ქართული ხელოვნების მომავალი რენესანსის კონტურები გამოიკვეთა (ჟ. „ოქროს ვერძი“, „ცისფერი ყანნები“), რომანის, როგორც „ქართული ცხოვრების სინთეტიური სურათის“ (ა. ჯორჯაძე) საჭიროება განსაკუთრებით საგრძნობი გახდა. ა. ჯორჯაძის გარდა ამავე თემაზე წერდნენ ვაჟა ფშაველა, აკაკი პაპავა, ლეო ქიაჩელი, მიხეილ ბოჭორიშვილი, თუმცა რომანის უქონლობის მიზეზ-შედეგობრიობა მათ წერილებში ფრაგმენტულადაა წარმოდგენილი.

NESTAN KUTIVADZE

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Parallel Themes as One of the Characteristics of Literary Universalialia

National literature is part of the world cultural heritage. In the footsteps of the well-established view, which apparently does not require too much reasoning, it is becoming increasingly topical to discuss world literature as a whole, i.e. to conceptualise it as ‘universal literature’. It is clear that the culture is not revealed only in writing and it encompasses different aspects of a public awareness and life. However, the national literature still remains to be one of the most important phenomena which preserves important characteristic features defining national identity just when the boundaries between modern states are becoming more narrow and tend to disappear. In this regard, we believe that the parallel themes found in the writings of different nations clearly demonstrate the human micro-world, national-ethnic and general signs and their relation towards intercultural world, highlight the socio-cultural environment that directly affects the process of creating works of art.

At the end of the 19th century and the beginning of the 20th century Georgian literary character and the artistic form along with centuries-old tradition of Georgian writing was defined by the ideological changes taking place in Europe in the second half of the 19th century and accordingly, by the European literary processes. In this context, the themes that feature the writings of this period are of much interest. The problems connected with the daily life of the ordinary people, their hopelessness, their quest in mission can be singled out and are reflected in the works of contemporary authors (Balzac, Maupassant, Chekhov, Dickens, Aragvispireli, Javakhishvili, Lomtatsidze ...). Many important motives, distinguished artistic details can be found in their narrative. The research in the light of comparative literature studies gives the opportunity to highlight general as well as different characteristics determining the aesthetics and individual peculiarities of artistic interpretation.

A significant number of specific features characteristic to the artistic texts created in different countries, similar trends revealed in the depths of various ethnoses enable us to talk about a kind of literary universalia which is apparently based on the concept of a certain cultural universalia.

ნესტან კუტივაძე

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

პარალელური თემები, როგორც ლიტერატურული უნივერსალის ერთ-ერთი მახასიათებელი

ნაციონალური ლიტერატურა მსოფლიოს კულტურული მემკვიდრეობის ნაწილს შეადგენს. ამ საყოველთაოდ დამკვიდრებული შეხედულების, რომელიც თითქოს არცკი საჭიროებს ზედმეტ არგუმენტაციას, კვალდაკვალ სულ უფრო აქტუალური ხდება მსჯელობა მსოფლიო ლიტერატურების ერთ მთლიანობად, ანუ „უნივერსალურ ლიტერატურად“ გააზრების შესახებ. ცხადია, რომ კულტურა მხოლოდ მწერლობაში არ ვლინდება და იგი მოიცავს მთელი საზოგადოების ცნობიერებისა და ყოფა-ცხოვრების სხვადასხვა მხარეს, მაგრამ ნაციონალური ლიტერატურა მაინც რჩება ერთ-ერთ იმ უმთავრეს ფენომენად, რომელიც ინახავს ეროვნული იდენტობის განმსაზღვრელ უმნიშვნელოვანეს ნიშან-თვისებებს სწორედ მაშინ, როდესაც სულ

უფრო ვინროვდება და იშლება საზღვრები თანამედროვე ქვეყნებს შორის. ამ თვალსაზრისით, ვფიქრობთ, სხვადასხვა ერის მწერლობაში არსებული პარალელური თემები ზედმიწევნით კარგად წარმოაჩენს ადამიანის მიკროსამყაროს, ნაციონალურ-ეთნიკურსა თუ ზოგად ნიშნებს, მათს მიმართებას ინტერკულტურულ სამყაროსთან, გამოკვეთს იმ სოციო-კულტურულ გარემოს, უშუალოდ რომ ახდენს გავლენას მხატვრული ნაწარმოების შექმნაზე.

XIX საუკუნის დასასრულისა და XX საუკუნის დასაწყისის ქართული ლიტერატურის ხასიათი და მხატვრული ფორმა ქართული მწერლობის მრავალსაუკუნოვან ტრადიციასთან ერთად განსაზღვრა XIX საუკუნის მეორე ნახევრის ევროპაში მიმდინარე მსოფლმხედველობრივმა ცვლილებებმა და, შესაბამისად, ევროპულმა ლიტერატურულმა პროცესებმა. ამ კონტექსტში საინტერესოა ის თემები, ამ პერიოდის მხატვრულ მწერლობაში რომ მუშავდება. მათგან გამოვყოფთ პრობლემატიკას, რომელიც ჩვეულებრივი, რიგითი ადამიანის ყოველდღიურ ცხოვრებას, მის განწირულებასა და გაუფასურებას, მის მიერ საკუთარი დანიშნულების ძიებას უკავშირდება და ასახვას პოულობს იმდროინდელ ავტორთა შემოქმედებაში (ბალზაკი, მოპასანი, ჩეხოვი, დიკენსი, არაგვისპირელი, ჯავახიშვილი, ლომთათიძე...). მათს წარატივში დაიძებნება არაერთი საყურადღებო მოტივი, ნიშანდობლივი მხატვრული დეტალი. მათი კვლევა კომპარატივისტული ლიტერატურათმცოდნეობის პოზიციებიდან შესაძლებლობას გვაძლევს გამოვკვეთოთ როგორც საერთო, ისე განსხვავებული ესთეტიკის განმაპირობებელი ნიშან-თვისებები და მხატვრული ინტერპრეტაციის ინდივიდუალური თავისებურებანი.

ცალკეულ ქვეყანაში შექმნილი მხატვრული ტექსტებისათვის ნიშანდობლივი არაერთი კონკრეტული მახასიათებლისა, სწორედ სხვადასხვა ეთნოსის წიაღში გამოვლენილი მსგავსი ტენდენციები გვაძლევს შესაძლებლობას, ვისაუბროთ ერთგვარ ლიტერატურულ უნივერსალიაზე, რომლის საფუძველშიც, ბუნებრივია, კულტურული უნივერსალია მოიაზრება.

SHARLOTA KVANTALIANI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The Path of Georgian Futurism (European Experience, Genesis of Simon Chikovani's Creativity)

The elements of Futurism emerged in Georgian writing ever since Georgian poets speculated about symbolism and created symbolist verses.

The Futurist Manifesto, written by the Italian poet Filippo Tommaso Marinetti, was published in the in French newspaper "Figaro" in 1909.

Marinetti considered that futurism would free the Italian literature from provincialism and bring closer to European literature. Georgian poets thought in the same way.

Futurist ideas quickly penetrated into Russia and gave rise to several groups whose leader was Vladimir Mayakovsky, the alumnus of Kutaisi Gymnasium.

Georgian poets assimilated European futurist ideas through Russian culture. The Russian revolution gave a powerful impulse reinforcing Futurism as an ideology. The dictatorship of the proletariat demanded a change in people's (artists') mind. The "lingvotechnic" took the place of rhyme, rhythm, metaphor. The term of industry, building became "roshva", a poet was called "roshari".

Simon Chikovali was 21 when the futurist journal H_2SO_4 came out (1924), from the outset the young poet was perceived as a driving force and leader of avant-gardism. He became an editor of the newspaper Memartskheneoba (Leftness).

Simon compared Marinetti with Coulomb who discovered a "mechanical country" and Aleksei Kruchenykh was "Jesuit of futurist word" who invented "Zaum" language.

The avant-gardism gave Simon Chikovani to Georgian poetry. He managed to put in practice futurist theoretical program best of all. This is evidenced from his verse: *Tsira, Karboria, Khabo, Mordu, Sidu...*

Passing by futurism, Dadaism, constructivism Simon Chikovani created intellectual poetry charged with great passions. Chikovani himself wrote: "I learned to write verses late", learned late but learned well.

შარლოტა კვანტალიანი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ქართული ფუტურიზმის გზა (ევროპული გამოცდილება, სიმონ ჩიქოვანის შემოქმედების გენეზისი)

ჯერ კიდევ მაშინ, როდესაც ქართველი პოეტები სიმბოლიზმზე მსჯელობდნენ და სიმბოლისტურ ლექსებს ქმნიდნენ, ქართულ მწერლობაში ფუტურიზმის ნიშნები გაჩნდა.

ფუტურიზმი ერთ-ერთი ძირითადი მიმართულება იყო XX საუკუნის დასაწყისის ავანგარდულ ხელოვნებაში.

ფუტურიზმის პირველი მანიფესტი ფილიპო ტომასო მარინეტიმ, იტალიელმა პოეტმა, გამოაქვეყნა 1909 წელს ფრანგულ გაზეთ „ფიგაროში“.

მარინეტის მიაჩნდა, რომ ფუტურიზმი იხსნიდა იტალიურ ლიტერატურას პროვინციულობისაგან და ევროპულ ლიტერატურასთან დაახლოვებდა, ასე ფიქრობდნენ ქართველი პოეტებიც.

ფუტურიზმმა სწრაფად შეაღწია რუსეთში და რამდენიმე გაერთიანება წარმოშვა, რომელთა ლიდერიც იყო ქუთაისის გიმნაზიის ყოფილი მონაფე ვლადიმერ მაიაკოვსკი.

მარინეტის გავლენას განიცდიდნენ სიმბოლისტი „ცისფერყანწელები“, რომლებიც მალე ქართველ ფუტურისტთა სამიზნენი გახდნენ და მათ შეურაცხმყოფელი ეპითეტებით მოიხსენიებდნენ.

ქართველმა პოეტებმა ევროპული ფუტურიზმი რუსეთის კულტურის ათვისებით მიიღეს. რუსეთის რევოლუცია იყო ის ბიძგი, რომელმაც ფუტურიზმის იდეოლოგია გაამყარა. მუშათა კლასის დიქტატურამ მოითხოვა ადამიანის (ხელოვანის) აზროვნების შეცვლა. „ლინგვოტექნიკამ“ დაიკავა რითმის, რიტმის, მეტაფორის ადგილი. ინდუსტრიის, აღმშენებლობის ტერმინი გახდა „როშვა“, პოეტს დაერქვა „როშარი“. სიმონ ჩიქოვანი წერდა: „ძველი მცხეთა, საქართველოს ფუძე, მე ვარ მისი გაზაფხულის როშარი“.

სიმონ ჩიქოვანი 21 წლის იყო როცა დაიბეჭდა ფუტურისტული ჟურნალი „H₂SO₄“, ახალგაზრდა პოეტი თავიდანვე მოიაზრებოდა

ავანგარდიზმის იდეოლოგიად. ის რედაქტორობდა გაზეთ „მემარჯვენეობას“.

სიმონმა მარინეტი შეადარა კოლუმბს, რომელმაც „მექანიკური ქვეყანა“ აღმოაჩინა, ხოლო ალექსეი კრუჩონხი მისთვის იყო „ფუტურისტული სიტყვის იეზუიტი“, რომელმაც აღმოაჩინა „ზაუმი“.

ავანგარდიზმმა ქართულ პოეზიას შესძინა სიმონ ჩიქოვანი. მან ყველაზე უკეთ შეძლო პრაქტიკულად განეხორციელებინა ფუტურისტთა თეორიული პროგრამა, მისი ლექსები: „ცირა“, „ქარბორია“, „ხაბო“, „მორდუ“. „სიდუ“... ამის დასტურია.

სიმონ ჩიქოვანმა ფუტურისტების, დადაიზმის, კონსტრუქტივიზმის გავლით შექმნა დიდი ვნებებით დამუხტული ინტელექტუალური პოეზია, ის თავად წერდა: „მე ლექსის წერა ვისწავლე გვიან“, ისწავლა გვიან, მაგრამ ისწავლა კარგად.

VERA KVANTRE

Georgia, Kutais

Ak. Tsereteli State University

Self -Determination of the 18-th Century Russian Literature Within the Unified Cultural Space

The 18-th century Russian literature was formed during the period of the formation of Russian State. It showed the national self-consciousness, determined the genres and topology according to the demands of the cultural development. The origin and the formation of that period's Russian literature is also connected with the geopolitical problems, caused by the existence of cross-cultural relation between the West and the East. Taking into consideration the modification of genres and themes of the above mentioned process, gives us chance to isolate the national model of literature, which later influenced the original version of the 19-th century Russian literature. Among them one can isolate the themes of Russian patriotism, the problem of authorship and the democratization of genres. The modern process of the literature's integration and globalization requires paradigmatic studies of the Westernization of the 18-th century literature, determining its influence on two different branches of the literary process: pochvenichelstvo

and Civilization, slavophiles and Westernism in Russian literature. The development of these vectors has influenced the regeneration of the literary process up to nowadays.

The given article informs us about the neoslyavanofilstva and neowesternization of the modern 18-19-th century Russian literature. This attitude will give us chance to observe the process of formation of the original Russian literature, and determines its tendency towards self-preservation. So, this is the period when the multinational Russian culture is formed, and the ability of formation of the national self-determination, is openly connected with the other nations. It is the perfect way to soak the best from the Western and Eastern cultures and this historical tradition stands for the self-preservation of the Russian literature within the process of globalization.

ВЕРА КВАНТРЕ

Грузия, Кутаиси

Государственный университет Акакия Церетели

Самоопределение русской литературы XVIII века в едином культурном пространстве

Русская литература XVIII века формировалась в период становления русского государства, являлась показателем его национального самосознания, определяла жанры и топусы согласно национальным потребностям культурного развития. Возникновение и формирование феномена русской литературы этого времени связано также с проблемами геополитики, нахождения на перекрестке культур Востока и Запада. Рассмотрение проблем жанровых и тематических модификаций этого процесса в свете исторической поэтики дает возможность выделить в этом процессе национальную модель литературы, которая повлияла в дальнейшем на формирование оригинальных версий русской жанрологии, эпистемологии, подготовительного этапа в формировании золотого XIX века русской литературы. Среди них необходимо выделить тему русского патриотизма, проблему авторства, демократизацию жанров. Современный процесс интеграции и глобализации литератур требует парадигматического исследования процесса европеизации в литературе XVIII века, определения ее влияния на становления двух различных ветвей

литературного процесса: почвиничества и цивилизации, оказавших влияние на становление славянофильства и западничества в русской литературе. Возникновение этих векторов отношений в начале XVIII века повлияло на развитие литературного процесса вплоть по сегодняшний день.

Объектом исследования в данной работе является определение процесса функционирования неославянофильства и неозападничества в современной русской литературе XX-XXI веков, выявление процессов их переосмысления и тенденций к росту с точки зрения исторической поэтики, основы которой заложены в литературе XVIII века. Подобный подход позволит проследить процесс формирования оригинальной русской литературы, определить ее тенденцию к самосохранению. Именно в этот период закладывается многонациональная основа русской культуры, умение формировать национальное самосознание в открытом контакте с другими народами, умение впитывать все лучшее, что свойственно литературам Запада и Востока, данная историческая традиция служит самосохранению русской литературы в процессе глобализации.

MANANA KVATAIA

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

National Invariants of Universal Pattern

Globalization as a universal pattern of transformation, modernization and integration of contemporary world, implies wide distribution of material and spiritual values all over the world. It is understood as a new pattern for the dialogue among civilizations. Cultural globalization also includes the exchange of knowledge, ideas and other aspects of culture. According to John W. Berry, multiculturalism is “integration, when cultural diversity is a feature of the society as one undivided whole”. Multiculturalism, on the one hand, implies protection of cultural uniqueness and on the other hand, a balance between divergent cultural values.

When discussing about the responsibility of Europeans, Merab Mamardashvili states that being a European always means permanent readiness for renewal. In the 1910s Georgian thinker of European orientation Geronti Kikodze remarked that along with the beginning of a new era the world was arranged according to

different ideals. According to Kikodze's observation rapid technological developments have erased old geographical and topographical borders, and international relations become closer and more honest. In his view the enlightened cultural energy is given to the mankind from the Western Europe. Therefore, it is necessary to open the western doors widely for the European ideas and views to come in abundance. In Geronti Kikodze's opinion literature obeys homogenizing trends of modern civilization but should resist centralization and regulation of thought because this hinders the evolution of literature.

In Georgia, one of the founders of Europeanism and modernism Grigol Robakidze underlines the role of the culture both in preservation of national identity and world universal processes. His creative discourse goes beyond the national boundaries and surveys universal horizons.

Modern classic Otar Chiladze regards culture as a means of preserving national identity. According to his definition in conditions of such ethnic diversity in the beginning of the 21st century even a short term ignoring of national culture could appear fatal for any nation. Otar Chiladze considers that literature is not an opposition of similarities but the unity of differences. A real literature which is always contemporary, at the same time, is the basis of culture, its foundation. Otar Chiladze is opposed to blind imitation of foreign experimentalists, negation of own history and culture. In his view native literature in the first place grows up a personality and a citizen. It is noteworthy Otar Chiladze's statement that our mission is not to disappear without trace but to preserve original voice and image, soul and character until the end of the world.

მანანა კვატანია

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

უნივერსალური მოდელის ნაციონალური ინვარიანტები

გლობალიზაცია, თანამედროვე მსოფლიოს ტრანსფორმაციის, მოდერნიზაციისა და ინტეგრაციის უნივერსალური მოდელი, მსოფლიოს ნებისმიერ კუთხეში მატერიალურ და სულიერ ღირებულებათა ფართოდ გავრცელებას გულისხმობს. მას ცივილიზაციათა დიალოგის ახალ მოდელად გაიაზრებენ. კულტურული გლობალიზაცია მსოფლმხედველობის, იდეებისა და კულტურის სხვა ასპექტების

ურთიერთგაცვლაცაა. ჯონ ბერის (John W. Berry) განმარტებით, მულტიკულტურიზმი გახლავთ „ინტეგრაცია, როდესაც კულტურული მრავალფეროვნება არის საზოგადოების, როგორც ერთი მთლიანობის, თვისება“. მულტიკულტურულობა, ერთი მხრივ, კულტურული უნიკალურობის დაცვას, მეორე მხრივ, განსხვავებულ კულტურულ ღირებულებათა შორის ბალანსს გულისხმობს.

ევროპულ პასუხისმგებლობაზე მსჯელობისას მერაბ მამარდაშვილი აღნიშნავს, რომ ევროპელობა მუდამ განახლების მდგომარეობისადმი მზაობას ნიშნავს. 1910-იან წლებში დასავლური ორიენტაციის ქართველმა მოაზროვნემ გერონტი ქიქოძემ შენიშნა: ახალი ხანის დადგომასთან ერთად მსოფლიო სხვაგვარი იდეალების მიხედვით ეწყობოდა, ახალი ტექნიკის შემწეობით წაიშალა ძველი გეოგრაფიული და ტოპოგრაფიული საზღვრები, საერთაშორისო ურთიერთობა კი უფრო მჭიდრო და ნესიერი გახდა. ქიქოძის აზრით, გამანათებელი თუ გამათბობელი კულტურული ენერგია დასავლეთ ევროპიდან ეძლევა კაცობრიობას. ამიტომ საჭიროა, ფართოდ გავაღოთ დასავლეთის კარები, რათა უხვად შემოვიდეს ევროპული იდეები და შეხედულებები. კონცეპტუალურია გერონტი ქიქოძის მოსაზრება: ლიტერატურა და ხელოვნება ემორჩილება თანამედროვე ცივილიზაციის ყოვლის გამათანაბრებელ ტენდენციებს, მაგრამ მათ წინააღმდეგობა უნდა გაუწიონ აზროვნების ცენტრალიზაციას და რეგლამენტაციას, რადგან ლიტერატურის განვითარების შემაფერხებელი აზროვნების ცენტრალიზაცია გახლავთ.

საქართველოში ევროპეიზმის, დასავლური აზროვნების, მოდერნიზმის ერთ-ერთი მამამთავარი გრიგოლ რობაქიძე ხაზს უსვამს კულტურის როლს როგორც ნაციონალური იდენტობის შენარჩუნების, ისე მსოფლიოს უნივერსალური პროცესებისათვის. მისი შემოქმედებითი დისკურსი ეროვნულ საზღვრებს სცდებდა და ზოგადასაკაცობრიო ჰორიზონტებს მიმოიხილავს.

კულტურას ნაციონალური იდენტობის შენარჩუნების საშუალებად თვლის თანამედროვე კლასიკოსი ოთარ ჭილაძე. მისი დეფინიციით, 21-ე საუკუნის დასაწყისში, ამგვარი ეთნიკური სიჭრელისას, ეროვნული კულტურის წამიერი იგნორირებაც კი შეიძლება საბედისწერო აღმოჩნდეს ნებისმიერი ერისათვის. ოთარ ჭილაძე ფიქრობს, რომ ლიტერატურა თანაბართა დაპირისპირება კი არა, განსხვავებულთა ერთობაა. ნამდვილი ლიტერატურა, რომელიც ყოველთვის თანამედროვეა, ამავე

დროს, კულტურის საფუძველი, მისი საყრდენი გახლავთ. ოთარ ქილაძე ნინალმდეგია უცხოელ ექსპერიმენტალისტთა ბრმა მიმბაძველობისა, საკუთარი ისტორიის და კულტურის უარყოფისა. მისი აზრით, მშობლიური ლიტერატურა, პირველ რიგში, პიროვნებასა და მოქალაქეს ზრდის ჩვენში. საყურადღებოა ოთარ ქილაძის შეგონება: ჩვენი მისია უკვალოდ გაქრობა კი არ არის, არამედ – განსაკუთრებული ხმისა და სახის, სულისა და ხასიათის შენარჩუნება სამყაროს აღსასრულამდე.

IRMA KVELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The Literature Reception of Folklore Archetype of Solomon the Wise’s Judgment

The most of folklore fiction works that are based on litigation plot are related to Solomon the Wise’s name. The ways of solving disputable issues skillfully are universal in different cultures. Beside the Georgian folklore these plots are widely spread in European and Asian folk texts, in Mongolian *Ardishi Borji*, in Ibn al Gauze works, in Indian *Iataka*, Vedic editions.

The report highlights the plot that is well known to Georgian folk fiction in which two women have claim at motherhood of a child. Solomon the Wise manages to solve the casus by putting the opposed sides in the critical situation; he suggests them to tear the child in half and get half each.

This similar litigation of justice is depicted in Bertolt Brecht’s “*The Caucasian Chalk Circle*”, Azdak in the fiction tries to find the woman who will take the care for a child as mother by the method of Solomon the Wise. Unlike the folk version in fiction work the care about the child is taken by adopted babysitter and not by biological mother.

The plot of the discussed part is the new approach and understanding of Solomon the Wise’s judgment, here the author tries to change the independent personage Azdak into universal type.

Bertolt Brecht’s “*The Caucasian Chalk Circle*” is the marvelous sample of the synthesis of Eastern and Western cultures. Besides the processing the given folk material the old Greek chorus, recitals, Japanese Kabuk are represented as well. Such coexistence of different countries’ cultures in fiction works is pecu-

liar for the literature process globalization, the common features are brilliantly depicted and there is no threat of vanishing the individual characters and traditionalism.

ირმა ყველაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

სოლომონ ბრძენის სამართლის ფოლკლორული არქეტიპის ლიტერატურული რეცეფცია

სამართალწარმოების სიუჟეტზე აგებული ხალხური პროზაული ტექსტების უმეტესობა სოლომონ ბრძენის სახელს უკავშირდება. მრავალფეროვანი სადავო საკითხების მოხერხებულად გადაჭრის გზები საოცრად ერთგვაროვანია სხვადასხვა კულტურაში. ქართული ფოლკლორის გარდა ეს სიუჟეტები გვხვდება ევროპულ და შუა აზიურ ხალხურ ტექსტებში, მონღოლურ არდიში ბორჯში, იბნ ალ ლაუზისთან, ინდურ იატაკაში, ვედურ გადმოცემებში.

მოხსენებაში ყურადღებას გავამახვილებ სიუჟეტზე, რომელიც ცნობილია ქართული ხალხური პროზისთვის და რომელშიც ორი ქალი ბავშვის დედობაზე აცხადებს პრეტენზიას. კაზუსს სოლომონ ბრძენი დაპირისპირებული მხარეების კრიტიკულ მდგომარეობაში ჩაყენებით ახერხებს; ითხოვს, რომ ბავშვი შუაზე გაჭრან.

სამართლის ამგვარად წარმოების რეცეფცია ხდება ბერტოლ ბრეხტის „კავკასიურ ცარცის წრეში“, რომელშიც აზდაკი სწორედ სოლომონ ბრძენის მეთოდით ცდილობს მოძებნოს ქალი, რომელიც ბავშვს ნამდვილ დედობას გაუწევს. ხალხური ტექსტისაგან განსხვავებით ლიტერატურულ ნაწარმოებში ბავშვის სიცოცხლეზე არა ბიოლოგიური, არამედ აღმზრდელი ქალი ზრუნავს.

განხილული მონაკვეთის სიუჟეტი სოლომონ ბრძენის სამართლის ფოლკლორული არქეტიპის ახლებური გააზრებაა, რომელშიც ავტორი ცდილობს ცალკე დამოუკიდებელი პერსონაჟი აზდაკი შეცვალოს ზოგადკაცობრიულ ტიპად.

ბერტოლ ბრეხტის „კავკასიური ცარცის წრე“ აღმოსავლურ და დასავლურ კულტურათა საოცარი სინთეზის ნიმუშია. გარდა იმისა, რომ აქ დამუშავებულია ხალხური ნაწარმოები, ასევე წამოგდგენილია ძველი

ბერძნული ქოროები, რეჩიტატივი, იაპონური კაბუკი. განსხვავებული ქვეყნების ხელოვნების ასეთი თანაარსებობა ნაწარმოებში ლიტერატურული გლობალიზაციის პროცესისთვის არის დამახასიათებელი, რომელშიც ხდება სხვადასხვა კულტურათა შერწყმა, გათავისება და გადააზრება ისე, რომ მოძებნილია საერთოობა და რაც მთავარია, არ ხდება ტრადიციულობისა და ინდივიდუალიზმის გაქრობა.

NINO KVIRIKADZE

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Semantic Code-Details in Vladimir Nabokov’s “*Pnin*” (On the Russian-American Cultural-Linguistic Integration)

Text interpretation theories treat literary works as multidimensional grammatical and semantic structures. Details function as mobile/dynamic microelements within the multidimensional structure. This approach enables us to account for poly-functional meanings of the details.

The fourth English-language novel by Vladimir Nabokov *Pnin* incorporates a number of structural and semantic meanings. The entire body of the text, considered in the light of contemporary artistic interpretations, is permeated with the motive of Russian-American cultural and linguistic integration across the entire vertical from the beginning to the end.

I have tried to investigate Nabokov’s statement associated with *Lolita* in the context of the above-mentioned motive and to show how it operates in Nabokov’s another novel *Pnin*. Considering the author’s quote as a micro text, I have analyzed the accentuated words in it - meaningful code-details bearing the bulk of its conceptual side which clearly expresses the tragedy of the writer having lost touch with his homeland, the native Russian language.

In my opinion, Nabokov’s quote can rightly be attributed to his another novel *Pnin* since the semantic codes emphasized in the quote can also be traced in *Pnin*. The purpose of this article is to decode some of them. Textual fragments are analyzed by means of structural-semantic method. In particular, I am focused on the following semantic code-details: ‘locked gate’, ‘key’, ‘nothing’, ‘charred stumps’, ‘distant’/‘remote’.

The analysis revealed that Nabokov's above-mentioned quote is an integral part of the text of the novel *Pnin*; its semantic codes operate in the structure of the novel accentuating all basic meta-textual elements associated with the main theme of the work.

НИНО КВИРИКАДЗЕ

Грузия, Кутаиси

Государственный университет им. Акакия Церетели

Смысловые коды-детали в тексте романа Владимира Набокова «Пнин» (К вопросу о русско-американской культурно-языковой интеграции)

Теории текста и художественной интерпретации рассматривают произведения с точки зрения многомерной грамматической и семантической структур, что открывает широкий простор для художественного анализа того или иного литературного произведения. При рассмотрении текста как художественного целого выделение детали с точки зрения многомерной структуры в качестве подвижного микроэлемента предоставляет широкие возможности для нового восприятия детали и раскрытия её полифункционального значения.

Четвертый англоязычный роман Владимира Набокова «Пнин» вбирает в себя целый ряд структурно-семантических смыслов. Весь корпус данного текста, который мы рассматриваем с точки зрения современной художественной интерпретации, пронизан темой русско-американской культурно-языковой интеграции по всей вертикали от начала до конца.

В контексте указанной темы исследуется высказывание Владимира Набокова, связываемое им самим с «Лолитой»; показано его функционирование в другом романе писателя – «Пнине».

Рассматривая эту авторскую цитату как микротекст, выделяем в нем акцентные слова – смысловые коды-детали, несущие на себе его основную идейную нагрузку, в которых отчетливо выражена трагедия писателя, утратившего связь с родиной, с родным русским языком.

Высказывание В.Набокова, по нашему мнению, можно с полным правом отнести и к его роману «Пнин». Основанием для этого является то, что

выделенные в означенной авторской цитате семантические коды звучат и в «Пнине». Задача настоящей статьи – попытаться декодировать некоторые из них в романе «Пнин». Анализ текста производится в фрагментах текста структурно-семантическим методом.

При анализе романа «Пнин» зафиксированы следующие семантические коды-детали из авторского высказывания: «запертые ворота», «ключ», «нет ничего», «обугленные пни», «даль».

В результате анализа выявилось, что исследуемое высказывание В. Набокова является органичной частью текста романа «Пнин»; функционирование в художественной структуре «Пнина» его семантических кодов позволяет акцентировать все основные элементы метатекста, работающие на основную тему произведения.

JŪRATĖ LANDSBERGYTĖ

Lithuania, Vilnius

Lithuanian Culture Research Institute

Exploring Lithuania's Self in the Depths of Ancient Asia. Sacrality of Nature, India

The return of Lithuania to the family of the European nations in the interface of the XX – XXI century implemented its archetypal aspiration for identity – merger of Self and the world of unlimited space. Lithuania self has got deeply hidden *codes of immunity*. One of them, Lithuanian language, the oldest live language in Europe, is being directly originated from Sanskrit, from ancient Indian. In such way, Lithuania and India belong to one spirit of archaic world. Hinduism, Buddhism are deeply close to the Lithuanians, sensation of sacrality of nature. The connection of this orient and Lithuanian Self has deeply transfused the Lithuanian art spirit since the beginning of the XX c. Both philosopher Vydūnas and the artist composer M. K. Čiurlionis opened this way of world's pilgrimism till historic collision in the middle of XX th century, actualisation of survival and salvation through Self.

It can be stated that Lithuania identifies itself through Sanskrit, Hinduism and the spirit of Indian art, religion and philosophy. It is mostly evidenced by influence on the Lithuanian music (composer B. Kutavičius) of the Indian poet

Rabindranath Tagor. Its influency is still there for the new generation of the composers (M. Baranauskas, R. Šerkšnytė).

Thus, the ideas of freedom, creativity and sacrality, transcendence were returned into Lithuania through the experience of constant resurrection of nature residing in the depths of Indian spirit.

IMANTS ĻAVIŅŠ

Latvia, Riga

University of Latvia

National Cultural Canon Between Multiculturalism and National Identity

At present despite the vast application of the term “cultural canon” there is no uniform viewpoint among scholars about the essence of this term and the kind of issues which should be listed under it.

There are no doubts about the fact that the literary canon is an integral part of the cultural canon. We are more familiar with the “Canon of Western literature” which denotes a body of books that have been generally accepted by Western scholars as the most important and influential in the Western culture.

Some viewpoints have been voiced that apart this, also the European Cultural Canon should be created to characterize the unifying elements of different European cultures. Irrespective of the fact that until now the creation of the kind of European Cultural Canon has constantly been a matter of discussions, some of the European countries (e.g. the Netherlands, Denmark and Latvia) have already drawn up their own cultural and literary canons.

The work at the canon creation open up hot discussions about the processes of globalization and glocalization in our contemporary world, the role of culture in the formation of multicultural society, as well as the preservation of national identity.

Although all these national canons have been created and are at present publically available, scholars keep discussing their aims and tasks. New “parallel” and “alternative” canons are being created under public opinion. The paper deals with the experience gained and problems solved while creating these national cultural and literary canons in the above mentioned countries.

SIARHEI LEBEDZEU

Minsk, Belarus

Belorussian State University

Literary Criticism in the XXI Century: Science or Ideology?

As well as the majority of humanitarian disciplines, literary criticism today lags behind on «fundamental nature» from natural sciences. It is connected with the fact that it hasn't still realized the subject of investigation. The nature and essence of a work of art often remains isn't unclarified. Studying of the concrete aspect of the literary work often turns into linguistic or stylistic research, and reasonings «about work in general» ends either in a statement of one's own ideological position treating the art text in one way or another, or in consideration of concrete historical factors of its emergence that, according to V. Nabokov's fair remark, is shown «in vain and always inopportunoely».

All literary critics realized long ago that their subject – **something** expressed in concrete sign system, in concrete style, but they didn't define **what** it is. The subject of research isn't revealed. And under the obvious influence of formalistic literary West-European and American schools on the one hand, and doubtful interpretative, ideological consideration of the «maintenance» of the work of art that doesn't mean the work with the «matter» of the text – on the other hand, literary criticism came to «washing out» of the community of scientific discipline.

The exit that will promote the transformation of incompleteness of knowledge into its relative completeness may be and must be some general theory that will connect in complete object earlier not connected aspects of the considered art ensemble. From our point of view, that is the methodology of the complete aesthetic analysis of the work of art, meaning that the subject of research is the figurative concept of the personality which should be investigated without ideological installations of the researcher, analyzing all levels and «sections» of art structure and the fabrics of work which are «factors of art impression» (M. Bakhtin). Complete analysis gives the chance to interpret the work not in an ideological way, not to consider it as a «text», but to see the concept of the personality in it – that is actually its essence.

СЕРГЕЙ ЛЕБЕДЕВ

Беларусь, Минск

Белорусский государственный университет

Литературоведение в XXI веке: наука или идеология?

Как и большинство гуманитарных дисциплин, литературоведение отстает сегодня по «фундаментальности» от наук естественных. Связано это с тем, что оно до сих пор четко не осознало, **что** оно исследует. Сама природа и сущность художественного произведения зачастую остается не прояснена. Изучение конкретного аспекта литературного произведения часто превращается в исследование лингвистическое или стилистическое, а рассуждения «о произведении вообще» оканчиваются либо изложением своей собственной идеологической позиции, так или иначе трактующей художественный текст, либо рассмотрением конкретно-исторических факторов его возникновения, что, по справедливому замечанию В. Набокова, проявляется «зря и всегда некстати».

Все литературоведы давно осознали, что их предмет – **ничто**, выраженное в конкретной знаковой системе, в конкретном стиле, но не определились с тем, **что** это. Предмет исследования – не выявлен. И, под явным влиянием, с одной стороны, формалистических литературоведческих западноевропейских и американских школ, а с другой – сомнительного интерпретационного, идеологического рассмотрения «содержания» произведения искусства, не подразумевающего работу с «материей» текста, литературоведение пришло к «размыванию» общности научной дисциплины.

Выходом, способствующим превращению неполноты знания в относительную полноту, может и должна служить некоторая предельно общая теория, соединяющая в целостный объект ранее не связанные аспекты рассматриваемого художественного целого. С нашей точки зрения, таковой является методология целостного эстетического анализа художественного произведения, подразумевающая предметом исследования **образную концепцию личности**, исследовать которую необходимо без идеологических установок исследователя, анализируя все уровни и «клеточки» художественной структуры и ткани произведения, являющиеся «факторами художественного впечатления» (М. Бахтин). Именно целостный

анализ дает возможность рассмотреть в произведении концепцию личности – то, что и является собственно его сущностью. А далее уже – рассматривать саму концепцию, представленную в произведении, интерпретировать ее. Но уже за рамками собственно эстетическими.

MARINA LEBEDEVA

Belarus, Minsk

Institute of parliamentarism and entrepreneurship

Modern Communication of National Literatures: Artistic Strategies and Imaginative Concepts

Current globalization processes specific to the world community also influence national literatures, which are not just entering into the communication but already responding to the acute and – what is more important - common problems such as psychology of the individual, finding himself in a dialogue / disorder / conflict with his personality and the surrounding reality as well as self-determination in the context of new information realities.

Finding ways to overcome the crisis of spiritual culture in general and inner duality of the individual in particular – it is within this huge range that understanding of the above stated problems of the man and society happens in the latest national literatures.

Particularly interesting results are obtained through the analysis of literary works of European, Russian and Belarusian writers.

Such modern writers as Bernhard Schlink, Anna Gavalda, Janusz Wisniewski, Tatyana Tolstaya, Anatoliy Andreev, Andrei Zhvavlevsky and Yevgenia Pasternak were chosen as the research objects.

At the turn of XX-XXI centuries in the situation of the crisis of humanistic culture a writer behaves just as a doctor: he not only diagnoses certain destructive manifestations of a modern man, but also “prescribes” his own ways out.

Or he accepts a totally incurable “disease” of the individual and the environment.

It is noteworthy that the first approach is chosen by writers whose work is aimed mainly at a teenage audience (A. Zhvavlevsky and E. Pasternak).

The intermediate position is occupied by B. Schlink and J. Wisniewski with their attempts to understand and reflect the contemporary reality and the man

in it. Both authors place the problem of proper psychological and psychosocial adaptation in the center of their stories.

A. Gavalda, T. Tolstaya, A. Andreev, being the followers of the second model, state irreversible destruction of the inner self in their works.

Comparison of artistic strategies and imaginative concepts used by writers of modern Europe, Russia and Belarus makes it possible to determine the main directions of intercultural communication.

МАРИНА ЛЕБЕДЕВА

Беларусь, Минск

Институт парламентаризма и предпринимательства

Современная коммуникация национальных литератур: художественные стратегии и образные концепции

Процессы глобализации, характерные для мирового сообщества сегодня, самым непосредственным образом касаются и национальных литератур, не просто вступающих в коммуникацию, но откликающихся на острые и – что важно – общие проблемы психологии личности, находящейся в диалоге/разладе/конфликте с собой и окружающей действительностью и самоопределения человека в условиях новых информационных реалий.

Поиск путей преодоления кризиса духовной культуры вообще и внутренней двойственности индивида в частности – в пределах этого масштабного спектра и происходит осмысление указанных выше проблем человека, общества, народа новейшими национальными литературами. Особенно интересные результаты дает литературоведческий анализ произведений европейских, российских и белорусских писателей. В объектив нашего исследования попадают такие современные авторы как Бернхард Шлинк, Анна Гавальда, Януш Вишневский, Татьяна Толстая, Анатолий Андреев, Андрей Жвалевский и Евгения Пастернак.

На рубеже XX-XXI веков в ситуации кризиса гуманистической культуры писатель во многом уподобляется врачу: он не только диагностирует те или иные разрушительные проявления современного человека, но и предлагает собственные «рецепты» преодоления последних. Либо же констатирует принципиальную неизлечимость «болезни» личности и среды. Примечательно, что по первому пути идут писатели, чье творчество рассчитано

преимущественно на подростковую аудиторию (из вышеуказанных – это А. Жвалевский и Е. Пастернак). Промежуточная, условно говоря, стратегия осмысления и отражения современной действительности и человека в ней у Б. Шлинка и Я. Вишневого, в центре повествования каждого из которых – проблемы собственно психологической и психосоциальной адаптации. А. Гавальда, Т. Толстая, А. Андреев, оказываясь приверженцами второй модели, фиксируют в своих произведениях необратимое разложение внутренней сущности человека.

Сравнение художественных стратегий и образных концепций, реализованных в прозе современных писателей Европы, России и Беларуси, позволяет определить основные направления развития межкультурной коммуникации.

POLINA LEONOVA

Belarus, Minsk

Belorussian State University

Belarusian Literature: National and Universal Context

In the 20th century literature developed under the sign of the Belarusian revival. Upholding the dignity of the individual-worker, faith in finding genuine independence, cultural tradition, founded by Christian values, and define its national context.

The main theme in literature has become a war against fascism. The war was portrayed as a phenomenon which has affected the destiny of every person affected the course of world history. The universal context of Belarusian literature and is primarily an image war Bykov, Adamovich etc. as a crime against humanity. However, the tragic reality of the events, the richness and variety of the characters of those who fought at the front or in the rear, showing courage, sacrifice and betrayal, a description of the unique experience of survival in conditions of total occupation of the Nazi years, is making a unique national color in art universal culture

The most stable images-symbols reflecting the mentality and the historical fate of Belarusians, are images of pipes, violin, “native huts, mound as a symbol of the memory of the ancestors, the cross, the swamp as outwardly calm but un-

predictable elements, cornflower as a symbol of the beauty of nature, “tuteishiya” –people attached to their native land, at an intuitive level to protect their identity, partisan as opposed to the official authorities.

In the context of globalization has intensified the problem of availability of national artistic values. The reasons for this is the penetration of the modernist currents, the weak position of mother tongue compared to the Russians, the disappearance of artifacts the village culture, the passing of national writers. Young authors only adapting to transformations of a single global communicative space. The need to take into account the virtual reality becomes a pressing concern of the national and universal literature context.

П.И.ЛЕОНОВА

Беларусь, Минск

Белорусский государственный университет

Белорусская литература: национальный и универсальный контекст

В XX в. литература развивалась под знаком белорусского Возрождения. Отстаивание достоинства человека-труженика, вера в обретение подлинной государственной независимости, культурная традиция, основанная на христианских ценностях, и сегодня определяют её национальный контекст.

Интегральной темой литературы стала война с фашизмом. Война изображалась как явление, затронувшее судьбу каждого человека, повлиявшее на ход мировой истории. Универсальный контекст белорусской литературы и составляет прежде всего изображение войны В. Быковым, А. Адамовичем и др. как преступления против человечности. Правда деталей, трагическая конкретика событий, богатство и разнообразие характеров тех, кто сражался на фронте или в тылу, показ мужества, жертвенности или предательства, описание уникального опыта выживания в условиях многолетнейнацистской оккупации всей республики, –вносят неповторимый национальный колорит в художественную универсалию культуры

К наиболее устойчивым образам-символам, отражающим ментальность и историческую судьбу белорусов, относятся образы дудки, скрипки, «родной хаты», кургана как символа памяти о предках, креста, болота как внешне спокойной, но непредсказуемой стихии, василька как символа

красоты природы, “тутэйших”– людей, привязанных к родной земле, на интуитивном уровне защищающих свою идентичность, партизана как человека, противостоящего официальной власти.

В условиях глобализации обострилась проблема доступности национальных художественных ценностей. Причины этого – проникновение модернистских течений, слабая позиция родного языка по сравнению с русским, исчезновение артефактов деревенской культуры, уход из жизни писателей-классиков. Молодые авторы только адаптируются к трансформациям единого глобального коммуникативного пространства. Необходимость учитывать виртуальную реальность становится актуальной проблемой литературы в национальном и универсальном контексте.

MICHAEL LONG

USA, Texas, Waco

Baylor University

Mary Russell’s “*The Sparrow*”: A Cautionary Tale of Cultural Arrogance

In Mary Doria Russell’s novel *The Sparrow*, a group comprised of both civilians and Jesuit priests embarks on a “mission” to make first contact with an alien race on the planet Rakhat which orbits the star Alpha Centauri in the year 2021. Led by Father Emilio Sanchez—an experienced missionary and accomplished linguist — the members of the group are confident they not only to have the technical expertise, education, and skills for the journey, but also believe that their mission is ordained by God. A series of mishaps on the planet, however, illustrate that while the group is made up of competent scholars, who gather and analyze enormous amounts of valuable data through observation of and interaction with the alien civilization, their interpretations of the data are guided by their own cultural biases and religious beliefs, which leads to tragedy. The paper draws on lessons from *The Sparrow* to illustrate the importance of cultural sensitivity toward “the other” in an increasingly globalized world, whether for nations or for individuals. This paper discusses the use of *The Sparrow* as a pedagogical method for teaching cultural competency to students in the classroom, as well as the advantages of using science fiction over the traditional national literary cannon as a

means of establishing a more objective and less ethno-centric perspective on the issues and problems of cultural integration.

YORDAN LYUTSKANOV

Bulgaria, Sofia

Institute for Literature (Bulgarian Academy of Sciences),

Interliterary Socialisation of a “Small” Literature as a Matter of Theory and Performance: The Outcomes of a Workshop

A recent workshop on small literatures held in Sofia showed that a socialisation of a small literature is viewed differently by the different participants in the (inter)literary communication process. The discussion went along three lines: 1) How to make a small literature convertible? 2) What is a “small” literature and what kinds of literatures exist along with the “small” ones? 3) In what kind of interliterary milieu does a (small) literature perform its socialisation or conversion or sale? Summarising the range of answers given to these questions at the workshop and confessing my own partialness in this discussion, I shall revisit my arguments in favour of a communitarianist perspective in considering and maintaining interliterary contacts and convertibility, and in favour of a pro-active participation of literary scholarship in such processes (so that scholarship could maintain a visionary stance, as one different from the descriptive, prescriptive and deconstructive ones).

ЙОРДАН ЛЮЦКАНОВ

Болгария, София

Институт литературы БАН

Межлитературная социализация «малой» литературы в теории и на деле: итоги одного семинара

Недавний семинар о малых литературах, проведенный в Софии, показал, что социализация малой литературы выглядит разнно с точек зрения разных участников процесса (меж)литературной коммуникации. Обсуждения пошли по трем линиям: 1) как сделать малую литературу конвертируемой?

2) что такое “малая” литература и что за типы литератур существуют рядом с “малыми”? 3) в какого рода межлитературной среде проводит свою социализацию, или конверсию, или продажу та или иная малая литература? Резюмируя гамму ответов, данных на эти вопросы на семинаре, и сознавая в собственной небеспристрастности, я вновь обращаюсь к своим доводам в пользу коммунитаристской перспективы при рассмотрении и поддержании межлитературных контактов и конвертируемости, а также в пользу проактивного участия литературоведения в таких процессах (чтоб оно смогло поддерживать визионерскую установку на литературу, установку, отличную от описательной, предписывающей и деконструирующей).

MASHA MAÇARSKAIA

Belgium, Brussel

Brussels Institute of translations

The French-Speaking Reader’s Reception of Russian Literature

My presentation will focus primarily on the reception of the master of the short story’s work, Isaac Babel, in the West, and more specifically in Belgium and France.

Russian authors can only be known and appreciated through translations that were published at different periods of time. If the quality of the translation is an essential element in the adequate perception of a literary work by a reader of another culture, all the more it is the case of an author who had been banished for long, and had consequently been emerged from oblivion. I therefore shall analyse the role of the historic and sociological contexts in the cultural integration of the work, generally.

It is of an obvious interest to distinguish the various tools used by translators to make the original literary work accessible and understandable in another language. However, since the understanding of a text is not the only dimension in the art of translation, the chosen author helps us push further the analysis, given the peculiarities of his language, which is particularly ornate and colorful. Babel opting for suggestion techniques through images and sounds, and resorting so readily to idiomatic expressions from the Odessa Jewish community.

МАРИЯ МАСАРСКАЯ

Бельгия, Брюссель

Высший Институт переводчиков (Брюссель)

Русская литература глазами франкоязычного читателя

Какой отклик находит русская литература во франкоязычных странах, и прежде всего, в Бельгии и во Франции? Эта проблема исследуется в моем докладе на примере творчества мастера короткого рассказа И.Бабеля.

Франкоязычный читатель имеет возможность узнать и оценить произведения русской литературы лишь с помощью перевода. Поэтому качество перевода является главным для адекватного восприятия литературного произведения в другой культурной среде.

В связи с этим исторический и социальный контекст играют решающую роль для культурной интеграции художественного произведения. Это касается еще в большей степени творчества И.Бабеля, произведения которого были долгое время запрещены в Советском Союзе.

Искусство перевода заключается не только в адекватной передаче содержания текста, но и в воспроизведении стилистического богатства и эмоционального строя языка.

Произведения И.Бабеля показывают, насколько важно при переводе донести до иностранного читателя весь колорит его языка, расцвеченного яркими красками, звуками, вобравшего в себя все своеобразие неповторимого диалекта Одесских евреев.

NAIDA MAMEDKHANOVA

Azerbaijan, Baku

Baki Slavic University

The Georgian Poetry in the Translation of Azerbaijan Romantic Poet A. Sikhat

In our report we touch the question of correlation of the Georgian and Azerbaijan literature, that attracted attention of the specialists of literature of both nations since ancient times. The question of correlation of these two literatures

of two great nations can scarcely be exaggerated, both from the point of view of traditional interest towards each others, and from the point of view of mutual interest and mutual enrichment of our literatures.

Some of the poems of the outstanding Georgian poets N.Baratashvili, and A. Ciriteli in translation of famous Azerbaijan poet and translator of XX century A. Sikhat are considered in this report.

A. Sikhat was attracted not only by works of N. Baratashvili, but also by love and respect to everything fair in neighbouring Georgian people.

In 1916, when Georgian society celebrated the 100th anniversary of Baratashvili's birth, A. Sikhat translated the poem "Mirani" in honour of his memory. According to his style, world outlook, spirit, A. Sikhat was also a romantic poet, so there's something that makes similar, brings together these two poets.

The poem chosen for translation was in harmony with spirits of Sikhat himself. He was the first translator of Baratashvili's works in Azerbaijan.

The poems of Ciriteli "Singer Gogi" and "I'm in front of icon" were translated by Sikhat in 1915. In preface to the translation Sikhat wrote: "These translations are made on occasion of A. Ciriteli's death, the great poet of neighbour Georgian nation".

Love to motherland, utter devotion to it, patriotism, that were his distinctive features, became the poetical credo for creative activity of A. Sikhat. So, it is not mere chance that Sikhat had chosen those two poems for translation.

НАИДА МАМЕДХАНОВА

Азербайджан, Баку

Бакинский славянский университет (БСУ)

Грузинская поэзия в переводе азербайджанского поэта-романтика Аббаса Сиххата

В настоящем докладе затрагивается тема взаимосвязи грузинской и азербайджанской литератур, издано привлекающих внимание как грузинских, так и азербайджанских литературоведов. Вопрос взаимосвязи литератур двух великих народов имеет непреходящее значение как с точки зрения традиционного интереса друг к другу, так и с точки зрения взаимовлияния и взаимообогащения наших литератур,

В докладе подробно рассматриваются несколько стихотворений известных грузинских поэтов - Н.Бараташвили и А.Церетели в творческом переводе известного азербайджанского поэта и переводчика начала XX века А.Сиххата.

Обращение А.Сиххата к творчеству Н.Бараташвили было обусловлено не только интересом к творчеству самого Бараташвили, но и любовью и уважением к соседнему грузинскому народу. В 1916 г., когда грузинская общественность отмечала 100-летие со дня рождения Бараташвили, А.Сиххат своим переводом его стихотворения «Мерани» на азербайджанский язык почтил светлую память выдающегося поэта Грузии. И одновременно явился первым переводчиком Н.Баратишвили на азербайджанский язык. По своему творческому стилю, мировоззрению, духу, А.Сиххат тоже был поэтом-романтиком и поэтому есть что-то роднящее, сближающее их. Стихотворение, взятое для перевода, было созвучно душевным переживаниям самого А.Сиххата.

Стихотворения А.Церетели «Певец Гоги» и «Перед иконой» были переведены А.Сиххатом в 1915 г. В предисловии к своим переводам А.Сиххат писал: «Переводы стихотворений сделаны по случаю кончины Акакия Церетели, поэта прекрасного соседнего грузинского народа». Глубокая любовь к Родине, его беззаветная преданность ей, патриотизм, который был присущ творчеству А.Церетели, являлись и поэтическим кредо творчества А.Сиххата, и с этой точки зрения не случайно, что для перевода на азербайджанский язык он выбрал именно эти 2 стихотворения.

В заключении подчеркивается то огромное значение для взаимного обогащения, которое имеет изучение двух соседних национальных культур, двух – великих народов, каковыми являются грузинский и азербайджанский народ, в частности в области литературы, связанных вековыми узами дружбы, добрососедства, взаимоуважения.

FARRUKH MAMMADOV

Azerbaijan, Baku

Baku Slavic University

Censorship in Azerbaijani Literature and the Press in the 1970s and 80s

If we take a look at the history of literature and the press, we can see clearly that censorship existed in all eras. Simply, true professionals were perfectly capable of sidestepping it in one respect or another. For example, in the 1970s and 80s the official newspapers published in Azerbaijan – *Kommunist*, *Azerbaijan gəncləri* (*Azerbaijani youth*), *Sovet kəndi* (*The Soviet village*), *Azerbaijan muallimi* (*The Azerbaijani teacher*) – covered rigorously a great variety of issues in society and public life. People trusted these organs of the press and impatiently looked forward to every issue.

In fact the newspapers and magazines published in the 1970s and 80s were given equal rights so what brought about the variety in form and content in the organs of the press?

In our view, several factors are in play here. First of all, the competence and skill of the editors-in-chief and the professionalism of the journalists should be stressed. Azerbaijani literature had the same problems. The writers and poets I. Hüseynov, A. Aylisli, B. Vahabzadə, A. Karim, S. Ahmadli, I. Malikzadə, Anar and Elchin, of whom the Azerbaijani people are today rightly proud, created their very best works during this period. The problem does not lie in censorship or specific prohibitions but in talent, competence and professionalism.

ADIBA MAMMADOVA

Azerbaijan, Baku

Baki slavic university

National Features of Felyetons (the magazine “Molla Nasreddin”)

The issue of feuilleton genre was becoming a topic of active arguments and discussions in periodicals. Some people deny artistic peculiarities of this genre,

suppose it as one of the social and political journalism forms, others say that the feuilleton undoubtedly has certain traits of artistic pictorialism.

Life and social problems inevitably reflect different facts. And for author there is only to choose the most actual (in his opinion) from those facts and to give it an artistic form by writing it.

The main goals of criticism in feuilletons of the journal "Mullah Nasreddin" are mullahs, kadhis, sheikhs and state clerks. M. Djalil and other authors summarize hundreds of life facts, events and people characters. Undoubtedly, every person is an individual, and in terms of this individual and his personal properties we see a big group of people of the described period of time.

Language of feuilleton was one of main issues for authors-feuilletonists of the journal "Mullah Nasreddin". M. Djalil and his comrades could raise this language to the heist level. The language of feuilleton is also called "the language of shepherds" because of its simplicity. The feuilletons written in simply and clear language were not deprived of properties of the literary language. M. Djalil chose this language because anyone from Tiflis to Turkmenistan and Dagestan could understand it.

АДИБА МАМЕДОВА

Азербайджан, Баку

Бакинский Славянский Университет

Национальные особенности жанра фельетона (журнал «Молла Насреддин»)

Вопрос о жанре фельетона неоднократно становился предметом оживленных споров и дискуссий в периодической печати. Некоторые отрицают художественные особенности этого жанра, считая его одной из форм публицистики, другие говорят о том, что фельетон, несомненно, обладает определенными чертами художественной изобразительности и, самое главное, национальной идентичности.

Жизнь в обществе, возникающие в ней социальные проблемы неизбежно выводят на поверхность различные факты и реалии национальной жизни. Писателю, автору фельетонов остается лишь выбрать самые, на его взгляд, актуальные из них и записать их, придав им художественную форму.

Основной мишенью критики в фельетонах, опубликованных в журнале «Молла Насреддин», выступают муллы, кадии, шейхи, государственные

чиновники. М.Джалил и другие авторы обобщают увиденные ими в жизни сотни фактов, происшествий и человеческих характеров. Конечно, каждый человек – это индивидуальность и на примере этого самого, обладающего сугубо индивидуальными качествами человека мы видим большую общественную группу характерную для описываемого времени и для той или иной национальной общности.

Язык фельетона – это один из основных вопросов, стоящих перед авторами-фельетонистами в журнале «Молла Насреддин». М.Джалил и его товарищи по перу смогли возвысить на самый высокий уровень этот язык, называемый многими из-за своей простоты «языком чабанов». Фельетоны, написанные простым, понятным языком, вовсе не были лишены качеств литературного языка. М.Джалил избрал такой язык, какой был бы понятен всем от Тифлиса до Туркестана и Дагестана.

TATIANA MEGRELISHVILI

Georgia, Tbilisi

Georgian Technical University

«Weltliteratur» and Russian Romanticism

The immense scale of social and military upheavals experienced by the world in the late XVIII- early XIX century, has led to a philosophical understanding of contemporary romantic latitude. Not surprisingly, the romanticism was the first in the history of world culture that proclaimed the thesis of possible existence of «Weltliteratur». Speaking of the relationship between global and national romanticism, we should analyze the main line to help identify the specifics of Russian Romanticism as part of the global literary process:

- romantic opposition in Russian and world lyrics;
- implementation of features of the genre of the poem;
- specific features of models of romantic conflict realization and transformation of romantic collisions;
- genre movement in the mode “from the lyrics and poems - to prose”;
- romantic double-facetness;
- features of romantic irony and self-irony;
- Opposition “historical - popular”;
- common motives with different realization.

This approach allows us to conclude that the peculiarity of Russian romanticism was caused by two factors. On the one hand, on its lower chronological boundary it tightly abuts the Enlightenment classicism and even (in the presence of romantic poetics rationalism stylistic ordering, national orientation). The impact of «Sturm und Drang» is noticeable at the stage of pre-romanticism. On the other hand, Western European and American Romanticism acted as a powerful stimulant to the Russian romanticism, passing on the former their traditions. Russian romanticism was under the influence from both sides. Hence the opportunity to see it as somewhat underdeveloped and at the same time possessing the potentials which brought it to one of the highest levels of the world of the Romantic movement.

ТАТЬЯНА МЕГРЕЛИШВИЛИ

Грузия, Тбилиси

Грузинский технический университет

«Weltliteratur» и русский романтизм

Грандиозный размах социальных и военных потрясений, пережитых миром в конце XVIII - начале XIX столетия, стал причиной философской широты романтического осмысления современности. Не удивительно, что романтизм первым в истории мировой культуры провозгласил тезис о возможности существования «Weltliteratur».

Говоря о соотношении всемирного и национального в романтизме, следует проанализировать основные линии, способствующие выявлению специфики русского романтизма как части общемирового литературного процесса:

- романтические оппозиции в русской и мировой лирике;
- особенности реализации жанра поэмы;
- особенности реализации моделей романтического конфликта, трансформация романтических коллизий;
- жанровое движение в модусе «от лирики и поэмы - к прозе»;
- романтическая двуплановость;
- особенности романтической иронии и самоиронии;
- оппозиция «историческое-народное»;
- общность мотивов при разнице в их реализации.

Подобный подход позволяет сделать вывод о том, что своеобразие русского романтизма обуславливалось двумя факторами. С одной стороны, на своей нижней хронологической границе он плотно примыкает к Просвещению и даже классицизму (наличие в романтической поэтике рационализма, стилистической упорядоченности, гражданской направленности). Заметно, еще на стадии предромантизма, воздействие движения «Sturm und Drang». С другой стороны, в качестве мощного стимулятора на русский романтизм действовал опыт западноевропейского и американского романтизма, по отношению к которым первый выступал в качестве перенимающего эстафету. Русский романтизм испытывал давление с указанных двух сторон. Поэтому можно видеть в нем некоторую неразвитость и в то же время развитие тех потенций, которые вывели его на один из самых высоких уровней мирового романтического движения.

DAREJAN MENABDE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

“Journey to Europe” by Teimuraz Bagrationi in the Context of Cultural Integration

Striving to cultural integration is one of the main characteristics of the Georgian literature of the 18th-19th cc. This was a purposeful attempt to reintegrate Georgia into the Western-Christian and, in particular, European thinking area, to return to Europe. Beginning with S.-S. Orbeliani, numerous public figures were involved in this process, of which Teimuraz Bagrationi (1782-1846) should be mentioned specially. He is credited with the formation of scholarly Kartvelology and arousing the interest of its leader, Marie Brosset, in Georgia. Teimuraz Bagrationi was aware that relationship with civilized Europe was a necessary and inevitable process for Georgia. The educated prince viewed the cultural integration into Europe as a two-way process _ what Georgia was taking into Europe and what it was to accept, learn and adopt from Europe. In one of the letters to M. Brosset he stressed: “The Europeans... nobody knows for certain... that the Georgian language and literature should not have been ignored. [Europe should] learn and judge what the Kingdom of Georgia was like”.

In the context of cultural integration into Europe, “Journey to Europe” (1836) by Teimuraz Bagrationi deserves special attention. This work essentially is a diary – in the form of fragmentary notes. The text reflects clearly the author’s erudition and broad interests. He describes the countries and cities he visited (Estonia, Poland, Prussia, Bohemia, Berlin, Karlsbad, Marienbad), the way of life, customs, traditions of the people, nature, etc. Teimuraz Bagrationi often associates European impressions with the Georgian reality, however, he notes: “How can I compare to the free people the enslaved nation”.

Teimuraz Bagrationi’s text shows Europe seen from the viewpoint of an educated Georgian person. At the same time, the author, having emigrated forcibly to Russia a long time ago, does not forget for a moment the glory of his native country and its ancient culture. And he sees the future of Georgia in the integration into Europe, but the integration of which later on a poet will say that Georgia should “stand as a nation among other nations” (Grigol Orbeliani).

დარეჯან მინაბდე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

თეიმურაზ ბაგრატიონის „მოგზაურობა ევროპაში“ კულტურული ინტეგრაციის კონტექსტში

კულტურული ინტეგრაციისაკენ სწრაფვა ერთ-ერთი უმთავრესი მახასიათებელია XVIII-XIX სს. ქართული ლიტერატურისა. ეს იყო მიზანმიმართული მცდელობა დასავლურ-ქრისტიანულ და, კერძოდ, ევროპულ სააზროვნო სივრცეში საქართველოს ხელახალი ინტეგრაციისა, ევროპაში დაბრუნებისა. ამ პროცესში ს.-ს. ორბელიანიდან მოკიდებული ჩართული იყო ჩვენი კულტურის არაერთი მოღვაწე, რომელთა შორის გამორჩეულია თეიმურაზ ბაგრატიონი (1782-1846). მის სახელთან არის დაკავშირებული ჩამოყალიბება მეცნიერული ქართველოლოგიისა და მისი მესვეურის, მარი ბროსეს, საქართველოთი დაინტერესება. თეიმურაზ ბაგრატიონს გაცნობიერებული ჰქონდა, რომ ცივილიზებულ ევროპასთან კავშირი აუცილებელი და გარდაუვალი პროცესი იყო საქართველოსთვის. ევროპასთან კულტურულ ინტეგრაციას სწავლული ბატონიშვილი მოიაზრებდა როგორც ორმხრივ პროცესს — რა

შეჰქონდა, რით შედიოდა საქართველო ევროპაში და რა უნდა მიეღო, ესწავლა და აეთვისებინა მას ევროპისაგან. ერთ-ერთ წერილში მ. ბროსესადმი იგი საგანგებოდ მიუთითებდა: „ევროპიელებმა... არავინ უწყის ჯერ სრულის მინეწილობით... რომ უგულვებელსაყოფელი არა ყოფილა ქართული ენა და ლიტერატურა. [ევროპამ უნდა] სცნას და განსაჯოს, როგორი სამეფო ყოფილა საქართველო“.

ევროპასთან კულტურული ინტეგრაციის კონტექსტში განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებს თეიმურაზ ბაგრატიონის „მოგზაურობა ევროპაში“ (1836). ეს არსებითად არის დღიური — ფრაგმენტული ჩანაწერები. ტექსტი ნათლად წარმოაჩენს ავტორის განსწავლულობასა და ფართო ინტერესებს. ავტორი აღწერს ნანახ ქვეყნებსა და ქალაქებს (ესტონეთი, პოლონეთი, პრუსია, ბოჰემია, ბერლინი, კარლსბადი, მარიამბადი...), ხალხის ყოფა-ცხოვრებას, ზნეჩვეულებებს, ტრადიციებს, ბუნებას... ევროპულ შთაბეჭდილებებს თეიმურაზ ბაგრატიონი ხშირად უკავშირებს ქართულ რეალობას, თუმცა ერთგან აღნიშნავს: „თავისუფალს ხალხსა დამონებული ერი როგორ უნდა შევადარო“.

თეიმურაზ ბაგრატიონის ტექსტში განათლებული ქართველი კაცის თვალთ დასახული ევროპაა ნაჩვენები. ამასთანავე, რუსეთში კარგა ხნის წინ იძულებით ემიგრირებულ ავტორს ერთი წუთითაც არ ტოვებს მშობლიური ქვეყნისა და მისი უძველესი კულტურის სიდიადის შეგნება. საქართველოს მომავალს კი იგი ხედავს ევროპასთან ინტეგრაციაში, ისეთ ინტეგრაციაში, რომელზეც მოგვიანებით პოეტი იტყვის, რომ საქართველო უნდა „დადგეს ერად სხვა ერთა შორის“ (გრ. ორბელიანი).

INGA MILORAVA

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

“The World’s Flat Text” in the Discourse of Globalization

The processContemporary Literaturecan imagine, as the flat world” literature. This concept book, The Flat World” of Thomas Friedman. The concept in the book “the flat world” had been presented by Tomas Fridman. According to the theory, now the world is in the third phase of globalization, which is remarkable

not only for the countries in the globalization, transnational corporations, but also of individuals and groups involved. In essence the world is no longer round, but flat, everything is located in one of the communication space. If we examine the text of the discourse of globalization, it is going to be a part of this space itself, as it is the manifestation of the spiritual process and can call the flat-world text”.

For followers of Globalization theory not only in literary text, but also literary criticism perceived as a relic. Gradually text become interesting as a culture, a product of ideology and symptoms. This issue highlights R. Nedersoli, who considers globalization as a threat – collapsing not only cultural – national boundaries, but also disappears the bound between human body and human way. It is an influence of Michel Foucault’s bio politics and bio government and Don Harauei’s “demonstration of Cyborg”. In this context it is interesting in the South – American writer’s JM Koets novel, *Animal Life*’

However, the world is still not a literary standpoint so “flat” As Miller Hill thought was necessary` who in 1986 – noted that recent studies have rejected the theory of literature – as a language-oriented – and they turned other context .

Why could lose literary text in the future, literary time-space locale, to be broken Kronos – topos attitude? The end of 20th century. – According to the Lotman the text of Globalization” occurred. Almost all authors of “flat text” creates theories of mind, which is enclosed to commercialize. Also affects the cyberspace and metaporika and it offering to literature the new model of communication and preception.

How can the existence of national literature, identity maintenance of “flat world” in the hypertext conditions. None of the national culture cannot resist with it separately, although it is possible to create “the National Hills” in the “flat world’s” space. In addition, this event needs the term – the text of flat world,” One step on this path.

ინგა მილორავა

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

„ბრტყელი სამყაროს ტექსტი“ გლობალიზაციის დისკურსში

თანამედროვე ლიტერატურული პროცესი შეიძლება წარმოვიდგინოთ, როგორც „ბრტყელი სამყაროს“ ლიტერატურა. ეს კონცეფცია ნიგნში „ბრტყელი სამყარო“ წარმოადგინა თომას ფრიდმანმა. თეორიის თანახმად, ამჟამად მსოფლიო გლობალიზაციის მესამე ეტაპზეა, რომლისთვისაც ნიშანდობლივია გლობალიზაციაში არა მარტო სახელმწიფოების, ტრანსნაციონალური კორპორაციების, არამედ ცალკეული ინდივიდების, ჯგუფების ჩართვა. თავისი არსით მსოფლიო აღარაა მრგვალი, არამედ ბრტყელია, ყველაფერი მოქცეულია ერთ ბრტყელ საკომუნიკაციო სივრცეში. თუ ტექსტს განვიხილავთ გლობალიზაციის დისკურსში, იგი თავისთავად იქნება ამ სივრცის ნაწილი, როგორც მასში მიმდინარე სულიერი პროცესის გამოვლინება და შეიძლება ვუწოდოთ „ბრტყელი სამყაროს ტექსტი“.

გლობალიზაციის თეორიის მიმდევრებისთვის არა მარტო მხატვრული ტექსტი, არამედ ლიტერატურათმცოდნეობაც აღიქმება, როგორც გადმონაშთი. თანდათან ტექსტისაინტერესო გახდება როგორც კულტურის, გარკვეული იდეოლოგიების პროდუქტი და სიმპტომი. ამ საკითხს მიმოიხილავს რ. ნედერსოლი, რომელსაც გლობალიზაცია საფრთხედ მიაჩნია — იშლება არა მარტო კულტურულ-ნაციონალური საზღვრები, არამედ ქრება ზღვარი სხეულებრივსა და ადამიანურს შორის, რაც მიშელ ფუკოს ბიოპოლიტიკისა და ბიოხელისუფლების და დონ ჰარაუეის „კიბორგის მანიფესტის“ გავლენაა. ამ კონტექსტისაინტერესოა სამხრეთ-ამერიკელი მწერლის ჯ.მ.კოეტის რომანი „ცხოველების ცხოვრება“. თუმცა სამყარო ჯერ კიდევ არაა ლიტერატურული თვალსაზრისით ისე „ბრტყელი“, როგორცააჭიროდ მიაჩნდა ჰილის მილერს, რომელიც 1986 წ.-ს აღნიშნავდა, რომ ბოლო დროს ლიტერატურის კვლევებში უარყვეს თეორია — როგორც ენაზე ორიენტირება — და მიუბრუნდნენ სხვა კოტექსტებს.

რატომ შეიძლება დაკარგოს მომავალში მხატვრულმა ტექსტმა, ლიტერატურათმცოდნეობამ დროსივრცული ლოკალი, დაირღვეს

ქრონოს-ტოპოსის მიმართებები? მე-20 ს.-ის დასასრულს, ლოტმანის მიხედვით, თავად ტექსტის „გლობალიზაცია“ მოხდა. „ბრტყელი ტექსტის“ თითქმის ყველა ავტორი ქმნის თეორიების გათვალისწინებით, რასაც ერთვის კომერციალიზაციაც. თავის როლს თამაშობს კიბერ-სივრცის ლოგიკა და მეტაფორიკაც დაკომუნიკაციის და პერცეფციის ახალ მოდელებს სთავაზობს ლიტერატურას.

როგორ უნდა შეძლოს ეროვნულმა ლიტერატურამ არსებობა, თვითმყოფადობის შენარჩუნება „ბრტყელი სამყაროს“ ჰიპერტექსტის პირობებში. ცალკე ამასთან გამკლავება არ შეუძლია არც ერთ ეროვნულ კულტურას, თუმცა, შესაძლებელია ერთგვარი „ნაციონალური ბორცვების“ შექმნა „ბრტყელი სამყაროს“ სივრცეში. ამასთან, მოვლენას სჭირდება ტერმინი — „ბრტყელი სამყაროს ტექსტის“ მიღება ერთი ნაბიჯია ამ გზაზე.

NINO MINDIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Sokhumi State University

Frontal Lyrics of the “Stateless Man”

Globalization (R. Roberson 1983) is qualitatively a product of the 20th century. Events underway right during the given epoch gives us the possibility to speak about the start of globalization as of a process. Our current situation is the outcome of prolonged crisis events caused by the First and Second World Wars. Totalitarian regimes (Fascism, Communism) promoted the cultural globalization process and moreover the Communist regime directly preached that Soviet citizens must have been a person without nationality and religion; a person whose homeland must have been Soviet Union. Soviet internationalism masked behind the “friendship of peoples” gradually erased cultural-national borders, which accordingly introduced ideological position of globalization. Considering the aforementioned events, Soviet Union caused devaluation-degradation of national values. These processes have well been reflected in literature. Our goal is to identify whether or not totalitarian globalization process has affected national poetry and what was the aspiration of Georgian poets during the period of WWII. We will review frontal lyrics of celebrated Georgian poet MurmanLebanidze for discussing the given issue.

It is noteworthy that Georgian readers met Murman Lebanidze as a poet in military uniform and the strong impressions and memories of a soldier came to life in his first poems. In the Lebanidze's poems permeated with the – “For the homeland, for Stalin!” – aspiration, war has been described as “decay, decline, humiliation of Adam's tribe.” Murman Lebanidze's war period poetry is free from artificial and false sentiments and what is most important is full of national spirit. Elements of narration and description are in the foreground of the poetry of the “stateless man”, in which the main place is given to the homeland of the poet – Georgia.

Introduction to Murman Lebanidze's lyrics demonstrates that homeland has the most important place in the works of the poet during cultural and ideological globalization period, which allows us to say that despite ideological pressure, an individual cannot live without dignity; the only thing that an individual can be based on as a moral creature is his dignity and national identity.

წინო მინღიაშვილი

საქართველო, თბილისი

სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

„უსამშობლო კაცის“ ფრონტული ლირიკა

გლობალიზაცია (რ. რობერტსონი 1983) თვისებრივად მეოცე საუკუნის პროდუქტია, სწორედ ამ ეპოქაში მიმდინარე მოვლენები გვაძლევს იმის საშუალებას, რომ ვისაუბროთ მისი, როგორც პროცესის დასაწყისზე. ჩვენი დღევანდელი მდგომარეობა შედეგია ხანგრძლივი კრიზისული მოვლენებისა, რასაც დასაბამი პირველმა და მეორე მსოფლიო ომმა მისცა. ტოტალიტარულმა რეჟიმებმა (ფაშიზმი, კომუნიზმი) ხელი შეუწყო კულტურული გლობალიზაციის პროცესს, უფრო მეტიც, კომუნისტური რეჟიმი პირდაპირ ქადაგებდა, რომ საბჭოთა მოქალაქე უნდა ყოფილიყო ურელიგიო, უეროვნებო კაცი, რომლის სამშობლოც საბჭოთა კავშირი იყო. საბჭოთა ინტერნაციონალიზმი, შენიღბული ხალხთა მეგობრობის სახელით, ნელ-ნელა შლიდა კულტურულ-ნაციონალურ საზღვრებს, რაც თავისთავად ამკვიდრებდა გლობალიზაციის იდეოლოგიურ პოზიციას. საბჭოთა რეჟიმმა, ამ მოვლენების გათვალისწინებით, გამოიწვია ეროვნული ღირებულებების დევალაცია-დეგრადაცია. ეს პროცესები კარგად აისახა მხატვრულ ლიტერა-

ტურაში. ჩვენი მიზანია იმის წარმოჩენა, შეეხო თუ არა ტოტალური გლობალიზაციის პროცესი ეროვნულ პოეზიას და როგორი იყო ქართველი პოეტების სულისკვეთება მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში. ამ საკითხის წარმოსაჩენად ცნობილი ქართველი პოეტის, მურმან ლებანიძის ფრონტულ ლირიკას შევეხებით.

აღსანიშნავია, რომ მურმან ლებანიძე, როგორც პოეტი, ქართველმა მკითხველმა ჯარისკაცის ფორმაში გაიცნო, ხოლო მის პირველ ლექსებში ხალასად ცოცხლობდა ჯარისკაცის მძაფრი შთაბეჭდილებები და მოგონებები. „ЗА РОДИНУ, ЗА СТАЛИНА!!!“ -ს სულისკვეთებით გაჟღერებული პოეტის ლექსებში შეფასდა ომი, როგორც „გახრწნა, დაცემა, დამცირება ადამის ტომის“. მურმან ლებანიძის ომისდროინდელი პოეზია დაცლილია ხელოვნური და ყალბი განწყობილებებისგან, და რაც მთავარია, ეროვნული სულისკვეთებით არის გაჟღერებული. „უსამშობლო კაცის“ პოეზიაში წინა პლანზეა წამოწეული თხრობისა და აღწერის ელემენტები, რომელშიც უდიდეს ადგილს შემოქმედის სამშობლო-საქართველო იკავებს.

მურმან ლებანიძის ფრონტული ლირიკის გაცნობა ცხადყოფს, რომ კულტურული და იდეოლოგიური გლობალიზაციის პერიოდში პოეტის შემოქმედებაში უმთავრეს ადგილს სამშობლო იკავებს, რაც იმის თქმის საშუალებას გვაძლევს, რომ მიუხედავად იდეოლოგიური წნეხისა, ადამიანის შინაგანი ღირსების გარეშე არ შეუძლია არსებობა, ერთადერთი რაზეც შეიძლება დაფუძნდეს ადამიანი, როგორც მორალური არსება, არის მისი ღირსება და ეროვნული იდენტობა.

IRINE MODEBADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Cultural Globalization and the Function of Translation: Theory and Practice

Market- and information-driven globalization is accompanied by cultural globalization which can be understood as an integration of national cultures within a coherent cultural space.

Given the intensification of the integrational processes, the necessity in inter-cultural dialogue, or in seeking new forms of mutual understanding, and the

value of translation as a mode of sharing cultural experience, rise acutely. That is why contemporary translatology is more and more willing to study the functions of translation in culturological context, one that requires reevaluation of the sets of hierarchies of values and of the prime concerns of translating.

Hence what is more important today: linguistic equivalence or cultural adaptation, transfer or translation? To what extent the answer to this question depends on the situational role – target-culture or source-culture – the particular national culture has assumed? Which are the priorities of the so-called small literatures? To what extent the choice of priorities is influenced by the market? To what extent do the mechanisms of controlling the main market law, of demand-and-supply, work?

In our talk we shall consider these issues against the context of Georgian-Russian translations of the 1990s-2000s.

ИРИНЭ МОДЕБАДЗЕ

Грузия, Тбилиси

Институт грузинской литературы им. Шота Руставели

Культурная глобализация и функция перевода: теория и практика

Процессу глобализации, основной движущей силой которого являются мировой рынок и единое информационное пространство, сопутствует осмысление понятия культурной глобализации как интеграции национальных культур в единое культурное пространство. В условиях интенсификации интеграционных процессов резко возрастает необходимость межкультурного диалога, поисков новых форм взаимопонимания и, соответственно, значимость переводческой деятельности как формы обмена культурным опытом. Именно поэтому современная транслятология / переводоведение/ проявляет все больше интереса к изучению функций перевода в культурологическом контексте, требующем переоценки сетки ценностных иерархий и приоритетов переводческой деятельности.

Так что же важнее на современном этапе: трансфер /перенос/ или трансляция /передача/? Насколько зависим ответ на этот вопрос от позиции (передающая – принимающая), занимаемой в каждом конкретном случае той или иной национальной культурой? Каковы приоритеты т.н. «малых

литератур»? Насколько влияет рынок на процессы выбора приоритетов? Насколько действенны механизмы воздействия на основной закон рынка: спрос/предложение?

В докладе мы попытаемся рассмотреть эти вопросы на материале грузино-русских переводов рубежа XX-XXI вв.

NANA MREVLISHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

General Models of Hagiographical Genre and “The Life of Serapion From Zarzma”

Alluding to ideological and formal models of Georgian hagiographical monuments we can acknowledge that this genre, though it contains distinct national individualities, totally represents the product of those general global cultural-literary tendencies that directly influenced its specific nature.

Subject embodiment of the general ideological stratum of hagiographical monuments – (in both life and torture genres) – likeness to God, spiritual dedication – is based on general hagiographical model that might undergo non-essential changes (diversity of the story – types of paragons, episodes bearing domestic or political contents, rudimentary details of folk literature...) according to the certain literary monument or sub-genre (life-martyr).

In our report we're supporting the represented standpoint on the example of hagiographical monument “The Life of Sarapion from Zarzma” by Basil of Zarzma. The unifying plan of the structural scheme of the writing is the functional type, local face of formal-ideological axis – the main character the extension of which is implemented in two directions: 1. the internal space of the character; 2. the outer space of the character.

The internal space is the substantive that is initially bordered by the synthesis of those universal characteristics that in the whole creates the strict ideological type of the main character (practically, the synthesis of these characteristics is considered as immanence necessity) and in relation to this internal space we can delineate the other - outer space which also has organized and bordered structure but some changes can be accepted as well. The internal space is static, monolithic

entity specification of which is defined through mystic context that implies only one vector –driving to the likeness to God. The outer space can be discerned as definite structural segments –family/relatives; adherents; desert; temporary place of work; personal space of work; here we can distinguish two phases and three stages of spiritual life. The phases: passive (from birth, in some cases – since the period of being the embryo) and active (since he was blessed as a clergyman). The stages: I – preparation for spiritual dedication; II – starting activities in desert; III –foundation of personal dwelling.

ნანა მრეველიშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

აგიოგრაფიული ჟანრის ზოგადი მოდელები და „სერაპიონ ზარზმელის ცხოვრება“

ქართული აგიოგრაფიული ძეგლების როგორც იდეური, ისე ფორმალური მოდელები თვალსაჩინოდ ცხად-ყოფს, რომ ეს ჟანრი, თუმცაღა გამოკვეთილ ეროვნულ-ნაციონალურ მახასიათებლებს შეიცავს, მთლიანობაში იგი პროდუქტია იმ ზოგადი, გლობალური კულტურული ლიტერატურული ტენდენციებისა, რომელთა უშუალო გავლენითაც განისაზღვრა ამ ჟანრის სპეციფიკა.

აგიოგრაფიული ძეგლების (როგორც ცხოვრებათა, ისე წამებათა ჟანრის) ზოგადი იდეური პლასტის — ღვთის შემსგავსება, სულიერი მესაგრეობა — სიუჟეტური განსახოვნება ეფუძნება ზოგად-აგიოგრაფიულ მოდელს, რომელმაც არაარსებითი ხასიათის ცვლილება (სიუჟეტური განშტოებები — სასწაულთა სახეები, ყოფითი თუ პოლიტიკური შინაარსის ეპიზოდები, საერო მწერლობის ჩანასახოვანი დეტალები...) შეიძლება განიცადოს კონკრეტული ძეგლის ანდა ქვეჟანრის (ცხოვრება/წამება) მიხედვით.

წარმოდგენილი თვალსაზრისი მოხსენებაში განხილული გვაქვს ბასილი ზარზმელის აგიოგრაფიული ძეგლის, „სერაპიონ ზარზმელის ცხოვრების“ საფუძველზე. თხზულების სტრუქტურული სქემის გამამთლიანებელი პლანია ფუნქციური ტიპი, ფორმალურ-იდეური დერძის ლოკალური სახე — მთავარი პერსონაჟი, რომლის განშლაც ორი მიმართულებით ხდება: 1. პერსონაჟის შიდა სივრცე; 2. პერსონაჟის გარე სივრცე.

შიდა სივრცე არის სუბსტანტივი, რომელიც იმთავითვე დასაზღვრულია იმ უნივერსალურ თვისებათა სინთეზით(პრაქტიკულად, ამ თვისებათა სინთეზი განიხილება, როგორც იმანენტური აუცილებლობა), რომელიც მთლიანობაში ქმნის აგეოგრაფიული ძეგლის მთავარი პერსონაჟის მკაცრად იდეოლოგიურ ტიპს და ამ, შიდა სივრცესთან მიმართებაში განიხილება მეორე, გარე სივრცე, რომელსაც ასევე ორგანიზებული და დასაზღვრული სტრუქტურა აქვს, მაგრამ დაშვება ცვლილებებისა შესაძლებელია. შიდა სივრცე სტატიკური, მონოლითური მთლიანობაა, რომლის თვისებრიობა განსაზღვრულია მისტიური კონტექსტით და რომელიც მხოლოდ ერთ ვექტორს, ღვთისშემსგავსებისკენ სწრაფვას გულისხმობს. გარესივრცე შესაძლოა განვიხილოთ გარკვეულ სტრუქტურულ სეგმენტებად — ოჯახის\ახლობლები; თანამოაზრეები; უდაბნო; დროებითი სამოღვაწეო სივრცე; საკუთარი სამოღვაწეო სივრცე. აქვე უნდა გამოვყოთ სულიერი მოსაგრეობის ორი ფაზა და სამი ეტაპი — პასიური (დაბადებიდან, ზოგ შემთხვევაში — მუცლადყოფნიდან) და აქტიური (სასულიერო პირად კურთხევიდან) ფაზები; ეტაპები: I ეტაპი — მზადება სულიერი მოსაგრეობისათვის; II ეტაპი — მოღვაწეობის დაწყება უდაბნოში; III ეტაპი — საკუთარი სავანის\სავანეების დაარსება.

MICHAELA MUDURE

Romania, Cluj

Babes-Bolyai University

Are they in or are they out? Two Expatriates in Contemporary Romanian Literature

This paper compares two Anglophone writers who presently live and write in Romania: Philip O’Ceallaigh and Richard Proctor. Both of them came to Romania after 1990 as lecturers of the British Council. They decided not to leave the country after they completed their mission with the prestigious British organization. Both of them published books inspired from their Romanian experiences.

Philip O’Ceallaigh published *Notes from a Turkish Whorehouse*, a collection of 19 stories which describe the post-Communist transition in Romania. It seems

to be a passage from nowhere to nowhere. The author takes a dark pleasure in describing the periphery of Bucharest, the crowded flats, the dripping taps, the illegal immigrants to the USA, and the prostitutes from the neighbouring former Soviet republics.

Richard Proctor's comic novel is placed somewhere in rural Romania in the summer of 1990. Four picaresque characters decide to take advantage of the newly opened doorway to the west and go to Vienna and perform in a theatre festival. This is a wonderful occasion to compare the East and the West, to draw a comic picture of post-communist realities in Romania.

The perusal of these two books will also lead to the analysis of the authors' position and relation to national literatures and global literary exchanges as well as to theoretical considerations about the new configurations of national literatures submitted to more and more transnational exchanges.

FIDANA MUSAYEVA

Baku, Azerbaijan

филиал МГУ_ имени М.В.Ломоносова

Grotesque as the Impact of Censorship in Azerbaijani Literature From 1960 to 1980

The ends of 50s of XX century is a period of breaks in political life of the Soviet Union after the death of Stalin. After years of horrifying political situation came epoch of "softening" with new breath of changing strictions. This strong impact is tracked in literature as well. This paper discover changing life through literary works, and how monumentalism and socialist realism started to be eplaced by psychologism.

MAIA NACHKEBIA

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Regularity of Literary Process' Development and Authentic Georgian Baroque

In Georgia which is an outpost of Christianity in the East, Christianity was proclaimed as state religion not later than in 337. During the centuries Georgia had vivacious cultural relations first with Greece and later with Byzantium. After the fall of Byzantium in 1453 its lively cultural contacts with Europe ceased and Georgia found itself surrounded by Moslem countries.

Georgia had also long-lived cultural and literary relations with Persia. Persian literature was greatly valued and lot of pieces of Persian belles lettres were translated into Georgian and/or reworked. In spite of these close contacts with the Eastern literature, Georgian Literature has its own way of development and to this testifies its genetic relation with European literature what is challenging for typological research.

Research carried out in this direction (90th of 20th century, first decade of 21th century) by me and other Georgian scholars (G. Gachechiladze, I. Kenchshvili, 70th of 20th century) shows that in the great number of Georgian authors' works (16th-18th centuries) is explicitly presented Baroque. To this testify that Georgian authors of that period selected and elaborated topics relevant to the European Baroque literature: variance of life, conception of a human, memento mori, mystic, antithetic thinking, esthetics, literary views, formalist researches, etc.).

And here should be posed important question: what conditioned in Georgian literature, not familiar with European literature of that time, creation of such a literary style as Baroque? On the basis of long-term research author of this paper points out that the origin of Georgian Baroque thinking comes from general Christian worldview notwithstanding to confessional specificity. Thus, Georgian literature of 16th – 18th centuries, known as the "*Age of so called Renaissance*", is the literature of Georgian Baroque, revealed based on the comparative studies.

მანია ნაჭყეზია

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ლიტერატურული პროცესების განვითარების თანმიმდევრულობა და ავთენტური ქართული ბაროკო

საქართველოში, აღმოსავლეთ ქრისტიანული სამყაროს ფორპოსტში, ქრისტიანობა სახელმწიფო რელიგიად გამოცხადდა არაუგვიანეს 337 წლისა. საუკუნეების განმავლობაში საქართველოს აქტიური კულტურული კავშირები ჰქონდა ჯერ ძველ საბერძნეთთან, ხოლო შემდეგ ბიზანტიასთან. 1453 წელს, ბიზანტიის დაცემის შემდეგ, საქართველოს ცოცხალი კულტურული კონტაქტები ევროპასთან შეწყდა და საქართველო მუსლიმური ქვეყნების გარემოცვაში აღმოჩნდა.

უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს ხანგრძლივი კულტურული და ლიტერატურული კავშირები ჰქონდა სპარსეთთანაც. სპარსული ლიტერატურას საქართველოში პატივს სცემდნენ და ბევრი ლიტერატურული ნაწარმოებიც ითარგმნებოდა, მოხდა მრავალი სპარსული ნაწარმოების ლიტერატურული გადამუშავებაც.

მიუხედავად აღმოსავლურ ლიტერატურასთან მჭიდრო კავშირებისა, ქართულ ლიტერატურას განვითარების თავისი გზა აქვს და ეს მოწმობს მის გენეტიკურ კავშირზე ევროპულ ლიტერატურასთან, რაც ტიპოლოგიური კვლევის თვალსაზრისით მეტად პერსპექტიულია და მკვლევარს საინტერესო გამონკვევების წინაშე აყენებს.

ამ მიმართულებით ჩატარებულმა კვლევებმა როგორც ჩემს მიერ (მე-20 საუკუნის 90-იანი წლები და 21-ე საუკუნის პირველი ათწლეული), ისე სხვა მკვლევართა მიერ (გ. გაჩეჩილაძე, ი. კენჭოშვილი, მე-20 საუკუნის 70-იანი წლები) აჩვენა, რომ მე-16-მე-18 საუკუნის ქართველი ავტორების ნაწარმოებებში ნათლადაა წარმოდგენილი ისეთი ლიტერატურული სტილი, როგორიც ბაროკოა. ამას მოწმობს ის, რომ ამ პერიოდის ქართველი ავტორები არჩევდნენ და ამუშავებდნენ ევროპული ბაროკოსთვის დამახასიათებელ თემებს: ცხოვრების ცვალებადობა, ადამიანის კონცეფცია, memento mori, მისტიკა, ანტითეატური აზროვნება, ესთეტიკური და ლიტერატურული შეხედულებები, ფორმალისტური ძიებანი და სხვა).

აქ უნდა დავსვათ შეკითხვა: რამ გამოიწვია ის, რომ ქართულმა ლიტერატურამ, რომელიც ჩამოშორებული იყო იმდროინდელ ევროპულ ლიტერატურას, შექმნა ისეთი ლიტერატურული სტილი, როგორიც ბაროკოა?

ამ სფეროში ხანგრძლივი გამოკვლევების საფუძველზე სტატიის ავტორი მიუთითებს, რომ ქართული ბაროკოული აზროვნება მომდინარეობს და ემყარება ზოგადად ქრისტიანულ მსოფლმხედველობას, მიუხედავად კომფსიური განსხვავებებისა. მასასადამე, მე-16-მე-18 საუკუნეების ქართული ლიტერატურა, რომელიც „ე.წ. ალორძინების“ სახელითაა ცნობილი, ქართული ბაროკოს ლიტერატურაა, რის გამომჟღავნებაც შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობითი კვლევის საფუძველზე გახდა შესაძლებელი.

FLORA NAJIYEVA

Azerbaijan, Baku

Baku Slavic University

Popular Literature in New Social Cultural Situation

The age of restructuring has brought essential changes to the national cultures of former Soviet Union states. One of those was wide spreading of popular literature as an aesthetic phenomenon. This was connected with many factors including commercialization of certain layers of culture which gave absolutely new status to popular literature at the new age. Semantic comparison of the term “popular literature” at different ages bring to conclusion about evolution of this literary notion, about changes in its comprehension and valuation.

In a new social and historical situation after restructuring in the former USSR, Russian literature headlong becomes one of the means of mass communication. In connection with it the popular literature considerably changed at this period in comparison with previous ages: literature filled with new content, range of possibilities, genre paradigm, stylistic approaches and methods, new artistic and strategic decisions were widen.

One of the peculiarities of popular literature in Russia beginning with 1990th years is its cosmopolitan sound increasing day by day which was connected with

globalization process. This aspect is expressed in all popular literature regardless of a genre. Erasure of ethnic distinctions, western orientation in sense of motifs, plots, artistic methods, using international signs and codes and so on are essential typological peculiarities of popular literature at the age of globalization.

ФЛОРА НАДЖИЕВА

Азербайджан, Баку

Бакинский славянский университет

Массовая литература в новой социокультурной ситуации

Эпоха перестройки привнесла в национальные культуры бывшего Союза существенные изменения. Одним из них явилось широкое распространение массовой литературы как эстетического феномена. Это было связано со многими факторами, в том числе и с коммерциализацией отдельных слоёв культуры, которые придали массовой литературе в новую эпоху совершенно новый статус. Сравнение семантического наполнения термина «массовая литература» в разные эпохи подводит к выводу об эволюции этого литературного понятия, о тех изменениях, которые происходят в его понимании и оценке.

В новой социально-исторической ситуации, сложившейся после перестройки в постсоветском пространстве, русская литература стала стремительно превращаться в одно из средств массовой коммуникации. В связи с этим массовая литература в сравнении с предшествующими эпохами стала претерпевать значительные трансформации: она наполнялась новым содержанием, идя по пути расширения диапазона проблематики, жанровой парадигмы, стилистических подходов и приёмов, новых художественно-стратегических решений.

Одной из особенностей, характеризующих массовую литературу России, начиная с 1990-х годов, является её с каждым днём усиливающееся космополитическое звучание, связанное с процессами глобализации. Это выражается во всех произведениях массовой литературы, независимо от их жанра. Стирание национальных различий, ориентация на западные образцы в плане мотивов, сюжетов, художественных приёмов, опора на знаки и коды, опознаваемые во всём мире и т.п. – вот основные типологические особенности массовой литературы в эпоху глобализации.

IRINA NATSVLISHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

National Literary Canon in Georgian General Education Field and Globalization Tendencies

Today in cultural globalization conditions worldwide the problem of literary canon acquires special importance. Canon, by itself, according to the religious connotation of the word, is associated with the ideal type of authoritative structure, which in case of literature is a certain single narrative with dominant ideology and system of values.

The struggle for a new literary canon, against traditional classics began in America and in the West in the 1980s. On the one hand, ethnic and other minorities demand their “place” in the “literary canon”, and on the other one, the question arises as to the incompatibility of everyday practical interests of the new “class” of “professional managers” with values of European cultural tradition. A part of the society and qualified professorate fears that the large-scale attack of mass culture will put an end to the epoch of literature and deprive posterity of their future.

Cultural globalization tendencies constitute a certain threat in another respect too to small countries like Georgia, whose ideological system _ based on national and universal values _ over centuries has been the guarantee of retaining national identity and individuality of the nation creating this literature, as well as of its integration into Western cultural area.

In Georgia, “cultural war” tendencies emerged intensively in the last decade, naturally posing a special challenge for educational system.

How will Georgian general education field respond to modern challenges? What kind of literary canon does the Georgian school obey today?

From the 1990s the national literary canon, released from “cultural violence” of Soviet political correction, in Georgian schools fairly was based on national classics, but modern reality poses new challenges. On the one hand, our educational system should correspond to its European analogue, and on the other one, in globalization conditions Georgian literature will have to struggle not only to retain national values, but also to prove that it, as an artistic product of a civilized nation, has always served sound values of modern globalist world - democracy,

respect for ethno-social and personal dignity of others. Accordingly, formation of the national canon for schools is a serious task, which is unthinkable without involvement of qualified literary critics in this process.

ირინა ნაცვლიშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ეროვნული ლიტერატურული კანონი ქართულ ზოგადსაგანმანათლებლო სივრცეში და გლობალიზაციის ტენდენციები

დღეს მთელ მსოფლიოში კულტურული გლობალიზაციის პირობებში განსაკუთრებულ აქტუალობას იძენს ლიტერატურული კანონის პრობლემა. კანონი, თავისთავად, სიტყვის რელიგიური კონოტაციის კვალობაზე, ასოცირდება ავტორიტეტული სტრუქტურის იდეალურტიპთან, რომელიც ლიტერატურის შემთხვევაში თავისებური ერთიანი ნარატივია დომინანტური მსოფლმხედველობითა და ფასეულობათა სისტემით.

ბრძოლა ახალი ლიტერატურული კანონისთვის ტრადიციული კლასიკის წინააღმდეგ ამერიკასა და დასავლეთში XX საუკუნის 80-იანი წლებიდან იწყება. ერთი მხრივ, ეთნიკური თუ სხვა ტიპის უმცირესობანი მოითხოვენ თავიანთ „ადგილს“ „ლიტერატურულ კანონში“, მეორე მხრივ კი, დგება საკითხი ახალი, „პროფესიონალ მენეჯერთა“ „კლასის“ ყოფით-პრაქტიკული ინტერესების შეუსაბამობისა ევროპული კულტურული ტრადიციის ფასეულობებთან. საზოგადოებისა და კვალიფიციური პროფესურის ნაწილი შიშობს, რომ მასკულტურის ფართომასშტაბიანი შემოტევა დაასრულებს ლიტერატურის ეპოქას და ნააართმევს შთამომავლობას მომავალს.

კულტურული გლობალიზაციის ტენდენციები სხვა მხრივაც რამდენადმე საფრთხეს უქმნის ჩვენისთანა პატარა ქვეყნების ლიტერატურებს, რომელთა ეროვნულ და ზოგადსაკაცობრიო ღირებულებებზე დაფუძნებული მსოფლმხედველობრივი სისტემა საუკუნეთა განმავლობაში იყო ამ ლიტერატურის შემქმნელი ერის ნაციონალური იდენტობის, თვითმყოფადობის შენარჩუნების და, ამავე დროს, დასავლურ კულტურულ სივრცეში ინტეგრაციის გარანტი.

„კულტურული ომის“ ტენდენციებმა საქართველოში აქტიურად თავი ბოლო ათწლეულში იჩინა და განსაკუთრებული გამოცდის წინაშე, ბუნებრივია, საგანმანათლებლო სისტემა დააყენა.

როგორ უპასუხებს ქართული ზოგადსაგანმანათლებლო სივრცე თანამედროვე გამოწვევებს? რა სახის ეროვნული ლიტერატურული კანონით ხელმძღვანელობს დღეს ქართულის კოლა?

გასული საუკუნის 90-იანი წლებიდან საბჭოური პოლიტიკორექტურის „კულტურული ძალადობისგან“ გათავისუფლებული ნაციონალური ლიტერატურული კანონი ქართულ სკოლებში სამართლიანად დაემყარა ეროვნულ კლასიკას, მაგრამ თანამედროვე რეალობა ახალი გამოწვევების წინაშე გვაყენებს: ერთი მხრივ, ჩვენი ზოგადსაგანმანათლებლო სისტემა უნდა იყოს ადეკვატური ევროპული ანალოგისა და მეორე მხრივ, გლობალიზაციის პირობებში ქართულ ლიტერატურას მოუწევს ბრძოლა არამხოლოდ ეროვნული ღირებულების შენარჩუნებისთვის, არამედ იმის დასადასტურებლადაც, რომ იგი, როგორც ცივილიზებული ერის მხატვრული პროდუქტი, ოდითგანვე ემსახურებოდა თანამედროვე გლობალისტური სამყაროს ჯანსაღ ფასეულობებს — დემოკრატიზმს, სხვათა ეთნო-სოციალურ და პიროვნულ ღირსებათა პატივისცემას. შესაბამისად, სასკოლო ნაციონალური კანონის ფორმირება სერიოზულია მოცანაა და წარმოუდგენელია პროცესში კვალიფიციურ ლიტერატურათმცოდნეთა ჩართვის გარეშე.

AYTEN NEZEROVA

Azerbaijan, Baku

Baku Slavic University

Medieval Censorship and Azerbaijani Literature as Premises for Following Censorship Traditions

This paper will investigate premises of censorship in Azerbaijan since Middle Ages court poets function, concentrating on panegyrics, and 3 components, shaping censorship of Medieval period.

AVTANDIL NIKOLEISHVILI

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

**Georgian Emigrant Literature In Istanbul
(In the 1910-1920s)**

In Istanbul the development of Georgian culture starts in the 60s of the XIX century when Georgian patriot and priest _ Petre Kharistchirashvili established Georgian Catholic Church. It is true that Georgian settlements, trade centers, churches and even schools had been there before but they did not play any significant role in this respect. Turning Istanbul Georgian monastery into a foreign centre of national culture and literacy was significantly assisted by the establishment of Georgian printing and publishing house by P. Kharistcharishvili in 1870. From 1870 to 1933 dozens of books were published in Georgian printing house of Istanbul. Apart from the publications of religious character the books of creative, historical and political nature connected to restoration of independence of Georgia as well as the separate samples of foreign literature and Georgian translations of the books concerning Georgia written by foreign authors were published in Istanbul Publishing House. The publishers became so active that in the 10-20s of the XX century this direction became the main part of their activities. In the 10-20s they published several editions of the magazine 'Independent Georgia' in Georgian.

The majority of authors of the books published in Istanbul were either people temporarily sheltered in this city or Georgian emigrants living in different states of Europe and America.

The paper focuses on the reviews and evaluation of the books by those emigrant authors (P. Surguladze, N. Mitsishvili, M. Tsereteli, P. Mosulishvili, N. Jordania, V. Alikhanashvili, A. Manvelishili...) who more or less have made a significant contribution to the history of emigrant fiction and historical-political thinking by means of the abovementioned publications.

ავთანდილ ნიკოლიაშვილი

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ქართული ემიგრანტული მწერლობა სტამბოლში (1910-1920-იანი წლები)

სტამბოლში ქართული კულტურის განვითარებას დასაბამი XIX საუკუნის 60-იანი წლებიდან ეყრება დიდი ქართველი მამულიშვილისა და ღვთისმსახურის — პეტრე ხარისჭირაშვილის მიერ იქ ქართული კათოლიკური ეკლესიის დაარსების შედეგად. მართალია, ქართული დასახლებანი, სავაჭრო ცენტრები, ეკლესიები და სასწავლებლებიც კი იქ ადრეც არსებობდა, მაგრამ ხელშესახებად მნიშვნელოვანი როლი ამ თვალსაზრისით მათ არ შეუსრულებიათ. სტამბოლის ქართული სავანის გადაქცევას ქართული კულტურისა და მნიგნობრობის ერთ-ერთ მძლავრ უცხოურ კერად პ. ხარისჭირაშვილის მიერ 1870 წელს იქ ქართული სტამბისა და გამომცემლობის დაარსებამაც არსებითად შეუწყო ხელი. მოყოლებული 1870 წლიდან 1933 წლამდე სტამბოლის ქართულ სტამბაში ათეულობით ქართული წიგნი დაიბეჭდა. გარდა სასულიერო შინაარსის წიგნებისა და სახელმძღვანელოებისა, სტამბოლის გამომცემლობა მხატვრულ, საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენასთან დაკავშირებულ პოლიტოლოგიურ წიგნებსაც და უცხოური მხატვრული ლიტერატურის ცალკეული ნიმუშებისა და საქართველოსთან დაკავშირებით უცხოელ ავტორთა მიერ დაწერილი ნაშრომების ქართულ თარგმანებსაც სცემდა საკმაოდ მრავლად. იქაური გამომცემელი ამ თვალსაზრისით XX საუკუნის ათიან და ოციან წლებში იმდენადაც კი გააქტიურდნენ, რომ ეს მიმართულება მათი საქმიანობის უმთავრეს მიმართულებად იქცა და გარდა წიგნებისა, 10-იან და 20-იან წლებში მათ ჟურნალ „თავისუფალი საქართველოს“ რამდენიმე ნომერიც გამოსცეს ქართულ ენაზე.

სტამბოლში გამოცემული ქართული წიგნების ავტორთა უმეტესობა ან ამ ქალაქს დროებით თავშეფარებული ქართველი იყო, ანდა ევროპისა და ამერიკის სხვადასხვა ქვეყანაში მცხოვრები ჩვენი გაემიგრანტებული თანამემამულე.

ხსენებულ გამომცემათაგან ნაშრომში განსაკუთრებული ყურადღება იმ წიგნების განხილვასა და შეფასებას მიექცა, რომელთა ემი-

გრანტ ავტორებსაც (პ. სურგულაძეს, ნ. მიწიშვილს, მ. წერეთელს, პ. მოსულიშვილს, ნ. ჟორდანიას, ვ. ალიხანიშვილს, ა. მანველიშვილს...) ხსენებული პუბლიკაციებით მეტ-ნაკლებად მნიშვნელოვანი წვლილი აქვთ შეტანილი ქართული ემიგრანტული მხატვრული ლიტერატურისა და ისტორიულ-პოლიტიკური აზროვნების ისტორიაში.

ZHANNA NURMANOVA

Kazakhstan, Astana

L. N. Gumilyov Eurasian National University

G. Daneliya's Film text in S. Narymbetov's Story "Hamlet From Suzak"

Satybaldu Narymbetov is a famous Kazakh writer, screenwriter and film director. S. Narymbetov's story "Hamlet from Suzak" was written in 1986 and devoted to the film director G. N. Daneliya whose workshop was finished by the author. In the epigraph of preceding work it says: "Gui – to Georgy Nikolaevich Daneliya, the teacher". This literary work appeared, thanks to oral stories of the film director in which periodically there is a comic figure of the policeman Hamlet Mamiya, the passionate theater-goer who is in love with the actress Veriko Andzhaparidze. Later this episode will be included by the author in G. Daneliya's autobiographical book "Free Passenger", having the second subtitle "A baize of the film director".

History of the person with a strange name Rappak, chasing a ghost of romantic life is at the heart of S. Narymbetov's story "Hamlet from Suzak". All his life which has been ironically told by his nephew passes before the reader. Separate fragments of the story remind scenes from G. Daneliya's comedy films "Don't grieve", "Afonya" and "Mimino".

Hamlet from Suzak is a hero of heroless time of an era of stagnation. All milestones of the country were reflected in the motley and chaotic biography of the Narymbetov hero, from fight against cosmopolitanism and virgin soil conquest to the brought-down pilot-spy Pauers and poetic boom of Khrushchev's thaw. In his life period Rappak had many professions from the German teacher to the car inspector on dusty roads. Image of the whole generation which rushes about on life, facing and personalizing and materializing of youthful ideals at their contact

with severe reality overlooks behind its destiny. Narymbetovskiy Hamlet is quintessence of G. Daneliya's filmstars – the doctor Benzhamen, the useless plumber Afoni and the provincial pilot Valiko Mizandari. As text parallels it is necessary to call G. Daneliya's dilogy "Free passenger" and "Toasting drinks to the bottom".

ЖАННА НУРМАНОВА

Казахстан, Астана

Евразийский национальный университет имени Л.Н.Гумилева

Кинотекст Г. Данелия в повести С. Нарымбетова «Гамлет из Сузака»

Сатыбалды Нарымбетов – известный казахский писатель, сценарист и кинорежиссер. Повесть С. Нарымбетова «Гамлет из Сузака» была написана в 1986 году и посвящена кинорежиссеру Г.Н. Данелия, мастерскую которого закончил автор. В эпиграфе, предваряющем произведение, значится: «Ги – Георгию Николаевичу Данелия, учителю». Это литературное произведение появилось, благодаря устным рассказам кинорежиссера, в которых эпизодически возникает комическая фигура милиционера Гамлета Мамя, страстного театрала, влюбленного в актрису Верико Анджапаридзе. Позже этот эпизод будет включен автором в автобиографическую книгу Г. Данелия «Безбилетный пассажир», имеющую второй подзаголовок «Байки кинорежиссера».

В основе повести С. Нарымбетова «Гамлет из Сузака» - история человека со странным именем Раппак, гонящегося за призраком романтической жизни. Перед читателем проходит вся его жизнь, иронично рассказанная его племянником. Отдельные фрагменты повести напоминают сцены из кинокомедий Г. Данелия «Не горюй», «Афоня» и «Мимино».

Гамлет из Сузака - это герой безгеройного времени эпохи застоя. В пестрой и сумбурной биографии нарымбетовского героя отразились все вехи страны – от борьбы с космополитизмом и покорения целины до сбитого летчика-шпиона Пауэрса и поэтического бума хрущевской оттепели. За свою жизнь Раппак сменил множество профессий – от учителя немецкого языка до автоинспектора на пыльных дорогах. За его судьбой проглядывает облик целого поколения, которое мечется по жизни, сталкиваясь с

недоволенностью и невоплотимостью юношеских идеалов при их соприкосновении с суровой реальностью.

Нарымбетовский Гамлет является квинтэссенцией киногероев Г. Данелия – врача Бенжамена, непутевого сантехника Афони и провинциального летчика Валико Мизандари. В качестве текстовых параллелей следует назвать дилогию Г. Данелия «Безбилетный пассажир» и «Тостуемый пьет до дна».

VERA OTSKHELI

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

To the Question of Typological Similarity of Romantic Art ("Merani" of Nikoloz Baratashvili and "The Apostle" of Sandor Petofi)

Romanticism, having the great achievements in all fields of art, still attracts the interest of researchers. One of the important areas of research is the study of similarities and differences between the issues of Romanticism in the different national literatures. This is explained by the fact that the similarity of romantic literature was a significant factor in the development of European literary of 30-40-s of the XIX century.

Strongly voiced in the literature of Western Europe, Romanticism was a significant event in the literatures such as Hungarian and Georgian literature. In Hungary and Georgia literature romanticism reached peak in the special works of the largest of its representatives – Sandor Petofi (1823-1849) and Nikoloz Baratashvili (1817-1845).

Hungarian and Georgian romanticism have many common features. This contributed greatly to a certain similarity between the historical destinies of the two nations: Hungary was under Habsburg rule, Georgia - in the Russian Empire. Hence the theme of hopelessness, rejection of the grim reality, dissatisfaction with life (Sandor Kisfaludi, poetry of Georgian emigrants - Mirian, Teco Batonishvili), poetization of past (Benedict Virag, Grigol Orbeliani Alexander Chavchavadze). Lack of the national independence, the struggle against oppression contributed to the development of revolutionary tendencies in the romantic direction of Hungarian and Georgian literature. Hence the call for national freedom in poetry Ferencz Kelchey, Solomon Razmadze, George Eristavi etc.

Unique individual creative path and destiny of the individual writers are in a comparative review of their largely typologically similar. The most complete aesthetic principles of romantic art manifested in poetry, and specifically in the genre of the poem.

We aim to conduct comparative - typological analysis of poems N.Baratashvili “Merani” (1842) and

“Apostle” (1848) Sandor Petofi so that, on the one hand, show typological proximity of many important aspects of their poetry, their spiritual and creative searching, on the other hand, emphasize the commonality of their works with the main trend of European literary development.

ВЕРА ОЦХЕЛИ

Грузия, Кутаиси

Государственный университет Акакия Церетели

К вопросу о типологическом сходстве романтического искусства («Мерани» Николоза Бараташвили и «Апостол» Шандора Петефи)

Романтизм, имеющий огромные завоевания во всех областях искусства, до сих пор привлекает к себе большой интерес исследователей. Одним из актуальных направлений научных исследований является изучение вопросов сходства и отличия романтизма в разных национальных литературах. Объясняется это тем, что именно сходство романтической литературы было существенным фактором европейского литературного развития в 30-40-е годы XIX столетия.

Сильно прозвучав в литературах Западной Европы, романтизм был значительным явлением и в таких литературах, как венгерская и грузинская литературы. В Венгрии и Грузии литература романтизма достигла особенного расцвета в творчестве крупнейших его представителей - Шандора Петефи (1823-1849) и Николоза Бараташвили (1817-1845).

Венгерский и грузинский романтизм имеют много общих черт. Этому в значительной степени способствовала определенная схожесть исторических судеб двух народов: Венгрия находилась под властью Габсбургов, Грузия – в составе Российской империи. Отсюда мотивы бесперспективности, неприятия мрачной действительности, неудовлетворенности жизнью

(Шандор Кишфалуди, поэзия грузинских эмигрантов - Мириан, Теко Батонишвили), поэтизация прошлого (Бенедикт Вирага, Григол Орбелиани, Александр Чавчавадзе). Отсутствие национальной независимости, борьба против гнета, способствовали развитию революционных тенденций в романтическом направлении венгерской и грузинской литературы. Отсюда призыв к национальной свободе в поэзии Ференца Кельчей, Соломона Размадзе, Георгия Эристави и др.

Неповторимо индивидуальные творческие пути и судьбы отдельных писателей оказываются при сравнительном их рассмотрении во многом типологически сходными. Наиболее полно эстетические принципы романтического искусства проявились в сфере поэзии и, конкретно, в жанре поэмы.

Мы ставим целью провести сравнительно-типологический анализ поэм Н.Бараташвили «Мерани» (1842) и «Апостола» (1848) Ш.Петефи с тем, чтобы, с одной стороны, показать типологическую близость многих существенных сторон их поэзии, их духовных и творческих исканий, с другой, подчеркнуть общность их творчества с основной тенденцией европейского литературного развития.

TAMAR PAICHADZE

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Georgian Impressionist Integrals: From One Writer to Tendency

Traces of originality and generalization have always been detected in Georgian analogues of avant-gardism, considering the reality that in scientific analytics only those expressions are counted as innovation and successful, in which individualism and existing history of creative culture to certain extent insures it from compilation and defines its distinctive features. Due to the aforementioned, associations or parallel images of Georgian modernist worldview must be searched for “radically left”, in the direction of Europe. These ties were not systematic, schematic and sometimes based on personal contacts. It is more the history of literature relations rather than the process of identity of viewpoints

or sharing of theoretical positions. Content analysis of these creative discourses logically takes us to the issue of installation and systematization of avant-gardist trends in Georgian creative context.

Theoretical analysis of Georgian modernism has clearly demonstrated that it can be considered as an artistic-creative method i.e. method literature, which, unlike European method, has never been politicized and has not had pretensions for changing public-living values. Moreover, it can be said that modernism, just as other literature trends found rich experience of Georgian creative writing tradition, mentality and creative thinking and on such grounds all the maximalist trends, radicalism, categorical thinking, orthodoxy changed to certain extent and became of national-liberal character, not just as worldview, but also as creative method.

By considering the aforementioned positions we must analyze the issue of introduction of impressionist literature in Georgian creative space, which appeared in 1920's, in parallel with existing avant-gardist directions; although in our literature science it is perceived as creative trend and “event of one writer,” while the given opinion is in need of reconsideration. This is because impressionism in Georgian literature has clearly distinguished artistic-methodological format, intercultural tendency and in addition distinct individual-national features, which is detected in the creative heritage of not only Niko Lordkipanidze, but also of Geronti Kikodze, Leo Kiacheli, Jaju Jorjikia, Aristo Chumbadze and other writers.

თამარ პაიჭაძე

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ქართული იმპრესიონისტული ინტეგრალები: ერთი მწერლიდან — ტენდენციისაკენ

ავანგარდიზმის ქართულ ანალოგებში ყოველთვის ცნაურდებოდა თავისთავადობის და განზოგადების ნიშნები, იმ რეალობის გათვალისწინებით, რომ სამეცნიეროანალიტიკაში სწორედ ის გამოხატულებანი მიიჩნევა სიახლედ და წარმატებულად, რომლებშიც ინდივიდუალიზმი, შემოქმედებითი კულტურის, არსებული ისტორია გარკვეულწილად აღლვევს მას კომპილაციისაგან და მის თავისებურებასაც განსაზღვრავს.

აქედან გამომდინარე, ქართული მოდერნისტული მსოფლმხედველობის ასოციაციები თუ პარალელური სახეები „რადიკალურად მარცხნივ“ ევროპული მიმართულებით უნდა ვეძიოთ, ეს კავშირები იყო არასისტემური, სქემატური და ზოგჯერ პირად ურთიერთობებზე აღმოცენებული. ის ლიტერატურულ, ურთიერთობათა ისტორია უფროა, ვიდრე შეხედულებათა იდენტობის ან თეორიულ პოზიციათა გაზიარების პროცესი. ამ მხატვრულ დისკურსთა კონტენტ ანალიზს ლოგიკურად მივყავართ ავანგარდისტული ტენდენციების ქართულ შემოქმედებით კონტექსტში ინსტალირების და სისტემატიზაციის საკითხთან.

ქართული მოდერნიზმის თეორიულმა ანალიტიკამ ცალსახად წარმოაჩინა, რომ ის შეიძლება აღვიქვათ, როგორც მხატვრულ-შემოქმედებითი მეთოდი, ანუ მეთოდის ლიტერატურა, რომელსაც ევროპული შემთხვევათაგან, განსხვავებით პოლიტიზირებული ხასიათი არასოდეს მიუღია, არც საზოგადოებრივ-ყოფითი ფასეულობების შეცვლის პრეტენზია ჰქონია. მეტიც შეიძლება ითქვას, მას, ისევე როგორც სხვა ლიტერატურულ მოძრაობებს ქართული სიტყვაკაზმული მწერლობის ტრადიციის, მენტალობის, მხატვრული აზროვნების მრავანლიანი ნიადაგი დახვდა და ამ ნიადაგზე ყოველგვარმა მაქსიმალისტურმა ტენდენციამ, რადიკალიზმმა, კატეგორიულობამ, ორთოდოქრალიზმმა ერთგვარი სახეცვლილება განიცადა და ნაციონალურ-ლიბერალური ელფერი მიიღო, არა მხოლოდ როგორც მსოფლმხედველობამ, არამედ როგორც მხატვრულმა მეთოდმა.

ამ პოზიციათა გათვალისწინებით უნდა გავანალიზოთ იმპრესიონისტული ლიტერატურის დამკვიდრების საკითხი ქართულ შემოქმედებით სივრცეში, რომელმაც თავი იჩინა ოციან წლებში, არსებული ავანგარდისტული მიმართულებების პარალელურად; თუმცა ჩვენს ლიტერატურათმცოდნეობაში ის ოდენ მხატვრულ ტენდენციად და „ერთი მწერლის მოვლენად“ აღიქმება. ეს მოსაზრება კი გადახედვას საჭიროებს,

რადგან იმპრესიონიზმს ქართულ ლიტერატურაში აშკარად გააჩნდა გამოკვეთილი მხატვრულ-მეთოდოლოგიური ფორმატი, ინტერკულტურული ტენდენცია და ამასთან ერთად, გამოკვეთილი ინდივიდუალურ-ნაციონალური ნიშნებიც, რაც არა მხოლოდ ნიკო ლორთქიფანიძის, ასევე გერონტი ქიქოძის, ლეო ქიაჩელის, ჯაჯუ ჯორჯიკიას, არისტო ჭუმბაძის და სხვა მწერალთა შემოქმედებით მემკვიდრეობაში სახიერდება.

NINO POPIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

**Litarture as a Means of Communication:
Unknown Texts of Unknown Author –
The Emigrant Works of Dimitri Kimeridze**

Emigrant existence is familiar with several phases, where a distinguished role plays the problem of identity as a means of self-assessment and understanding of one's own existence. For the members of Georgian political emigration of the twenties of the XX century the issue of identity became vital and important. It should be noted that this was the era in which the expression, communication was the legitimacy of the language and the word had, or when the language was still much more clear and credible than it is today, because it expressed maximally all feelings, all senses and emotions, which were there, it was the only way of expression. What is now expressed in synthesized art is, was then only said through the written word. Accordingly, the role and function of the words, written text were much higher. Therefore, we take the example of the Georgian emigration, even when in normal conditions, usually there would have been no necessity to say, the desires of poetry and/or prose as form of expression, for emigrants were an additional means and a tool to come closer to their native language.

During World War II Dimitri Kimeridze served in the Soviet army and fought against fascism. He was captured in an unknown situation. After the Second World War, after it became clear that Stalin was strongly against returned captives, an exiled those to Siberia, Kimeridze temporarily stayed in Europe. Then many thought that the Soviet Union was an artificially created country and would collapse soon. Dimitri Kimeridze thought and hoped that this was the way to help his country from Europe to gain independence. He got an education in Austria, but did not remain there long, and left Austria to go to France because a large part of the Georgian political emigration lived in France, namely in the city of Sochaux. Of course, for him as he had to live far from his homeland it was easier and more tolerable to live with his compatriots. For the representatives of Georgian emigration the homesickness became an inseparable pain. In their homeland they united on the one hand, their personal adventure: the beautiful childhood memories, longing for loved ones, happiness, the keen desire to expe-

rience the freeness and on the other hand, the completely rational aspirations of achieving freedom and well-being of their captive homeland.

Missing the country, the mother tongue, the traditions gave Kimeridze a special impulse for writing. He wrote a lot: first, letters. He wrote to everyone: family, relatives, loved ones. He had his own tactics, and told the others to use these tools as well: nothing specific, nothing important, nothing controversial, nothing interesting should have been in the letters. Therefore, although it is quite remarkable and indecipherable, even during the communist regime his letters went to the addressed people...

But not only in correspondence did find Kimeridze some relief. Thoughts about the past, present and future, hopes and disappointments were reflected in the lyrics. The majority of Kimeridze's poems are of patriotic themes. It is a melancholy of an immigrant, emigrant longing, which is sometimes generalized and sometimes sings for the Caucasus, and sometimes is concretised and recalls Georgian environment.

“tkbilia, metad tkbilia, rogorc myinvari Saqari,
ase kopwia qveyana, aba miTxari sad ari?
zRvebi da mTebi artyia garSemo SemozRuduli,
mudam iqiTken mifrinavs, Cemi ocnebis Surduli.
mis miwa ciur mananiT aris mTlad gadanamuli,
iq minda movkvde, vimarxo, is aris Cemi mamuli”
 (“Cemi mamuli”, 1955 w.)

Dimitri Kimeridze has published a collection of poems in Paris, and two handwritten books, which the author himself prepared for publication, but has not been released until now, and was published in newspapers and journals in Georgian-language and wrote under the pseudonym D. Gareli. His creations were a possibility of communication and disclosure. In the Preface of the first collection of Dimitri Kimeridze Petre Sarjveladze wrote: “Our poet does not claim innovation, he does not think that poetry is for poetry, but poetry is in the service of the motherland. The layouts of his poems are akin to those of classical poetry. It is simple and folk, based on native sacred feelings and his love of raising and glory.”

The works of Dimitri Kimeridze even nowadays are unfamiliar for Georgian society.

წინმო პოპიაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ლიტერატურა, როგორც კომუნიკაციის შესაძლებლობა: უცნობი ავტორის უცნობი ტექსტები — დიმიტრი ქიმერიძის ემიგრანტული შემოქმედება

ემიგრანტული ეგზისტენცია იცნობს რამდენიმე ფაზას, რომელთა შორის აშკარად გამოჩნეული ადგილი უკავია იდენტობის პრობლემას, როგორც თვითშეფასებისა და საკუთარი არსებობის გააზრებას. ქართული პოლიტიკური ემიგრაციის წევრებისათვის, მეოცე საუკუნის ოციანი წლებიდან იდენტობის საკითხი გადამწყვეტი და მნიშვნელოვანი გახდა. უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ ეს იყო ეპოქა, რომელშიც გამოხატვის, კომუნიკაციის მთელი ლეგიტიმაცია ჯერ კიდევ ენასა და სიტყვას ჰქონდა დაკისრებული, ანუ როდესაც ენა ჯერ კიდევ გაცილებით უფრო წმინდა და სანდო იყო, ვიდრე დღეს, რადგან შესაძლებელი იყო ყველა გრძნობა, ყველა აზრი და განცდა, რაც არსებობს, მხოლოდ ენით გამოეხატულიყო. ის, რაც დღეს სინთეზური ხელოვნებით გამოიხატება, მაშინ მხოლოდ დაწერილი ტექსტით ითქმებოდა. შესაბამისად, სიტყვის, დაწერილი ტექსტის როლი და ფუნქცია გაცილებით დიდი იყო. ამიტომაც, ქართული ემიგრაციის მაგალითზე რომ ავიღოთ, მაშინაც კი, როდესაც ჩვეულებრივ პირობებში, ჩვეულებრივ გარემოში არანაირი აუცილებლობა არ იქნებოდა სათქმელის, სურვილების პოეტურ და/ან პროზაულ ფორმაში გამოხატვისა, ემიგრაციაში თითქოს დამატებით საშუალებად და იარაღად მშობლიური ენობრივი ველი იქცა.

დიმიტრი ქიმერიძე მეორე მსოფლიო ომის დროს საბჭოთა ჯარშიმ სახურობდა და ფაშიზმს ებრძოდა. დაუდგენელ ვითარებაში ჩავარდა ტყვედ. მეორე მსოფლიო ომის დამთავრების შემდეგ, მას შემდეგ, რაც გაირკვა, რომ სტალინი დაბრუნებულ ტყვეებს მკაცრად უსწორდებდა, ციმბირში ასახლებდა, ქიმერიძე დროებით ევროპაში დარჩა. მაშინ ბევრს ეგონა, რომ საბჭოთა კავშირი, როგორც ხელოვნურად შექმნილი ქვეყანა, მალე დაიშლებოდა. დიმიტრი ქიმერიძესაც სწორედ იმისი იმედ იჰქონდა, რომ ევროპიდან მიეხმარებოდა თავის სამშობლოს გათავისუფლებაში. ავსტრიაში მიიღო განათლება, თუმცა იქ დიდხანს

არ დარჩენილა, საფრანგეთისკენ გასწია, რადგან ქართველი პოლიტიკური ემიგრაციის დიდი ნაწილი სწორედ საფრანგეთში, ქალაქ სოშოში ცხოვრობდა. ბუნებრივია, სამშობლოდან შორს ცხოვრება თანამემამულეებთან ერთად უფრო ასატანი იყო. საქართველოს პოლიტიკური ემიგრაციის წარმომადგენლებისათვის სამშობლო მოუშორებელ ტკივილად ქცეულიყო. სწორედ სამშობლოში ერთიანდებოდა ერთი მხრივ, პირადი თავგადასავალი: ბავშვობის ულამაზესი მოგონებები, ძვირფასი ადამიანების მონატრება, ბედნიერების, სილალის კვლავ განცდის მძაფრი სურვილი, მეორე მხრივ კი, სრულიად რაციონალური სწრაფვები დატყვევებული სამშობლოს თავისუფლებისა და კეთილდღეობისა.

მონატრებული ქვეყანა, მონატრებული დედაენა, მონატრებული ტრადიციები დიმიტრი ქიმერიძისათვის წერის თავისებურ ბიძგად იქცა. ის წერდა ბევრს: თავიდან, წერილებს. სწერდა ყველას: ოჯახს, ნათესავებს, ახლობლებს. ჰქონდა თავისი ტაქტიკა, რისკენაც სხვებსაც მოუწოდებდა: არაფერი კონკრეტული, არაფერი მნიშვნელოვანი, არაფერი საკამათო, არაფერი საინტერესო წერილებში არ უნდა ყოფილიყო. ამიტომაც, სრულიად გასაოცრად და ამოუხსნელად, კომუნისტური რეჟიმის არსებობის პირობებში მისი წერილები ადრესატებამდე მიდიოდა...

თუმცა მხოლოდ მიმონწერა, განცდები დიმიტრი ქიმერიძისათვის არ იყო შვების მომგვრელი. ფიქრები წარსულზე, აწმყოსა და მომავალზე, იმედები და იმედგაცრუება ემიგრანტის სულში ლექსებად ისახებოდა. დიმიტრი ქიმერიძის ლექსების უმრავლესობა პატრიოტული თემატიკისაა. ეს არის ემიგრანტის სევდა, ემიგრანტის მონატრება, რომელიც ხან განზოგადდება და საყვარელ მხარეს, კავკასიას უმღერის, ხან კონკრეტდება და კვლავაც ქართულ გარემოს იგონებს.

ტკბილია, მეტად ტკბილია, როგორც მყინვარი შაქარი,
ასე კოპწია ქვეყანა, აბა მითხარი სად არი?
ზღვები და მთები არტყია გარშემო შემოზღულდული,
მუდამ იქითკენ მიფრინავს, ჩემი ოცნების შურდული.

მის მიწაც იურმანანით არის მთლად გადანამული,
იქ მინდა მოვკვდე, ვიმარხო, ის არის ჩემი მამული.

(„ჩემი მამული“, 1955 წ.)

დიმიტრი ქიმერიძეს ლექსების სამი კრებული აქვს გამოცემული, ქართულ ენაზე გამომავალ ჟურნალ-გაზეთებში წერდა ფსევდონიმით

დ. გარეთელი. მისი შემოქმედება კომუნიკაციის, განდობის შესაძლებლობა იყო. დიმიტრი ქიმერიძის პირველი კრებულის წინასიტყვაობაში პეტრე სარჯველაძე წერდა: „ჩვენი პოეტი არ ჩემულობს ნოვატორობას, არც იტაცებს პოეზია პოეზიისათვის, არამედ პოეზია სამშობლოს სამსახურში. მისი ლექსთაწყობის განლაგება ენათესავება კლასიკურ პოეზიას. იგი სადაა და ხალხური, მშობლიური წმინდა გრძნობისა და მისი სიყვარულის ასამაღლებლად და სადიდებლად“.

დიმიტრი ქიმერიძის შემოქმედება დღემდე უცნობია ქართული საზოგადოებისათვის.

GANNA RABOTIAGA

Ukraine, Kiev

Kiev National Linguistic University

Possibility of the Dialogue in Contemporary French Drama: Phenomenon of B.-M. Koltes in the Context of the *Poètes Maudits* Tradition

Bernard-Marie Koltes was one of the key figures in French drama of the last third of the 20th century. It is proved by the attention to his plays by such reputable critics as P. Pavie, J.-P. Rengaer, J.-P. Sarrazac and A. Ubersfeld. The talented but mysterious and not fully understood by his contemporaries playwright, was defined as one of the *poètes maudits* (term by P. Verlaine). B.-M. Koltes was one of those who took an exceptional place in the national dramatic tradition by setting a new system of philosophical and aesthetic guidelines. As F. Villon, A. Rimbaud, A. Artaud and other writers of this type B.-M. Koltes combined the outstanding talent with the sharp rejection of the established social norms, which often embodied in risky behavior and dangerous journeys. His biographer B. Salino notes the playwright's rich experience as a traveler (Africa, USA, Canada, USSR). Thus, his openness to the world, good knowledge of the classics of European literature, the original author's style set up new horizons of the contemporary French drama. The fierce confrontation of the world of white and black people became the major problem in the plays *Combat du nègre et de chien* and *Retour au dessert*. In the play *Dans la solitude des champs de coton* B.-M. Koltes tries to look at the conflict through the metaphor of the "deal", refusing to clearly

identify the antagonists' belonging to one of these worlds. The subject of the play sways between two extremes. On the one hand, it is about the deal between the drug dealer and his client; on the other hand, it talks about diplomacy on the metaphysical level and the possibility of dialogue in itself. Thus, the modification of the dramatic canon of French literature, and in particular of the dialogue, is analyzed in the paper as a response to the situation of cultural globalization.

АННА РАБОТЯГА

Украина, Киев

Киевский национальный лингвистический университет

О возможности диалога в новейшей французской драме: феномен Б.-М. Кольтеса в контексте традиции «проклятых поэтов»

Бернар-Мари Кольтес стал одной из ключевых фигур французской драматургии последней трети XX в. О чем свидетельствует пристальное внимание к его пьесам таких авторитетных исследователей, как П. Пави, Ж.-П. Ренгаер, Ж.-П. Сарразак, А. Юберсфельд. Талантливый, но загадочного и не до конца понятого современниками драматурга, критика причисляет к феномену «проклятых поэтов», метко предложенному еще П. Верленом. Б.-М. Кольтес стал одним из тех, кто занял исключительное место в национальной драматической традиции, задав ей новую систему мировоззренческих и эстетических ориентиров. Как и Ф. Вийон, А. Рембо, А. Арто и другие писатели этого типа, Б.-М. Кольтес соединил в себе незаурядный талант с резким отказом от устоявшихся социальных норм, который часто воплощался в рискованных поступках и опасных путешествиях. Автор биографии драматурга Б. Салино отмечает богатый опыт Кольтеса-путешественника (страны Африки, США, Канада, СССР). Его открытость к миру, глубокие знания классиков европейской литературы, оригинальный авторский стиль позволили задать новые горизонты новейшей французской драматургии. Ожесточенное противостояние мира белых и мира черных людей стало мотивом пьес «Битва негра с собаками» и «Возвращение в пустыню». В пьесе «В одиночестве хлопковых полей» Б.-М. Кольтес пытается взглянуть на суть конфликта через метафору «договора», отказываясь четко обозначать принадлежность антагонистов к

одному из этих миров. Тематика пьесы колеблется между двумя полюсами. С одной стороны, в ней прочитывается намек на незаконную сделку между наркодилером и его клиентом, с другой стороны, речь идет о дипломатии метафизического уровня, о возможности диалога, как такового. Таким образом, в статье анализируются модификации драматического канона французской литературы, и в частности диалога, в ответ на ситуацию культурной глобализации.

IRMA RATIANI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

„Cosmopolitanism and Patriotism” by Vaja-Pshavela – Declaration or Warning?

A very important publicist work by Vaja-Pshavela – “Cosmopolitanism and Patriotism” was published in 1905 and became one of the most discussed topics among the intellectual society of Georgia. The publication of the essay with this kind of content was a considerable fact in the beginning of 20th century when the controversy between the different countries and people revealed other types of essential controversies like: National and Colonialist determinations, Free thinking and Ideology, Spirituality and Scientific-Technical progress. Due to all these circumstances Vaja-Pshvela’s idea was assessed as a declaration of writer’s strong position. But, was it just a declaration? Maybe it was a prophetic warning of the danger which was going to threaten regularly not only Georgia, but other countries throughout the world? What was the attitude of Georgian society towards the writer’s position and are there any analogies in the western thinking?

ირმა რატიანი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ვაჟა-ფშაველა. „კოსმოპოლიტიზმი და პატრიოტიზმი“. მტკიცე თუ გაფრთხილება?

ვაჟა-ფშაველას საეტაპო მნიშვნელობის მქონე პუბლიცისტური წერილი — „კოსმოპოლიტიზმი და პატრიოტიზმი“ 1905 წელს დაიბეჭდა და იმთავითვე მიიქცია ქართული ინტელექტუალური საზოგადოების ყურადღება. ამ შინაარსის წერილის გამოქვეყნება ძალზე ბევრს ნიშნავდა მე-20 საუკუნის დასაწყისში, მაშინ, როცა ერთმანეთს დაუპირისპირდა არამართო ქვეყნები და ხალხები, არამედ ისეთი ღირებულებები, როგორცაა: ნაციონალური და ოკუპაციური მიზანსწრაფვები, თავისუფალი აზრი და იდეოლოგია, სულიერება და სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესი. ამ ფონზე ვაჟა-ფშაველას აზრი შეფასდა როგორც მწერლის პრინციპული პოზიციის დეკლარაცია. მაგრამ, იყო კი ეს მხოლოდ დეკლარაცია? ხომ არ შეიცავდა ის წინასწარმეტყველურ გაფრთხილებას საშიშროებისადა გამო, რომლის წინაშეც არაერთხელ დადგებოდა არამართო საქართველო, არამედ – მსოფლიო საზოგადოება? დაბოლოს, როგორ შეხვდნენ მწერლის პოზიციას საქართველოში და თუ შიიძლება საუბარი მის რა დასავლურ ანალოგიებზე?

NESTAN RATIANI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Enigma or Author`s Mistake

One of the most distinguished episodes of Homer`s “Odyssey” is the story when Odysseus visits the island of Scheria. The inhabitants of the island Phaeacians are the ones whom Odysseus narrates the story of his unplanned visits to different regions and the reasons of his unwanted long journey. When the reader reads these wonderful and interesting stories, he/she should put some questions. These questions are my research questions as well. The first question is connected

with the fact that Odysseus does not have a linguistic barrier which any traveler will meet while visiting other countries. Although Odysseus knows that he should hide his ethnic origin, because his hosts may be the aliens of Trojans and may revenge, he (sc. Odysseus) speaks his native language any time whenever he appears in a new place (or he is fluent in all those languages which are spoken in those regions which Odysseus visits). He never tries to hide his ability to speak (which can be a good solution in this case) and does not pretend to be a deaf and dumb. Is it a mistake or is it an aenigma which needs to be solved? Also another question should be asked when the reader finds out that the Phaeacians who had reached the highest levels in technology need support from Odysseus. They want Odysseus to tell others about the way of life on the island. I try to research to what extent Phaeacians want to be known outside their country? Answering this question will lead me to answer the research question as well. Within the paper I will try to investigate the problems of cultural and linguistic assimilation as well as the early stage of “globalization”. I will base my research on the Homeric text as well as certain materials from folklore.

ნესტან რატიანი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

გამოცანა თუ პოეტის შეცდომა

ჰომეროსის „ოდისეაში“ ერთ-ერთი გამორჩეული ეპიზოდია ოდისევსის სტუმრობა სქერიაზე. სწორედ კუნძულის მკვიდრ ფეაკებს უამბობს ოდისევსი ხანგრძლივი მოგზაურობის მიზეზებს, მისი დაუგეგმავი სტუმრობის ამბებს სხვადასხვა მხარეში. როდესაც მკითხველი ეცნობა აქ მოთხრობილ ამბებს, არ შეიძლება რამდენიმე შეკითხვა არ გაუჩნდეს. პირველი შეკითხვა უკავშირდება იმას, რომ ოდისევსის მოთხრობილ ამბებში იგი არსად არ აწყდება ენობრივ ბარიერებს. ოდისევსი, მიუხედავად იმისა, რომ იცის, რომ დასაწყისში მაინც უნდა დამალოს თავისი ეთნიკური წარმომავლობა, რადგან შესაძლოა, მასპინძელი მხარე ტროელთა მოკავშირე იყოს, ყველა მხარეში სტუმრობისას, როგორც ჩანს, საუბრობს მშობლიურ ენაზე (ან არაჩვეულებრივად ფოლოზს იმ ენებს, რომელზედაც საუბრობენ მასპინძელ მხარეში).

რასთან გვაქვს საქმე, პოეტურ შეცდომასთან თუ რაღაც სხვა მიზნისთვის დაქარაგმებულ გამოცანასთან? ამას გარდა შეკითხვა ჩნდება მაშინაც, როდესაც ვიგებთ, რომ ფეაკებს, რომელთაც წარმოუდგენელი სიმალეებისთვის მიუღწევიათ ტექნოლოგიებში, ერთი რამ არ აძლევთ მოსვენებას. ამიტომაც მათი მეფე რამდენჯერმე იმეორებს აზრს, რომ ფეაკთა შესახებ ამბები კუნძულის ფარგლებს გარეთ ოდისევსმა უნდა გაიტანოს. ჩემთვის საინტერესოა, რა იგულისხმება ამგვარ „გატანაში“, რამდენად სურთ სხვადასხვა ხალხებს, რომ მათ შესახებ შეიტყოს დანარჩენმა სამყარომ. ამ შეკითხვებზე პასუხის გაცემა ბევრ რამეს გახდის ნათელს. მოხსენების ფარგლებში შევეცდები, პასუხი გავცე ორივე შეკითხვას და დავადგინო, რამდენად აისახა ტექსტში „გლობალიზაციის“ ადრეული ტალღა, გვაქვს თუ არა საქმე კულტურულ და ენობრივ ასიმილაციასთან. კვლევისას ძირითადად დავეყრდნობი ჰომეროსის ტექსტს და ცალკეულ შემთხვევებში შევადარებ მას ჩემს ხელთ არსებულ გარკვეულ ფოლკლორულ მასალას.

TATYANA RYBALCHENKO

Tomsk, Russia

Tomsk State University

The Version of Pushkin’s “Universal Sympathy” in the Prose of Andrei Bitov and Drawings of Rezo Gabriadze

The article analyses the interpretation of Pushkin’s creative and existential self-determination in Bitov’s works “*Subtracting the Hare. 1825*” (1992-2001) and “*Suggestion to Live. 1836*” (1999), as well as in the intermedial texts of Bitov and Gabriadze’s book “*The Metamorphosis*” (2008). Bitov and Gabriadze create a conceptual myth about Pushkin’s personal freedom, which determined his perception of different national cultures and worlds (mental “travels” appearing as a secondary reception of the images of foreign worlds and works by the genius of world literature). It explains Pushkin’s awareness of his place and the place of Russian literature in world literature (Bitov’s version about Pushkin’s aesthetic dialogue-argument with the literary geniuses of the world).

The following aspects are discussed in the article:

a) Pushkin's existential self-determination (Bitov's argument with the myth about chance determining Pushkin's fate and interpretation of the duel as readiness to die in the situation of "suggestion to live");

b) Pushkin's interpretation of national history as a manifestation of the universal laws of history (departure from the spiritual experience of his predecessors: overcoming Byron's romantic willfulness, understanding Shakespeare's historicism, argument with Goethe's metaphysics of good and evil);

c) domestic and universal in the life and creative mind of the artist: living an empirical life and the problem of escape (real and imaginary freedom from time and space of existence: real, imaginative and artistically embodied travel);

d) following Pushkin's freedom to overcome the boundaries of *Dasein* by contemporary writers and artists, the authors of intermedial texts about Pushkin (philological interpretation, deconstruction, hoax, stylization, writing in addition);

e) the opportunity to incorporate the meanings of foreign texts to the author's original text in the postmodern playing with other's texts; creative play as a way to understand the other in the modern culture of mixing texts and epistemes.

ТАТЬЯНА РЫБАЛЬЧЕНКО

Томск, Россия

Томский государственный университет

Версия пушкинской «всемирной отзывчивости» в прозе А. Битова и рисунках Р. Габриадзе

Предполагается анализ интерпретации творческого и экзистенциального самоопределения Пушкина в работах А.Битова «*Вычитание зайца. 1825*» (1992-2001) и «*Предположение жить. 1836*» (1999), а также в интермедийных текстах книги А.Битова и Р.Габриадзе «*Метаморфоза*» (2008). Битов и Габриадзе создают концептуальный миф о личностной свободе Пушкина, предопределившей его ощущение разных национальных миров и культур (ментальные «путешествия», рождённые как вторичная рецепция образов инонациональных миров и творчества гением мировой литературы), а также осознание Пушкиным своего места и места русской литературы в мировой литературе (версия Битова об эстетическом диалоге-споре Пушкина с мировыми гениями).

Выделяются аспекты:

а) экзистенциальное самоопределение Пушкина (полемика Битова с мифом о случайности, предопределившей судьбу Пушкина, и трактовка дуэли как готовности к смерти в ситуации «предположения жить»);

б) пушкинская трактовка национальной истории как проявления общечеловеческих исторических законов (отталкивание от духовного опыта предшественников: преодоление романтического своеволия Байрона, осознание шекспировского историзма, спор с метафизикой добра и зла Гёте);

в) бытовое и универсальное в жизни и творческом сознании художника: проживание эмпирической жизни и проблема бегства (реальной и воображаемой свободы от времени и пространства существования – путешествия реальные, фантазийные и художественно воплощённые);

г) следование пушкинской свободе преодоления границ «Тутбытия» современными художниками, авторами интермедиальных текстов о Пушкине (филологическая интерпретация, деконструкция, мистификация, стилизация, дописывание);

д) возможности приращения смыслов чужих текстов в собственном тексте при постмодернистской игре с чужими текстами; творческая игра как способ понимания чужого в современной культуре смешения текстов и эпистем.

CHARLES SABATOS

Turky, Istanbul

Yeditepe University

Ottoman Captivity as a Globalizing Theme in Central and East European National Literatures

“Indian captivity narratives” by colonial settlers in North America are traditionally considered the first American literary genre. However, as historians such as Linda Colley have observed, similar texts can be found wherever Europeans confronted hostile foreign cultures, such as the “Barbary captivity narratives” from North Africa (including “The Captive’s Tale” in Cervantes’s *Don Quixote*). For Central and East Europeans, the threat of Turkish invasions had a profound

impact on the formation of national identity, and “Ottoman captivity narratives” such as Václav Vratislav z Mitrovic’s *Adventures* (1599, published 1777) and Jbtefan Pilárik’s *Fate of Pilárik* (1666), were influential sources of information (particularly on Islam). While they reflect the cultural assumptions of their era, these texts often reveal an underlying ambiguity toward the Turks, and at times a concealed admiration for Ottoman society. The historic experience of captivity later served as a metaphorical substitute for the hegemony of the Habsburg Empire (much as the “Indian captivity narratives” influenced the rise of the American novel) for such Central European writers as Ján Kalinčiak (*The Pilgrimage of Love*, 1850) and Géza Gárdonyi (*The Stars of Eger*, 1901). The cultural memory of Ottoman captivity even survived into the twentieth century, in works by Panait Istrati (*Kyra Kyralina*, 1927), Josef Horák (*The Sebechleby Musicians*, 1947), and Ivo Andrić (*The Damned Yard*, 1954). This encounter with a powerful Muslim “Other” serves as a globalizing influence on Central and East European national literatures by showing their connections to an empire that stretched across three continents.

SHORENA SHAMANADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Migration as a Marker of Globalization and its Literary Representation (Dato Turashvili’s “*Waiting for Dodo*” and Roland Schimmelpennig’s “*The Golden Dragon*”)

It is a fact that in this era of globalization and intercultural communications local cultures undergo changes and create special combinations. The term “cultural globalization” has now been established in scholarly literature. Here culture is implied as an integral part of national identity (way of life, traditions, character-nature, religion, etc.), as well as a broad concept denoting creativity. It is known that migration as a state particularly affects individual both in terms of identity and creativity. Thus, against the background of increased migrations literary representation of migrants becomes especially topical. This theme is re-

flected in the works of such known writer as Ariane Eric-Emmanuel Schmitt, Michel Uelbek, Oya Baydar, Blez Sandrar, etc. This theme was not passed by Georgian literature too. It should be mentioned the text by Beso Khvedelidze, Lasha Bughadze, Aka Morchiladze.

This time we dwell on two pieces of literature. They are Georgian author, Dato Turashvili's *Waiting for Dodo* and prominent German dramatist Roland Schimmelpfennig's *The Golden Dragon*. They have much in common: genre (play), theme (labor migration unbearable existence), both texts feature globalization. However, they differ from each other by artistic devices. How this theme is reflected in national literatures, what means of representation Georgian authors address to and how it agrees with common context of cultural globalization is being written – the answer to all these questions is given in our report.

შორენა შამანაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

მიგრანტობა როგორც გლობალიზაციის მარკერი და მისი ლიტერატურული რეპრეზენტაცია (დათო ტურაშვილის „დოდოს მოლოდინში“ და როლანდ შიმელპფენიგის „ოქროს დრაკონი“)

გლობალიზაციისა და ინტერკულტურული კომუნიკაციების ეპოქაში ფაქტია, რომ ლოკალური კულტურები იცვლებიან და ქმნიან განსაკუთრებულ კომბინაციებს. სამეცნიერო ლიტერატურაში უკვე დამკვიდრდა ტერმინი „კულტურული გლობალიზაცია“. აქ იგულისხმება კულტურა როგორც ეროვნული იდენტობის შემადგენელი ნაწილი (ცხოვრების წესი, ტრადიციები, ხასიათი-ბუნება, რელიგია და სხვ.), ასევე როგორც შემოქმედების აღმნიშვნელი ფართო ცნება. ცნობილია, რომ მიგრანტობა, როგორც მდგომარეობა განსაკუთრებულად აისახება პიროვნებაზე როგორც იდენტობის, ასევე შემოქმედებითი კუთხით. ამდენად, გაძლიერებული მიგრაციების ფონზე განსაკუთრებით ხელშესახები და აქტუალური ხდება მიგრანტობის ლიტერატურული რეპრეზენტაცია. ამ თემაზე წერენ ისეთი ცნობილი ავტორები, როგორებიც არიან ერიკ-ემანუელ შმიტი, მიშელ უილბეკი, ოია ბაიდარი, ბლემ

სანდრარი... ამ თემას არც ქართულმა ლიტერატურამ აუარა გვერდი, აღსანიშნავია ბესო ხვედელიძის, ლაშა ბულაძის, აკა მორჩილაძის ტექსტები.

ამჯერად ვისაუბრებთ ორ ნაწარმოებზე, ესაა ქართველი ავტორის, დათო ტურაშვილის „დოდოს მოლოდინში“ და გამოჩენილი გერმანელი დრამატურგის, როლანდ შიმელჰენიგის „ოქროს დრაკონი“. მათ ბევრი რამ აერთიანებს: ჟანრი (პიესა), თემა (შრომითი მიგრანტების გაუსაძლისი ყოფა), ორივე გლობალიზაციის ტექსტია. თუმცა განსხვავდებიან კიდევ ერთმანეთისაგან მხატვრული ხერხებით. როგორ აისახება ეს თემა ნაციონალურ ლიტერატურაში, ლიტერატურული რეპრეზენტაციის რა საშუალებებს მიმართავენ ქართველი ავტორები და როგორ ეწერება ეს კულტურული გლობალიზაციის საერთო კონტექსტში — შევეცდებით, ვუპასუხოთ ჩვენს გამოსვლაში.

MANANA SHAMILISHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

“Closed Globalization” and Thought Control in Georgia

The modern globalization theory is based not only on current events but on historic experiences as well. In a bipolar world, western convergence and modernization based system was opposed with a so called soviet “Closed” globalization model. This Bolshevism based, autarchy and closed soviet system, from its very start, was trying to erase all the differences that the member nations had.

The stereotypes imposed by the dominating culture were justified by “kind aims” and they were threatening to raze our uniqueness and our inherent world views. These forced policies were greatly reflected in the intellectual field.

The materials discovered in the archives of Ministry of internal affairs, within the scope of the grant project “Bolshevism and Georgian literature – 1921-1941 years” enables us to impartially exhibit the tragic reality that was the strife between the totalitarian regime and the literate mindset.

Not only the literature but social and political journalism alongside with the active critical thinking layers of the community were encompassed by the Bolshevism. This is proven by multitude of interrogation reports that show how writ-

ers, journalists and representatives of other scientific or intellectual fields were charged with anti-revolutionary crimes. Their statements show how the Bolshevik government was trying to oppress and eliminate people with contradicting opinions.

We will specifically be discussing the cases of GiorgiChitaia, famous ethnographer, who was imprisoned on 14th of July, 1923, with the above mentioned allegation; GiorgiMumladze, well known social-democrat journalist (who publicized with the pseudonym: “Mumli”, “Artsivi”, “G.Javakhi”) and finally the case of LevanGotua a famous Georgian writer who was charged with the same anti-revolutionary activism on 22nd of August, 1925 and which is protected within the Archives of Ministry of Internal Affairs.

მანანა შამილიშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

„დახშული გლობალიზაცია“ და აზრის კონტროლი საქართველოში

გლობალიზაციის თანამედროვე თეორია მიმდინარე პროცესებთან ერთად, ისტორიულ გამოცდილებასაც ემყარება. ბიპოლარულ სამყაროში კონვერგენციისა და მოდერნიზაციის თეორიებზე დამყარებულ დასავლურ სისტემას მკვეთრად უპირისპირდებოდა ე. წ. „დახშული“ გლობალიზაციის საბჭოური მოდელი. ბოლშევიზმის იდეოლოგიაზე დაფუძნებული საბჭოთა კავშირის ავტარქიული, დახშული სისტემა არსებობის პირველივე წლებიდან მიზანმიმართულად ცდილობდა მასში შემავალ ერებს შორის განსხვავებათა ნაშლას.

გაბატონებული კულტურის მიერ თავსმოხვეული სტერეოტიპები „კეთილი მიზნებით“ მართლდებოდა და ჩვენს უნიკალურობას, ჩვენთვის ბუნებრივ მსოფლალქმას განადგურებით ემოქერებოდა. ეს ძალმომრეობრივი პოლიტიკა განსაკუთრებული სიმწვავეთ ინტელექტუალურ სფეროზე აისახა.

საგრანტო პროექტის „ ბოლშევიზმი და ქართული ლიტერატურა — 1921 -1941წ.წ.“ ფარგლებში ჩვენ მიერ მოძიებული დღემდე უცნობი საარქივო მასალა საშუალებას გვაძლევს პირუთვნელად წარმოვაჩინ-

ნოთ ტოტალიტარულ რეჟიმსა და მხატვრულ-ლიტერატურულ აზროვნებას შორის დაპირისპირების ამსახველი ტრაგიკული რეალობა.

ბოლშევიკური ტერორის ქვეშ მოექცა არა მხოლოდ მწერლობა, არამედ პუბლიცისტიკაც და ზოგადად საზოგადოების შემოქმედებითად მოაზროვნე ნაწილი, მისი აქტიური ფენა. ამას ადასტურებს კონტრრევოლუციური საქმიანობის ბრალდებით გასამართლებული არაერთი პუბლიცისტი, მწერლის, ხელოვნების სხვა დარგების მოღვაწეთა დაკითხვის ოქმები. მათი ჩვენებებიდან ნათლად ჩანს ის ძალმომრეობითი პოლიტიკა, რომლითაც ბოლშევიკური ხელისუფლება ცდილობდა სხვაგვარად მოაზროვნეთა დათრგუნვასა და ფიზიკურ განადგურებას.

კონკრეტულად განვიხილავთ 1923 წლის 14 ივლისს ზემოაღნიშნული ბრალდებით აბასთუმანში დაპტიმრებული ცნობილი ეთნოგრაფის, გიორგი ჩიტაიას, ამავე ბრალდებით გასამართლებული სოციალ-დემოკრატიული მსოფლმხედველობის პუბლიცისტის — გიორგი მუმლაძის (პრესაში იბეჭდებოდა ფსევდონიმებით: „მუმლი“, „არნივი“, „გ.ჯავახი,“) და 1925 წლის 22 აგვისტოს აბასთუმანში კონტრრევოლუციისა და საბჭოთა წყობის წინააღმდეგ აგიტაციაში ბრალდებით დაკავებული ცნობილი ქართველი მწერლის, ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის აქტიური წევრის, ლევან გოთუას შსს-ს არქივში დაცულ საქმეებს.

TAMAR SHARABIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The Problem of Globalization in the 19th Century Georgian Public-Literary Thinking

The issue of globalization at the beginning of the 19th century, after the Russian invasion of Georgia shortly has come to the public - literary sense. The point is that Russian imperialist policy addressed the problem for the benefit of it. It is an inevitable process to absorb the small nations by the Big Nations, followed by merge-absorb of the small nation's language, culture, national characteristics-qualities by Big Nations.

At the beginning of the 19th century the issue of the globalization have not been comprehended for all the public figures. For part of the Georgian public man, (b. Khifiani, c. Dodashvili) out of time and situations of specifics, the integration of Georgia in the economical space got acceptable for Russian political-economic system, but surely the Georgian language and cultural preservation. Dimitri Kiphiani found it great honor of being considered the borders of Russia and in the banquet which have held officially in the Tbilisi Botanical Garden he said: “It is necessary those two words - Russian and Georgian- to work out with one word, unifying their importance in one concept with word and deed”. Alexander Orbeliani was in an opposite position. For old Georgian admirer man was unacceptable any kind of globalization, especially integration with Russia because it would be disastrous for the small nations to think about “world citizenship”. For the Public - literal thinking it was necessary to differentiate Russian imperialism and globalization processes in general. This differentiation brought to 60 - years. The “Tergdaleulebi” separated the national values, the political situation and they sit themselves as an object to the establishment of the European culture in the homeland and the constant bottle for national independence. Despite of the named of globalism, Russian conqueror-chauvinist ideology (Michael katkovi) was still trying to impose its influence as the press, as well as hands-on activities, the Georgian literary public opinion worthy opposed to him. At the same time, being established the literary - public views the role of science and art, about genius (Ilia Chavchavadze), which opens the way to a new awareness of globalization. This process ends with Vazha Pshavela - the genius thought-out and specific letters, “Patriotism and cosmopolitanism.”

თამარ შარაზიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

გლობალიზაციის პრობლემა მე-19 საუკუნის ქართულ საზოგადოებრივ-ლიტერატურულ აზროვნებაში

გლობალიზაციის საკითხი მე-19 საუკუნის დასაწყისშივე, რუსეთის მიერ საქართველოს ანექსიის შემდგომ მალევე დადგა საზოგადოებრივ-ლიტერატურულ აზროვნებაში. საქმე ისაა, რომ რუსეთის იმპერიალისტურმა პოლიტიკამ პრობლემა თავის სასარგებლოდ მომართა,

რომ დიდი ერების მიერ მცირე ერთა შთანთქმა გარდაუვალი პროცესია, რასაც მოჰყვება მცირე ერთა ენის, კულტურისა და ეროვნულ ნიშან-თვისებათა შერწყმა-შეთვისება დიდი ერის მიერ.

გლობალიზაციის საკითხი ყველა საზოგადო მოღვაწისათვის ერთნაირად გააზრებული არ ყოფილა მე-19 საუკუნის დასაწყისში. ქართველი მოღვაწეთა ნაწილისთვის (დ. ყიფიანი, ს. დოდაშვილი) დროისა და ვითარების სპეციფიკიდან გამომდინარე მისაღები აღმოჩნდა რუსეთის სახელმწიფოებრივ-პოლიტიკურ და ეკონომიკურ სივრცეში საქართველოს ინტეგრაცია, ოღონდ აუცილებლად ქართველთა ენობრივი და კულტურული თვითმყოფადობის შენარჩუნებით. დიმიტრი ყიფიანი საქართველოს რუსეთის საზღვრებში ყოფნას დიდ პატივად მიიჩნევდა და თბილისის ბოტანიკურ ბაღში გამართულ მოხელეთა ნადიმზე ამბობდა: „საჭიროა ამ ორი სიტყვიდან — რუსი და ქართველი — ერთი სიტყვის შემუშავება, მათი მნიშვნელობის შედუღაბება ერთს ცნებაში სიტყვით და საქმით“. საპირისპირო პოზიციაზე იდგა ალექსანდრე ორბელიანი. ძველი საქართველოს მოტრფიალე ადამიანისათვის მიუღებელი იყო ნებისმიერი სახის გლობალიზაცია, მით უმეტეს, რუსეთთან ინტეგრაცია, რადგან მცირე ერისთვის „მსოფლიო მოქალაქეობაზე ფიქრი“ დამლუპველი იქნებოდა. საზოგადოებრივ-ლიტერატურული აზროვნებისთვის საჭირო იყო გარკვეული დიფერენცირება რუსულ იმპერიალიზმისა და ზოგადად გლობალიზაციის პროცესებისა. ეს დიფერენცირება მოიტანა 60-იანმა წლებმა. თერგდალეულებმა ერთმანეთისგან გამიჯნეს ეროვნული ფასეულობანი, პოლიტიკური ვითარება და მიზნად დაისახეს ევროპული კულტურის სამშობლოში დაფუძნებაც და მუდმივი ბრძოლაც ეროვნული დამოუკიდებლობისათვის. მიუხედავად იმისა, რომ გლობალიზმის სახელით რუსული დიდმპყრობელურ-შოვინისტური იდეოლოგია (მიხეილ კატკოვი) კვლავ თავისი გავლენის თავს მოხვევას ცდილობდა როგორც პრესის საშუალებით, ასევე პრაქტიკული საქმიანობით, ქართული ლიტერატურულ საზოგადოებრივი აზრი მას ღირსეულ წინააღმდეგობას უწევდა. ამავე პერიოდში ყალიბდება ლიტერატურულ-საზოგადოებრივი შეხედულებები მეცნიერებისა და ხელოვნების როლის, გენიოსის შესახებ (ილია ჭავჭავაძე), რაც გზას უხსნის გლობალიზაციის ახლებურ გააზრებას. ეს პროცესი ბოლოვდება ვაჟა-ფშაველას, თავად გენიოსის ნააზრევითა და კონკრეტულად წერილით — „პატრიოტიზმი და კოსმოპოლიტიზმი“.

GULBANU SHARIPOVA

Kazakhstan Astana

L. N. Gumilyov Eurasian National University

The Poetry of Symbol World in the Novel of N. Dumbadze “The Law of Eternity”

The novel of N.V. Dumbadze “The law of eternity” is a sample of both special national and rooted universal. This thesis makes ahead the symbol world of the work, where different samples allotted to large number of meanings and the whole harmony of Christian myth. The most important thing here is that the structure of “The law of eternity” is oriented with secular and sacral chronotope of the universe.

The memory of the fear of suffer boiler is emerging in entreaty of Bereans Margot where she was prepared as a bride and for whom bride-show was organized at one time. The wooden casket of heroine gains significant and symbolic meaning. Contents of this casket are inherited to the future wives of Bereans guys. The symbol of personal fate of rural old woman Maria who has drawn an icon of the old herdsman George firing candles and sinful beauty Maria who suddenly has remembered the God, and here destroyed temple appeared on the mountain.

These and other objective, religiously mythological symbols (more than 50 items) are considered in suggested article which has the purpose to show cultural universum of the work of Georgian writer.

ГУЛЬБАНУ ШАРИПОВА

Казakhstan, Астана

Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева

Поэтика символьного мира в романе Н. Думбадзе «Закон вечности»

Роман Н.В.Думбадзе «Закон вечности» являет собой образец не только особенного национального, но и укорененного всеобщего. Сей тезис актуализирует символьный мир произведения, в котором различные образы наделены множеством значений и всей органичностью христианского

мифа. Самое главное в этой связи то, что структуру «Закона вечности» ориентируют профанные и сакральные хронотопы мироздания.

«Память страха» серных бань возникает в мольбе Верийской Марго, где некогда ей, приготовленной как невесте, устроили смотрины. Знаково-символическое значение обретает деревянная шкатулка героини, содержимое которой предназначается будущим женам верийских парней. Символом личностной судьбы деревенской старушки Марии, нарисовавшей икону, старого пастуха Георгия, возжигавшего свечи, и грешной красавицы Марии, «вдруг» вспомнившей Бога, предстает разрушенный храм на горе.

Эти и другие символы, предметные и религиозно-мифологические (более полусотни), рассматриваются в предлагаемой статье, имеющей цель - показать культурный универсум сочинения грузинского писателя.

SVETLANA SHARKEVICH

Belarus, Minsk

Minsk City Institute for Development of Education

Effect of Globalization on Postgraduate (Further) Education System

One of the features of the contemporary world is extremely dynamic and in-depth changes in all spheres of social life. Globalization, transformation and integration processes at the turn of the century demand concerted actions by the world community not only in political and economic spheres, but in the sphere of education and pedagogics, as well.

Transformation of ultimate education into continuous education, which has become a world tendency of the latter half of the XX century, has led to increased importance of additional education of adults embracing the longest period of a person's life and in the system of their continuous education.

The role of postgraduate education as an independent link of educational psychological and pedagogical process has especially increased in conditions of market transformation of modern society.

The main factors of globalization of postgraduate education are economic (primary importance of the market, privatization, reduced role of the state sector, deregulation of economy, and intensification of labor), political (gradual “era-

sure” of national boundaries, increasing opportunities for freedom of movement of all resources types), and social factors (weakened role of traditions, social links and customs which encourage people’s mobility in geographical, spiritual, and emotional context).

The analysis of the state of postgraduate education of the leading world states makes it possible to point out the global tendencies as follows:

- Renewal of the philosophy of additional education;
- Increased availability of education for all sections of population;
- Search of more effective methods of education management;
- Establishment and refinement of standards of postgraduate education;
- Diversification of types of education establishments forms of ownership;
- Informatization of education and development of new educational technologies.

Contemporary additional education shall fulfill two main functions: training staff for society and preparing the person for active life in a globalized world involving free economic exchange between the world’s regions, common information space, and worldwide domination of humanistic social principles.

СВЕТЛАНА ШАРКЕВИЧ

Беларусь, Минск

Белорусский педагогический университет им. Максима Танка

Влияние глобализации на систему последипломного (дополнительного) образования

Одним из признаков современного мира стали чрезвычайно динамичные и глубинные изменения во всех сферах общественной жизни. Глобализация, трансформационные и интеграционные процессы на рубеже веков требуют согласованных действий мирового сообщества не только в области политики и экономики, но и в сфере образования и педагогики.

Превращение конечного образования в непрерывное, ставшее общемировой тенденцией второй половины XX в., привело к возрастанию значимости дополнительного образования взрослых, охватывающего наиболее долгий период в жизни человека и в системе его непрерывного образования.

Роль последипломного образования, как самостоятельного звена образовательного психолого-педагогического процесса, особенно возросла в условиях рыночных трансформаций современного общества.

В качестве основных факторов глобализации последипломного образования выступают экономический (первостепенное значение рынка, приватизация, уменьшение роли государственного сектора, дерегулирование экономики и интенсификации труда), политический (постепенное «стирание» государственных границ, возрастающие возможности для свободы передвижения всех видов ресурсов), общественный факторы (ослабление роли традиций, социальных связей и обычаев, способствующих мобильности людей в географическом, духовном и эмоциональном смысле).

Анализ состояния последипломного образования ведущих мировых государств позволяет выделить следующие глобальные тенденции:

- обновление философии дополнительного образования;
- расширение доступности образования для всех слоев населения;
- поиск более эффективных способов управления образованием;
- установление и совершенствование стандартов последипломного образования;
- диверсификация типов учебных заведений, форм их собственности;
- информатизация образования и разработка новых технологий обучения.

Современное дополнительное образование должно решать две главные функции - готовить кадры для общества и человека к активной жизни в глобализированном обществе, предусматривающем свободный хозяйственный обмен между регионами мира, единое информационное пространство и доминирование в мировом масштабе гуманистических социальных принципов.

YAROSLAVA SHEKERA

Ukraine, Kiev

Kiev National Taras Shevchenko University

Chinese Poet Lu Yu and Medieval Alchemy: Modern Comprehending of Life and Works

The article deals with the specifics of internal alchemy in the Sung period (960–1279), as well as its influence on the life and work of the famous statesman and poet Lu Yu. It has been accented on the Taoist doctrine of the “feeding of life” (*yangsheng*) in his life practice (this concept has become central for Sung intellectuals); a number of poems in the genre of Shi for the presence of Taoist motifs and images have been analysed. Using etymological (linguistic and culturological) analysis of key ideograms in the concerned poems, the connection between main ideas of these ideograms and their symbolic meaning has been traced. The thesis about introducing the additional profound meaning into figurative pattern of a literary work, mainly poetic, – considering the hieroglyphic system of Chinese language – has been introduced and argued; in fact, there is no doubt that creation of the visual image (by words of E. Pound) played a leading role in formation of Chinese culture, at the same time being very closely conjugated with the very existence of this nation.

Terminology of internal alchemy to a considerable degree had been borrowed from external alchemy: symbolizing organs and other parts of the human body indicates the close relationship of micro- and macrocosm. Getting approached to the truth of Tao only in his old age, Lu Yu, however, couldn't allow himself to fully immerse into Buddhist and Taoist self improvement (interest in Buddhism has also played an important role in his life and work), a poet lived like a double life: on the one hand, he was active citizen, and on the other – internally – an adherent of these doctrines. In poetry, Lu Yu pours out his grief over the impossibility of being useful to the Motherland (on bureaucratic arena), comprehends irrevocable time passing and perpetual variability of the human world.

ЯРОСЛАВА ШЕКЕРА

Украина, Киев

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

Китайский поэт Лу Ю и средневековая алхимия: современное осмысление жизни и творчества

В статье раскрыта специфика даосской алхимии в эпоху Сун (960–1279), а также ее влияние на жизнь и творчество выдающегося государственного деятеля и поэта Лу Ю. Акцентируется на даосском учении о «вскармливании жизни» в его жизненной практике (эта концепция стала главной для сунской интеллигенции); проанализирован ряд стихотворений в жанре *ши* на предмет наличия сугубо даосских мотивов и образов. С помощью этимологического (языково-культурологического) анализа ключевых идеограмм рассматриваемых произведений прослежена связь между идейным наполнением данных идеограмм и их символическим значением. Вводится и аргументируется тезис о привнесении дополнительного глубинного смысла в образную картину литературного произведения (прежде всего поэтического) ввиду иероглифического строя китайского языка – ведь не подлежит сомнению то, что создание зрительного образа («имэджа» – Э. Паунд) сыграло ведущую роль в становлении китайской культуры, будучи теснейшим образом сопряженным с самим бытием этого народа.

Терминология внутренней алхимии в большой степени заимствована из внешней – символизация органов и других частей человеческого организма указывает на тесную связь микро- и макрокосма. Приблизившись к истине *Дао* лишь на склоне лет, Лу Ю, однако, не мог позволить себе полностью погрузиться в даосско-буддийское самосовершенствование (заинтересованность буддизмом также сыграла немаловажную роль в его жизни и творчестве); он жил как бы двойной жизнью: активного гражданина и – внутренне – приверженца упомянутых вероучений. В поэзии Лу Ю изливает печаль по поводу невозможности быть полезным Родине (на чиновничьем поприще), осмысляет бесповоротный уход времени и вечную изменчивость человеческого мира.

ZHANDOS K.SMAGULOV

KALAMKAS KALYBEKOVA

Kazakhstan, Karaganda

The Karaganda State University n.a. academician Ye.A. Buketov

Karaganda State Technical University

Kazakh Literal Study: Problems of Origination, Formation and Development

Kazakh literal study: problems of origination, formation and development. It is well-known that any science, without having studied comprehensively history of the formation, won't be able to be created and develop completely. Because these researches help to master achievements of this science and help to contribute further development. This hypothesis has a direct bearing on literary criticism.

As well as other social sciences, history of the Kazakh literary criticism demands research in aspect of problems of origination as certain sphere of science and assessment of merits and demerits at different stages of development. In this regard, it is necessary to investigate the main stages of national literary criticism, i.e. to study sources of sources of formation and development, to consider creative and methodical problems from the scientific point of view.

Researches of history of literature and scientific-research notions of 20-30 years of the last century, manuals and anthologies in which there were attempts of division into the periods, must be considered not only as a due push, but also as a sample which can be taken under a basis of scientific researches.

In order to research history of the Kazakh literary criticism the same methodological types are applicable, as types, used at research of other social sciences. In spite of the fact that they have different objects of research, methods and ways of scientific consideration of certain periods of one society can coincide.

Task of researchers of the Kazakh literary criticism is to define the periods of origin and formation of the Kazakh literature by means of studying initial awakening of national research thought, its further maturing. It means, that they must investigate a historical way of science and give an assessment of nowadays standpoint; systematize sources of Kazakh sciences about literature; analyze attempts of the Kazakh educators of the XIX century to develop a literary heritage of ancient monuments. Besides, in connection with becoming an independent country, it is necessary to reconsider science history about national literature.

It is one of the most actual problems of the Kazakh literary criticism, demanding thorough further research.

Ж.К.СМАГУЛОВ
К.С. КАЛЫБЕКОВА

Казахстан, Караганда
КарГУ, КарГТУ

Казахское литературоведение: проблемы возникновения, формирования и развития

Общеизвестно, что ни одна наука, не изучив всесторонне историю своего формирования, не сможет полностью сформироваться и развиваться. Потому что эти исследования помогают освоению достижений этой науки и способствуют дальнейшему развитию. Эта гипотеза имеет к литературоведению прямое отношение.

Как и другие общественные науки, история казахского литературоведения требует исследования в аспекте проблем возникновения как отдельной сферы науки и оценки достоинств и недостатков на разных этапах развития. В этой связи необходимо исследовать основные этапы национального литературоведения, то есть изучить истоки зарождения, становления и развития, рассмотреть с научной точки зрения творческие и методические проблемы.

Исследования истории литературы и научно-исследовательские мысли 20-30 годов прошлого века, учебные пособия и хрестоматии, в которых были попытки деления на периоды, следует рассматривать не только как должный толчок, но и как образец, который может быть взят под основу научных исследований.

При исследовании истории казахского литературоведения применимы те же методологические направления, какие используются при исследовании других общественных наук. Несмотря на различные объекты исследования, с научной точки зрения методы и способы рассмотрения определенных периодов одного общества могут совпадать.

Задача исследователей казахского литературоведения – на основе изучения начального пробуждения национальной научно-исследовательской мысли и ее дальнейшего развития определить периоды зарождения и формирования казахской литературы, иначе говоря, необходимо исследовать исторический путь науки и дать ей оценку с позиции сегодняшнего дня, систематизировать

истоки казахской науки о литературе; проанализировать попытки казахских просветителей XIX века освоения литературного наследия, древних памятников. Кроме того, в связи с обретением независимости, необходимо заново пересмотреть историю науки о национальной литературе.

Это одна из актуальнейших проблем казахского литературоведения, требующая основательного исследования.

CHARLES SABATOS

Turke, Istanbul

Yeditepe University

Ottoman Captivity as a Globalizing Theme in Central and East European National Literatures

“Indian captivity narratives” by colonial settlers in North America are traditionally considered the first American literary genre. However, as historians such as Linda Colley have observed, similar texts can be found wherever Europeans confronted hostile foreign cultures, such as the “Barbary captivity narratives” from North Africa (including “The Captive’s Tale” in Cervantes’s *Don Quixote*). For Central and East Europeans, the threat of Turkish invasions had a profound impact on the formation of national identity, and “Ottoman captivity narratives” such as Václav Vratislav z Mitrovic’s *Adventures* (1599, published 1777) and Љтефан Pilárik’s *Fate of Pilárik* (1666), were influential sources of information (particularly on Islam). While they reflect the cultural assumptions of their era, these texts often reveal an underlying ambiguity toward the Turks, and at times a concealed admiration for Ottoman society. The historic experience of captivity later served as a metaphorical substitute for the hegemony of the Habsburg Empire (much as the “Indian captivity narratives” influenced the rise of the American novel) for such Central European writers as Ján Kalinčiak (*The Pilgrimage of Love*, 1850) and Géza Gárdonyi (*The Stars of Eger*, 1901). The cultural memory of Ottoman captivity even survived into the twentieth century, in works by Panait Istrati (*Kyra Kyralina*, 1927), Josef Horák (*The Sebechleby Musicians*, 1947), and Ivo Andrić (*The Damned Yard*, 1954). This encounter with a powerful Muslim “Other” serves as a globalizing influence on Central and East European national literatures by showing their connections to an empire that stretched across three continents.

NINO SOZASHVILI
TENGIZ SIMASHVILI

Georgia, Telavi

Jacob Gogibashvili Telavi State University

Moon Cult and Literary – Philosophical Discourse

Georgians' oldest faith-notions related with the cult of the moon had been feeding Georgian folklore during the centuries and it was interestingly reflected in folklore genres. It is interesting that the notions related with the cult of the moon affects a particular trace on the creative works of the classics of Georgian literature in the 20th century. As an example, it is enough to name Blue Poetry, creative works of Grigol Robakidze, Konstantine Gamsakhurdia, Tchabua Amirejibi, Nodar Tsuleiskiri.

Depending on the specifics of the study, it appears that not only Georgian but generally, literary classics with “becoming folk” faith-notions, including rituals of the cult of the moon and “exterior” or “interior” concept of the world perception, were seriously interested; they were studying and reflecting it in their creative works. For example, Mikhail Bulgakov's novel “The Master and Margarita” gives us opportunity to make interesting parallels towards this direction.

It is interesting that a famous mystic and philosopher George Gurdjieff during his living period in Georgia was interested in studying rituals and tradition remains related with the cult of the moon. This was reflected in his thought out and creative works. According to the documents newly obtained by us, it is proved that George Gurdjieff personally knew a part of the Georgian and Russian classics, as well as representatives of various circles of the society, including public or political figures. Based on this evidence, it is likely that Gurdjieff's thought had some kind of effect on the formation of their worldview.

Based on the study it is also confirmed that in the first half of the 20th century, in the works of the classics of Georgian and Russian literature, moon imagology was nourished from the roots of Georgian folk.

ნიწო სოჯაშვილი თენგიზ სიგაშვილი

საქართველო, თელავი

იაკობ გოგებაშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მთვარის კულტი და ლიტერატურულ-ფილოსოფიური დისკურსი

მთვარის კულტთან დაკავშირებული ქართველთა უძველესი რწმენა-წარმოდგენები საუკუნეების განმავლობაში კვებავდა ქართულ ფოლკლორს, რაც საინტერესოდ აისახა ზეპირსიტყვიერების ჟანრებში. საინტერესოა, რომ მთვარის ღვთაების კულტთან დაკავშირებული წარმოდგენები მე-20 საუკუნის ქართული ლიტერატურის კლასიკოსების შემოქმედებას განსაკუთრებულ კვალს ამჩნევს. მაგალითისათვის საკმარისია დავასახელოთ ცისფერყანწელთა პოეზია, გრიგოლ რობაქიძის, კონსტანტინე გამსახურდიას, ჭაბუა ამირეჯიბის, ნოდარ წულეისკირის შემოქმედება.

კვლევის თავისებურებიდან გამომდინარე ირკვევა, რომ არა მარტო ქართველი, არამედ ზოგადად, ლიტერატურის კლასიკოსები „გახალხურებული“ რწმენა-წარმოდგენებით, მათ შორის მთვარის ღვთაების კულტის რიტუალებით და სამყაროს აღქმის „გარეგანი“ თუ „შინაგანი“ არსით სერიოზულად იყვენენ დაინტერესებულნი, სწავლობდნენ და ასახავდნენ მას თავის შემოქმედებაში. მაგალითად, მიხეილ ბულგაკოვის რომანი „ოსტატი და მარგარიტა“ ამ მხრივ საინტერესო პარალელების გავლებს საშუალებას გვაძლევს.

საინტერესოა, რომ მე-20 საუკუნეში მოღვაწე ცნობილი მისტიკოსი და ფილოსოფოსი გიორგი გურჯიევი საქართველოში ცხოვრების პერიოდში დაინტერესებული იყო მთვარის კულტთან დაკავშირებული რიტუალებისა და ტრადიციების ნაშთების შესწავლით. ეს უკანასკნელი ძალიან საინტერესოდ აისახა მის ნააზრევსა და შემოქმედებაში. ჩვენს მიერ ახლად მოძიებული მასალების მიხედვით დასტურდება, რომ გიორგი გურჯიევი პირადად იცნობდა ქართველი და რუსი კლასიკოსების ნაწილს, ასევე საზოგადოების სხვადასხვა წრეების წარმომადგენლებს, მათ შორის საზოგადო თუ პოლიტიკურ მოღვაწეებს. ამ მასალებზე დაყრდნობით, სავარაუდოა, რომ გურჯიევის ნააზრევმა გარკვეული გავლენა მოახდინა მათი მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბებაზე.

კვლევის საფუძველზე ასევე დასტურდება, რომ მე-20 საუკუნის პირველ ნახევარში ქართული და რუსული ლიტერატურის კლასიკოსების შემოქმედებაში მთვარის სახისმეტყველება ქართული ფოლკლორის ფესვებიდან იკვებებოდა.

NINO SURMAVA

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

East-West Encounter and Issue of Cultural Identity in the Novel: “Doctor Ibrahim” by Iraqi Writer Dhu al-Nun Ayyub

Issue of cultural identity represents one of the most important subjects of the modern Arabic literature and this is natural for people, who were under foreigners' dominion for many years. There is no doubt that in the epoch of globalization, in the environment of assimilation of nations and races, the process of modernization causes the relevant reaction – the necessity of strengthening cultural identity.

Issue of cultural identity in many Arabic novels is raised as a result of encounter of two cultural values. The subject of encounter of the West and the East and their mutual perception are not a new topic for the literature; it always was at the centre of special attention both of European and Eastern writers. Interestingly enough is the fact that in works of art such themes usually are chosen by the writers, who acquire such type of knowledge through their own experience and due to their biographic moments and frequently they, either consciously or unconsciously, used to identify themselves with protagonists of their literary works. *Arab intellectuals, who were acquainted with European civilization, paid particular attention to the problem of interrelations between the West and the East, to the attempt of overcoming obstacles existing between material and spiritual worlds.* In the paper our interest focused on the novel “Doctor Ibrahim” written by Iraqi writer Dhu al-Nun Ayyub.

წინმო სურმავა

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აღმოსავლეთ-დასავლეთის შეხვედრის თემა და კულტურული იდენტობის პრობლემა ერაყელი მწერლის ზუ ან-ნუნ აიუბის რომანში „დოქტორი იბრაჰიმი“

კულტურული იდენტობის პრობლემა მეოცე საუკუნის არაბულ ლიტერატურაში მეტად აქტუალური თემაა. ეს ბუნებრივიცაა ისეთი ხალხისთვის, რომელიც ხანგრძლივი დროის განმავლობაში უცხოურ ხელისუფლებას ემორჩილებოდა. კოლონიალიზმის ეპოქაში ორი სრულიად განსხვავებული სამყაროს — აღმოსავლეთისა და დასავლეთის შეხვედრამ და მოდერნიზაციის პროცესმა გამოიწვია სამაგიერო რეაქცია — გაძლიერდა იდენტობის გამოკვეთის მოთხოვნილება. XIX ს-ის ბოლოსა და XX ს-ში „ნაჰდას“ (ალორძინების) პერიოდში დაწყებული საგანმანათლებლო მოძრაობამ არაბულ სამყაროში და ევროპა-ამერიკის ქვეყნებში არაბთა ემიგრაციამ მრავალი ინტელექტუალი, მწერალი თუ საზოგადო მოღვაწე აზიარა დასავლურ ცივილიზაციას. ევროპულ ცივილიზაციასთან ნაზიარები არაბი ინტელექტუალები დიდ ადგილს უთმობდნენ დასავლეთისა და აღმოსავლეთის ურთიერთ-დამოკიდებულების პრობლემის კვლევას, ისინი ცდილობდნენ მატერიალური და სულიერი სამყაროებს შორის არსებული ბარიერების დაძლეევას. ბუნებრივია, ამ პროცესმა ასახვა ჰპოვა მე-20 საუკუნის არაბულ ლიტერატურაში. დაინერა არაერთი რომანი, რომელიც ფოკუსირებული იყო აღმოსავლეთ-დასავლეთის შეხვედრის თემაზე და მწვავედ ეხებოდა კულტურული იდენტობის პრობლემას. ეს საკითხი მხატვრული თუ არამხატვრული ფორმით უმრავლეს შემთხვევაში დასმულია იმ არაბ ინტელექტუალებთან, რომლებსაც თავიანთ თავზე გამოუცდიათ ორ სამყაროს შორის არსებული ბარიერის დაძლევის მცდელობა და თუკი მე-20 საუკუნის არაბულ მხატვრულ ლიტერატურას გადავხედავთ, ლიტერატურული ნაშრომების პროტაგონისტად, შეგნებულად თუ გაუცნობიერებლად, სწორედ თავად ავტორები მოიაზრებიან ხოლმე. როდესაც ლიტერატურის კრიტიკოსები აღმოსავლეთ-დასავლეთის შეხვედრის თემაზე საუბრობენ არაბულ ლიტერატურაში და მასზე

შექმნილ ლიტერატურულ ნაწარმოებებს განიხილავენ კულტურული ინტეგრაციის კონტექსტში, განსაკუთრებულ ყურადღებას ამახვილებენ ეგვიპტურ ლიტერატურაზე, რადგან ზემოთხსენებული პროცესები (აღმოსავლეთ-დასავლეთის შეხვედრა, კოლონიალიზმისა და მოდერნიზმის ეპოქა,) პირველად სწორედ ეგვიპტეში დაიწყო. ჩვენი მოხსენების მიზანია აღნიშნული საკითხის კვლევა ერაყულ ლიტერატურაში, აღმოსავლეთ-დასავლეთის შეხვედრის შედეგად წარმოქმნილი კულტურული იდენტობის პრობლემას განვიხილავთ ზუ ან-ნუნ აიუბის რომანში „დოქტორი იბრაჰიმი“.

NIZAMI TAGISOV

Azerbaijan, Baku

Baku Slavic University

Attitude of the ideologues of the Soviet leadership to the folk-literary values of the people

The attitude of the Soviet political regime to the folklore and literary values of the Turkish peoples, including Azerbaijani people, was utterly negative. This factor is quite clearly manifested in the speech given by M. Bagirov, the first secretary of the Communist Party of Azerbaijan at the XVIII congress. He sharply criticized the work of members of the Academy Sciences of Azerbaijan and used insulting expressions concerning authors' plan, case studies in which individual problems of folklore (eg, national and wedding ceremonies traditions, “the epic (for example, on studying the” Kitabi Dede Korkut “) were studied. M. Bagirov called “Book of ...” hostile to the people, in which, he believed, only Oguz Turks were praised which. In thoughts of the leader of Azerbaijan Communist Party ideology, are clearly visible the values of Soviet authorities folklore and literary, constituting the basis ethnic and cultural history of the Azerbaijani Turks.

RAMAZ TCHILAIA

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

National Literature and Globalization

Nowadays there are lots of theorists who point out that culture is not only the unity of spiritual values but it includes materialistic elements as well.

It is very essential approach studying literature from the point of concomitance of its system of values and the literary texts. The emergence of dominating and consequently, oppositional systems of values is typical to every society.

The issues depicting literary reality should be thought over in their historical context. At the same time we must take into consideration the concepts of their correlation also in the historical aspect. Every single culture represents its own potential, its characteristic geographical, ethnographical, and social environment. The specter is created by the variety of colors. The innovations that are perceived in the less studied cultures make us feel and understand our own culture in a much stronger way.

The literature of any nation is characterized by its national and artistic originality. It absorbs the artistic-literary achievements of others as well, borrowing separate elements like facts, ideas, poetic forms, etc. from them.

Every nation realizes one, single projection of the existence. This is the national image, the model of the understanding of the universe. Every national integrity is the unity of the national nature, psychological order and thinking. The nature of every country is the same as text.

The more developed culture that was “brought” by the conqueror not only influenced negatively the local culture but it also developed it. Very often the progressive and valuable ability and potential of the own culture was much more sharply felt on the background of the conqueror’s one.

In the course of history sometimes the correlation of the cultures belonging to the conquerors and the conquered yielded absolutely unexpected results. As The greatest Horatius states, the oppressed Greeks defeated the victors just with the help of their culture.

რამაზ ჭილაია

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ეროვნული ლიტერატურა და კულტურული გლობალიზაცია

კულტურა ნაწარმოების ინტერპრეტირების გასაღებია; რამდენადაც იგი გარკვეულ ტრადიციას ეყრდნობა, მასში სულდგმულობს ვითარდება და სოციალურად ყალიბდება. ლიტერატურული ტექსტის განმსაზღვრელი მახასიათებელი მხოლოდ გარკვეულ კონტექსტში ხდება გასაგები.

ლიტერატურული მოვლენა განხილულ-შეფასებული უნდა იქნას ფართო საზოგადოებრივ-ისტორიული და კულტურული ფონის გათვალისწინებით. სწორედ კულტურული ველი გამოხატავს, ამყარებს და გადმოგვცემს მხატვრულ სახე-ხატებსა და იდეებს. კულტურის-მიერი ველი იძლევა ნაწარმოების სრული წვდომის კოდს. თხზულების, როგორც სოციალური ფენომენის სრულქმნაც კულტურისმიერ ველშია შესაძლებელი.

სადღეისოდ, არაერთი თანამედროვე თეორეტიკოსი მიუთითებს, რომ კულტურა ოდენ სულიერ ფასეულობათა ჯამს არ წარმოადგენს და იგი მატერიალურ კულტურასაც მოიცავს.

მნიშვნელოვანია კულტურის, როგორც ფასეულობათა სისტემის და ლიტერატურული ტექსტების ურთიერთმიმართების კვლევა. ყოველი სოციუმი აცნობიერებს ფასეულობათა გაბატონებულ და „დამცრობილ“ (ოპოზიციურ) სისტემებს.

ლიტერატურული რეალობის ამსახველი საკითხები მოაზრებულ უნდა იქნას მათ ისტორიულ კონტექსტში. ამასთანავე, გასათვალისწინებელია კულტურის ისტორიის ჭრილში მათი ურთიერთმიმართების კონცეფტებიც.

ყოველი ცალკე აღებული კულტურა აცნობიერებს მისეულ წინააღს, საკუთარ გეოგრაფიულ, ეთნოგრაფიულ, სოციალურ გარემოს. ამდენად, იგი მისმიერი დამახასიათებელი ნიშან-თვისებების მატარებელია. ამასთანავე, ეროვნული, სპეციფიკური, გამჟღავნებულია ზოგადადამიანურში. სპექტრი ფერმრავლობით იქმნება. ნაკლებად

შესწავლილ კულტურებში შემჩნეული სიახლენი, უფრო მძლავრად შეგვაგრძნობინებენ საკუთარ კულტურას.

ყოველი ერის ლიტერატურა ხასიათდება საკუთარი ნაციონალური და მხატვრული თვითმყოფადობით. ამასთანავე, იგი ითვისებს სხვათა მხატვრულ-ლიტერატურულ მიღწევებსაც, სესხულობს რა, ცალკეული ელემენტებს(იგულისხმება, ფაქტები, იდეები, პოეტური ფორმები და ა.შ.). ეს თეტიკურ კანონზომიერებათა წყალობით, ადამიანს ხელენიფება ცალკეულ საგანსა თუ მოვლენაში სამყაროს სისავსის (მთლიანობის) ჭვრეტა. ამდენად, გადალახავს რა, მასსა და გარემოს შორის არსებულ აბსოლუტურ საზღვარს (ასევე, მისმიერ ან/და უცხო ინდივიდს შორის არსებულ საზღვარსაც), პიროვნება შეიგრძნობს როგორც საკუთარ ინდივიდუალობას, ასევე, ზოგადადამიანურ ბუნებას.

ხელოვნებისმიერი დისკურსით შექმნილი მხატვრული სამყარო ქმნის ხატს (იერსახეს); უსაზღვრო. ყოვლისმომცველ, სოციუმის კულტურული განვითარების ამსახველ სახებას.

DODO TCHUMBURIDZE

Georgia, Tbilisi

Ivane Javaxishvili Institute of History and Ethnology

Globalization – its National and Cultural Aspects and the Issue of the National Identity in the 20th – 21st Centuries Georgia

Globalization is a process that penetrates almost all spheres of the social and human relations and often embraces the whole spectrum of the social and political reality. Mainly the term means the influence of cultures that is permanently in progress. During the last century this process became more intensive, gained new aspects and depths and even put humanity in front of the new challenges. As an orientation based on fundamental values it is a western phenomenon. It gives new possibilities and perspectives for interrelation processes of different nations, countries, civilizations and cultures. This process is irrevocable. The main western values (rationalism, perfect education, high culture of work), that were believed by the 19th century Georgian enlighteners (Ilia Chavchavadze, Iakob Gogebashvili, Sergei Meskhi, Niko Nikoladze etc.) as the compulsory condition for the worthy future of Georgia, is a burning issue in a new epoch as well. The

time brings new values. If a nation does not except, share them it becomes backward and loses the position among progressive countries. Each nation has its own significant feature that helps him to maintain its identity in the epoch of the entire globalization. It is a value that is peculiar only for this nation (Elias Canetti) and inevitable condition for the national development. Globalization aims to create system of values common to all mankind in the middle of which is an individual, person. It can be mentioned that this process is mostly positive process for the development of civilization. But it also is an attempt to establish the unified, entire rules which is ambivalent. The threats the process carries within itself can be neutralized with the help of the wise policy. We can not avoid those best sides of globalization that will able us to internationalize Georgian culture, propagate it and except bestspiritual achievements of the world.

დოდო ჭუმბურიძე

საქართველო, თბილისი

ივანე ჯავახიშვილის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი

გლობალიზაცია, მისი ეროვნულ-კულტურული ასპექტები და ეროვნული იდენტობის საკითხი XX-XXI საუკუნეების საქართველოში

გლობალიზაცია — ესაა პროცესი, რომელიც საზოგადოებრივ და ადამიანურ ურთიერთობათა თითქმის ყველა სფეროში აღწევს და ხშირ შემთხვევებში სრულიად მოიცავს სოციალური და პოლიტიკური რეალობის მთელ სპექტრს. ტერმინის შინაარსი ძირითადად მოიცავს კულტურათა ურთიერთზეგავლენას, რომელიც მუდმივად პროგრესირებადი პროცესია. უკანასკნელი საუკუნეების მანძილზე ეს პროცესი უფრო გაძლიერდა, ახალი ასპექტები და სიღრმეები შეიძინა და გარკვეული გამოწვევების წინაშეც კი დააყენა კაცობრიობა. ფუნდამენტური ღირებულებითი ორიენტაციით ის არის დასავლური მოვლენა, ქმნის ახალ პერსპექტივებს სხვადასხვა ქვეყნების, ერების, ცივილიზაციათა და კულტურათა ურთიერთობისათვის და ეს პროცესი შეუქცევადია. ძირითადი დასავლური ფასეულობების (რაციონალიზმი, სრულყოფილი განათლება, შრომის მაღალი კულტურა)რასაც XIX საუკუნის ქართველი განმანათლებლები (ილია, იაკობ გოგებაშვილი, სერგეი მესხი, ნიკო

ნიკოლაძე და სხვ.)საქართველოს ღირსეული მომავლის აუცილებელ წინაპირობად მიიჩნევენ, ახალ ეპოქაშიც აქტუალურად განიხილება. დროთა ცვლას მოაქვს ახალი ფასეულობანი, რისი გაუზიარებლობაც ერს აქვეითებს და მოწინავე ერთა შორის ადგილს ართმევს. ყველა ერს აქვს გამორჩეული ნიშან-თვისებები, რაც მას საერთო გლობალიზაციის ხანაშიც უნარჩუნებს საკუთარ მეობას, ეროვნულ იდენტობას. ესაა ის ფასეულობა, რაც მხოლოდ მისთვის არის ნიშანდობლივი (ელიას კანეტი) და ეროვნული განვითარების აუცილებელი პირობა. გლობალიზაცია ერთიანი, ზოგადსაკაცობრიო ღირებულებათა სისტემის შექმნას გულისხმობს, რომლის ცენტრში დგას ინდივიდი. შეიძლება ვთქვათ, რომ ეს პროცესი ძირითადად დადებითი მოვლენაა ცივილიზაციის განვითარების თვალსზრისით. მაგრამ ეს არის უნიფიცირებული, ერთიანი წესების დანერგვის მცდელობაც, რომლის შეფასებაც ამბივალენტურია. საფრთხეები, რაც მასში დევს, გონივრული პოლიტიკით შეიძლება განეიტრალდეს. არ შეიძლება არ მივიღოთ გლობალიზაციის ის საუკეთესო მხარეები, რაც ხელს უწყობს ქართული კულტურის ინტერნაციონალიზაციას, მის პროპაგანდას და მსოფლიოს საუკეთესო სულიერი მონაპოვრების მიღებას.

ZHANNA TOLYSBAYEVA

Kazakhstan, Aktau

Caspian State University of Technology and engineering named after Sh. Yessenov

Body in the Space of Contemporary Gender Text

A body is the most permanent and accentuated subject and the object of modern literary text. Contemporary theory of literature made up the semiotics language of a body, proposed many methods of the study of artistic texts centered on the phenomenon of a body. The functionality of the body categories and categories of corporality became more diverse in the contemporary gender texts. A body exists as the substance, which assumes information from the surrounding peace, and at the same time a body contains absolutely infernal concept of soul. The contemporary authors realize this function of body as predestination to bordering of existence. A body as a physiological subject lives absolutely private and secret life, separate from the society life...

ЖАННА ТОЛЫСБАЕВА

Казахстан, Актау

*Каспийский государственный университет технологии и инжиниринга
им. Ш.Есенова*

Тело в пространстве современного гендерного текста

Тело – самый постоянный и акцентированный субъект и объект современного литературного текста. Современное литературоведение достаточно единодушно семиотизировало язык тела и предложило множество методов исследования художественного текста, центрированных на феномене Тела. В современных гендерных литературных текстах функциональность категорий Тела и телесности стала значительно разнообразнее. Тело существует как субстанция, принимающая информацию из окружающего мира, и в то же время вмещающая абсолютно инфернальное понятие Души. Все чаще и чаще современные авторы осознают эту функцию Тела как обреченность на пограничность существования: тело, выполняя функцию общего физиологического означающего, изнутри абсолютно приватно и потаенно живет собственной, отдельной от общества жизнью...

MARI TSERETELI

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Democratic Values of Contemporary Georgian Media in the Context of Cultural Transmission

Classic experience of Georgian democratic journalism begins from thoughts of sixties of the 19th century and then, finds appropriate powerful expression of an era in the beginning of 20th century in the literary inheritance of Georgian publicists (Archil Jorjadze, Pilipe Gogichaishvili, Mikheil Javakhishvili) considering European ideas. According to Archil Jorjadze their work was conducted by the search of “the new ideal”, ideological views was picked up with the values of liberal democracy and aimed at the preservation of national originality. According to named authors’ point of view, Europeanization process cornerstone

was discussed: freedom of the press, human rights, social equality, legal state and other values, that still are determining factor of journalism democracy.

Taking into account the global information order, the impact of international communications means is indeed unprecedentedly large on the mass audience, which in its turn strongly influences on the mass consciousness. In this process is actively involved the Georgian media, having been forcibly separated from their natural development for decades, which after rejecting negative experiences of soviet journalism and re-evaluation of journalism principles, is constantly changing by the impact of the global information space and has the greatest role in the process of personality socialization.

Georgian media has declared devotion toward universally acknowledged Western liberal - democratic values (freedom of speech, civil society, legal state and etc.). In condition of global information - cultural flows, integration of cultural values, is somewhat a dilemmatic issue, that's why the task of the media is to make significant contribution in the preservation of ethno-cultural identity without a conflict between the cultures.

Journalism itself is the mark of an era and constantly updated part of culture, thus its present condition is to be considered in the context of cultural transmission. the experience of Georgian democratic journalism should be taken into account, which, in essence, is expressed in symbiosis of Georgian - European cultures. Journalistic writings of the mentioned authors are the classic example of western values thoughtful import in the Georgian cultural space and original merge, which is also actualized for modern Georgian media in condition of globalization.

მარი წერეთელი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თანამედროვე ქართული მედიის დემოკრატიული ღირებულებები კულტურული ტრანსმისიის კონტექსტში

ქართული დემოკრატიული ჟურნალისტიკის კლასიკური გამოცდილება დასაბამს იღებს მე-19 საუკუნის სამოციანელთა ნააზრევიდან და შემდეგ, ეპოქის შესატყვის, მძლავრ გამოხატულებას პოულობს მე-20 საუკუნის დასაწყისში ევროპულ იდეებს ნაზიარებ ქართველ

პუბლიცისტთა (არჩილ ჯორჯაძე, ფილიპე გოგიჩაიშვილი, მიხეილ ჯავახიშვილი) ლიტერატურულ მემკვიდრეობაში. მათი მოღვაწეობა, არჩილ ჯორჯაძის თქმით, „ახალი იდეალის“ ძიების ნიშნით წარიმართა, იდეური შეხედულებები ლიბერალური დემოკრატიის ფასეულობებთან იყო წილნაყარი და ეროვნული თვითმყოფადობის შენარჩუნებას ისახავდა მიზნად. დასახელებულ ავტორთა თვალთახედვით ევროპეიზაციის პროცესის ქვაკუთხედად განიხილებოდა: პრესის თავისუფლება, ადამიანის უფლებები, სოციალური თანასწორობა, სამართლებრივი სახელმწიფო და სხვა ღირებულებები, რომლებიც სადღეისოდაც არის ჟურნალისტიკის დემოკრატიულობის განმსაზღვრელი ფაქტორი.

გლობალური ინფორმაციული წესრიგის გათვალისწინებით მართლაც უპრეცედენტოდ მასშტაბურია საერთაშორისო საკომუნიკაციო საშუალებათა ზემოქმედება მასობრივ აუდიტორიაზე, რაც, თავის მხრივ, მასობრივ ცნობიერებაზე ძლიერ გავლენად აკუმულირდება. ამ პროცესში აქტიურად მონაწილეობს, ათეული წლების განმავლობაში ბუნებრივი განვითარების გზას იძულებით მონყვეტილი, ქართული მედია, რომელიც საბჭოური ჟურნალისტიკის ნეგატიური გამოცდილების უარყოფის, ჟურნალისტიკის პრინციპთა გადაფასების შემდეგ, გლობალური საინფორმაციო სივრცის ზეგავლენით მუდმივად იცვლება და უდიდეს როლს ასრულებს პიროვნების სოციალიზაციის პროცესში.

ქართულ მედიას დეკლარირებული აქვს საყოველთაოდ აღიარებული დასავლური ლიბერალურ-დემოკრატიული ღირებულებებისადმი (სიტყვის თავისუფლება, სამოქალაქო საზოგადოება, სამართლებრივი სახელმწიფო და სხვ) ერთგულება. გლობალური ინფორმაციულ-კულტურული ნაკადების შემოდინების პირობებში, კულტურულ ღირებულებათა ინტეგრაცია, ერთგვარად, დილემური საკითხია, ამიტომაც, სწორედ მედიის ამოცანაა, კულტურათა შორის კონფლიქტის გარეშე, მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანოს ეთნოკულტურული თვითმყოფადობის შენარჩუნებაში.

ჟურნალისტიკა თავად არის ეპოქის ნიშნით აღბეჭდილი და მუდმივად განახლებადი კულტურის ნაწილი, ამდენად მისი დღევანდელი მდგომარეობა გასააზრებელია კულტურული ტრანსმისიის კონტექსტში. უთუოდ გასათვალისწინებელია ქართული დემოკრატიული ჟურნალისტიკის გამოცდილება, რომელიც, არსებითად, ქართულ-ევროპულ კულტურათა სიმბიოზში გამოიხატება. დასახელებულ ავტორთა

პუბლიცისტური შემოქმედება ქართულ კულტურულ სივრცეში დასავლური ღირებულებების გააზრებული იმპორტისა და ორგანულად შერწყმის კლასიკური მაგალითია, რაც ასევე აქტუალიზდება გლობალიზაციის პირობებში თანამედროვე ქართული მედიისათვის.

MAIA TSERTSVADZE

Georgia, Tbilisi

Iber-Info company

Translation Activities in Georgia in the First Half of XIX Century, as Attempt of Preserving of the National Identity

In the contemporary world all-encompassing, complex and contradictory processes of globalization, along with political and economic parties include cultural one too. Analysts examine globalization and its accompanying such phenomena that is homogenization of culture and lifestyle. These phenomena have a certain danger from the point of view of preserving national identity and self-identity. It should be noted also, that despite the fact that the very word denoting the notion _ globalization _ considers only thirty years, researchers have noted that not only modernity is globalizing, but each period had its globalizing world. One such world represents Russian imperial globalism, which found expression in the assimilative policy of the conquered peoples. Immediately after the annexation of Georgia, from the beginning of the nineteenth century Georgian people stubbornly resisted intentions of conqueror and organized uprisings and conspiracy. At the same time intellectual elite of country (S. Dodashvili, S. Razmadze, G. Orbeliani, N. Baratashvili, D. Kipiani, G. Eristavi...) set a goal to preserve identity by means of conducting cultural and educational activities. Part of these activities was starting and expansion of translation activities – translation of fiction and non-fiction from foreign languages into Georgian.

Report is dedicated to the research of aspects, trends and history of translation activities in Georgia in the indicated period. Attention is paid to not only the translations, published in simultaneous manuscripts and printed editions, but unpublished ones too, data of which we found only in memoir and epistolary literature. The present research seems important not only in the context of globalization and national identity but for study of history of Georgian literature in general.

მანია ცერცვაძე

საქართველო, თბილისი
კომპანია იბერ-ინფო

მთარგმნელობითი საქმიანობა მე-19 საუკუნის პირველი ნახევრის საქართველოში, როგორც ნაციონალური იდენტობის შენარჩუნების ცდა

თანამედროვე მსოფლიოში მიმდინარე გლობალიზაციის ყოვლის-მომცველი, რთული და წინააღმდეგობრივი პროცესები პოლიტიკურ და ეკონომიკურ მხარეებთან ერთად კულტურულსაც მოიცავს. გლობალიზაციის ანალიტიკოსები მის ისეთ თანმხლებ მოვლენებსაც იკვლევენ, რომლებიც კულტურისა და ცხოვრების წესის გაერთგვაროვნებას (ჰომოგენიზაციას) გულისხმობს. ეს მოვლენები გარკვეული საფრთხის შემცველია ერთა ნაციონალური იდენტობისა და თვითიდენტობის და-ნარჩუნების თვალსაზრისით. ამასთან მიუხედავად იმისა, რომ თავად ცნების აღმნიშვნელი სიტყვა – გლობალიზაცია — სულ რაღაც ოცდაათ წელს ითვლის, მკვლევარები აღნიშნავენ, რომ მხოლოდ ანმყო არ არის ასეთი გლობალიზებული და რომ ყოველ პერიოდს თავისი გლობალიზებული სამყარო ჰქონდა. ერთ ასეთ სამყაროდ მოიაზრება მე-19 საუკუნის რუსული იმპერიული გლობალიზმიც, რაც დაპყრობილი ხალხების მიმართ ასიმილაციური პოლიტიკის გატარებაში გამოიხატა. საქართველოს ანექსიისთანავე, მე-19 საუკუნის დასაწყისიდანვე ქართველი ხალხი დამპყრობლის ზრახვებს აჯანყებებითა და შეთქმულების ორგანიზებით მედგრად დაუპირისპირდა. იმავდროულად ქვეყნის ინტელექტუალურმა ელიტამ (ს. დოდაშვილი, სოლომონ რაზმაძე, გრ. ორბელიანი, ნ. ბარათაშვილი, დიმიტრი ყიფიანი, გ. ერისთავი ...) ერის თვითმყოფადობის გადარჩენა კულტურულ-საგანმანათლებლო ღონისძიებების გატარებით დაისახა მიზნად. ამ ღონისძიებების ნაწილი იყო მთარგმნელობითი საქმიანობის წამოწყება-გაშლაც — როგორც მხატვრული, ისე სხვა ჟანრის უცხოური ლიტერატურის ქართულ ენაზე თარგმნა.

მოხსენება ეძღვნება საქართველოში აღნიშნულ პერიოდში განხორციელებული მთარგმნელობითი საქმიანობის ტენდენციების, ასპექტებისა და ისტორიის კვლევას. ყურადღებას დავუთმობთ და მიმოვიხილავთ არა მარტო იმ თარგმანებს, რომელთაც დღის სინათლე

იმდროინდელ ხელნაწერ თუ ნაბეჭდ ჟურნალ-გაზეთებში იხილეს, არამედ მათაც, ლიტერატურულ სალონთა კედლებს რომ ვერ გასცდნენ და რომელთა შესახებ ცნობები მხოლოდ თანადროულმა მემუარულმა და ეპისტოლურმა მემკვიდრეობამ შემოინახა. წარმოდგენილი კვლევა მნიშვნელოვნად გვესახება არა მარტო გლობალიზაციისა და ეროვნული იდენტობის კონტექსტში, არამედ თავისთავადაც, საქართველოში მთარგმნელობითი საქმიანობის და ზოგადად ქართული ლიტერატურის ისტორიის შესწავლის თვალსაზრისით.

TAMAR TSITSISHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Grand Mouravi and Russian-Language Cultural Context

Giorgi Saakadze's personality drove a special attention of Georgian society for over the centuries. Radically different attitude toward him has always existed. Part of society thinks he is a hero and prominent figure. For the other part of society he is traitor. Many literary texts and historical works were created about Giorgi Saakadze - Ioseb Tphileli, Platon Ioseliani, Ant. Purtseladze, S. Kakabadze, Sim. Kvariani, Zak. Tchitchinadze and others.

In 1936, Anna Antonovskaia began working on historical story Grand Mouravi (Giorgi Saakadze). Grand Mouravi had attracted to Russian-speaking cultural context. Novel was based on the principles of socialist realism and received positive reviews from Soviet critics of the day. "The novel's style has national theme and the plot it's socialist novel, which will be an example in fight against the enemy" - writes the newspaper "Pravda". For the second part of the novel Ivane Javakhishvili was assigned as consultant-historic.

During the late 1930s with assistance from Soviet historians production for movie was started. As a leader thought about Giorgi Saakadze positively, it was decided to create a feature film about him. In 1940, Stalin had supported Anna Antonovskaia's and his son's Boris Chorni's scenario for the film, with Mikheil Chiaureli as director, Giorgi Leonidze's scenario was rejected. Antonovskaia's and Chorni's scenario does not correspond to historical reality. With help of Stalin's national policy Grand Mouravis face was established in the Soviet people's consciousness.

თამარ ციციშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული, ლიტერატურის ინსტიტუტი

დიდი მოურავი და რუსულენოვანი კულტურული კონტექსტი

გიორგი სააკაძის პიროვნება საუკუნეების განმავლობაში ქართული საზოგადოების განსაკუთრებულ ყურადღებას იქცევდა. მის მიმართ ყოველთვის რადიკალურად განსხვავებული დამოკიდებულება არსებობდა. ერთი ნაწილისათვის ის გმირი და გამოჩენილი მოღვაწეა. მეორე ნაწილისთვის კი ის ქვეყნის მოღალატეა. სააკაძის შესახებ მრავალი მხატვრული ტექსტი და ისტორიული ნაშრომი შეიქმნა — იოსებ ტფილელი, პლ. იოსელიანი, ანტ. ფურცელაძე, ს. კაკაბაძე, სიმ. ქვარიანი, ზაქ. ჭიჭინაძე და სხვები.

1936 წელს ანა ანტონოვსკაია იწყებს ისტორიული ეპოპეის „დიდი მოურავის“ (გიორგი სააკაძე) წერას. დიდი მოურავი რუსულენოვან კულტურულ კონტექსტში მოექცა. რომანი სოციალისტური რეალიზმის პრინციპებით შეიქმნა და საბჭოთა კრიტიკოსების დიდი მოწონება დაიმსახურა. „ის ნამდვილად „ფორმით ეროვნული და შინაარსით სოციალისტური რომანია, რომელიც იქნება მაგალითი მტერთან ბრძოლაში“ — წერდა გაზეთი „პრავდა“. რომანის მე-2 ნაწილის ისტორიკოს-კონსულანტად „დანიშნეს“ ივანე ჯავახიშვილი.

გასული საუკუნის 30-იანი წლების ბოლოს საბჭოთა კინემატოგრაფია ისტორიკოსებთან უშუალო თანამშრომლობით იწყებს ისტორიული გმირების რეკონსტრუქციას. რახან ბელადი სააკაძის პიროვნებას დადებითად აფასებდა, გადაწყდა მასზედ მხატვრული ფილმი შექმნილიყო. 1940 წელს სტალინმა მხარი დაუჭირა ანა ანტონოვსკაიასა და მისი ვაჟის ბორის ჩორნის სცენარს მიხ. ჭიაურელის ფილმის „გიორგი სააკაძის“ გადასაღებად, დაწუნებულ იქნა გიორგი ლეონიძის სცენარი. ანტონოვსკაიასა და ჩორნის სცენარი არ შეეფერება ისტორიულ სინამდვილეს. სტალინის ნაციონალური პოლიტიკის წყალობით დიდი მოურავის სახე საბჭოთა ხალხის ცნობიერებაში დამკვიდრდა.

MARINE TURASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of the Georgian Literature

Typological Analysis of the Georgian Animal Folktales in the Context of the International Catalogue

Animal Tales are one of the important groups of folktales with their form and content. Animal tales as well as tales of other groups of folktales have been recorded in Georgia since the second half of XIX century. Many valuable text were collected namely in this period of time.

By financial support of Shota Rustaveli National Science foundation was realized the project “Electronic platform of the Georgian Folk Prose”^{*} having bilingual (Georgian-English) programme and giving the opportunity for the comparative investigation of animal folktales making them globally accessible (see <http://www.folktreasu.ge/Folklore/>).

In the given research we present the comparative analysis of unpublished animal folktale collection of the International Types ATU 1-299 kept in the Folklore archive of the Shota Rustaveli Institute of the Georgian Literature.

The investigation showed that most of the Georgian repertoire of animal tales belongs to the wild animals group ATU 1-99. Among them the most relevant group is of ATU 15 (The Theft of Food by Playing Godfather) and less popular is the type ATU 295 (The Bean, the Straw and the Coal).

Content of the repertoire of the Georgian animal tales is mostly without motif combination forming simple composition of a tale.

Thus the comparative study of the Georgian animal folktales in the connection with the International Catalogue of the Folktales reveals the variety of national peculiarities and the interesting characteristic features.

* „This project (№ B-23-10) was realized by financial support of Shota Rustaveli National Science Foundation. All ideas expressed herewith are those of the author and may not represent the opinion of the Foundation itself. The author of the project prof. E. Dadunashvili”.

მარინე ტურაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ქართული ხალხური ცხოველთა ზღაპრების ტიპოლოგიური ანალიზი ზღაპრის საერთაშორისო კატალოგის კონტექსტში

ხალხური ცხოველთა ზღაპრები საზღაპრო ეპოსის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ჯგუფია, რომელსაც თავისებულებები ფორმა და შინაარსი აქვს. მათი ფიქსაცია ისევე როგორც ზეპირსიტყვიერების სხვა ნიმუშების, აქტიურად XX საუკუნის მეორე ნახევრიდან იწყება, თუმცა, საკმაოდ ღირებული ტექსტებია ჩანერილი ჯერ კიდევ XIX საუკუნეში.

შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ხელშეწყობით ფოლკლორის არქივში განხორციელებული პროექტის **„ქართული ხალხური პროზის კომპარატივისტული ანალიზის ელექტრონული პლატფორმა“** ფარგლებში შექმნილი ორენოვანი (ქართულ-ინგლისური) ელექტრონული პლატფორმა წარმოადგენს უნიკალური შესაძლებლობის მქონე დამხმარე ხელსაწყოს, რომელიც ქართული ხალხური პროზის, კონკრეტულ შემთხვევაში ცხოველთა ზღაპრების, გლობარული ხელმისაწვდომობის და კომპარატივისტული კვლევების გასახორციელების საშუალებას იძლევა (იხ. <http://www.folktreasury.ge/Folklore/>).

ამ ეტაპზე ზღაპრის საერთაშორისო კატალოგთან შედარებითი ანალიზის საფუძველზე წარმოგადგენთ შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის ფოლკლორის არქივში დაცული გამოუქვეყნებელი ცხოველთა ზღაპრების ტიპოლოგიურ ნაღისს, რომელიც მოიცავს **ATU 1-299** ბლოკში განთავსებულ ტიპებს.

საარქივო ტექსტების დამუშავებისა და ანალიზის საფუძველზე დადგინდა, რომ ქართულ ფოლკლორულ რეპერტუარში დიდი რაოდენობით წარმოდგენილია გარეული ცხოველების ბლოკის (**1-99** ტიპი) შიგნით განთავსებული ზღაპრები.

* აღნიშნული პროექტი (№ B-23-10) განხორციელდა შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით. წინამდებარე პუბლიკაციაში გამოთქმული ნებისმიერი მოსაზრება ეკუთვნის ავტორს და შესაძლოა, არ ასახავდეს ფონდის შეხედულებებს. პროექტის სამეცნიერო ხელმძღვანელი პროფ. ე.დადუნაშვილი

ამასთან, ქართული ზღაპრული რეპერტუარისთვის ყველაზე რელევანტური **ATU 15** (ნათლიის მიერ საჭმლის ქურდობა) ტიპია, ხოლო ნაკლებად პოპულარული - **ATU 295** (ლობიო, ჩალა და ნახშირი).

ქართულ ფოლკლორულ რეპერტუარში უფრო მეტად გვხვდება მარტივი, ერთტიპიანი ცხოველთა ზღაპრები, ვიდრე კომბინირებული, რაც, ზოგადად, ცხოველთა ზღაპრების მარტივი კომპოზიციით აიხსნება.

ამრიგად, ქართული ხალხური ცხოველთა ზღაპრების საარქივო ტექსტების ზღაპრის საერთაშორისო კატალოგთან კომპარატივის-ტული ანალიზი საინტერესო და მრავალფეროვან სურათს გვიჩვენებს. აქვე აღვნიშნავთ იმასაც, რომ ქართულ ხალხურ ცხოველთა ზღაპრებს ეროვნული რეპერტუარისთვის დამახასიათებელი თავისებურებებიც მრავლად აქვთ შექცენილი.

EKA VARDOSHVILI

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Ilia Chavchavadze and Issue of Cultural Integration

Ilia Chavchavadze thought that cultural integration is the obligatory condition for development of national literature and culture. The issue of integration into the global processes of his country is described from different angles in the literary heritage of I. Chavchavadze.

Ilia considered an artistic translation as part of the development of national literature. Ilia was paying a great attention to the world literature development processes. He was translating and reported readers the works by F. Schiller, W. Scott, Al. Bowie, H. Heine, T. Murray, Al. Dode, J. Bairon, W. Shakespeare and other works through newspaper “Iveria”.

Ilia was trying to create a national sign carrier universal types. In the letter “Akakai Tsereteli” and “The Knight in the Panther’s Skin” Ilia wrote: “As far as the writer’s creative force reaches to the type of common to all mankind, a writer is great, he is a world. It’s clear that which has such writer, equips with its jewels, paints every icon with its Saperavi, every deeds of creation, but it is only jewel, color and not the inner nature of an icon, which in this case is general and not a private one, and the only subject to its own laws” (Ilia Chavchavadze).

Ilia referred to religious issues by “Scientific Believe” perspective. Linked together literature and history closely, shared them on the background of global problems. Called up Christianity as an inter text to involve into the dialogue of civilizations.

When discussing different issues, Ilia knew and shared the ideas of the philosophers of West Europe. In the issues of function of poetry and existence of the nation’s spirit he used Fr. Hegel’s fundamental works, such as “Esthetic course or science about tender art”, “The phenomenology of spirit”.

Ilia Chavchavadze realize that the processes of globalization and the world’s problems at the level of consciousness is the connection between the withdrawal of the Georgian nation and only way of salvation.

ეკა ვარდოშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ილია ჭავჭავაძე და კულტურული ინტეგრაციის საკითხი

კულტურული ინტეგრაცია ილია ჭავჭავაძეს ეროვნული ლიტერატურისა და კულტურის განვითარების აუცილებელ პირობად მიაჩნდა. თავისი ქვეყნის გლობალურ პროცესებში ინტეგრირების საკითხი ი. ჭავჭავაძის ლიტერატურულ მემკვიდრეობაში რამდენიმე კუთხით აისახება.

ილია ჭავჭავაძეს მხატვრული თარგმანი ეროვნული ლიტერატურის განვითარების ნაწილად მიაჩნდა. ილია დიდი ყურადღებით ადევნებდა თვალს მსოფლიო ლიტერატურის განვითარების პროცესებს. იგი თარგმნიდა და „ივერიის“ საშუალებით მკითხველს აცნობდა ფ. შილერის, ვ. სკოტის, ალ. ბუვიეს, ჰ. ჰეინეს, ტ. მურის, ალ. დოდეს, ჯ. ბაირონის, უ. შექსპირის და სხვათა ნაწარმოებებს.

ილია ჭავჭავაძე ცდილობდა შეექმნა ეროვნული ნიშნის მატარებელი ზოგადსაკაცობრიო ტიპები. წერილში „აკაკი წერეთელი და „ვეფხისტყაოსანი“ ილია წერდა: „რამოდენადაც მწერალის შემოქმედობის ძალი სწვდება ამ ზოგადსაკაცობის ტიპსა, იმოდენად მწერალი დიდია, იმოდენად მსოფლიოა. თქმა არ უნდა, რომ ერი, რომელსაც ეკუთვნის ამისთანა მწერალი, თავისას სამკაულით აკაზმინებს, თავის საფერავით აფერვინებს პოეტს ყოველს ხატს, ყოველს ნამოქმედარს

შემოქმედობისას, მაგრამ ეგ მარტო სამკაულია, ფერია და არა იგი შინაგანი ბუნება ხატისა, რომელიც ამ შემთხვევაში ზოგადია და არა კერძო, და რომელიც მარტო თავის საკუთარს კანონებს ექვემდებარება“ (ი. ჭავჭავაძე).

სარწმუნოებრივ საკითხებს ილია შეეხო „გამეცნიერებული სარწმუნოების“ თვალთახედვით. მჭიდროდ დაუკავშირა ერთმანეთს ლიტერატურა და ისტორია, გაიაზრა ისინი მსოფლიო გლობალურ პრობლემათა ფონზე. ქრისტიანობა მოიხმო როგორც ინტერტექსტი ცივილიზაციათა დიალოგში ჩასართველად.

ილია იცნობდა და სხვდასხვა საკითხებზე მსჯელობისას მოიხმობდა დასავლეთ-ევროპელ ფილოსოფოსთა ნააზრევს. პოეზიის დანიშნულების, ერის სულის არსებობის საკითხებში იგი ეყრდნობოდა ფ. ჰეგელის ისეთ შრომებს, როგორებიცაა «Курс эстетики или наука изящного», «Феноменология духа».

ილია ჭავჭავაძემ გაითავისა, რომ გლობალიზაციის პროცესებსა და ქართულ ცნობიერებას შორის კავშირი არის მსოფლიო პრობლემების დონეზე ქართველი ერის გაყვანისა და ხსნის ერთადერთი გზა.

MAIA RAFAELI-VARSIMASHVILI

France, Paris

Paris X University

Historical Progression of Avant-Garde: Borders Without Nationalism or Nationalism Without Borders?

The supra-national dimension constitutes one of the characteristics of the historical progression of avant-garde, from futurism to surrealism. Internationalism is translated via the geographic spread of avant-garde, the circulation of artistic models and literary immigration. It includes not only similarities between artistic concepts, but also solidarity among artists.

perspective. Its European consciousness, which surrealism describes as consciousness of « intellectual crisis », is inseparable from criticism of « European frailty ».

And yet, this international dimension does not exclude a national dimension. Italian futurism immediately takes on an Italian character. During the Great

War, avant-garde carried the message of « pan-Latinism » in opposition to the « German threat ». After the War, avant-garde, including more cosmopolitan movements like *Dada*, took on national characteristics and adapted to national contexts.

მანია რაფაელი-პარსიგაშვილი

საფრანგეთი, პარიზი

*უნივერსიტეტი 10, შედარებითი ლიტერატურისა და პოეტიკის
კვლევითი ცენტრი*

ისტორიული ავანგარდი: საზღვრები ნაციონალიზმის გარშემო თუ ნაციონალიზმი საზღვრებს გარეშე?

„დადა არ არის ფრანგული, მაგრამ არც გერმანულია. დადა არც ერთი ქვეყნის არაა“, — წერდა ფრანგი დადაისტი რიბემონ-დესენი. სუპრანაციონალური განზომილება წარმოადგენს არა მარტო დადაიზმის, არამედ მთელი ე.წ. ისტორიული ავანგარდის ნიშანს — იტალიური ფუტურიზმიდან მოყოლებული, საბჭოთა ავანგარდითა და სურეალიზმით დამთავრებული. ინტერნაციონალურ ამბიციებზე მიგვანიშნებს მარინეტისეული „მსოფლიო ფუტურიზმის“ ლოზუნგი, „კოლექცია დადა“ თუ სიურეალისტთა პარიზის საერთაშორისო კონგრესის იდეა.

ავანგარდის ინტერნაციონალური ბუნება, ერთი მხრივ, მისი გავრცელების არეალში გამოიხატება. საერთაშორისო ინტელექტუალური და მხატვრული ტრანსფერები გულისხმობს როგორც მხატვრულ მოდელთა, ხელოვნების ქმნილებათა და ტექსტების მოძრაობას, ასევე ლიტერატურულ იმიგრაციას. ეროვნული კონტექსტიდან გადაადგილება, განსხვავებულ ლიტერატურულ სივრცეში ჩართვა, ტრადიციული სახელმწიფო-აკადემიური სისტემიდან გამოსვლა რთული პროცესია, რომელშიც სიმბოლური დომინაციის მიმართებები გადამწყვეტ როლს თამაშობს. მეორე მხრივ, ავანგარდის ინტერნაციონალიზმი მიუთითებს ხელოვნების კონცეფციის საერთო ხასიათზე, ისევე როგორც ხელოვანთა პოზიციის ანალოგიურობასა და მათ სოლიდარობაზე.

ისტორიული ავანგარდი საერთოევროპულ პერსპექტივაში იკითხება. აპოლინერი ხელოვნებისა და ლიტერატურის მომავალს მის ევროპულ განზომილებაში ხედავს („ფუტურისტული ანტიტრადიცია“). ტრისტან ცარასათვის დადა „მანკიერებათა ევროპულ ჩარჩოებში

თავსდება“. ავანგარდის საერთოევროპული ცნობიერება, რომელსაც სიურეალიზმი „ინტელექტის კრიზისის“ ცნობიერებად ნათლავს, განუყოფელია ევროპული პროგრესის იდეის კრიტიკისაგან. მწერალაკადემიკოს მორის ბარესის გასამართლება, რომელსაც 1921 წელს გაითამაშებენ ბრეტონი, სუპო და არაგონი, სიმბოლური დასამარებაა იმ კონფორმიზმისა და ნაციონალიზმისა, რომელსაც ავანგარდისტთა თვალში ბარესი განასახიერებს.

ინტერნაციონალიზმი არ გამორიცხავს ავანგარდის ნაციონალურ ინტერესებსა და ნაციონალიზმსაც კი. როგორც მარინეტი მიუთითებს, ფუტურში „განსაკუთრებულ მიზეზთა გამო“, იტალიაში იბადება და საბოლოო მიზნადაც ანაქრონულად მიჩნეული იტალიური საზოგადოების გარდაქმნას ისახავს. ფრანგული სინამდვილის სპეციფიკას ემყარება ფრანგული დადა. ავანგარდი ასახავს ომის პერიოდში განვითარებულ თავისებურ „პანლათინიზმს“: ლათინურობა, როგორც ნაციონალიზმის იდეალიზირებული ფორმა, უპირისპირდება „გერმანულ საფრთხეს“. ომის შემდგომ ევროპული ცნობიერება უკან იხევს სპეციფიური ნაციონალური კონტექსტის მოთხოვნათა წინაშე. ხდება ავანგარდის ლეგიტიმაცია მისი „ნაციონალიზაციის“ გზით. სწორედ ამ პერიოდში მრავალი ხელოვანი დიქტატორული იდეოლოგიებისაკენ იხრება.

ისტორიული ავანგარდი აღმოცენების პირველი დღეებიდანვე ინტერნაციონალიზმისა და ნაციონალიზმის რთულ ურთიერთმიმართებას ასახავს. სწორედ ამ პერსპექტივაში გვესახება ქართული ავანგარდიც.

JOSEPH WILLIAMS

Qatar, Doha

Texas A&M University at Qatar

U-N-I-T-Y: Integrating Classroom Diversity in the Age of Globalization

Educators have a social and ethical responsibility to provide an environment in which students broaden their horizons and develop critical thinking skills, both of which provide assistance to working life well after graduation. Meanwhile, globalization is often considered to be eradicating local cultures. How do we

maintain cultural pride as we become further immersed in globalization? One way to facilitate cultural differences in the classroom is through task immersion. The employment of problem-based collaboration, a firm deadline, and a watchful eye can assist students in setting prejudices aside and focusing on tasks at hand. As students discover that partners are beings with similar needs, goals, and values, group dynamics often persist and flourish outside of the classroom, creating permanent change in the individual. Another classroom method is to incorporate literature and media from other world cultures. Through the endorsement of great world thinkers, be they philosophers, politicians, or artists, students are exposed to different manners in which to tackle a problem, different sides to an argument. The presenter will discuss methods in which he uses similarities and differences for the greater good of classroom morale and motivation, which can have an overwhelmingly positive lasting effect on the students involved. Said tasks promote learner awareness, encourage students to make connections between academia and the real world, promote intrinsic motivation, and ultimately facilitate unity and cohesion. Once the presenter introduces tasks that have been meaningful in his classrooms, time will be allotted at the end of the discussion for questions and feedback.

MARZIEH YAHYAPOUR

Iran, Tehran

University of Tehran

Reflection of Oriental Culture in Anna Akhmatova's Poetry

During 19th century, via approaching oriental rich culture and knowledge the world literature achieved a vast development in fields of mystic prose and poetry. In this regard, Russian poets and writers of 19th and 20th century showed a particular interest in oriental-Iranian religions and culture; among them we can refer to Anna Akhmatova the poet of epic and elegy. She got familiar with oriental culture through her predecessors, her husbands (Nikolai Gumilov and Shileika), and some friends in poetic circles, and also by traveling to eastern lands, once in 1927 to northern Caucasia (Kislavodesk) and once in 1941 to Tashkent. Of course her maternal origin went back to Ahmad Khan (*Мне от бабушки-татарки*), and she chose the pen name Akmatova “an ancient Tatar name” for the same back-

ground (*Имя/Татарское, дремучее/Пришло из никуда*). Akhmatova's oriental poems show that she hasn't been strange with oriental nature, culture and philosophy. Like her predecessors as Pushkin and Lermontov, she allocated some of her poems to the orient, and decorated them as beautiful eye-catching paintings. Like other Russian poets, she also found philosophy and knowledge with oriental people, and believed that the nature of oriental lands is wonderful. Akhmatova's poems were ornamented with "pearl beads" of Sheikh Sadee's words. In her poems, one can feel the echo of oriental rivers, warbling of nightingales and scent of red Iranian roses and jasmines (*Где видел я персидскую сирень*). Akhmatova who called herself "Oriental Girl" (*Беречь свою восточную подругу*), described ancient orient with special oriental features in her poems. For her, east was the "land of philosophy", "land sanctity", "land of ancient languages" and "modern truth", "land of gallants", "homeland of homelands" and "the land of nobility and honor" which would never be forgotten (*Но не забуду я никогда*).

МАРЗИЕ ЯХЬЯПУР

Иран, Тегеран

Тегеранский университет

Отражение восточной культуры в стихах А. Ахматовой

Мировая литература, обращаясь к восточной культуре, развивалась в области мистической поэзии и прозы. Здесь можно отметить очень высокий интерес писателей и поэтов 19 и 20 веков России к религии и культуре Ирана и Востока.

Среди поэтов можно называть Анну Ахматову, русскую поэтессу 20 века. Она ознакомилась с Востоком путём произведений предшественников (А. Пушкина, М. Лермонтова), жизни с Н. Гумилёвым, Владимиром Шилейко, друзей круга поэтов, а также она два раза побывала на Востоке. Первый раз в 1927 г. - на Северном Кавказе, и второй раз в 1941 г. в Ташкенте. Ее происхождение со стороны матери от последнего хана Ахмата, чем она гордилась (*Мне от бабушки-татарки*). Происхождение стало поводом для Анны Горенко выбрать себе литературный псевдоним «Ахматова» (*Имя/Татарское, дремучее/Пришло из никуда*). Ее стихи говорят о том, что она хорошо знала природу, культуру и религию Востока и рисует его как прекрасную картину. Она изображает не только красивую природу,

но и мудрость Востока. Она, как и И. Бунин, нанизала «рядом со своим на нитку хорошего слога много жемчужин Шейха Саади». А. Ахматова в своей поэзии говорит о восточном соловье, персидской сирени (*Где видел я персидскую сирень*). Она называет себя восточной девушкой (*Беречь свою восточную подругу*). Восток для А. Ахматовой: земля мудрости, «родина родин», «священные места», «новая правда», «древние языки», которые никогда не забываются (*Но не забуду я никогда*).

GERDA ZIMMERMANN

Hungary Budapest

Eötvös Loránd University of Budapest

”Own-Foreign” as a Tool For Forming Character and Syuzhet

The own-foreign (svoj-cuzoj) opposition works as an axis in evaluating and defining ourselves either as a nation or as a person. It gives a picture of the self, and of the characters present in works of art. As such, it is an essential factor for Russian culture, and as a part of it, for Russian literature as well. The study aims to explore how this opposition works on two levels: in the narrative of the text, and in the double-voiced nature in the genre of skaz. The scope of the study is Aleksei Mihaljovic Remizov’s *Neujomnyj Buben* where the opposition not only organizes the narrative line, strictly separating the narrator and the illustrated world from each other, but features the protagonist’s character as well, making the topic even more interesting with the question of alter ego. With interpreting the short story we can take a glimpse into how Russians see themselves, according to which values they define their own world, what they evaluate as theirs and others’. Therefore, analysing the aspect of ”own-foreign” in interpreting a work of art gives a possibility to get closer to the issue of national literatures, to see how a nation defines itself.

SERGEY ZOTOV

Russia Taganrog

Anton Chekhov Taganrog State Pedagogical Institute; Southern Federal University

Poetry of Modernism and the Problem of National Sense of Literature

Literature of the classical era embodies moral-social and socio-psychological themes, which expresses the specifics of national life. "National" in interpretation of western mind is a particular form of universal significance of culture (Herder). There appears the national tradition of literature as a special view of the classical conception of human being and society, as the "national view of the world". Poetic practice of modernism is a special form of artistic creativity in non-classical age. Dialectical development of classical poetry was accomplishing in a logical change of major tendencies of literature, primarily due to changes in the forms of classical rationality. Art in a non-classical era was characterized in other distinctive features and special connection with the classical tradition. This ensures the integrity of the literary process, meta-dialectics of its development: classical literature - modernism.

Pasternak emphasizes special existential objective character of artistic practice in the era of modernism. A poet should "independently and directly reproduce the reality of his time." "Art is not simply a description of life, but the expression of uniqueness of being... a Significant writer of his time... is a discovery, the image of unknown, inimitable uniqueness of reality..." (letter to the U.-M. Keidan). "Subjectively-biographical realism", according to Boris Pasternak, is a "lifecreating" of the artist, the emergence of "new things", phenomenological discovery of the world, in which the artist appears, - the one who sees the world *that way*. The implementation of the world is made due to artist's intellectual experience of basic existential phenomenons (according to E. Fink: love, death, work, will to dominate, game), and not the result of mimetic activity. On the other hand, these phenomenons are experienced on the basis of the national tradition of literature, the study of which will allow to define specific of the national sense of poetic practice of modernism.

С. Н. ЗОТОВ

Россия, Таганрог

Таганрогский государственный педагогический институт имени

А.П. Чехова; Южный федеральный университет

Поэзия модернизма и проблема национального смысла литературы

Литература классической эпохи воплощает нравственно-социальную и социально-психологическую тематику, которая выражает особенности национальной жизни. Национальное в западном понимании есть особенная форма всеобщего смысла культуры, единого европейского движения духа (Гердер). Так возникает национальная литературная традиция как особенный взгляд на мир классических представлений о человеке и обществе, - как «национальный образмира». Поэтическая практика модернизма представляет собой особую форму художественного творчества в неклассическую эпоху. Диалектическое развитие классической поэзии совершалось в закономерной смене основных литературных направлений, обусловленной в первую очередь изменением форм классической рациональности. Художественное творчество в неклассическую эпоху характеризуется иными отличительными чертами и особенной связью с классической традицией, что обеспечивает целостность литературного процесса, метадиалектику его развития: классическая литература – модернизм.

Пастернак подчёркивает особенную *экзистенциальную* объективность художественной практики в эпоху модернизма: нужно, чтобы поэт мог «независимо и непосредственно передать жизнь своего времени». «Искусство не просто описание жизни, а выражение единственности бытия... Значительный писатель своего времени... - это открытие, изображение неизвестной, неповторимой единственности живой действительности...» (письмо к Ю.-М. Кейдену). «Субъективно-биографический реализм», по Пастернаку, представляет собой *жизнетворчество* художника, возникновение «новой вещественности», феноменологическое открытие мира, в результате чего является и художник, - тот, кто *так* видит мир. Претворение мира совершается благодаря интеллектуальному переживанию художником основных экзистенциальных феноменов (согласно Э. Финку, это любовь, смерть, труд, стремление к господству, игра), а не в результате подражательной деятельности. С другой стороны, эти феномены переживаются на основе

национальной литературной традиции, на почве существующего языка художественных форм, изучение которого позволит установить особенности национального смысла поэтической практики модернизма.

IA ZUMBULIDZE

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

“Generation “P” - V. Pelevin’s Novel as Reflection of Evolution of Generational Texts of the World Literature in the Russian Postmodernism

The generational perspective is one of key questions of the modern world literary process put in a context of search of “the new hero” literatures of the last third of the XX century. Within studying of an actual problem of awareness of generational identity, generational structure and the processes forming generational consciousness, the fiction offers an alternative way of perception of the specified perspective, at the same time expanding a common cultural context of the last. The judgment and options of a solution of the problem of generation at the present stage of its scientific evolution qualitatively differs from the previous period that is connected with radical reorganization of thinking in the course of transition to a post-industrial civilization, in particular, - transition from modernist to a post-modernist world vision. That the “generational” subject becomes the most demanded in the postmodernism, the specific literary direction of the end of the century, is connected with global changes in public life at a boundary of the 90th years of the XX century. In this regard the judgment of a contribution of Victor Pelevin in modern literary process deserves attention. It is possible to estimate specifics of generational problems at Pelevin only having left in a wide context of modern western literature. V. Pelevin’s novel of “Generation “P”” designates key categories of new generation, gives it the name and the treatment of mission of this generation which consists in attempt to found the rules of the game, to learn and to teach the children to play by these rules. Considering heroes of novels of V. Pelevin’s “Generation “P” as generalized characters, is obviously possible to leave in wider context and to track the general and original constants of generational ideology as actual plan of the Russian and western literature of such an epoch.

И. Г. ЗУМБУЛИДЗЕ

Грузия, Кутаиси

Кутаисский Гос. университет им. А. Церетели

**Роман В. Пелевина «Generation “П”» как отражение
эволюции поколенческих текстов мировой литературы
в русском постмодернизме**

Поколенческая проблематика является одним из ключевых вопросов современного мирового литературного процесса, поставленного в контексте поиска «нового героя» литературы последней трети XX века. В рамках изучения актуальной проблемы осознания поколенческой идентичности, поколенческой структуры и процессов, формирующих поколенческое сознание, художественная литература предлагает альтернативный способ восприятия указанной проблематики, одновременно расширяя общекультурный контекст последней. Осмысление и варианты решения проблемы поколения на современном этапе ее научной эволюции качественно отличается от предыдущего периода, что связано с коренной перестройкой мышления в процессе перехода к постиндустриальной цивилизации, в частности, - перехода от модернистского к постмодернистскому мировидению. То, что «поколенческая» тематика становится наиболее востребованной в постмодернизме, специфическом литературном направлении конца века, связано с глобальными изменениями в общественной жизни на рубеже 90-х годов XX века. В этой связи заслуживает внимания осмысление вклада Виктора Пелевина в современный литературный процесс. Оценить специфику поколенческих проблем у Пелевина можно только выйдя в широкий контекст современной западной литературы. Роман В. Пелевина «Generation “П”» обозначает ключевые категории нового поколения, дает ему название и свою трактовку миссии этого поколения, которая заключается в попытке учредить свои правила игры, научиться самим и научить своих детей играть по этим правилам. Рассматривая героев романов В. Пелевина «Generation “П”» как собирательные образы, представляется возможным выйти в более широкий контекст и проследить общие и оригинальные константы поколенческой идеологии как актуального плана русской и западной литературы эпохи «порубежья».